

وزارت مسکن و شهرسازی
سازمان مسکن و شهرسازی استان زنجان

طرح جامع توسعه و عمران

ناحیه ابهر

جلد دوم

مطالعات وضع موجود

ناحیه

مهندسين مشاور آرمانشهر

فروردین ۱۳۸۹

صفحه	عنوان
۱-۲-۱	۱-۲-۱- بررسی ویژگی های جغرافیایی و اقلیمی
۱-۱-۲-۱	۱-۲-۱-۱- موقعیت, حدود و مساحت
۱	۱- موقعیت جغرافیایی
۱	(۱) استان
۲	(۲) ناحیه ابهر
۳	۲- تقسیمات کشوری
۵	۳- توپوگرافی
۵	(۱) استان زنجان
۵	(۱-۱) رشته کوهها
۶	(۲) ناحیه ابهر
۶	۴- شیب
۲-۱-۲-۱	۲-۱-۲-۱- مسائل کلی زمین شناسی
۱	۱- زمین شناسی
۲	۱-۱- چینه شناسی
۶	۲- جنس خاک (فیزیوگرافی)
۱۰	۳- خطرها
۱۰	۱-۳- خطر زمینلرزه
۱۱	(۱) گسله‌هایی با پیشینه لرزه‌خیزی شناخته شده.
۱۱	(۲) مهگسله‌ها
۱۳	۲-۳- خطر سیل گیری
۱۳	۴- آب های زیرزمینی
۳-۱-۲-۱	۳-۱-۲-۱- مسائل هوا شناسی
۱	۱- ایستگاه های هواشناسی
۱	۲- طبقه بندی آب و هوایی
۱	۱-۲- تقسیمات چهار رگانه اقلیمی
۲	۲-۲- پهنه های اقلیمی در سیستم دوما رتن اصلاح شده
۵	۳-۲- پهنه های اقلیمی در گزارش اداره هوا شناسی استان
۶	۳- ویژگی های اقلیمی
۶	۱-۳- دما
۷	۲-۳- بارش و رطوبت
۸	۱-۲-۳- حوزه بندی استان زنجان از لحاظ بارش و رطوبت
۸	۳-۳- باد

عنوان	صفحه
۱-۲-۱-۴- سیستم حرکت آبهای سطحی و موقعیت مسیلهها در ناحیه	۴-۱-۲-۱
۲-۲-۱- بررسی منابع طبیعی و محیط زیست	۲-۲-۱
۱-۲-۲-۱- وضعیت گیاهی و جانوری	۱
۱- پوشش گیاهی	۱
۱-۱- شناخت کلان از سیمای پوشش گیاهی استان	۱
۲-۱- جنگل	۲
۳-۱- مرتع	۳
۴-۱- رستنی ها	۴
۲- حیات وحش	۵
۲-۲-۲-۱- نواحی با ارزش و یا حفاظت شده و تحت نظارت سازمان حفاظت زیست	۲-۲-۲-۱
۱- وضعیت زیستگاه ها و محیط های طبیعی	۱
۳-۲-۲-۱- منابع تأمین کننده آب و ظرفیت های آبی	۳-۲-۲-۱
۱- حوزه های آبریز و دشت ها	۱
۱-۱- حوزه های آبریز در استان زنجان	۱
۲-۱- حوزه های آبریز در ناحیه ابهر	۲
۳-۱- دشت ها	۲
۲- منابع آب های سطحی ناحیه ابهر	۴
۱-۲- رودخانه ها	۴
۲-۲- رژیم آبدی رودخانه ها و میزان پتانسیل و بهره برداری از منابع آب سطحی ناحیه ابهر	۷
۱-۲-۲- رژیم آبدی و رودخانه ها	۷
۲-۲-۲- میزان پتانسیل و بهره برداری از منابع آب سطحی ناحیه ابهر	۹
۳- منابع آب های زیرزمینی	۱۰
۱-۳- میزان پتانسیل و بهره برداری از منابع آب زیر زمینی ناحیه ابهر	۱۰
۱-۱-۳- بیلان منابع و مصارف آب زیرزمینی در سال ۱۳۷۲ و ۱۳۷۹	۱۰
۲-۱-۳- بیلان منابع و مصارف آب زیرزمینی در سال ۱۳۷۶	۱۱
۳-۱-۳- بیلان منابع و مصارف آب زیرزمینی به تفکیک دشت ها	۱۳
۲-۳- چگونگی مصرف آب های زیرزمینی	۱۶
۳-۳- چگونگی برداشت آب های زیرزمینی	۱۶
۴- کیفیت منابع آبی ناحیه ابهر، و طبقه بندی آن برای مصارف کشاورزی و شرب و صنعت	۱۸
۱-۴- آبهای سطحی	۱۸
۲-۴- آب شرب	۱۹
۳-۴- آبهای زیر زمینی	۱۹
۴-۲-۲-۱- وضعیت اراضی از نظر کشاورزی	۴-۲-۲-۱

صفحه	عنوان
۵-۲-۲-۱	۵-۲-۲-۱- وضعیت معادن
۶-۲-۲-۱	۶-۲-۲-۱- معضلات حاد زیست محیطی
۱	۱- آلاینده های محیط محیط زیست
۱	۱-۱- وضعیت عمومی
۲	۲-۱- آلاینده های آب
۳	۳-۱- آلاینده های خاک
۴	۴-۱- آلاینده های هوا
۵	۵-۱- دفع زباله ها
۵	۱-۵-۱- انواع زباله های شهری
۶	۱-۵-۲- نحوه جمع آوری زباله های شهری
۶	۱-۵-۳- چگونگی بازیافت زباله های شهری
۶	۱-۵-۴- چگونگی دفع زباله های شهری
۸	۲- فعالیت های حفاظتی
۸	۲-۱- کنترل شکار چیان
۹	۲-۲- دفع جانوران زیانکار
۷-۲-۲-۱	۷-۲-۲-۱- وضعیت دام (تعداد، انواع، سیستم های دامداری..)
۳-۲-۱	۳-۲-۱- بررسی نحوه استقرار مراکز جمعیتی (شهری، روستایی، عشایری)
۱	۱- الگوی سکونتگاهی در ناحیه ابهر
۱	۲- چگونگی استقرار شهری در ناحیه جنوب استان کرمان
۳	۱-۱- طبقه بندی استقرار شهری
۳	۲- چگونگی استقرار روستایی در ناحیه جنوب استان کرمان
۳	۱-۲- طبقه بندی استقرار شهری
۴	۳- چگونگی استقرار روستایی در ناحیه ابهر
۵	۱-۳- اندازه و پخشایش آبادی ها در ناحیه ابهر
۴-۲-۱	۴-۲-۱- بررسی وضعیت و چگونگی پراکنش تأسیسات و تجهیزات زیربنایی در ناحیه
۱-۴-۲-۱	۱-۴-۲-۱- شبکه و تأسیسات عبور و مرور و سیستم های حمل و نقل
۱	۱- شبکه راه ها
۱	۱-۱- راه های غیر روستایی
۲	۱-۱-۱- راه های غیر روستایی ناحیه ابهر
۵	۲) راه های روستایی
۲-۴-۲-۱	۲-۴-۲-۱- تأسیسات تأمین و انتقال آب
۱	۱- آب آشامیدنی شهری
۲	۲- نوع، کمیت، کیفیت و سرانه مصرف آب آشامیدنی شهری

صفحه	عنوان
۴-۳-۲-۱	۱-۲-۴-۳- تأسیسات تأمین و انتقال انرژی شامل برق، نفت و گاز
۱	۱- برق
۱	۱-۱- بررسی منابع تأمین برق در سطح استان
۲	۲-۱- بررسی روند تغییرات مصرف سرانه برق
۴	۳-۱- وضعیت برق روستایی ناحیه ابهر
۴	۲- نفت و گاز
۴	۲-۱- نفت
۶	۲-۲- شبکه گاز رسانی
۴-۴-۲-۱	۱-۲-۴-۴- تأسیسات مخابرات
۵-۴-۲-۱	۱-۲-۴-۵- تجهیزات ناحیه ای
۱	۱- پست
۲	۲- انبارهای عمومی، سرد خانه ها و سیلو ها
۵-۲-۱	۱-۲-۵- بررسی نظام ارائه خدمات اجتماعی و رفاهی...
۱	۱- بهداشت و درمان
۱	۱-۱- تشکیلات بهداشتی و درمانی در استان
۲	الف) خدمات شهری
۲	ب) خدمات روستایی
۲	۲-۱- شبکه بهداشت و درمان در ناحیه ابهر
۱۵	۲- خدمات آموزشی
۱۵	۲-۱- تشکیلات آموزش و پرورش عمومی
۱۵	۲-۲- بررسی آموزش و پرورش در ناحیه ابهر
۱۷	۳-۲- ترکیب دانش آموزان
۱۷	۴-۲- بررسی وضعیت مقطع ابتدایی در ناحیه ابهر
۱۸	۵-۲- بررسی وضعیت مقطع راهنمایی در ناحیه ابهر
۱۹	۶-۲- بررسی وضعیت مقطع متوسطه در ناحیه ابهر
۲۰	۳- تفریحی و گردشگری
۲۰	۳-۱- جاذبه های گردشگری
۲۰	۳-۲- امکانات گردشگری
۲۱	۴- فرهنگی
۲۲	۵- ورزشی
۲۴	۶- آبادی های اوقافی
۶-۲-۱	۱-۲-۶- بررسی موقعیت و ویژگی های مناطق و محوطه های باستانی و حفاظت شده
	میراث فرهنگی
۱	۱- آثار تاریخی برجسته و دارای جاذبه های گردشگری

صفحه	عنوان
۲	۱-۱- گروه منطقه ای
۲	۱-۱-۱- آبادی‌های ویژه
۳	۱-۱-۲- بناهای تاریخی
۳	۱-۱-۳- امامزاده و مسجد ها
۴	۱-۱-۴- غارهای تاریخی
۵	۱-۱-۵- تپه های تاریخی
۸	۲-۱- گروه شهری
۸	۱-۲-۱- بناهای تاریخی
۹	۱-۲-۲- مسجد ها
۹	۱-۲-۳- مقابر و امام زاده ها
۱۱	۲- پروژه ه های عمرانی سازمان میراث فرهنگی استان زنجان
۱۱	۱-۲- ساماندهی مجموعه تاریخی سلطانیه
۱۲	۲-۲- مرمت آثار و بناهای تاریخی استان
۱۲	۳- پروژه های عمرانی استانداری زنجان
۱۲	۱-۳- تجهیز غار کتله خور
۱۲	۴- سازمان اوقاف و امور خیریه استان
۱۲	۱-۴- ساماندهی مجموعه مذهبی- فرهنگی- تاریخی بقعه قیدار نبی (ع)
۷-۲-۱	۷-۲-۱- شناخت کاربری زمین های ناحیه
۱	۱- هدف از بررسی
۱	۲- اطلاعات مورد استفاده
۲	۳- تعریف واحدهای کاربری زمین ناحیه ابهر
۵	۴- کاربری زمین های پیرامون شهر های ناحیه ابهر
۵	۱-۴- کاربری زمین های پیرامون شهر های شهرستان ابهر
۶	۲-۴- کاربری زمین های پیرامون شهر های شهرستان خرمدره
۶	۳-۴- کاربری زمین های پیرامون شهر های شهرستان خداآبند
۸-۲-۱	۸-۲-۱- بررسی ویژگی های فرهنگی-اجتماعی
۱-۸-۲-۱	۱-۸-۲-۱- تشخیص ساختار قومی و فرهنگی
۱	۱) قومیت
۱	۲) تاریخ آبادانی
۳	۳) زبان
۳	۴) مذهب
۲-۸-۲-۱	۲-۸-۲-۱- بررسی ویژگی های جمعیتی
۱	۱- تعداد و حجم جمعیت و روند تحولات آن
۲	۲- ساخت سنی و جنسی

صفحه	عنوان
۴	۳- تراکم نسبی جمعیت
۵	۴- جمعیت و مهاجرت
۵	۴-۱- توزیع مهاجرت بر حسب آخرین محل اقامت قبلی
۹-۲-۱	۱-۲-۱- ویژگی های اقتصادی
۱-۹-۲-۱	۱-۲-۱- نیروی انسانی
۱	۱- وضع فعالیت
۲	۲- شاخص نیروی انسانی
۴	۳- گروه های فعالیت
۴	۳-۱- گروه های عمده شغلی
۵	۳-۲- گروه های عمده فعالیت
۷	۳-۳- بخش های فعالیت
۷	۳-۴- وضع شغلی
۱۲	۵- توزیع شاغلان بر حسب سواد و وضع شغلی
۲-۹-۲-۱	۲-۹-۲-۱- بررسی وضعیت بخش های مختلف اقتصادی
۱	۱- بخش کشاورزی
۱	۱-۱- کشتکاری و باغداری
۱	۱-۱-۱- تشکیلات کشاورزی ناحیه ابهر
۳	۱-۱-۲- کل زمین زیر کشت
۳	۱-۱-۳- زمین زیر کشت محصولات
۴	۱-۱-۴- میزان تولید
۱۳	۱-۱-۵- ماشین آلات
۱۴	۱-۱-۶- صنایع روستایی
۱۴	۲-۱- دامداری
۱۴	۱-۲-۱- چارپایان
۱۴	۱) جمعیت دامی
۱۵	۲) دامداری های صنعتی
۱۶	۱-۲-۲- پرندگان
۱۶	۱-۲-۳- آبزیان و شیلات
۱۷	۱-۲-۴- میزان تولید
۱۸	۲- بخش صنعت و معدن
۱۸	۱-۲- صنعت
۱۸	۲-۱-۱- کارگاه های اقتصادی برپایه سرشماری ۱۳۸۱
۲۳	۲-۱-۲- کارگاه های صنعتی
۲۷	۲-۱-۳- واحد های مهم صنعتی

فصل ۱

بررسی ویژگی‌های جغرافیایی و اقلیمی

۱-۲-۱

۱-۱-۲-۱- موقعیت، حدود و مساحت

۱- موقعیت

۱) استان

استان زنجان، که از آن به عنوان فلات زنجان نیز می‌توان نام برد، در قسمت مرکزی و شمال غربی کشور جمهوری اسلامی ایران قرار دارد، که مابین ۴۷ درجه و ۱۰ دقیقه تا ۴۹ درجه و ۲۸ دقیقه طول شرقی نصف النهار گرینویچ و ۳۵ درجه و ۳۵ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۵ دقیقه عرض شمالی خط استوا گسترده است. استان زنجان با ۷ استان و ۳ منطقه هم مرز است، به طوری که از شمال به شهرستان خلخال از استان اردبیل در منطقه آذربایجان و شهرستان رودبار از استان گیلان در منطقه ساحلی شمالی، از شمال خاوری و خاور به شهرستان تاکستان از استان قزوین، از جنوب به شهرستان همدان از استان همدان در منطقه زاگرس، از جنوب باختری به شهرستان بیجار از استان کردستان در منطقه زاگرس، از باختر به شهرستان میاندوآب از استان آذربایجان در منطقه آذربایجان و از شمال باختری به شهرستان هشترود و شهرستان میانه از استان آذربایجان شرقی در منطقه آذربایجان، محدود می‌شود.

مساحت استان زنجان ۲۲۱۶۴ کیلومتر مربع، و مرکز آن شهر زنجان است که از سطح دریا ۱۶۶۳ متر ارتفاع دارد و در فاصله ۳۲۴ کیلومتری شهر تهران و در کنار رودخانه زنجانرود قرار گرفته است.

استان زنجان در طرح کالبدی ملی ایران از ۲ ناحیه زنجان و ابهر تشکیل می شود. ناحیه زنجان از ۴ شهرستان زنجان، ایجرود، طارم و ماهنشان، و به مرکزیت شهر زنجان، و ناحیه ابهر از ۳ شهرستان خرمدره، ابهر و خدابنده، و به مرکزیت شهر ابهر تشکیل می شود (نقشه ۱-۲-۱-۱/۱).

۲) ناحیه ابهر

ناحیه ابهر در قسمت خاوری و جنوبی استان زنجان قرار دارد که مابین ۴۹ درجه و ۲۵ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۵۰ دقیقه طول شرقی نصف النهار گرینویچ و ۳۶ درجه و ۴۵ دقیقه تا ۳۵ درجه و ۳۵ دقیقه عرض شمالی خط استوا گسترده است.

ناحیه ابهر، با ۳ استان و ۱ منطقه (زاگرس) هم مرز است. به طوری که از شمال با استان قزوین و شهرستان طارم زنجان، از خاور با استان زنجان، از جنوب با استان همدان و از باختر با استان همدان همجوار است (نقشه ۱-۲-۱-۱/۲).

جدول ۱-۱-۱-۲-۱. موقعیت و مسامت نامیه ابهر به تفکیک شهرستان

حوزه	طول شرقی		عرض شمالی		مساحت	
	از	تا	از	تا	برنامه و بودجه	تقسیمات کشوری
استان زنجان	۱۰ / ۴۷	۲۸ / ۴۹	۳۵ / ۳۵	۱۵ / ۳۷	۲۲۱۶۴	۲۱۸۳۹.۸۰۲
شهرستان ابهر	۳۳ / ۴۸	۲۸ / ۴۹	۵۲ / ۳۵	۴۳ / ۳۶	۲۹۹۳	۲۸۴۵.۸۷۳
شهرستان خرمدره	۵۵ / ۴۸	۱۷ / ۴۹	۱۰ / ۳۶	۲۵ / ۳۶	۴۰۷	۵۱۵.۰۰
شهرستان خدابنده	۵۱ / ۴۷	۵۷ / ۴۸	۳۵ / ۳۵	۲۵ / ۳۶	۵۱۵۱	۵۱۷۷.۰۶
ناحیه ابهر	۲۵ / ۴۹	۵۰ / ۴۷	۴۵ / ۳۶	۵۰ / ۳۵	۸۵۵۱	۸۵۳۷.۹۳۳

منبع: ۱- سیمای اقتصادی-اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، خدابنده در ۱۳۷۶. ۲- تقسیمات کشوری ۳- آمارهای پایه ای

سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲

مساحت ناحیه ابهر برپایه داده های سازمان برنامه و بودجه استان زنجان ۸۵۵۱، و بر پایه داده های

تقسیمات کشوری ۸۵۳۸.۹۳۳ کیلومتر مربع می باشد. مرکز آن، بر پایه ناحیه بندی کشور در طرح کالبدی

ملی ایران، شهر ابهر است که از سطح دریا ۱۵۳۶ متر ارتفاع دارد و در فاصله ۹۲ کیلومتری جنوب خاوری

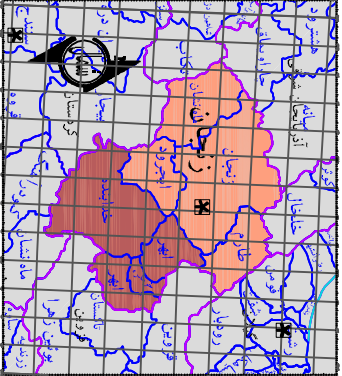
شهر زنجان، در کنار رودخانه ابهررود، و در مسیر راه آسفالت تهران - تبریز قرار گرفته است (جدول ۱-۲-۱-۱).

۱-۱-۱ و ۲-۱-۱-۲-۱).

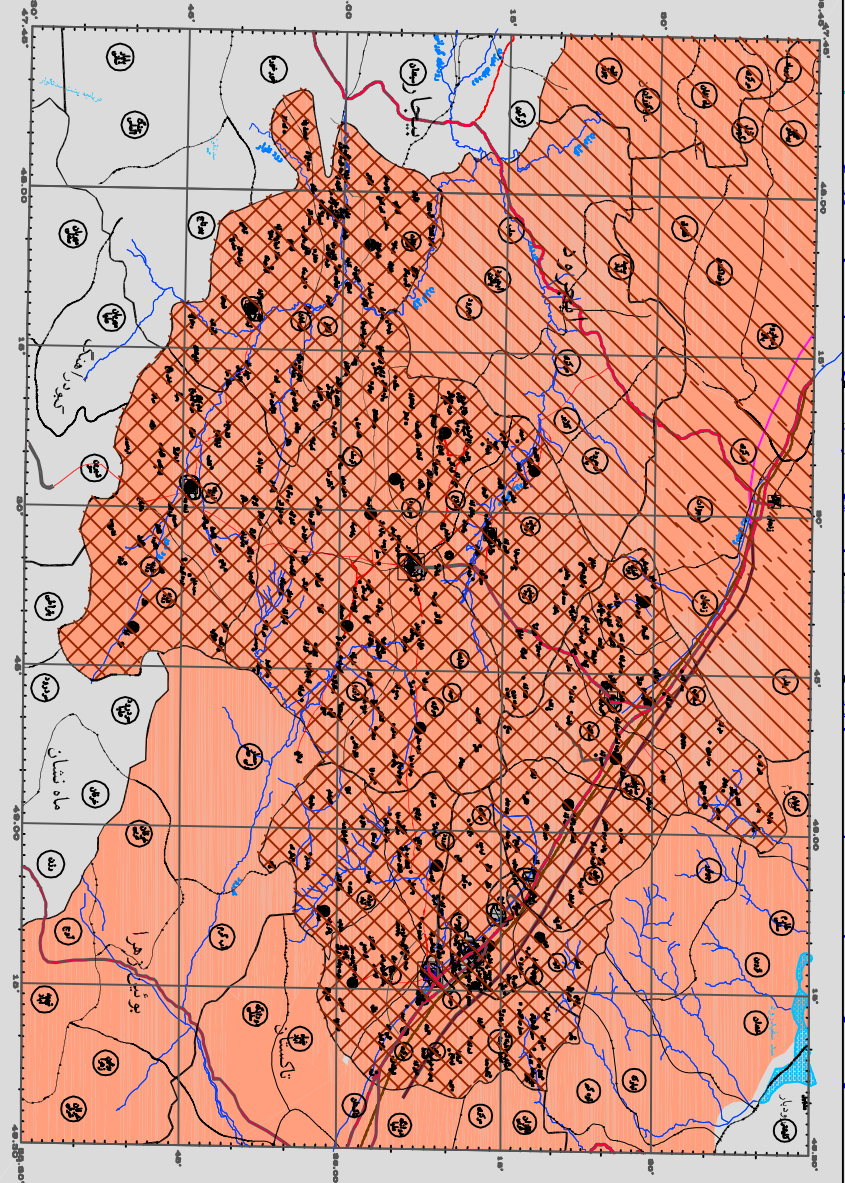
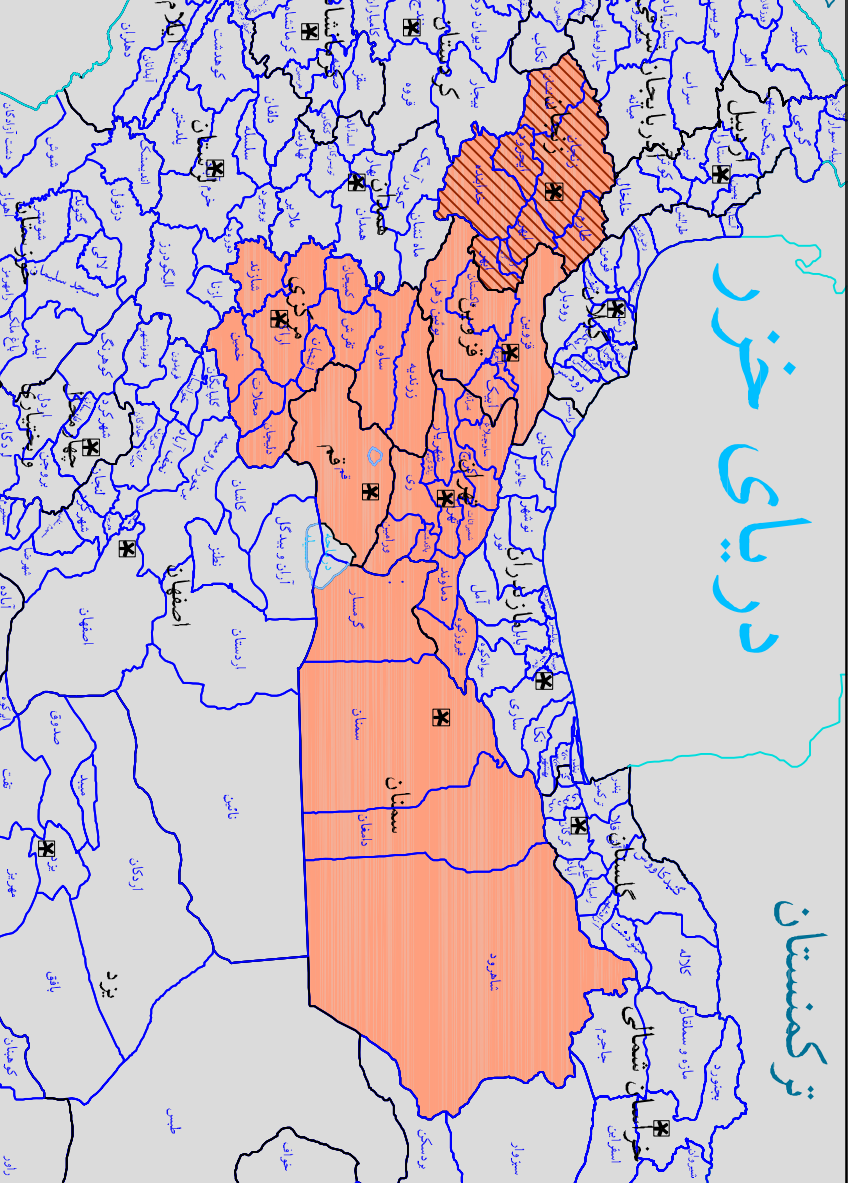
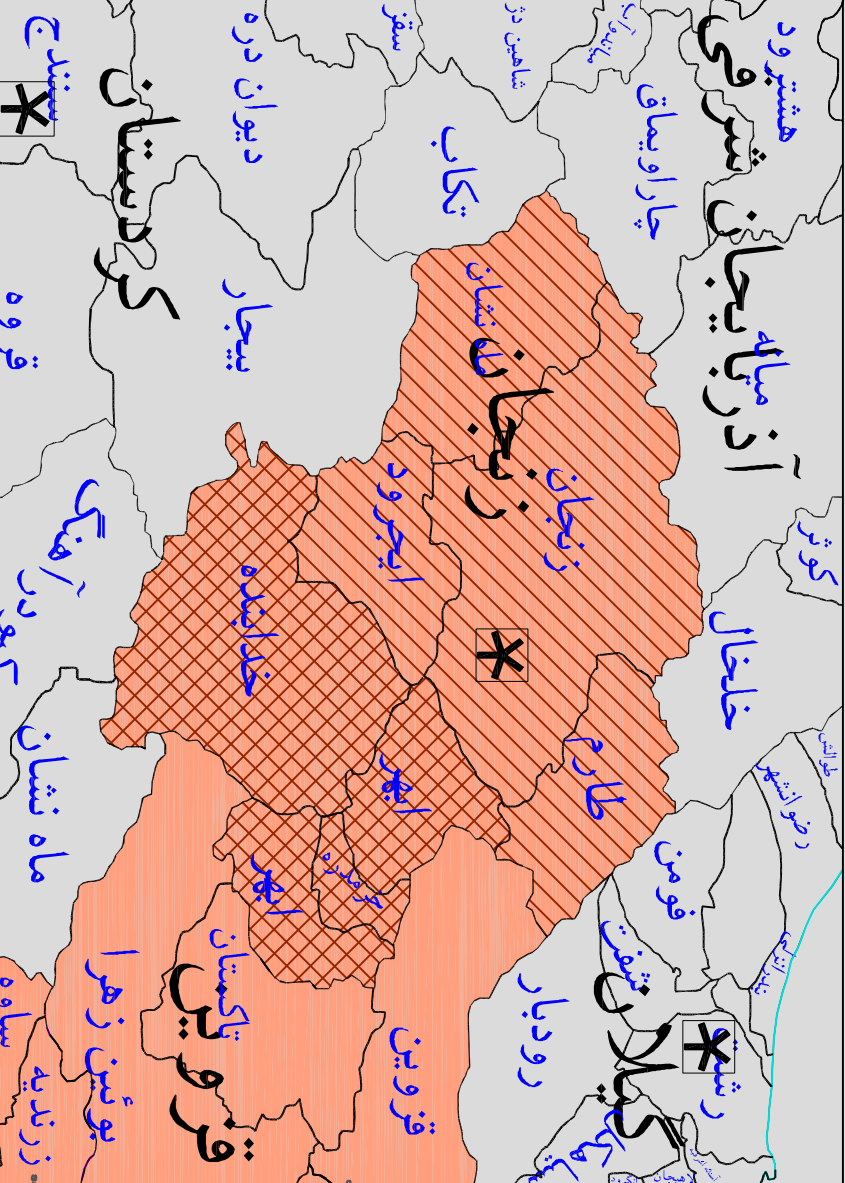
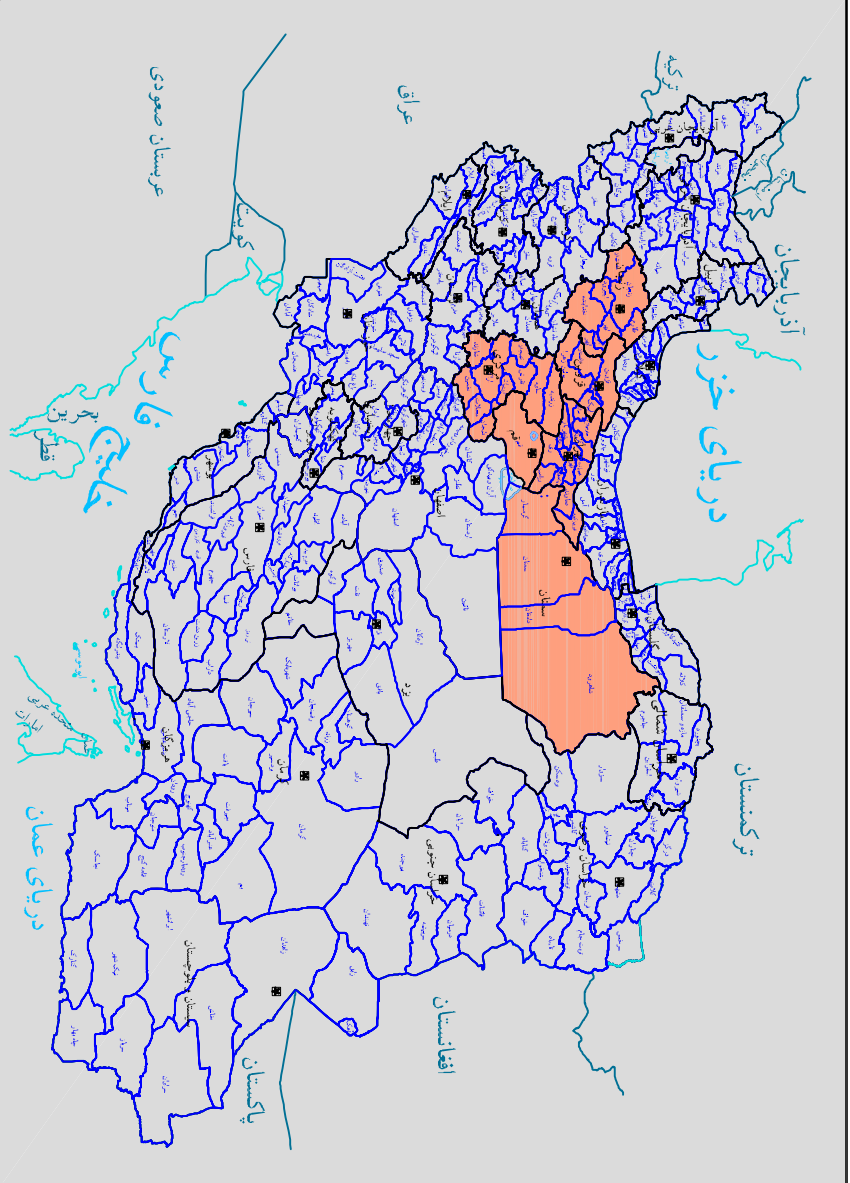
طرح جامع برنامه عمران انحصار خرمدره، ناله خدااینده

راهنما :

- مرز استان خراسان جنوبی
- مرز استان خراسان شمالی
- مرز استان خراسان رضوی
- مرز استان قزوین
- مرز استان زنجان
- مرز استان اصفهان
- مرز استان بوشهر
- مرز استان فارس
- مرز استان مازندران
- مرز استان گلستان
- مرز استان گیلان
- مرز استان تهران
- مرز استان البرز
- مرز استان قم
- مرز استان مرکزی
- مرز استان لرستان
- مرز استان چهارمحال و بختیاری
- مرز استان چابهار
- مرز استان سیستان و بلوچستان
- مرز استان هرمزگان
- مرز استان مازندران
- مرز استان گلستان
- مرز استان گیلان
- مرز استان تهران
- مرز استان البرز
- مرز استان قم
- مرز استان مرکزی
- مرز استان لرستان
- مرز استان چهارمحال و بختیاری
- مرز استان چابهار
- مرز استان سیستان و بلوچستان
- مرز استان هرمزگان

توضیحات:	
مقیاس: 1:50000	
تاریخ: ...	مقیاس: ...
محل: ...	مقیاس: ...
موضوع: ...	مقیاس: ...
موقعیت منطقه ای ناحیه انهر	

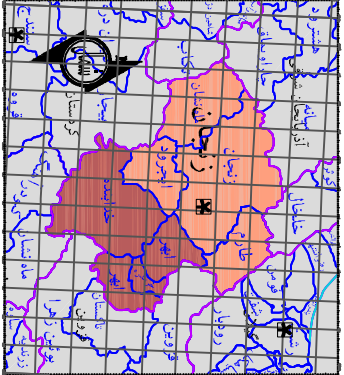
طرح جامع توسعه و عمران
ایستاده
خرمدره،
خداابنده

راهنما :

- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- شهر
- مرکز بخش
- مرکز دهستان
- مرکز استان
- مرکز شهرستان

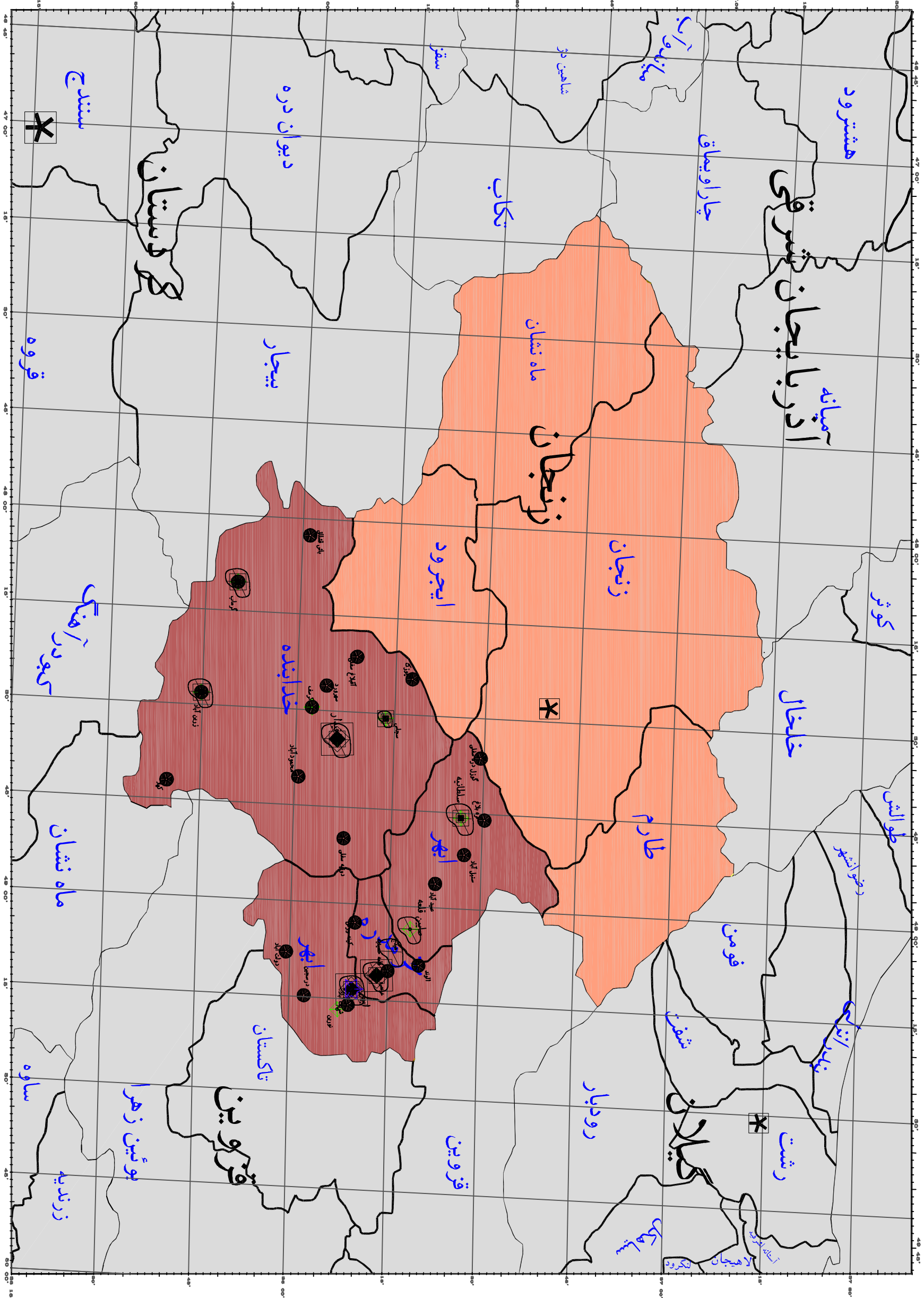
محدوده تاحیه زنجان
محدوده تاحیه اهر
زنجان
زنجان

نام استان
نام شهرستان

سایتهای :
سازمان مکتون و شهرسازی استان زنجان

جهت اطلاع: 081
شماره تلفن :
نشانی :
توضیحات :
تاریخ تهیه :
نوع نقشه :
مقیاس :

نسبت به استان زنجان	غرب	جنوب	شرق	شمال	حوزه
شرق	شهرستان خدابنده	استان همدان	استان قزوین	شهرستان طارم	شهرستان ابهر
جنوب	شهرستان ابهر	شهرستان خدابنده	شهرستان ابهر	استان قزوین	شهرستان خرمدره
جنوب	استان کردستان	استان همدان	استان قزوین	شهرستان ابهر	شهرستان خدابنده
شرق - جنوب	استان کردستان	استان همدان	استان قزوین		ناحیه ابهر

منبع: ۱- سیمای اقتصادی-اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، خدابنده در سال ۱۳۷۶

۲- تقسیمات کشوری

ناحیه ابهر، بر پایه تقسیمات کشوری و بر پایه داده های پایه ای سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲ از ۳ شهرستان، ۷ بخش، ۲۰ دهستان و ۹ واحد سکونتگاه شهری تشکیل شده است. جدول ۳-۱ مشخصات تقسیمات کشوری را در ناحیه ابهر نمایش می دهد. نقشه های ۳-۱-۱-۲ و ۳-۱-۲-۱-۴/۱ تقسیمات کشوری ناحیه ابهر را به تفکیک، و با موقعیت روستا ها نمایش می دهد.

داده های تقسیمات کشوری در آمارنامه سالیانه استان، مربوط به سال ۱۳۷۹ - که در سال ۱۳۸۰ انتشار یافته است، تنها در شهرستان خدابنده دو پارچه آبادی کمتر گزارش می دهد، که مربوط به دهستان های زرینه رود و سجاس رود می باشد؛ همچنین، مساحت دهستانها نیز، در این آمار نامه، با آمار رسمی وزارت کشور - نمایش داده شده در جدول ۳-۱-۱ تفاوت دارد؛ به طوری که کل مساحت ناحیه ابهر با استناد به داده های پایه ای سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲ برابر ۸۵۵۱ کیلومتر مربع (بدون احتساب مساحت شهری) گزارش شده است، که با مساحت یادشده در بالا تفاوت نشان میدهد. رقم اخیر ۵۰ کیلومتر مربع کمتر از داده های رسمی وزارت کشور، و ۶۲ کیلومتر از داده های سازمان برنامه و بودجه استان در سال ۱۳۷۸ کمتر است، و در مجموع دارای ۰.۵۸ درصد اختلاف می باشد.

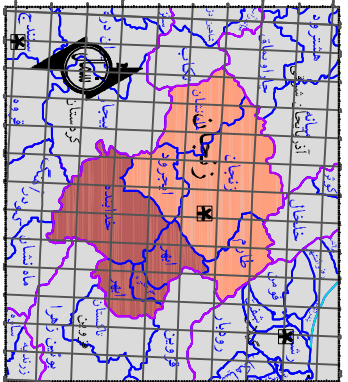
ناحیه ابهر، برپایه آخرین تقسیمات کشوری برگرفته از سالنامه آماری استان در سال ۱۳۸۲، از ۳ شهرستان، ۷ بخش، ۲۰ دهستان، و ۹ واحد سکونتگاه شهری تشکیل شده است. در سال ۱۳۸۲ تعداد ۴۴۱ پارچه آبادی در نقاط روستایی ناحیه ابهر وجود داشته است، که تعداد ۳۷۱ آبادی دارای سکنه، و ۷۰ آبادی خالی از سکنه بوده اند.

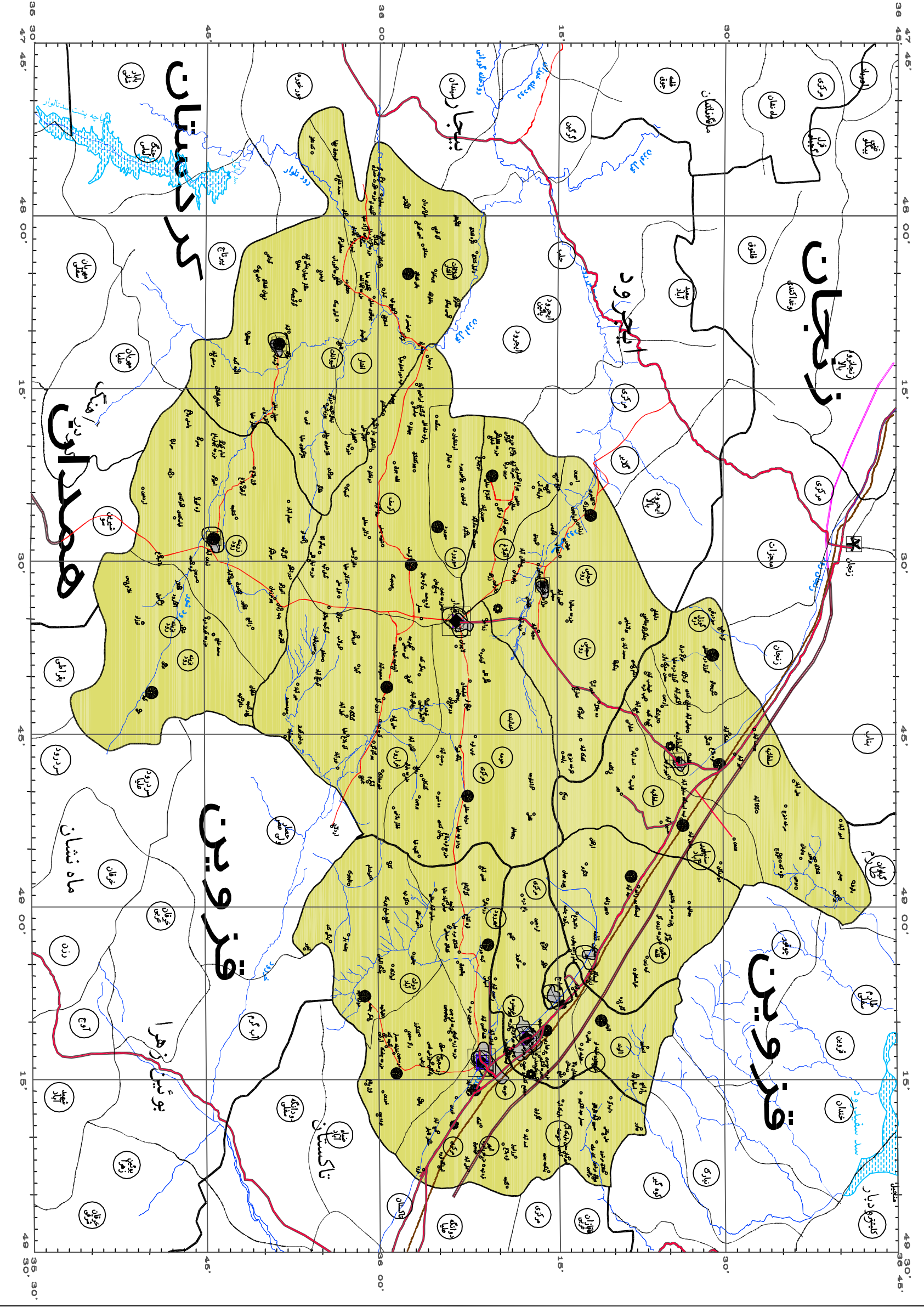
طرح جامع ترابری و حمل و نقل
**ایستگاه خرمدره،
 خداینده**

راهنما:

	مرکز استان تهران
	مرکز استان خرمدره
	مرکز شهرستان خرمدره
	مرکز دهستان خرمدره
	روستا
	خط ملی
	خط استان
	خط شهرستان
	خط دهستان
	خط ده
	نهر
	قنات
	سد
	چاه
	بزم
	کوه
	پهنه
	کوهستان
	بازار
	جاده
	خط راه آهن
	فرودگاه
	کلیس
	مسجد
	مدرسه
	بیمارستان
	استادگاه
	باغ
	قبرستان
	بازار
	بازار

مقیاس: 1:250,000	شماره نقشه: 061
تاریخ: 1382	نوع نقشه: طرح جامع
محل: خرمدره	مقیاس: 1:250,000
نوع: طرح جامع	تاریخ: 1382
محل: خرمدره	نوع: طرح جامع
مقیاس: 1:250,000	شماره نقشه: 061
تاریخ: 1382	نوع نقشه: طرح جامع
محل: خرمدره	مقیاس: 1:250,000
نوع: طرح جامع	تاریخ: 1382
محل: خرمدره	نوع: طرح جامع
مقیاس: 1:250,000	شماره نقشه: 061

شهرستان مرکز شهرستان	بخش (مساحت)	مرکز بخش	دهستان	مرکز دهستان	مساحت دهستان	تعداد آبادی	شهر
ابهر	مرکزی	ابهر	ابهر رود	کینه ورس	۲۳۶.۸۷۵	۱۴	ابهر
	(۱۷۸۷.۱۸۶)		حومه	شریف آباد	۴۷۰.۹۳۷	۱۸	صائین قلعه
			دولت آباد	دولت آباد	۳۷۰.۹۳۷	۱۲	هیدج
			درسجین	درسجین	۲۴۵.۳۱۲	۱۲	
			صائین قلعه	عمید آباد	۴۶۳.۱۲۵	۱۴	
	سلطانیه	سلطانیه	سلطانیه	قره بلاغ	۵۳۵.۰۰۰	۲۶	سلطانیه
	(۱۰۵۹.۶۸۷)		سنبل آباد	سنبل آباد	۳۷۲.۸۱۲	۱۱	
			گوزلدره	گوزلدره سفلی	۱۵۱.۸۷۵	۹	
جمع	۲	۸			۲۸۴۶.۸۷۳	۱۱۶	۴
خرمدره خرمدره	مرکزی	خرمدره	خرمدره	قلعه حسینی	؟؟؟؟	۱۰	خرمدره
	(۵۱۵.۰۰۰)		الوند	الوند	؟؟؟؟	۵	
جمع	۱	۲			۵۱۵.۰۰۰	۱۵	۱
خدابنده قیدار	مرکزی	قیدار	کرسف	کرسف	۴۶۹.۰۶۳	۲۶	قیدار
	(۱۸۲۵.۹۳۷)		حومه	دوتپه سفلی	۶۱۷.۸۱۲	۲۰	
			سهرورد	سهرورد	۱۲۷.۸۱۲	۷	
			خرارود	محمود آباد	۶۱۱.۲۵۰	۳۲	
سجاس رود سجاس	سجاس رود	سجاس رود	آق بلاغ	آق بلاغ	۲۸۵.۶۲۵	۱۸	سجاس
	(۹۳۶.۴۳۷)		سجاس رود	سجاس	۶۷۷.۸۱۲	۳۱	
افشار گرماب	گرماب	شیوانات	گرماب	گرماب	۶۶۸.۴۳۷	۳۳	گرماب
	(۱۲۲۰.۹۳۷)		قشلاقات افشار باش قشلاق		۵۵۲.۵۰۰	۳۴	
بزینه رود	زرین رود	زرین رود	بزینه رود	کهلا	۵۰۱.۴۳۷	۱۳	زرین رود
	(۱۱۶۶.۷۴۹)		زرینه رود	زرین رود	۶۶۵.۳۱۲	۳۰	
جمع	۴	۱۰			۵۱۷۷.۰۶	۲۴۴	۴
ناحیه ابهر ۳	۷	۲۰			۸۵۳۸.۹۳۳	۳۷۵	۹

منبع: ۱- وزارت کشور. ۲- سازمان برنامه و بودجه استان. ۳- تصویب نامه هیئت وزیران ۱۳۷۹/۲/۱۲

۳- توپوگرافی

(۱) استان زنجان

استان زنجان منطقه ای است کوهستانی که شهرها و روستاهای آن در دامنه ها و دشت ها، بین رشته کوه ها قرار گرفته اند " (نگرش.. ص ۲) و بیشترین وسعت آن را مناطق کوهستانی و تپه و ماهور ها تشکیل می دهند. مناطق کوهستانی استان که اغلب دارای قله مرتفع هستند " در بخشهای ماهنشان، طارم علیا، مرکزی، انگوران و شهرستان خدابنده قرار داشته و مناطق جلگه ای آن را نیز دشت های وسیع زنجان، قیدار، ابهر به وجود آورده اند " (مطالعه.. ج ۱. ص ۲-۱).

۱-۱) رشته کوهها

مهمترین رشته کوه های استان عبارتند از:

۱- رشته شمالی (سلسله جبال البرز) این رشته کوهها جهت شرقی- غربی دارند و کوه های مهم آن از شرق به غرب عبارتند از کوههای طالقان- سیلان- الموت و مرتفع ترین نقطه این رشته کوهها تخت سلیمان به ارتفاع ۴۴۰۰ متر یخچال طبیعی است.

۲- در جنوب باختری استان زنجان کوهستان دمیرلی قرار دارد که از ارتفاعات مهم آن می توان کوه جهان داغ، کوه رستم و کوه قیدار را، که در باختر شهر قیدار مرکز شهرستان خدابنده قرار گرفته است، نام برد.

۳- در ناحیه باختر دشت قزوین ارتفاعات بصورت چند رشته موازی از هم قرار دارند که از شمال به جنوب بنام چرگر کشیده شده است. این رشته کوه، قزوین را از زنجان جدا می نماید.

۴- در قسمت جنوب دشت قزوین چند رشته ارتفاعات موازی از هم قرار دارند که دامنه خوانده می شوند. این ارتفاعات جزء کوه های منفرد و مرکز ایران بشمار می آیند.

در میان این رشته کوه ها، سرزمین های حاصلخیزی قرار گرفته است که، بعنوان مثال، می توان از شرق به غرب مناطقی چون دشت قزوین، دره ابهر، چمن سلطانیه و خمسه زنجان (شامل ۵ دشت زنجان، طارم، ایچرود، ابهر و خدابنده) را نام برد.

۲) ناحیه ابهر

شهرستان ابهر و خرمدره. کوه های پناس، چال چالار، گی قیه، سه چشمه، ملاداگی و

گچلیک داگی در جنوب باختری این شهرستان قرار دارند.

شهرستان خدابنده. کوه های قیدار، پنجه علی، حاچا و عین علی بک در باختر، شمال

باختر و جنوب باختر این شهرستان واقع شده اند. گردنه پیر مرزبان در جنوب قیدار و گردنه شوراب در

شمال خاور قیدار در مسیر قیدار - سلطانیه واقع شده اند. جدول ۱-۲-۱-۱-۱-۲-۱ مشخصات ارتفاعات مهم

ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۱-۱-۱-۲-۱. مشخصات ارتفاعات مهم ناحیه ابهر

نام کوه	ارتفاع متر	موقعیت	
		دهستان	شهرستان
گردنه یانبلاغ	۲۹۷۱	صائین قلعه	ابهر
قیدار	۲۸۱۲	آقبلاغ	خدابنده
گوی قیزی	۲۷۴۱	خرمدره	خرمدره
آق داغ	۲۷۳۱	سنبل آباد	ابهر
کینه ورس	۲۵۲۱	ابهررود	ابهر
سلمان بینجی	۲۵۱۲	گوزلدره	ابهر
نایچوک	۲۵۰۰	دولت آباد	ابهر

منبع: آمارنامه استان زنجان ۱۳۷۵. سازمان برنامه و بودجه استان زنجان

نقشه ۱-۲-۱-۱-۵ عوارض طبیعی در ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

ع- شیب

رجوع شود به جلد سوم، بند ۲-۱-۵، مبحث «ناهموارها و شیب و تناسب زمین برای شهرسازی در

ناحیه ابهر».

۱-۲-۱-۲- مسائلی کلی زمین شناسی

۱- زمین شناسی

استان زنجان را، از نظر جغرافیایی می توان به پنج منطقه تقسیم کرد که تقریباً به موازات هم و با جهت شمال غرب - جنوب شرق توجیه شده اند (نقشه ۱-۲-۱-۱/۲). در این تقسیم بندی، منطقه کوه های تالش در ناحیه ابهر قرار ندارد. مشخصات کلی منطقه های موجود در ناحیه بشرح زیر است:

یک- کوه های تالش. این منطقه در ناحیه ابهر قرار ندارد.

دو- کوه های طارم. اغلب از سنگ های آتشفشانی- رسوبی ترشیری (Tertiary) می

باشد که به طرف بخش های شرقی (حوضه منجیل) گسترش زیادتری نسبت به بخش های شمال غربی (شمال زنجان) دارد.

سه- دشت زنجان- ابهر. دشت طویل و مرتفع از بخش های شمال غربی استان به طرف بخش های جنوب شرقی گسترش داشته که تقریباً "۱۰۰۰ متر مرتفع تر از حوضچه منجیل است و توسط دو رودخانه زنجان رود، با جهت جریان رو به شمال غرب، که به قزل اوزن می ریزد و ابهر رود (واقع در دشت ابهر)، با جهت جریان روبه جنوب شرق، که به رودخانه شور پیوسته و به دریاچه نمک قم می ریزد، زهکشی می گردد. بخش مرتفع این دشت، با ۱۷۰۰ متر ارتفاع، در ناحیه سلطانیه (از شهرستان ابهر) واقع است.

چهار- کوه های سلطانیه. در بخش جنوبی دشت زنجان- ابهر، رشته کوه های سلطانیه، با طول تقریبی ۱۶۰ کیلومتر و عرض ۱۵ کیلومتر، قرار دارد که در اثر عملکرد گسل های رورانده، باعث رخنمون شدن سنگ های قدیمی (پرکامبرین، پالئوزوئیک) شده است. بلندترین بخش کوه، گوی قیزای با ارتفاع ۲۷۴۱ متر است.

۵) دشت های جنوبی استان. این دشت ها نیز مرتفع هستند و شامل تپه ها، ارتفاعات و

دشت های کوچکتری شوند. دشت های کاوند، دو تپه و تپه ماهور های سعید آباد- کرسف از مهمترین

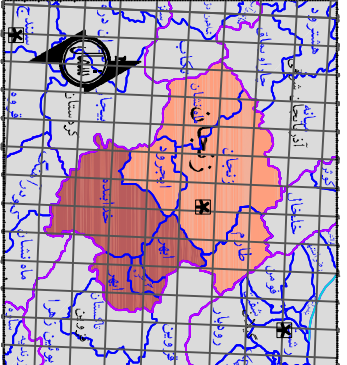
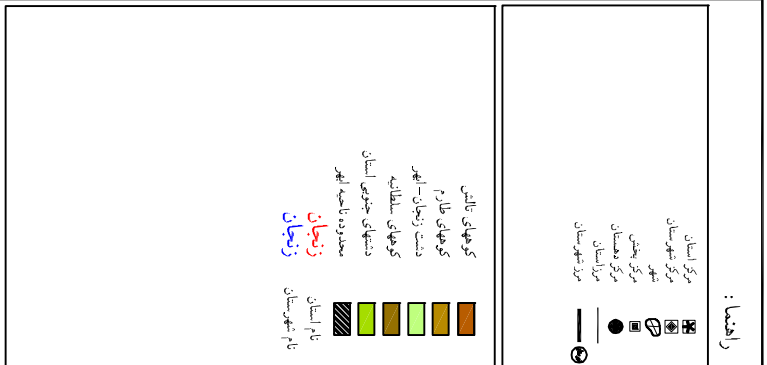
طرح جامع توسعه عمران
انحصار
خرمدره
خداایندة

راهنما :

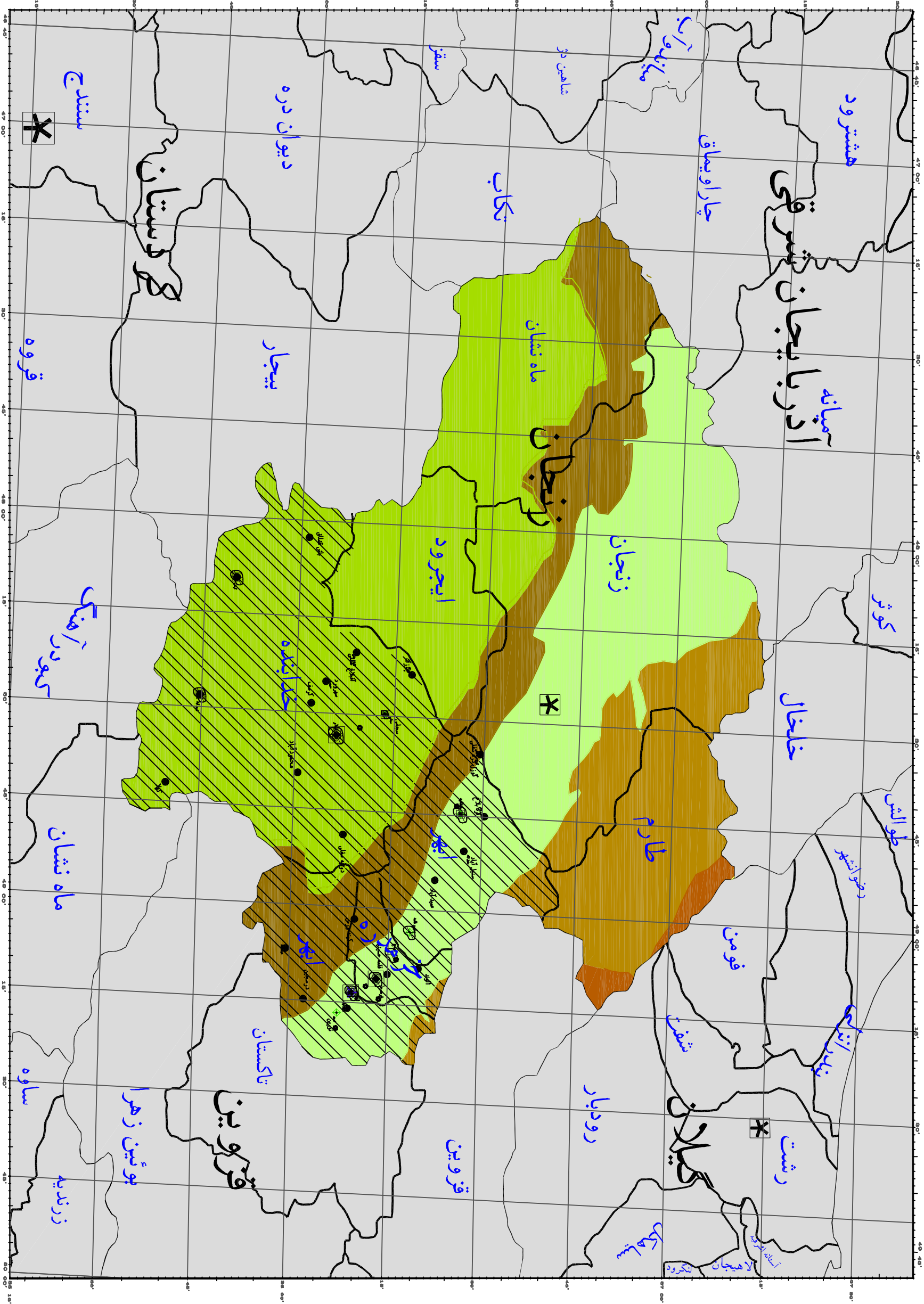
- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- شهر
- شهرک
- مرکز دهستان
- مرکز روستا
- مرکز دهستان

- کوههای تالش
- کوههای طارم
- دشت زنجان - اهر
- کوههای سبلانک
- کوههای جنوبی استان
- محدوده ناحیه اهر

نام استان
زنجان

سازمان مکان و شهرسازی استان زنجان	
مقیاس نقشه: 1:50,000	نوع نقشه: طرح
تاریخ: 1387	نوع نقشه: طرح
پروژه: توسعه عمران	نوع نقشه: طرح
تهیه کننده: دفتر معماری	نوع نقشه: طرح
تایید کننده: سازمان	نوع نقشه: طرح
تاریخ تصویب: 1387	نوع نقشه: طرح
تاریخ اجرا: 1387	نوع نقشه: طرح
تهیه کننده: دفتر معماری	نوع نقشه: طرح

بخش های این منطقه بحساب می آیند. ارتفاع متوسط آن حدود ۱۷۰۰ متر می باشد (و در شهرستان خدابنده قرار گرفته است) (مطالعه توسعه.. ج ۱. ص ۳۴ و ۳۳-۱).

۱-۱ - چینه شناسی

الف - واحد های سنگی رسوبی

(ناحیه ابهر) شامل سازندهای زیر است:

سازند کهر:

نام این سازند از البرز مرکزی گرفته شده است. در ناحیه ابهر، این سازند به همراه گرانیت دوران، پی سنگ (Pasement) سازندهای جدیدتر را تشکیل می دهند. بیشترین رخنمون این سازند را در ناحیه ابهر می توان در قره داغ و ملا داغی (جنوب شهر ابهر) یافت، شامل سنگهای شیل اسلیتی (ورقه ای)، آزرلیتی (رسی)، و تا حدودی سیلیسی به رنگ های سبز - خاکستری تا ارغوانی - سبز، می باشد. این سازند، از لحاظ لیتولوژی - چینه شناسی، شباهت زیادی با البرز مرکزی دارد. ضخامت این سازند در کوههای سلطانیه (کوه قره داغ) ۱۰۰۰ متر است. این سازند دگرگونی ضعیفی را در اثر مجاورت با گرانیت دوران تحمل کرده است و تا درجه شیبست فیلیتی پیش رفته است. مرز زیرین آن نامشخص و مرز بالایی آن گسله، توسط سازند پوشیده شده است (ص ۳۵-۱).

سازند سلطانیه:

برش الگو، که نام آن از شهر سلطانیه گرفته شده است، در شرق روستایی چپقلو (جنوب کوههای سلطانیه) اندازه گیری و مورد بررسی قرار گرفته است. ضخامت آن ۱۱۶۰ متر و از سه واحد اصلی تشکیل شده، که از پائین به بالا شامل است بر:

الف) واحد دولومیت زیرین (۱۲۳ متر) - دولومیت زرد رنگ با لایه بندی منظم و نوارهای سیاه -

سفید چرت.

ب) واحد شیل چپقلو (۲۴۷ مرت) - شیل های رسی سیلیسی، دارای میکا، به رنگ خاکستری تیره تا سیاه، و در بخش های فوقانی دارای شیل های آهکی فسفاتی است. مهمترین فسیل های شناخته شده این بخش عبارتند از: *Fucoides & Chuaria Circularis*.

ج) بخش دولومیت بالایی (۷۹۰متر) از دولومیت های توده ای به رنگ خاکستری روشن با گره های چرتی تشکیل شده است. بررسی های اخیر (Hamidi 1989) در البرز، مؤید آن است که این سازند از پنج واحد تشکیل شده است: دولومیت زیرین، شیل زیرین، دولومیت میانی، شیل بالایی، و دولومیت بالایی؟؟ با سن پرکامبرین پسین - کامبرین پیشین تعیین شده است" (ص ۳۶-۱).

سازند قرمز زیرین:

در ناحیه اهر، در سراسر تپه های سعیدآباد - کرسف رسوبات تخریبی دانه درشت، رسوبات کنگولومرای، سازند قرمز زیرین گسترش دارد (ص ۳۹-۱).

سازند قم:

در جنوب کوههای سلطانیه و به موازات آن (تپه های سعید آباد - کرسف) سازند قم به طور هم شیب بر روی کنگولومرای الیگوسن (سازند قرمز زیرین)، و یا به طور ناپوسته بر روی سازندهای قدیمی تر قرار گرفته است. در کوه سفید، کوه قیدار، کوه القیاس و شمال سعید آباد سازند قم غالباً از آهک های ریفی توده ای به طور فرعی از آهک های زرد رنگ و مطبق تشکیل گردیده است. فرامینیفرهای موجود در این نهشته ها، سن " بوردیگالین " (اشکوب زیرین میوسن حدود ۲۳ میلیون سال) را تأیید می کنند. ضخامت این رسوبات در کوه قیدار ۲۰۰ متر و در کوه القیاس به ۴۷۰ متر می رسد و به طرف غرب کاهش می یابد" (رحیم زاده، ف ۱۳۷۳) (ص ۴۰-۱).

سازند قرمز بالایی:

در جنوب زنجان (تپه های سعید آباد - کرسف) سازند قرمز بالایی گسترش داشته و به دو واحد تقسیم شده است:

الف) زیر واحد M1 : با ظاهر رنگین که از تناوب مارن های سبز و سفید ، صورتی، بنفش، ارغوانی و قهوه ای به وجود آمده و با فراوان بودن تبخیرها مشخص می گردد. ضخامت آن ۶۰۰ تا ۷۰۰ متر است.

مارن های رنگین محتوی سیلستون و ماسه سنگ، فراوان ترین تشکیل دهنده این زیر عضو می باشد ژئوپس، به شکل نودول، رگه و یا طبقه، در بخش زیرین وجود دارد. ژئوپس ها گاهی ساختمان دیاپیری از خودشان نشان می دهند. یک افق برش و توف بلورین با ترکیب آندزینی به ضخامت چهار متر در فاصله ۱۸۰ متر بالای سازند وجود دارد.

(ب) زیر واحد M2: به طور یکنواختی قرمز رنگ است و از رس، مارن و شیل ماسه ای و درون لایه های ماسه سنگ تشکیل گردیده است. کنگلومرا به طور محلی به شکل لایه و عدسی وجود دارد ولی گاهی اوقات می تواند درصد مهمی از کل مقطع را به خود اختصاص دهد. یک افق کنگولومرای ضخیم به ضخامت ۴۰۰ متر که به طول ۲۰ کیلومتر امتداد دارد، جاده زنجان- بیجار را قطع نموده است. قطعات کنگلومرا، گرد شدگی خوبی دارند و اساساً از سنگ های ولکانیکی تشکیل شده اند. ضخامت این زیر واحد بیش از ۱۵۰۰ متر، و یا حتی ۲۰۰۰ متر، می باشد. به خاطر قرار گرفتن روی آهک های بوردیگالین، سن آن می بایست بعد از یوردیگالین- پلیوسن باشد" (ص ۴۰-۱ و ۴۱-۱).

رسوبات پلیوسن - کواترنری:

این رسوبات به صورت مارن، رس های سیلیسی گچ دار به رنگ زرد، قهوه ای و صورتی، که احتمالاً با سازند قرمز فوقانی ارتباط دارند (مربوط به پلیوسن)، و نهشته های کواترنر، شامل تراس های قدیمی و تراس های جدید و یا رسوبات رودخانه ای- آبرفتی و همچنین رسوبات حاصل از لغزش های زمین، می باشد" (ص ۴۱-۱).

در جدول ۱-۲-۱-۲-۱ سازندهای یاد شده همراه با سنگ شناسی و زمان تشکیل آنها آمده است.

جدول ۱-۲-۱-۲-۱. سازندهای زمین شناسی (نمونه در سطح نامیه ابهر)

سازند	ضخامت در مقاطع تیپ و یا مقاطع مورد مطالعاتی	سنگ شناسی	زمان تشکیل
کهر	۱۰۰۰	شیل اسلیتی، آزرلیتی، تا حدودی سیلیسی به رنگ سبز - خاکستری - قرمز	پر کامبرین
سلطانیه	۱۱۶۰	دولومیت، شیل، شیل های فسفاتی	اینفرا کامبرین - کامبرین
قرمز زیرین	۶۰۰-۸۰۰	کنگلومرای قرمز رنگ با میان لایه های ماسه سنگی - شیلی	قبل از الیگوسن
قم	۲۰۰-۴۷۰	آهکهای ریفی توده ای و آهکهای زرد رنگ	الیگوسن
قرمز بالایی	۲۲۰۰	مارنهای محتوی سیلستون، ماسه سنگ و گچ، شیل ماسه ای، ماسه سنگ	بعد از بوردیگالین - قبل از پلیوسن

طرح جامع توسعه و عمران نامیه ابهر (تیر ۸۸) ۱-۲-۱-۲-۱ ۴ ۲ مهندسین مشاور آرمانشهر

ب - سنگهای آذرین

علاوه بر سنگهای رسوبی آتشفشانی، که تحت عنوان سازندهایی که در بالا یاد شدند، سنگهای آذرینی، در بخشهای مختلف استان، نیز برون زد دارند که، آنچه مربوط به ناحیه ابهر است، به شرح زیر می باشد (نقشه ۱-۲-۱-۲/۲).

۱- گرانیت دوران: توده سنگهای آذرینی به صورت استوک و باتولیت دارای ترکیبات آلکالی - گرانیت و به رنگ سفید تا صورتی پورفیریک می باشد که در سه نقطه در سطح استان برون زدگی داشته به شدت هوازده و به طور محلی کائولینیتی شده اند. (نوع ج) مربوط به برون زدگی در ناحیه ابهر است.

نوع ج) توده کوچکی در ۳۰ کیلومتری شمال غرب ابهر در کنار روستای سروجهان در داخل سازند کهر واقع شده است که تا اندازه ای منظره گنایسی دارد" (ص ۴۳-۱).

۲- توده های نفوذی کوه های طارم: در داخل توده های تشکیلات رسوبی - آتشفشانی ائوسن (سازند کرج) نفوذپذیری های متعددی با همان روند اصلی طارم (شمال غرب - جنوب شرق) وجود دارند که این نفوذپذیری عموماً طارم گرانودیوریتی تا کوارتز سینیت و کوارتز مونزینیت بوده و در امتداد هم و در دو ردیف موازی، ولکانیت های ائوسن را قطع می کنند. تعداد آنها به حدی فراوان است که مهمترین آنها - در ناحیه ابهر - عبارتند از:

الف) توده خراسانلو (گرانودیوریت) باکانسارهای مس، سرب و روی با دگرگونی تا رخساره آلپیت - اپیدوت - هودنفلس در سنگهای فراگیرنده توده نفوذی، این توده دارای ویژگی الکانل شوشونیتی ماگمای سازنده ولکانیک و پلوتونیک می باشد. مدل تشکیل این توده احتمالاً مربوط به نفوذ ماگمایی در سری های بعد از تصادم صفحات پوسته زمین و در مراحل نهایی کوه زایی می باشد.

ب) توده کوه قاجار، با گسترش وسیع با ترکیب گرانیتی تا گرانودیوریت، تنها گوشه ای از این توده در ناحیه ابهر قرار دارد.

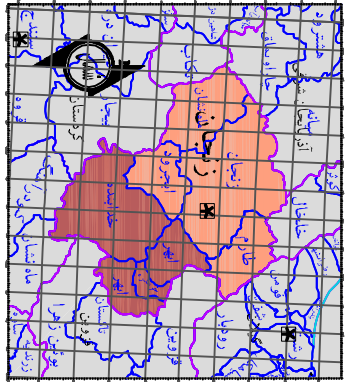

طرح جامع ترابری و همکاران انحصار تاسیسات خردمدره، خداوند

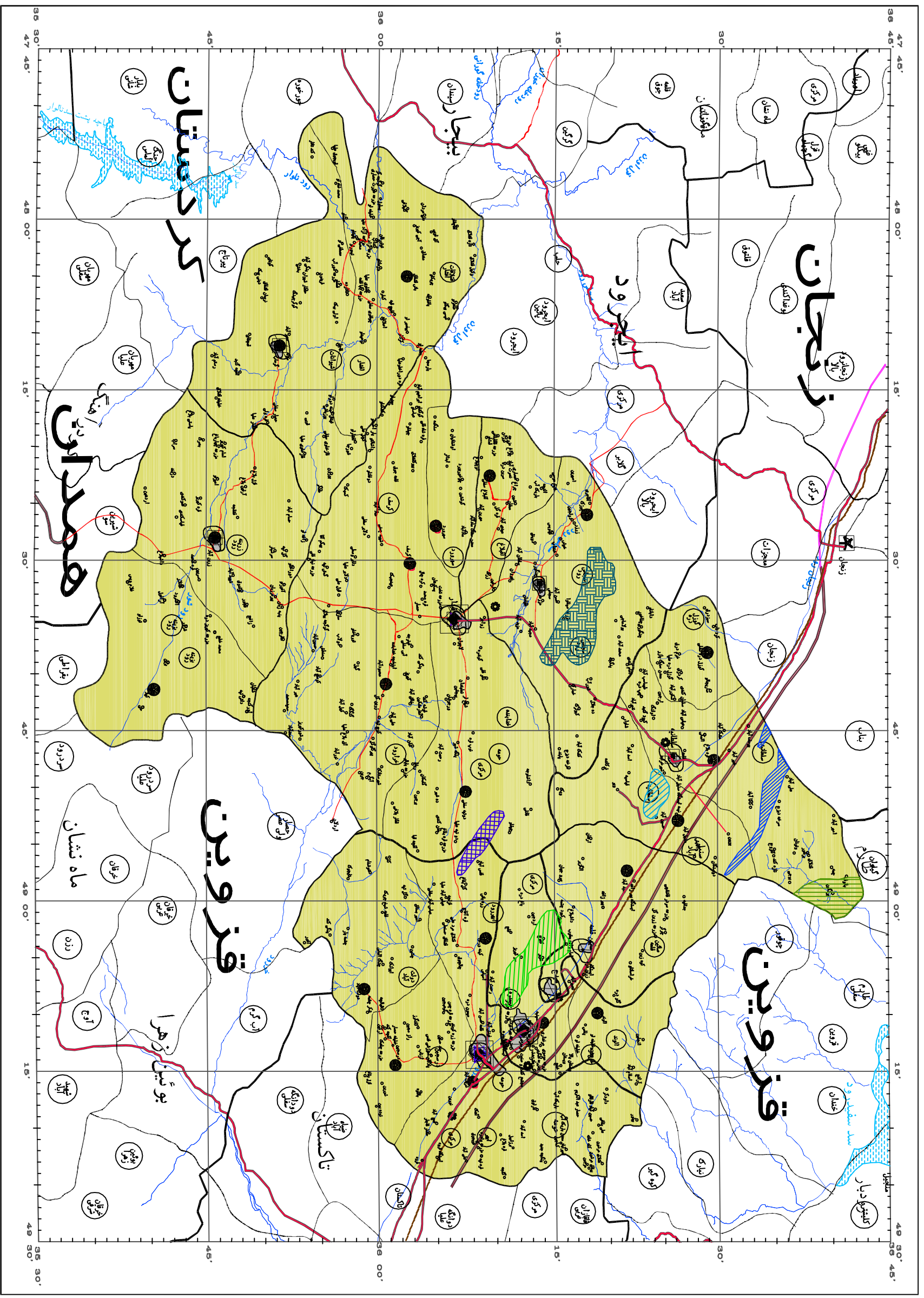
راهنما :

	جاده کوه قاجار
	جاده ناگه
	کرانیت خردمدی
	جاده ولایت
	جاده خردمدی
	سردخانه
	محدوده ناحیه اهر
	محدوده ناحیه اهر
	محدوده استان اهر
	محدوده شهر اهر
	محدوده شهرستان اهر
	راه ترابری
	محدوده شهرستان اهر
	محدوده استان اهر
	محدوده شهر اهر
	محدوده شهرستان اهر

	جاده کوه قاجار
	جاده ناگه
	کرانیت خردمدی
	جاده ولایت
	جاده خردمدی
	سردخانه
	محدوده ناحیه اهر
	محدوده استان اهر
	محدوده شهر اهر
	محدوده شهرستان اهر

شماره پروانه:	061
تاریخ صدور:	06/10/1390
محل:	شهر اهر
موضوع:	طرح جامع ترابری و همکاران
مهندس:	سید علی محمدی
مهندس مشاور:	همکاران
مهندس ناظر:	مهندس ناظر
مهندس تایید کننده:	مهندس تایید کننده

ج) تودهٔ ذاکر (گرانودیوریت تا گابرو- در مشرق زنجان)، که در حاشیهٔ جنوبی آن کانسار آهن

وجود دارد و شامل توده های منفرد و متعددی است. تنها گوشه ای از این توده در ناحیهٔ ابهر ادامه دارد.

د) توده والایش

۳- گرانیت خرمدرق: این توده در کوههای مغرب شهر سلطانیه و در محلی به

همین نام قرار دارد. طول برون زدگی آن در حدود ۱۶ کیلومتر می باشد و از آلاچمن در مغرب تا نزدیکی

آرجین در مشرق ادامه دارد. بافت آن اصولاً پورفیروئید و رنگ آن خاکستری متمایل به سبز و سرشار از

بیوتیت- آمفیبول است و ترکیب آن از گرانیت تا دیوریت می باشد. سن این توده را باید بعد از ژوراسیک

دانست زیرا در داخل تشکیلات شمشک این دوره نفوذ کرده است (ص ۴۴-۱).

۲- جنس خاک (فیزیوگرافی)

با استفاده از مطالعات انجام یافته توسط مؤسسه تحقیقات خاک و آب و تهیه نقشه منابع و قابلیت

ارضی استان زنجان (اسفند ۱۳۶۶) و با توجه به مشخصات نقشه های ارائه شده توسط ط ک م ا، در مجموع

۱۷ واحد ارضی در ۶ تیپ اصلی در ناحیه ابهر مشخص گردیده است (نقشه ۱-۲-۱-۳/۲).

تیپ ۱. کوه ها. در این تیپ تعداد ۴ واحد ارضی مشخص و جدا شده است.

واحد ارضی ۱.۱. شامل کوه هایی بسیار مرتفع با قله تیز و کشیده که عمدتاً سنگی، بدون خاک، بایر

و بدون پوشش گیاهی چشمگیر است.

واحد ارضی ۱.۲. شامل کوه هایی با قله مدور و رخنمون سنگی کم با خاک های کم عمق سنگریزه

دار بر روی مواد آهکی و کنگولومر است. عمدتاً به چراگاه فصلی دام اختصاص دارد.

واحد ارضی ۱.۳. شامل کوه های نسبتاً مرتفع سنگی، با قله نوک تیز، مضرس و با دره های متعدد.

عموماً بایر و فاقد پوشش گیاهی چشمگیر است.

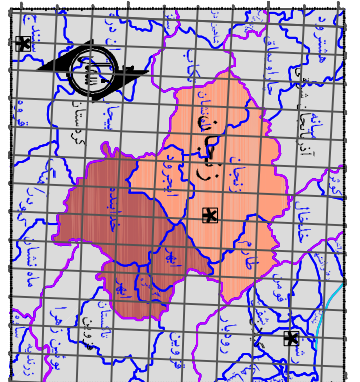
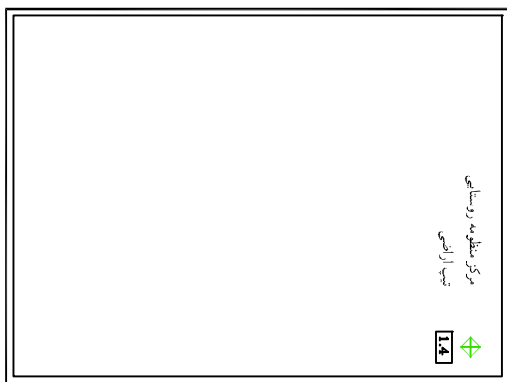
واحد ارضی ۱.۴. شامل کوه های کم ارتفاع بریده بریده، متشکل از مارن های گچی و نمکی با

فرسایش شدید خندقی که عموماً بریاست.

طرح جامع برنامه و عمران ایستاد نظام خردمدرسه خداینده

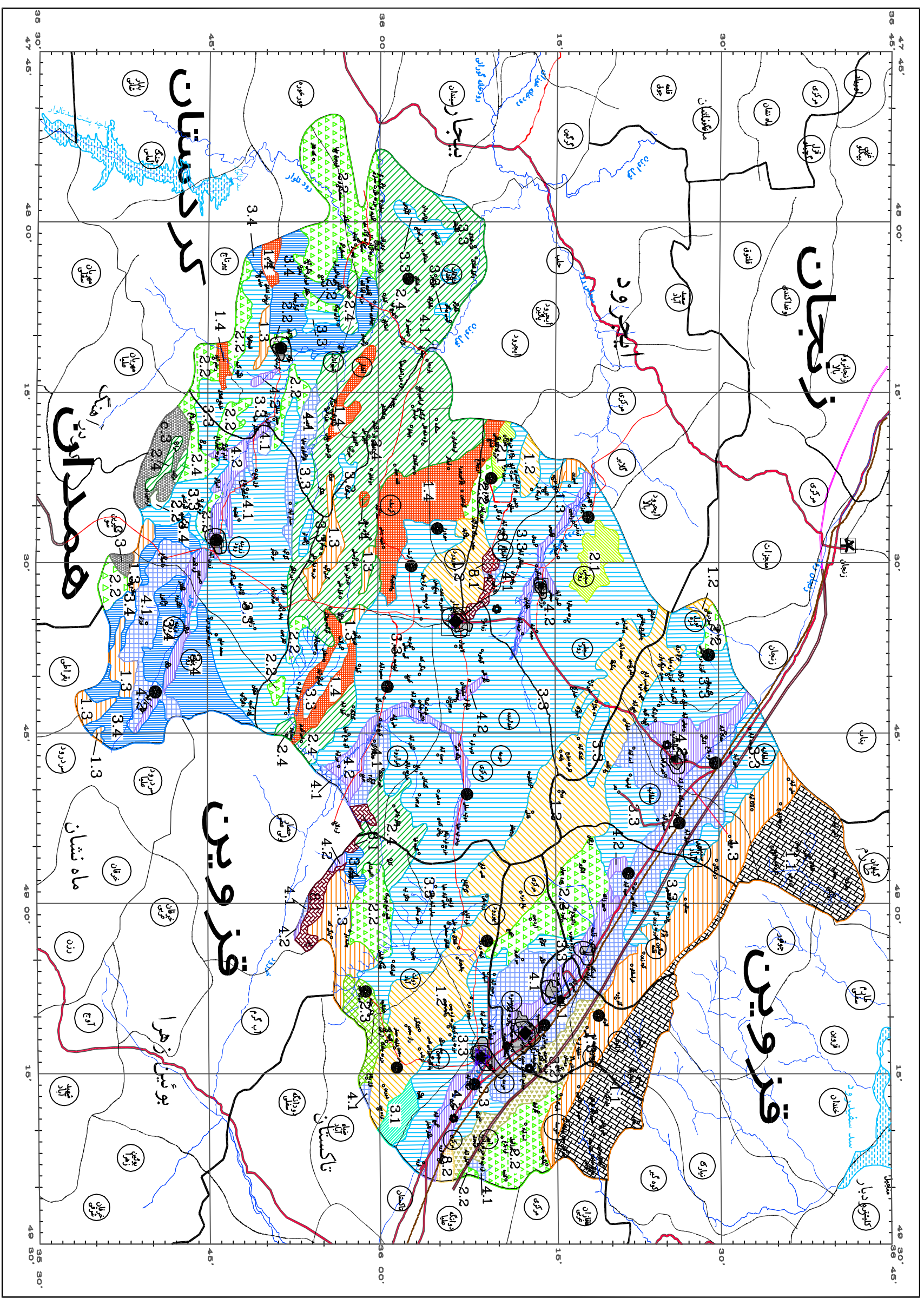
راهنما :

- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- مرکز دهستان
- مدرسه
- مسجد
- مرکز بهداشت
- ایستگاه پلیس
- اداره پست
- شبکه آبرسانی
- شبکه فاضلاب
- راه اصلی
- راه فرعی

شماره پلاک: 081	شماره ج.م: 0000000000	شماره ج.م.م: 0000000000	شماره ج.م.م.م: 0000000000
نام: ...	نام: ...	نام: ...	نام: ...
تاریخ: ...	تاریخ: ...	تاریخ: ...	تاریخ: ...
موقعیت: ...	موقعیت: ...	موقعیت: ...	موقعیت: ...

توزیع و سطحی اراضی در ناحیه ایتر

توزیع و سطحی اراضی در ناحیه ایتر

تیپ 2 تپه ها عمدتاً در کنار کوه ها و یا به صورت پراکنده در منطقه دیده می شوند. با توجه به اختلاف ظاهری، فرسایش، وضع پوشش خاکی و نوع استفاده از آنها، در ناحیه ابهر، به 3 واحد ارضی با مشخصات زیر تقسیم شده اند.

واحد ارضی 2.1. شامل تپه های نسبتاً مرتفع با قلل سنگی متشکل از سنگهای آهکی. خاک های کم عمق در دامنه ها وجود دارد که عموماً محل چرای دام است. این واحد به طور کلی بایر است.

واحد ارضی 2.2. شامل تپه های نسبتاً کم ارتفاع با قلل مدور و با خاک های کم عمق بر روی مواد سنگ های آهکی که در بعضی قسمت ها در کویر از کنگلومرا تشکیل شده است. عموماً به مرتع اختصاص دارد. در بعضی قسمت های کوهستانی دیمکاری در دامنه های آن وجود دارد."

واحد ارضی 2.3. شامل تپه های کم ارتفاع مناطق کویری که عموماً از سنگ های دگرگونی تشکیل شده اند. اراضی عمدتاً بایر است و در دره های متعدد آن گیاهان مرتعی وجود دارد.

واحد ارضی 2.4. شامل تپه های کم ارتفاع بریده بریده و گسسته فرسایش یافته متشکل از مارن های گچی و گنبد های نمکی که عمدتاً بایر و بدون استفاده کشاورزی است.

تیپ 3 فلات ها و تراس های فوقانی سطوح و اراضی پست و بلندی که به دلیل فرسایش به حالت موجود در آمده اند. این تیپ در ناحیه ابهر به 4 واحد ارضی تقسیم می شود.

واحد ارضی 3.1. شامل واریزه های قدیمی فرسایش یافته با پستی و بلندی متوسط تا زیاد، با خاک های کم عمق تا نیمه عمیق سنگریزه دار با بافت سبک تا متوسط بر روی سنگریزه و مواد آهکی. دارای پوشش کم تا متوسط گیاهان مرتعی است و به چرای فصلی دام اختصاص دارد.

واحد ارضی 3.2. شامل واریزه و آبرفت های بادبزی شکل سنگریزه دار قدیمی نسبتاً مسطح، و با پستی و بلندی، دارای خاک های نیمه عمیق تا عمیق با بافت سبک تا متوسط، با پوشش گیاهان مرتعی، که چراگاه دام است.

واحد ارضی 3.3. شامل فلات های با پستی و بلندی متوسط تا زیاد با خاک های نیمه عمیق بافت سنگینی بر روی تراکم مواد سنگریزه های آهکی است. در قسمت اعظم مناطق به دیم کاری غلات اختصاص دارد و در بعضی قسمت ها نیز محل چرای فصلی دام است.

واحد ارضی 3.4. شامل فلات ها و تراس های فوقانی با پستی و بلندی کم تا متوسط و خاک های عمیق با بافت سنگین تا خیلی سنگین، که بر روی تجمع لکه های آهکی قرار گرفته و عموماً "به دیم کاری غلات اختصاص دارد.

تیپ 4 "دشت های دامنه ای شامل اراضی مسطح و یا با شیب ملایمی که در اثر قوه ثقل زمین از کوهها ریزش کرده و با آبراهه های فصلی در کوه پایه ها رسوب گذاری شده اند. قسمت های فاقد سنگریزه (سنگریزه کمتر از ۱۵ درصد) در این تیپ اراضی قرار می گیرد." تعداد ۲ واحد ارضی با مشخصات زیر در ناحیه ابهر مشخص شده اند.

واحد ارضی 4.1. شامل دشتهای دامنه ای با پستی و بلندی کم و با خاکهای عمیق، با بافت سنگینی تا خیلی سنگینی بر روی تجمع لکه ها و مواد آهکی است. این واحد عموماً محل زراعت آبی و درختکاری است. در بعضی قسمت ها به دیمکاری های غلات اختصاص دارد.

واحد ارضی 4.2. شامل دشت های دامنه ای نسبتاً مسطح با خاک های عمیق با بافت سنگین تا خیلی سنگین و در بعضی قسمتها شامل اراضی مسطح زراعی حاشیه رودخانه هاست. بدون شوری قلیائی است، و عموماً محل زراعت آبی است.

تیپ 8. تیپ واریزه های بادبزی شکل سنگریزه دار. شامل اراضی سنگریزه داری است که در اثر قوه ثقل زمین و حرکت آبراهه های فصلی در ابتدای کوهپایه ها و دامنه های کوه ها و تپه ها رسوب گذاری شده اند. سنگریزه ها بدلیل طی مسافت کم، زاویه دارهستند. از این تیپ ۲ واحد ارضی در ناحیه ابهر وجود دارد.

واحد ارضی 8.1. شامل واریزه های بادبزی شکل سنگریزه دار بالایی در دامنه کوه ها و تپه ها است. خاک های نیمه عمیق سنگریزه دار، با بافت سبک تا متوسط دارد که بر روی تجمع سنگ و سنگریزه و مواد آهکی قرار دارد. دارای پوشش کم تا متوسط نباتات مرتعی است که به چراگاه اختصاص دارند (بدون شوری).

واحد ارضی 8.2. شامل واریزه های بادبزی شکل سنگریزه دار پایین پای کوه ها و تپه ها با شیب ملایم و بلندی کم است. خاک های نیمه عمیق تا عمیق سنگریزه دار با بافت سبک تا متوسط دارد و بدون

شوری بر روی تجمع سنگریزه های آهکی زاویه دار قرار گرفته است. دارای پوشش گیاهان مرتعی است که عموماً چراگاه دام است.

تیپ مخلوط. این تیپ شامل زمین هایی است که تیپ های اصلی در آن مشخص است ولی بدلیل کوچکی مقیاس، قابل تفکیک از یکدیگر نیستند.

واحد ارضی C3. شامل مجموعه ای از واحد های 2.2 و 2.4 و 3.3 است. اراضی در این واحد بایر و چراگاه است و در بعضی قسمت ها دیمکاری غلات مشاهده می شود.

کاربری واحد های ارضی در ناحیه ابهر

جدول ۱-۲-۱-۲-۲ کاربری واحد های ارضی در ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۱-۲-۲. واحدهای ارضی و نحوه استفاده فعلی از آنها

تیپ	واحد ارضی	نوع استفاده کنونی	مساحت (کیلومتر مربع)
کوه ها	1.1	بایر	۴۵۲۹۶۳
	1.2	مرتع	۷۵۱۱۴۳
	1.3	بایر	۵۳۲۸۳۶
تپه ها	1.4	بایر	۲۶۶۲۸۸
	2.1	بایر	۶۳۹۸۱
	2.2	مرتع	۷۲۰۷۰۵
	2.3	بایر	۵۵۴۱۲
	2.4	بایر	۱۰۳۹۲۷۸
	3.1	مرتع	۳۱۰۵۵
فلات ها و تراس های فوقانی	3.2	مرتع	۱۰۴۰۸۹
	3.3	دیم کاری	۲۹۴۱۱۲۰
	3.4	دیم کاری	۴۱۹۵۸۳
	4.1	زراعت آبی	۶۵۵۶۷۹
دشت های دامنه ای	4.2	زراعت آبی	۴۱۱۶۳۳
	8.1	مرتع	۵۰۳۵۶
واریزه های بادبزی شکل سنگریزه دار	8.2	مرتع	۱۱۴۳۵
	C.3	مرتع در بعضی قسمت های بایر	
تیپ مخلوط			

منبع: ۱- ط ک م ا. نشریه ۴:۶. جدول ۱۰. ص ۴۲-۲. محاسبات بدست آمده از نقشه های طرح

موجود

جدول ۹، راهنمای عمومی و مشخصات تفصیلی واحدهای زمین ناحیه ابهر، در پایان همین بند، آمده است.

۳- خطر ها

۳-۱- خطر زمینلرزه

در بخش نخست، در بررسی منطقه البرز جنوبی، درباره زلزله در منطقه البرز جنوبی، و اقدامات طرح کالبدی ملی ایران، به تفصیل شرح داده شد، که دیگر در این بخش، تکرار نمی گردد. استان زنجان با داشتن دو دستگاه شتاب نگار SMA1 در شهر های زنجان و ابهر، و یک دستگاه شتاب نمای WS1 در زنجان، نشان می دهد که سرتاسر استان در منطقه یی با پهنه های شتاب بالا و زمین لرزه هایی با شدت متوسط تا بالا قرار دارد.

با توجه به زمین لرزه هایی که با شدت پنج، در مقیاس ریشتر به بالاتر، از قرن نهم میلادی در منطقه استان زنجان و استان های همجوار ثبت و یا شناسایی شده اند، مشاهده می شود که اکثر زلزله ها با بزرگی بالا در بخش های شمالی و شرقی استان و در مناطق تالش تا البرز مرکزی و در استان های مرکزی قرار دارند.

کوه های سلطانیه و کوه های تخت سلیمان از شدت تکتونیزه بالایی برخوردارند و زلزله های شدید سال ۱۸۰۲ میلادی سلطانیه و ۱۸۸۰ میلادی گروس تخت سلیمان، از جمله فعالیت های تکتونیک این استان است.

مطالعات لرزه خیزی طرح کالبدی ملی ایران گسله را چنین تعریف می کند: "شکستگی های پوسته جامد زمین، که در راستای آنها جابه جایی نسبی روی می دهد، گسله (Fault) نامیده می شوند. جنبش برشی (Shear) در هر دو سوی گسله، که از روی زمین تا ژرفای زیاد (گاهی تا ۳۰ کیلومتر و بیشتر) ادامه می یابد، به سبب انباشتگی تنش های ناشی از جنبش قاره ها نسبت به یکدیگر و جنبش های درون گوشته بالایی (Upper Mantle) زمین روی می دهد. بسیاری از گسله های شناخته شده در ازنا ی سالیان دور جنبش داشته و ممکن است امروز جنبه (Active) نباشند در حالی که دسته ای دیگر از گسله ها در کوارترنر نیز جنبش دارند" (ص ۸).

این مطالعه، گسل های جنب و توانمند گستره شمال باختری ایران را به دو گروه "گسله های با پیشینه لرزه خیزی شناخته شده" و "مهگسله ها" تقسیم می کند، در گروه اول ۲۱ مورد و در گروه دوم ۸۸ گسله را در گستره شمال باختری ایران تعریف می کند. از این میان، ۵ گسله بشرح زیر در ناحیه ابهر وجود دارد.

(۱) گسله‌هایی با پیشینه لرزه‌خیزی شناخته شده.

در این قسمت گسله‌های کواترنری ذکر می‌شود که پیشینه شناخته شده لرزه خیزی دارند.

(۱-۱) گسله فشاری خاوری سلطانیه

گسله فشاری خاوری سلطانیه گسله‌ای است با راستای شمال باختری - جنوب خاوری (NW-SE) که از صائین قلعه در جنوب خاوری آغاز و در نزدیکی شمال شهر سلطانیه ناپدید می‌شود. درازای شناخته شده این گسله بیش از ۲۰ کیلومتر است و در روی عکسهای هوایی به روشنی رسوبات آبرفتی کواترنر را بریده و دیواره گسله بارزی را به جا گذاشته است. انتهای شمال باختری و جنوب خاوری گسله خاوری سلطانیه به ترتیب وارد رودخانه‌های زنجان رود و ابهر رود میشود، که پیگیری آن میسر نیست. گسله خاوری سلطانیه ممکن است در رویداد زمین‌لرزه ۱۸۳۰ میلادی به همراه گسله سلطانیه و یا به تنهایی نقش داشته باشد (بربریان و قریشی ۱۳۶۳) (م ل خ- ج ۱ صفحه ۲۴).

(۲) مهگسله‌ها (Major Fault)

سن جوان و درازای مهگسله‌های بنیادی، آنها را در گروه گسله‌های لرزه‌زا و خطرناک گستره مورد مطالعه قرار می‌دهد.

(۱-۲) گسله پوشیده ابهر

گسله پوشیده ابهر، با راستای خم‌دار شمال باختری - جنوب خاوری (NW-SE) و درازای ۵۳ کیلومتر از نزدیکی باختر ابهر می‌گذرد. گسله مزبور، مرز میان سنگهای کهن کامبرین بالا- کامبرین زیرین و سنگهای آتشفشانی ائوسن (در جنوب باختری) و رسوبات کواترنر دشت ابهر (در شمال خاوری) را تشکیل داده است.

با توجه به اینکه برشی از رویه گسله در روی زمین دیده نمی‌شود، اثر این گسله به صورت نقطه چین در نقشه آورده شده است (صفحه ۴۳).

۲-۲) گسله پوشیده تارم (طارم)

گسله پوشیده تارم با درازای ۱۲۰ کیلومتر و راستای شمال باختری- جنوب خاوری (NW-SE) در پهلوی جنوب باختری کوه‌های تارم قرار دارد. شیب گسله تارم به سوی شمال خاوری است و در راستای آن سنگهای گوناگون آتشفشانی، آذرآواری و سنگهای آذرین درونی کوه‌های تارم (از سوی شمال خاوری) بر روی رسوبات آبرفتی و بادزندهای آبرفتی کواترنردشت زنجان- سلطانیه - ابهر رانده شده است. چون برشی از رویه گسله در روی زمین دیده نمی‌شود، اثر این گسله به شکل خطچینی در نقشه نشان داده شده است. هیچ گونه داده سنی دقیق و یا لرزه‌خیزی از گسله پوشیده تارم در دست نیست (صفحه ۴۸).

۲-۳) گسله پوشیده چیقلو

گسله پوشیده چیقلو با راستای شمال باختری - جنوب خاوری (NW-SE) و درازای پیرامون ۱۵۰ کیلومتر در پهلوی جنوب باختری کوه‌های سلطانیه قرار دارد. به نظر می‌رسد شیب گسله به سوی شمال خاوری است و در راستای آن سنگهای گوناگون پالئوزوئیک و مزوزوئیک (از سوی شمال خاوری) بر روی رسوبات کواترنردشت و پادگانه‌های آبرفتی (در جنوب باختری) رانده شده است. با توجه به اینکه اثر سطحی رویداد گسلش در روی زمین دیده نمی‌شود، این گسله به شکل خطچین در نقشه آورده شده است. هیچ گونه داده سنی دقیق و یا لرزه‌خیزی از گسله پوشیده چیقلو در دست نیست (ص ۵۱).

۲-۴) گسله فشاری سلطانیه

گسله فشاری سلطانیه گسله‌ای است به درازی نزدیک به ۱۴۰ کیلومتر و راستای شمال باختری (NW-SE) که از فاصله ۸ کیلومتری جنوب- جنوب باختری شهر سلطانیه می‌گذرد. در راستای این گسله گرانیت دوران و سازند کهار پرکامبرین (از سوی جنوب باختری) بر روی سازند ائوسن کرج و یا سازندهای پالئوزوئیک (در شمال خاوری) رانده شده‌اند.

اختلاف فرازای ناگهانی میان صائین قلعه در جنوب خاوری شهر سلطانیه (با میانگین بلندی ۱۷۰۰ متر از رویه آزاد دریاها) و نزدیکترین ستیغ به آن در یک فاصله کمتر از ۱۵ کیلومتر (ستیغ کوه گوی قزای با بلندی نزدیک به ۲۷۴۱ متر) یکی از بارزترین ویژگیهای توپوگرافی گستره کوه‌های سلطانیه و فرونشست ابهر- زنجان است که نتیجه جنبشهای شاغولی و فشاری روی داده در درازی گسله سلطانیه است.

شیب گسله به سوی جنوب باختری است و دیواره فرسوده آن در تمامی درازای گسله به روشنی دیده می شود. این دیواره از جنوب و جنوب باختری شهر سلطانیه و از محور جاده سلطانیه به قیدار به سوی شمال باختری و جنوب خاوری در کوهپایه و میان کوه و دشت دیده میشود.

به سبب انجام عملیات شخم‌زنی در کوهپایه و دیواره گسله و همچنین ریزش زیاد جوی، هیچ‌گونه برش تازه‌ای در آبرفت‌های کوهپایه‌ای از رویه گسله دیده نمیشود. امکان کمی وجود دارد که زمینلرزه ۱۸۰۳ میلادی سلطانیه به سبب جنبش این گسله روی داده باشد (صفحه ۵۷).

جدول ۱-۲-۱-۳ ویژگی‌های گسله‌های بنیادی را در ناحیه ابهر نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۱-۳. ویژگی‌های گسله‌های بنیادی در ناحیه ابهر

نام گسله	برش در رسوبات کواترنر	پیشینه لرزه‌خیزی	درازای گسله (کیلومتر)
ابهر (پوشیده)	-	-	۵۳
تارم (پوشیده)	-	-	۱۲۰
چپقلو (پوشیده)	-	-	۱۵۰
خاور سلطانیه	×	×	>۲۰
سلطانیه	-	-	۱۴۰

منبع: ط.ک.م-۱ مطالعات لرزه‌خیزی ج اول- ص ۷۶

نقشه ۱-۲-۱-۴ موقعیت گسل‌ها را در ناحیه ابهر نشان می‌دهد.

۳-۲- خطر سیل‌گیری

رجوع شود به جلد سوم، بند ۱-۲-۱، مبحث «خطر سیل‌گیری».

۴- آب‌های زیرزمینی

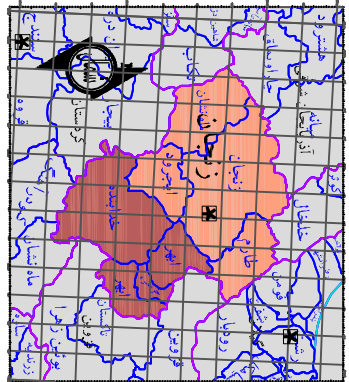
رجوع شود به بند ۱-۲-۲-۳، مبحث «منابع آب‌های زیرزمینی».

طرح جامع توسعه عمران بخش خرمدره شهر خدابنده

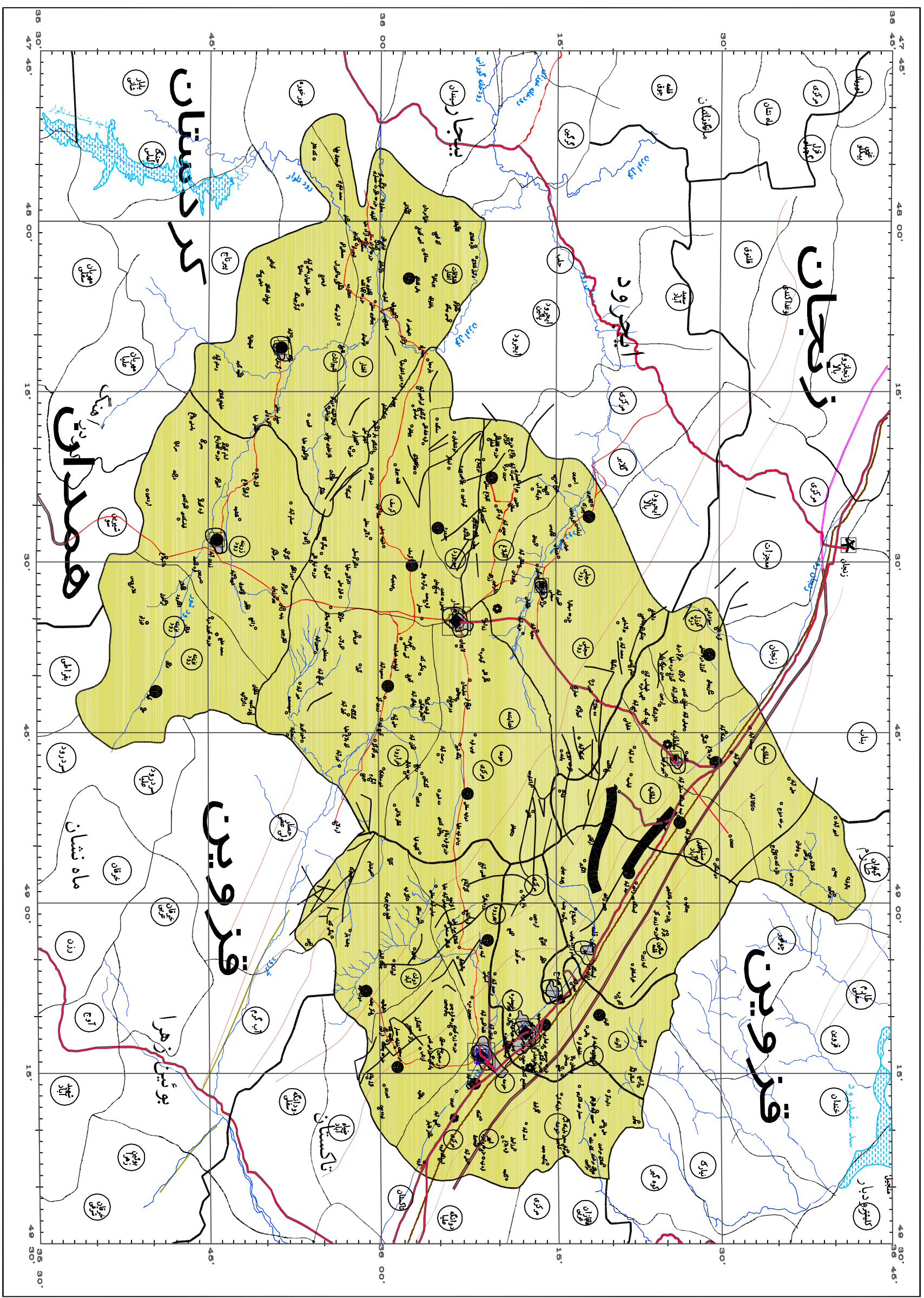
راختیا :

○	مرکز استان
○	مرکز شهرستان
○	شهر
○	شهرک
○	روستا
○	مدرسه
○	مسجد
○	سازمان
○	راه اصلی
○	راه فرعی
○	محدوده ناحیه اهر
○	کلبه رانگی
○	کلبه های عشایر
○	کلبه های مستقر
○	کلبه های پشایی

○	محدوده ناحیه اهر
○	کلبه رانگی
○	کلبه های عشایر
○	کلبه های مستقر
○	کلبه های پشایی

شماره پلاک:	081
شماره طرح:	.....
تاریخ:	.....
مقیاس:	1:.....
نوع نقشه:	.....
نوع کاربری:	.....
نوع سند:	.....
نوع سند:	.....
نوع سند:	.....
نوع سند:	.....
نوع سند:	.....

گشایش طرح جامع عمران

جدول ۱-۲-۱-۳. راهنمای منابع اراضی منطقه تهران (استانهای تهران، زنجان، سمنان و مرکزی)

تایپ اراضی	علائم روی نقشه	مشخصات واحد اراضی	مشخصات خاکها و طبقه بندی آنها به روش فائو	گیاهان طبیعی و استفاده عمده از اراضی در حال حاضر	سایر مشخصات	
کوهها	1.1	- کوههای بسیار مرتفع سنگی -	رخمونهای سنگی بدون - بدون پوشش گیاهی			
		باقلل تیز و مضرس	خاک	- در بعضی قسمتها پوشش کم -	قلل برف گیر در شیب: ۱۰۰ - ۴۰ درصد	
		ارتفاع: تا بیش از ۴۰۰۰ متر		عمق سنگلاخی گیاهان بوته ای و درختچه ها	تمام ایام سال	
				در بعضی قسمتها		
1.2	- کوههای نیمه مرتفع باقلل مدور و رخنمون سنگی کم	- خاکهای کم عمق - سنگریزه دار و بافت سنگین استپی	عمق - پوشش کم تا متوسط گیاهان - رخنمونهای سنگی	فاقد خاک و پوشش گیاهی		
	شیب: ۸۰ - ۴۰ درصد	برروی تراکم مواد آهکی	- چراگاه فصلی			
	ارتفاع: تا ۳۰۰۰ متر					
	- کوههای نیمه مرتفع باقلل تیز و کشیده و مضرس	- رخنمونهای سنگی فاقد خاک - اراضی بایر	- دره های متعدد			
1.3	شیب: ۱۰۰ - ۴۰ درصد			- در برخی دره باغات		
	ارتفاع: تا ۳۰۰۰ متر					
	- کوههای کم ارتفاع بریده	بریده و گسسته متشکل از - رخنمونهای سنگی فاقد خاک	- اراضی بایر			
	مارنهای گچی و نمکی	- خاکهای کم عمق - سنگریزه دار در برخی دره ها	- پوشش کم گیاهان استپی در - خاکهای شور	- در برخی دره ها		
1.4	شیب: ۱۰۰ - ۴۰ درصد		بعضی قسمتها	- فرسایش خندقی		
	ارتفاع: تا ۲۲۰۰ متر		چرای اتفاقی			
	- تپه های نسبتاً مرتفع باقلل سنگی و تیز و مضرس	- رخنمون سنگی فاقد خاک - خاکهای کم عمق سنگلاخی	- اراضی بایر - پوشش کم تا متوسط گیاهان استپی در - دره های متعدد			
	شیب: ۱۰۰ - ۴۰ درصد	در دامنه ها	استپی در دامنه ها			
2.1	ارتفاع: تا ۲۰۰۰ متر		چرای دام در دامنه ها			
	- تپه های باقلل مدور متشکل از سنگهای آهکی، آذرین و کنگلومرا	- خاکهای کم عمق تا نیمه عمیق سنگریزه دار با بافت سنگین	- پوشش متوسط گیاهان استپی - چراگاه فصلی - دیم کاری غلات در بعضی قسمتها	- رخنمون سنگی کم در دامنه ها		
	شیب: ۸۰ - ۲۵ درصد					
	ارتفاع: تا ۲۰۰۰ متر					
2.2	- تپه های سنگی عاری از خاک در مناطق کویری متشکل از سنگهای آذرین و دگرگونی	- رخنمونهای سنگی فاقد خاک - خاکهای کم عمق - سنگریزه دار در برخی دره ها	- اراضی بایر - چراگاه فصلی - چراغ اتفاقی در دره ها	- دره های متعدد		
	شیب: ۱۰۰ - ۲۵ درصد					
	ارتفاع: تا ۱۸۰۰ متر					
2.3	- تپه های سنگی عاری از خاک در مناطق کویری متشکل از سنگهای آذرین و دگرگونی	- رخنمونهای سنگی فاقد خاک - خاکهای کم عمق - سنگریزه دار در برخی دره ها	- اراضی بایر - چراغ اتفاقی در دره ها	- دره های متعدد		
	شیب: ۱۰۰ - ۲۵ درصد					
	ارتفاع: تا ۱۸۰۰ متر					

تیب اراضی	علائم روی نقشه	مشخصات واحد اراضی	مشخصات خاکها و طبقه بندی آنها به روش فائو	گیاهان طبیعی و استفاده عمده از اراضی در حال حاضر	سایر مشخصات
تپه ها	2.4	- تپه های کم ارتفاع گسسته و بریده بریده متشکل از مارنهای گچی و گنبد‌های نمکی	- فاقد خاک	- اراضی بایر - چرای اتفاقی در برخی دره ها - فرسایش خندقی	
		شیب: ۸۰ - ۲۰ درصد ارتفاع: تا ۱۵۰۰ متر			
		- واریزه های سنگریزه دار فرسایش یافته با پستی و بلندی متوسط تا زیاد	- خاکهای کم عمق تا نیمه عمیق با بافت سبک تا متوسط	- پوشش کم تا متوسط گیاهان گچی	- در بعضی قسمتها مواد سنگریزه دار
فلاتها و تراسهای فوقانی	3.1	شیب عمومی: تا ۵ درصد شیب جانبی: تا ۱۰ درصد	برروی تراکم سنگریزه در مواد آهکی	- چراگاه فصلی	- عبور سیل از آبراهه‌ها
		- واریزه های سنگریزه دار قدیمی نسبتاً مسطح و یا با پستی و بلندی کم	- خاکهای نیمه عمیق تا عمیق سنگریزه دار با بافت سبک تا - پوشش متوسط گیاهان مرتعی - در بعضی قسمتها	دارای مسیلهای متعدد	
		شیب عمومی: تا ۳ درصد شیب جانبی: تا ۳ درصد	متوسط برروی تراکم - چراگاه فصلی سنگریزه‌های آهکی		
3.3	- فلاتها و تراسهای فوقانی با پستی و بلندی متوسط تا زیاد	- خاکهای نیمه عمیق تا عمیق با بافت سنگین تا خیلی سنگین	- پوشش متوسط گیاهان استپی - در بعضی قسمتها		
	شیب عمومی: تا ۵ درصد شیب جانبی: تا ۱۰ درصد	برروی تراکم مواد آهکی همراه با چرای دام در بعضی سنگریزه دار	قسمتها		
دشتهای دامنه‌ای	3.4	- فلاتها و تراسهای فوقانی با پستی و بلندی کم تا متوسط	- خاکهای عمیق با بافت سنگین تا خیلی سنگین همراه با تجمع - دیم کاری غلات		- در بعضی قسمتها سنگریزه دار
		شیب عمومی: ۵ - ۲ درصد شیب جانبی: ۵ - ۲ درصد	لکه های آهکی		
		- دشتهای دامنه ای با شیب ملایم و پستی و بلندی کم - بدون شوری	- خاکهای عمیق با بافت سنگین تا خیلی سنگین همراه با تجمع درختکاری	- در بعضی قسمتها سنگریزه دار	
4.1	شیب: ۵ - ۱ درصد	لکه های آهکی	- دیم کاری غلات		
	4.2	- دشتهای دامنه ای تقریباً مسطح بدون شوری	- خاکهای عمیق با بافت سنگین تا خیلی سنگین	- زراعت آبی نباتات یکساله، - باریکه های حاشیه رودخانه در این واحد	
شیب: ۲ - ۱ درصد			- قلمستانهای بید و تبریزی محاسبه شده		

تپ اراضی	علائم روی نقشه	مشخصات واحد اراضی	مشخصات خاکها و طبقه بندی آنها به روش فائو	گیاهان طبیعی و استفاده عمده از اراضی در حال حاضر	سایر مشخصات
8.1		- واریز های بادبزنی شکل - خاکهای کم عمق تا نیمه سنگریزه دار بالائی با شیب عمیق سنگریزه دار با دقت ملایم و پستی و بلندی کم شیب: ۳-۵ درصد	- خاکهای کم عمق تا نیمه سنگریزه دار با دقت ملایم و پستی و بلندی کم سنگ و سنگریزه های آهکی	- پوشش کم تا متوسط نباتات مرتعی - چراغ فصلی	- دارای مسیلهای فرسایش - فرسایش و افزایش بادی در بعضی قسمتها
8.2		- واریزه های بادبزنی شکل - خاکهای نیمه عمیق تا عمیق سنگریزه دار بائینی با شیب با بافت سبک تا متوسط بر ملایم	روی تجمع سنگریزه های آهکی	- پوشش متوسط نباتات مرتعی - چراگاه فصلی	- بعضی قسمتها با بافت سنگین - فرسایش بادی در بعضی قسمتها
C.3		- مجموعه ای از تپها - مجموعه ای از خاکهای - در بعضی قسمتها چراغ فصلی - بدلیل مقیاس نقشه (2.2) و (2.4) و فلاتها (3.3) مربوط به واحدهای مربوطه - دیم کاری غلات در بعضی قابل تفکیک نبوده اند	- اراضی بایر		

۱-۲-۱-۳- مسائل هوا شناسی (حرارت، رطوبت، باد و غیره)

۱- ایستگاه های هواشناسی

در ناحیه ابهر ۲ ایستگاه هواشناسی سینوپتیک در شهر های خرمدره و قیدار، و ۷ ایستگاه بارانسنجی در ابهر رود، سلطانیه و نهضت سلطانیه در شهرستان ابهر، و زرین آباد، گرماب، سجاس و دهجلال در شهرستان خدابنده قرار دارد بر مبنای گزارش ارسالی اداره کل هوا شناسی استان زنجان در تاریخ ۸۲/۲/۱۳ تعداد ایستگاههای فعال هوا شناسی استان در اردیبهشت ۱۳۸۲، ۶ ایستگاه سینوپتیک زنجان فرودگاه زنجان - ماهنشان - ابهر - خرمدره و خدابنده و ۶ ایستگاه اقلیم شناسی و ۴۵ ایستگاه بارانسنجی می باشد.

۲- طبقه بندی آب و هوایی

منابع مطالعاتی مختلف از آب و هوای ایران، طبقه بندی های مختلفی را ارائه داده اند و زنجان را در یکی از این طبقات قرار می گیرد.

۱-۲- تقسیمات چهار رگانه اقلیمی

کتاب اقلیم و معماری، تقسیمات چهار رگانه اقلیم ایران را که توسط دکتر حسن گنجی پیشنهاد شده است، مورد استفاده قرار می دهد. برپایه آن، کشور دارای تقسیمات چهار گانه زیر است.

۱- اقلیم معتدل و مرطوب (سواحل جنوبی دریای خزر)

۲- اقلیم سرد (کوهستان های غربی)

۳- اقلیم گرم و خشک (فلات ایران)، قابل تقسیم به دو منطقه بیابانی و نیمه بیابانی

۴- اقلیم گرم و مرطوب (سواحل جنوبی ایران) (کسمائی، ۱۳۶۳، ص ۷-۱۵۶)

منابع دیگر نیز همین تقسیم بندی را با کمی تغییر در جمله بندی، مورد استفاده قرار می دهند. استان زنجان در این گونه تقسیم بندی در اقلیم سرد (کوهستان های غربی) قرار دارد. دکتر رهنمایی همین اقلیم را با نام "ناحیه اقلیمی معتدل و خنک کوهستانی" یاد می کند (رهنمایی، ص ۱۴۷). در کتاب اقلیم و معماری، اقلیم سرد (کوهستان های غربی) چنین تعریف شده است:

"کوهستان های غربی، که دامنه های غربی رشته کوه های مرکزی ایران را شامل می شوند، با توجه به اینکه در این منطقه متوسط دمای هوا در گرم ترین ماه سال بیش از ۱۰ و متوسط دمای هوا در سرد ترین ماه کمتر از ۳- درجه سانتیگراد است، جزو مناطق سردسیر محسوب می گردند. سلسله کوه های غربی چون سدی مانع نفوذ هوای مرطوب مدیترانه به داخل فلات ایران شده و رطوبت هوا را در دامنه های خود نگه می دارند. از ویژگی های این اقلیم گرمای شدید درّه ها در تابستان و اعتدال آنها در فصل زمستان است. مقدار و شدت تابش آفتاب در تابستان این منطقه زیاد و در زمستان بسیار کم است. زمستان ها طولانی، سرد و سخت بوده و چندین ماه از سال زمین پوشیده از یخ است. در سراسر این منطقه، از آذربایجان تا فارس، زمستان ها بشدت سرد بوده و سرما از اوایل آذر ماه شروع شده و کم و بیش تا اواخر فروردین ماه ادامه می یابد. مقدار بارندگی در تابستان کم و در زمستان زیاد و اکثراً به صورت برف است. برف های پیاپی اکثراً قلیل را پوشانده و در ارتفاعات بیش از ۳۰۰۰ متر همواره برف دائمی وجود دارد. بطور کلی در این منطقه، بهاری کوتاه، زمستان و تابستان را از هم جدا می سازد (کسمائی، ص ۱۵۷).

۲-۲- پهنه های اقلیمی در سیستم دومارتن اصلاح شده

مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان در جلد اول، طبقه بندی آب و هوایی زیر را برای استان زنجان بکار برده است.

"تغییرات آب و هوایی، یا اقلیمی، در استان

زنجان عمدتاً متأثر از دو عامل مهم، تعیین نحوه ورود جبهه های عظیم رطوبتی و حرارتی، و وضعیت توپوگرافی و ارتفاع از سطح دریا می باشد. مهمترین جبهه هوایی که حدوداً به مدت هشت ماه سطح استان را تحت تأثیر قرار می دهد، جبهه هوایی قطبی دریایی (MP) است. مبدأ این توده هوا، دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس می باشد که از بخار آب، غنی است و غالباً از جهت غرب (منشاء مدیترانه) و شمال غرب (منشاء اروپا و دریای سیاه) به کشور نفوذ می کند. توده های هوای مدیترانه ای، که توده های قطبی غیر مستقیم نیز نامیده می شوند، از اوایل مهر، تا اواسط اردیبهشت ماه، کشور، و از جمله استان زنجان، را تحت تأثیر قرار می دهند. اوج فعالیت های آن در فصل زمستان است. ولی در بهار و پاییز نیز موجب رگبارهای شدید، طوفان و رعد و برق (که ناشی از ناپایداری آن است) می گردد.

"توده هوای دیگری به نام توده هوای قطبی بری (CP) که یک توده سرد می باشد، از جهت شمال غربی، استان را تحت تأثیر قرار می دهد. این توده هوا همواره با شکل گیری و عمیق تر شدن توده پر فشار سیبری در فصول سرد سال، که اوج فعالیت آن اوایل آذر ماه تا اواسط اسفندماه می باشد، باعث ریزش های جوی توأم با افت شدید دما می گردد. (ص ۱-۳)

"توده هوای دیگری که در مقیاس منطقه ای عمل می کند، توده هوایی خزری است. منشاء این توده هوا، دریای خزر در شمال کشور است که به طور عمده نوار ساحل کشور را تحت تأثیر قرار می دهد، ولی به دلیل اشتراک مرز استان زنجان با استان گیلان قسمت کوچکی از ارتفاعات البرز مرکزی و غربی تحت تأثیر این توده واقع می شود و نزولات جوی بیشتری را نسبت به سایر نقاط استان زنجان دریافت می کند (ص ۴-۱).

حوزه بندی اقلیمی استان زنجان

روشی که در طبقه بندی اقلیمی استان مورد استفاده مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان " قرار می گیرد، روش دومارتن (گسترش یافته جاماب) می باشد. طبقه بندی اصلی دومارتن بر اساس شاخص خشکی (Ai) می باشد و از رابطه زیر بدست می آید:

$$A_i = P : (T+10)$$

که در آن P میانگین بارندگی سالانه به میلی متر و T میانگین درجه حرارت سالانه به درجه صدمه صدمه است. بر اساس این فرمول، دومارتن استانداردهایی را تعیین کرده و هفت تیپ اقلیمی از خشک تا بسیار مرطوب را تعریف می کند. با توجه به فرمول دومارتن مشخص می گردد که با افزایش بارندگی سالانه و با کاهش دمای سالانه شاخص خشکی افزایش می یابد...

در شکل توسعه یافته طبقه بندی اصلی دومارتن، اولاً طبقه خیلی مرطوب به دو نوع الف و ب تقسیم گردیده است و ثانیاً، این طبقه بندی "توسط سیستم آمبرژه توسعه داده شده است، بطوری که نتیجه آن مشخص شدن چهار گروه در داخل هشت آشکوب (طبقه) اقلیمی می باشد، که ۳۲ نوع اقلیم را شامل می شود. آشکوب ها و گروههای اقلیمی به شرح جدولهای ۱-۲-۱-۳ و ۱-۲-۱-۳-۲ می باشد."

جدول ۱-۲-۱-۳-۱. آشکوبهای اقلیمی به روش دومارتن بر اساس شاخص خشکی (A_i)

حدود شاخص خشکی (A _i)	نام اشکوب اقلیمی	نماد A _i
۰-۵	خشک (فراخشک)	A1-1
۵-۱۰	خشک (بیابانی)	A1-2
۱۰-۲۰	نیمه خشک	A2
۲۰-۲۴	مدیترانه ای	A3
۲۴-۲۸	نیمه مرطوب	A4
۲۸-۳۵	مرطوب	A5
۳۵-۵۵	خیلی مرطوب (الف)	A6
> ۵۵	خیلی مرطوب (نوع ب)	A7

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. ج ۱. جدول ۱۲. ص ۱-۲۶

جدول ۱-۲-۱-۳-۲. گروههای اقلیمی بر اساس حداقل دمای سردترین ماه سال (m_j)

درجه حرارت سردترین ماه سال m _j	گروه اقلیمی	نماد m _j
< -۷	فرا سرد یا ارتفاعی	m1
صفر الی -۷	سرد	m2
۵ الی صفر	معتدل	m3
> ۵	گرم	m4

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. ج ۱. جدول ۱۳. ص ۱-۲۶

بر اساس روش دومارتن (گسترش یافته جاماب) در استان زنجان، تعداد ۱۱ نوع اقلیم تشخیص داده شده است. انواع اقلیم های موجود و وسعت پوشش هر یک از آنها به شرح جدول ۱۱ است.

با عنایت به جدول ۱۱ هر چند که استان زنجان دارای تنوع اقلیمی است ولی با توجه به درصد سطح پوشش هر یک از اقلیم ها، تیپ غالب آب و هوایی استان نیمه خشک فراسرد و سرد می باشد که حدود ۷۰ درصد سطح استان را می پوشاند. پس از آن نیز تیپ آب و هوایی مدیترانه ای فراسرد می باشد که ۱۸ درصد سطح استان را می پوشاند.

تیپ آب و هوایی نیمه خشک فراسرد دارای شاخص خشکی در حدود (۱۰-۲۰) بوده و درجه حرارت متوسط ماهانه در سردترین ماه سال کمتر از -۷ درجه سانتیگراد است.

جدول ۱-۲-۱-۳. انواع اقلیم های موجود در سطح استان

درصد	مساحت به کیلومتر مربع	نوع اقلیم
۱/۰۰	۲۴۷/۱۰۰	خشک بیابانی سرد
۰/۸۱	۲۰۰/۰۰۰	خشک بیابانی معتدل
۵۲/۱۴	۱۲۸۵۹/۳۷۵	نیمه خشک فراسرد
۱۷/۸۵	۴۴۰۳/۱۲۵	نیمه خشک سرد
۱۷/۷۰	۴۳۶۶/۲۵۰	مدیترانه سرد
۰/۵۷	۱۳۹/۳۷۵	مدیترانه فراسرد
۵/۰۵	۱۲۴۴/۳۷۵	نیمه مرطوب فراسرد
۰/۴۲	۱۰۱/۲۵۰	نیمه مرطوب سرد
۳/۲۸	۸۰۸/۱۲۵	مرطوب فراسرد
۰/۱۳	۳۱/۸۷۵	مرطوب سرد
۱/۰۵	۲۵۸/۷۵۰	حیلی مرطوب الف فراسرد
۱۰۰/۰۰	۲۴۶۶۰/۰۰۰	جمع

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. ج ۱. جدول ۱۴. ص ۲۷-۱

تیپ آب و هوایی نیمه خشک سرد دارای درجه حرارت متوسط بین صفر تا ۷- درجه سانتیگراد در سردترین ماه سال است. متوسط بارندگی سالانه آنها بین (۳۵۰-۳۰۰) میلی متر و ۷۵ درصد توزیع بارندگی سالانه در فصل بهار و زمستان می باشد. تیپ آب و هوایی مدیترانه ای فراسرد دارای شاخص خشکی (۲۴-۲۰). درجه حرارت متوسط ماهانه در سردترین ماه سال کمتر از ۷- درجه سانتیگراد و متوسط بارندگی سالانه بین (۴۰۰-۳۵۰) میلی متر است. در این تیپ اقلیمی، که ارتفاعات استان را در بر می گیرد، بیشترین نزولات جوی به صورت برف می باشد (ص ۲۸-۱).

نقشه ۱-۲-۱-۳ تقسیمات آب و هوایی یاد شده در بالا را در استان زنجان نمایش می دهد.

۲-۳- پهنه های اقلیمی در گزارش اداره هوا شناسی استان

بر پایه نامه اداره کل هواشناسی استان زنجان (۱۳۷۹) "اگر اقلیم را عملکرد ویژگی های غالب یک منطقه در دراز مدت تعریف کنیم، که خود تحت تأثیر عواملی از قبیل عرض جغرافیایی- دوری و نزدیکی به منابع بزرگ آب- پستی و بلندی- ارتفاع از سطح دریاها و واقع شدن در مسیر جریان های عظیم رطوبتی قرار میگیرد، در استان زنجان با توجه به متوسط بارندگی ۲۰۰ تا ۴۰۰ میلی متر و متوسط دمای سالیانه ۹ تا ۱۷ درجه سانتی گراد، سه نوع اقلیم زیر را می توان مشخص نمود:

الف: نیمه خشک فرا سرد؛

ب: نیمه خشک سرد؛

ج: مدیترانه ای.

بر این اساس، اقلیم منطقه ابهر و خرمدره نیمه خشک سرد، و اقلیم منطقه خدابنده مدیترانه ای سرد می

باشد.

۳- ویژگی های اقلیمی

۳-۱- دما

ناحیه ابهر از مناطق سردسیر کشور است. میانگین درجه دمای سردترین شهرهای ایران بنابر وضع جوی ۲۶ ساله نقاط مختلف کشور (۶۵-۱۳۴۰، سالنامه آماری سال ۱۳۶۵ کشور) به ترتیب شهرهای اراک ۱۰/۹، زنجان ۱۱/۲، و ارومیه ۱۱/۳ درجه سانتیگراد بوده است. شهرهای بعدی، خوی و سقز با ۱۱/۷، تبریز و شهرکرد با ۱۲/۱ و ۱۲/۲ درجه سانتیگراد بوده اند. بر اساس نامه اعلام نظر اداره کل هواشناسی استان زنجان در تاریخ ۸۲/۲/۱۳ میانگین دمای سالیانه ابهر و خرمدره ۱۱.۸ درجه سانتی گراد "آمار ۱۸ سال اخیر"، زنجان ۱۰.۸ درجه سانتی گراد "آمار ۳۴ سال اخیر" و خدابنده ۱۱.۲ درجه سانتی گراد "آمار ۹ سال اخیر" می باشد.

حداقل دمای مطلق در دوره ۲۶ ساله ۶۵-۱۳۴۰، پس از ۴ ایستگاه سقز، همدان، شهرکرد و سنندج، بترتیب با دمای از ۳۶- تا ۳۱- درجه سانتیگراد، مربوط به ۲ ایستگاه زنجان و تبریز یا ۲۹/۶- درجه سانتیگراد بوده است. براساس نامه مذکور حداقل دمای اتفاق افتاده در طول دوره آماری فوق الذکر در زنجان ۳۰-، خرمدره ۱۹- و خدابنده ۲۰- درجه سانتی گراد بوده است.

بیشترین میانگین روزهای یخبندان در دوره ۲۶ ساله در مرتبه اول تا سوم مربوط به سه ایستگاه همدان، شهرکرد و سقز با ۱۲۷، ۱۲۰ و ۱۱۹ روز بوده، که رتبه چهارم با ایستگاه زنجان با ۱۱۵ روز بوده است. در نامه اداره کل هواشناسی (در دوره های یاد شده در بالا)، میانگین روزهای یخبندان زنجان ۱۲۰ روز، خرمدره ۱۰۴ روز و خدابنده ۱۰۸ روز ثبت شده است.

جدول ۱-۲-۱-۳-۴. مشخصات آب و هوایی نامیه ابهر به تفکیک ایستگاه های هواشناسی

نام ایستگاه	گزارش	درجه حرارت			رطوبت نسبی - درصد			میزان	تعداد
		حداکثر	مطلق	متوسط	حداکثر	حداقل	میانگین سالانه در ساعت بارندگی سالانه		
خرمدره	۱۵ساله	۱۹-	۱۱.۵	۵۳	۶.۳۰	۱۲.۳۰	۳۰.۸	۱۰۷	
	۱۸ ساله	۱۹-	۱۱.۸	۳۹	۵۱		۲۹۹	۱۰۴	
	۱۳۷۴	۱۵.۵-	۱۱.۴۲	۵	۶۸.۲۵	۳۸.۰۸	۳۴۶.۹	۱۱۷	
	۱۳۷۶	۱۹.۰-	۱۱.۳۱				۳۲۲	۱۰۵	
	۱۳۷۹	۱۰.۸-	۱۲.۸۷				۲۱۲		
خدابنده	۵ ساله	۲۰-	۱۱	۴۷			۴۱۱	۱۰۶	
	۹	۲۰-	۱۱.۲	۲۷	۴۷		۳۸۵	۱۰۸	
	۱۳۷۴	۱۶.۴-	۱۰.۴	۲	۵۶.۴۰	۴۱.۰۰	۴۷۶.۹	۱۱۴	
	۱۳۷۹	۱۵-	۱۱.۵۸				۲۹۰		

منبع: ۱-آمارنامه استان ۱۳۷۵ و ۱۳۷۹. ۲- مدیریت کشاورزی خرمدره ۱۳۷۶. ۳- اداره کل هواشناسی استان ۱۳۷۹

۳-۲- بارش و رطوبت

میزان بارندگی سالانه در دوره ۲۶ ساله در زنجان ۳۲۳/۸ میلی متر بوده است. میزان بارندگی سالانه در حوزه ابهر رود بین ۳۵۰ تا ۴۰۰، در حوزه هیدج ۳۷۶/۹، در حوزه سلطانیه ۳۱۲، در حوزه صائین قلعه ۲۷۰ تا ۳۸۰ (نگرش ..) و در حوزه خرمدره ۳۲۲ میلی متر (گزارش مدیریت کشاورزی خرمدره) و در زنجان، خرمدره، خدابنده بترتیب ۳۰۰، ۳۰۸ و ۴۱۱ میلی متر (اداره کل هواشناسی استان) گزارش شده است. میزان بارندگی سالانه در دو ایستگاه خرمدره و خدابنده در سال ۱۳۷۴ به ترتیب ۳۴۶/۹ و ۴۷۶/۹، و در سال ۱۳۷۹ به ترتیب ۲۱۲ و ۲۹۰ میلی متر ثبت شده است (آمارنامه ۱۳۷۵ و ۱۳۷۹).

مطابق نامه ارسالی اداره کل هواشناسی استان زنجان میزان متوسط بارندگی سالانه زنجان ۲۹۴ میلی متر، خرمدره ۲۹۹ میلی متر و خدابنده ۳۸۵ میلی متر بوده است. متوسط رطوبت نسبی سالیانه زنجان، خرمدره و خدابنده به ترتیب ۵۳، ۵۱ و ۴۷ درصد می باشد. بیشترین متوسط رطوبت ماهیانه مرطوبترین ماه در خرمدره بهمن ماه ۶۵ درصد و در خدابنده بهمن ماه ۷۱ درصد بوده است. کمترین متوسط رطوبت ماهیانه خشکترین ماه شهرهای خرمدره و خدابنده به ترتیب ۳۹ و ۲۷ درصد اعلام گردیده است.

۳-۲-۱ حوزه بندی استان زنجان از لحاظ بارش و رطوبت

استان زنجان را از لحاظ بارش و رطوبت به دو حوزه زنجان- قیدار و حوزه ابهر- خرمدره تقسیم کرده اند. مرز مشخص این دو منطقه بر اساس فصل مشترک حوزه های آبخیز زنجان رود و قزل اوزن با حوزه های آبخیز ابهررود و خررود می باشد (مطالعه ج.۱ ص ۷-۲۱-۱).

۳-۳- باد

در گزارش های مختلف، در باره باد های ناحیه ابهر اشاره هایی وجود دارد:

در حوزه زیر پوشش مرکز خدمات هیدج، "باد غالب محلی، بادی است که از جهت شمال جغرافیایی ۶۰ تا ۳۶۰ درجه با سرعت متوسط ۲۰ مایل در ثانیه بر منطقه می وزد و باد مه (استراتوس) نامیده می شود. حوزه سلطانیه، "از مناطق باد خیز می باشد. حتی گاهی در زمستان باد همراه با برف ایجاد کولاک می نماید که مشکلاتی را نیز ایجاد می نماید. باد های مختلف عمدتاً از جنوب غربی و شرقی و جنوب و غرب می وزد که سرعت آنها در اوایل بهمن ماه، اواخر اسفند و شهریورماه به ۲۰ کیلومتر در ساعت می رسد. این باد در شهریورماه از نظر خرمکوبی نقش خوبی دارد." در همین حوزه، "طرح مرتعداری امیرآباد" و "طرح مرتعداری ونونان"، که در سال های ۱۳۷۴ و ۱۳۷۶ برای اداره کل منابع طبیعی استان زنجان تهیه شده است، "مشخصات بادهای منطقه" را بدین گونه شرح میدهد: "محدوده .. اغلب دارای بادهای شدید، مخصوصاً در فصل های زمستان و تابستان می باشد. تعداد وقوع بادهای بطور متوسط ۳ بار در ماه، و هر بار ۳ تا ۴ روز ادامه دارد. جهت بادهای غالباً از شمال به جنوب و سرعت آن ۳۰ تا ۴۰ کیلومتر در ساعت تخمین زده می شود." "جهت بادهای غالب در منطقه از شمال به جنوب بوده و سرعت آن حدود ۱۵ تا ۱۸ کیلومتر در ساعت می باشد، که اغلب در فصل بهار و پائیز اتفاق می افتد و معمولاً به مدت ۳ تا ۵ روز بطور منقطع ادامه دارد."

"سیمای کشاورزی ابهر" و گزارش مدیریت کشاورزی خرمدره نیز اشاره ای به بادهای دارد و بادهای

همانند این دو شهرستان را به دو گونه باد زیر تقسیم می کنند:

۱- باد سرد مه. باد غالب این منطقه باد سرد مه می باشد که جهت وزش آن از سمت شمال و شمال

غربی به طرف جنوب و جنوب شرقی است. علت وزش آن اختلاف فشار هوا در دو سوی رشته کوه البرز می

باشد. وزش این باد زمان و فصل مشخصی ندارد و هر چند یکبار در فصل های گوناگون سال شروع به وزیدن نموده و چند روزی ادامه می یابد. علائم و نشانه های آن وجود مه غلیظ بر بالای کوه های شمال و افت شدید دما، حتی در تابستان می باشد.

۲- باد گرم شره. این باد در منطقه به نام های راز و اصفهانی نیز معروف است، و بر خلاف جهت باد مه، یعنی از جنوب و جنوب شرقی به طرف شمال و شمال غربی می وزد. فصل وزش این باد اواخر بهار و تابستان است. این باد موجب افزایش دما و میزان تبخیر و کاهش رطوبت، و در نتیجه باعث خشکی مزارع و علفزارها و آسیب محصولات کشاورزی می گردد، و نیاز به آبیاری مزارع را در زمان وزش باد زیاد می کند، بدین جهت این باد از نظر کشاورزی مضر تلقی می گردد.

در سال ۱۳۷۴ در ایستگاه خرمدره حد اکثر سرعت باد در ماه های سال بین ۱۰ تا ۱۵، و بطور میانگین ۱۳/۶ متر در ثانیه - برابر ۳۶ تا ۵۴، و میانگین ۴۹ کیلومتر در ساعت، و ۱ روز در هر ماه و ۳ و ۲ روز در تیر و مهر ماه وزیده است. جهت وزش این باد ها در ماه های فروردین و آذر از جنوب غربی (۲۲۰ و ۲۵۰ درجه)، و در باقی ماه ها از شمال شرقی (۳۰، و تنها در بهمن ماه ۱۰ درجه) بوده است.

در همین سال در ایستگاه خدابنده، حداکثر سرعت باد در ماه های سال بین ۱۲ تا ۱۹، و بطور میانگین ۱۴/۸ متر در ثانیه - برابر ۴۳/۲ تا ۶۸/۴، و میانگین ۵۳/۳ کیلومتر در ساعت، و ۱ روز در هر ماه وزیده است. جهت وزش این باد ها در ماه های مرداد و آبان از جنوب شرقی (۱۲۰ و ۱۵۰ درجه)، در فروردین و دی ماه از جنوب غربی (۲۱۰ و ۲۴۰ درجه)، در شهریورماه از غرب (۲۷۰ درجه)، و در خرداد و آذرماه از شمال غربی (۳۰۰ و ۳۳۰ درجه) بوده است.

بر پایه نامه اداره کل هواشناسی استان و در دوره های یاد شده، در منطقه خرمدره سمت باد غالب شمال غربی و سرعت متوسط آن ۳ متر در ثانیه (۱۱km/h) می باشد. شدید ترین باد منطقه از سمت شمال با سرعت ۲۴ متر در ثانیه (۸۵ km/h) بوده است. در منطقه خدابنده سمت باد غالب جنوب غربی تا جنوب شرقی و سرعت متوسط آن ۵ متر در ثانیه (۱۸km/h) می باشد و حد اکثر سرعت باد ثبت شده از سمت جنوب غربی و با سرعت ۱۹ متر در ثانیه (۶۸km/h) بوده است.

۱-۲-۱-۴- سیستم حرکت آب های سطحی و موقعیت سیل ها

برای آشنایی با سیستم حرکت آبهای سطحی به سر فصل ۱-۲-۲-۳ مبحث «منابع آب های سطحی»،
و برای آشنایی با موقعیت سیل ها به جلد سوم، سر فصل ۱-۱-۲ مبحث «خطر سیل» مراجعه شود.

فصل ۲

۲-۲-۱

بررسی منابع طبیعی و محیط زیست

۱-۲-۲-۱- وضعیت گیاهی و جانوری

فصل محیط زیست ویژگی های محیط جاندار را، شامل پوشش گیاهی و حیات وحش، بررسی می

نماید.

۱- پوشش گیاهی

۱-۱- شناخت کلان از سیمای پوشش گیاهی استان

سیمای گیاهی استان زنجان بر اساس موقعیت جغرافیایی و وضع ناهمواری های منطقه، که در ارتباط مستقیم با ارتفاع از سطح دریاست، در سه طبقه قابل تقسیم بوده که هر یک بسته به محدوده ارتفاعی، دارای پوشش گیاهی خاص خود می باشد، که یکی از انواع سیمای گیاهی موجود بر روی زمین شامل: جنگلی، نیمه جنگلی، علفزار، چمنزار، نیمه چمنزار، بوته زار- علفزار، اراضی رها شده (مراتع تخریب یافته) می باشد (جدول

۱-۱-۲-۲-۱).

جدول ۱-۲-۱-۱. سیمای عمومی پوشش گیاهی استان زنجان

پوشش گیاهی	محدوده ارتفاعی
بوته زار + سیمای گیاهی اراضی رها شده	۱۵۰۰-۳۰۰
بوته زار + علفزار	۲۱۰۰-۱۵۰۰
علفزار + بوته زار	۳۳۰۰-۲۱۰۰

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. مرحله دوم. ج ۲. ۱۳۷۶

۱-۲- جنگل

ناحیه ابهر فاقد پوشش درختان جنگلی طبیعی در سطح وسیع و جنگل های قابل بهره برداری اقتصادی است. و در برخی از مناطق تنها به صورت پراکنده، دارای جنگل های مخروطی می باشد. اینگونه جنگل های مخروطی در ناحیه ابهر، تنها در شهرستان ابهر وجود دارد و مساحت آن، طبق اعلام اداره کل منابع طبیعی استان، حدود ۵۰۰۰ هکتار می باشد که ۵ درصد مساحت جنگلی استان است. این جنگل ها عموماً از نوع جنگل های حفاظتی بوده و سازمان های مسئول در صدد حفاظت و جلوگیری از تخریب آن می باشند.

مساحت جنگل های دست کاشت و پارک های ناحیه ابهر حدود ۴۰۰۰ هکتار است. که نیمی از آن در شهرستان ابهر قرار دارد.

تا پایان سال ۱۳۸۲ در استان زنجان ۱۱۴۹۰۰ هکتار جنگل وجود داشته است که ۱۰۴۴۰۰ هکتار آن طبیعی و بقیه مصنوعی بوده اند (جدول ۱-۲-۲-۱).

جدول ۱-۲-۱-۲. وضعیت موجود منابع طبیعی استان زنجان تا پایان سال ۱۳۸۲

مساحت	نوع
۱۱۴۹۰۰ هکتار	وسعت کل جنگلهای استان
۱۰۴۴۰۰ هکتار	میزان جنگل های طبیعی
۱۰۵۰۰ هکتار	میزان جنگل های مصنوعی

جدول ۱-۲-۱-۳. وضعیت پراکندگی جنگلهای استان بر مسب شهرستان

شهرستان	زنجان	ابهر	خدا بنده	خرمدره	ماهنشان	طارم	ایجرود	کل استان
شهرستان نوع جنگل	۳۵۴۰۰	۷۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۲۳۰۰	۵۵۰۰۰	۱۲۰۰	۱۰۴۴۰۰
جنگل طبیعی								
جنگل مصنوعی	۴۰۰۰	۲۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۵۰۰	۱۰۰۰	۱۰۵۰۰

استان زنجان دارای ۵۰۱۸۰۰ هکتار مرتع با ظرفیت ۳۴۶۵۱۷ واحد دامی و امکان تولید ۸۳۱۶۴ تن علوفه می باشد. جدول ۱۶ پراکندگی مراتع، ظرفیت و میزان تولید در استان به تفکیک شهرستان نشان می دهد.

۱-۳- مرتع

در سال ۱۳۸۲، طبق اعلام اداره کل منابع طبیعی، مساحت مراتع ناحیه ابهر ۵۱۴۷۵۰ هکتار است که در مقایسه با کل استان ۴۲.۸۹ درصد مساحت مراتع استان می باشد. از مجموع مراتع ناحیه، ۲۸۹۰۰ هکتار، یعنی ۵.۶۱ درصد مراتع خوب، ۲۵۴۹۵۰ هکتار یعنی ۴۹.۵۳ درصد مراتع متوسط، و ۲۳۰۹۰۰ هکتار یعنی ۴۴.۸۶ درصد مراتع ضعیف می باشد. در این سال، ظرفیت دامی مراتع ناحیه برابر ۲۹۴۶۸۴ واحد دامی، و میزان تولید علوفه ۷۰۷۲۴ تن گزارش شده است.

در مبحث کاربری زمین اشاره شده است که برخی از واحد های ارضی ناحیه ابهر دارای کاربری مرتع می باشند، وسعت این گونه کاربری ها به شرح جدول ۱-۲-۱-۴ است.

جدول ۱-۲-۱-۴. وسعت منابع طبیعی نامیه ابهر در ۱۳۸۲ هکتار

حوزه	مساحت جنگل ها - هکتار			مساحت مراتع - هکتار			ظرفیت واحد دامی	تولید علوفه (تن)	هکتار
	طبیعی	مصنوعی	کل	خوب	متوسط	ضعیف			
استان زنجان	۱۰۴۴۰۰	۱۰۵۰۰	۱۱۴۹۰۰	۸۴۰۰۰	۷۲۰۰۰	۳۹۶۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۷۵۰۵۰۰	۱۸۲۵۲۰
شهرستان ابهر	۷۵۰۰	۲۰۰۰	۹۵۰۰	۱۴۲۰۰	۸۴۳۰۰	۷۶۰۰۰	۱۷۴۵۰۰	۱۰۳۱۴۲	۲۴۷۵۴
شهرستان خرمدره	۱۵۰۰	۱۰۰۰	۲۵۰۰	۵۲۰۰	۶۸۳۰۰	۱۱۴۰۰۰	۱۸۷۵۰۰	۹۰۹۷۵	۲۱۸۳۴
شهرستان خدابنده	۱۵۰۰	۱۰۰۰	۲۵۰۰	۹۵۰۰	۱۰۲۳۵۰	۴۰۹۰۰	۱۵۲۷۵۰	۱۰۰۵۶۷	۲۴۱۳۶
ناحیه ابهر	۱۰۵۰۰	۴۰۰۰	۱۴۵۰۰	۲۸۹۰۰	۲۵۴۹۵۰	۲۳۰۹۰۰	۵۱۴۷۵۰	۲۹۴۶۸۴	۷۰۷۲۴

منبع: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان، سال ۱۳۸۲

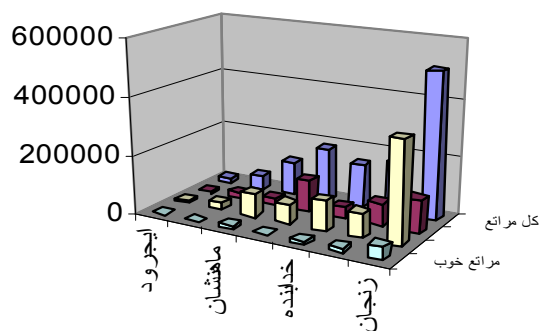
جدول ۱-۲-۱-۵. واحد های ارضی دارای کاربری مرتع در نامیه ابهر

مرتع	مساحت	واحد ارضی					
		1.2	2.2	3.1	3.2	8.1	8.2
جمع	۷۵۴۷۹	۶۰۳۹۷	۱۸۵۵۶	۵۱۹۸	-	-	۱۵۹۶۳۰

جدول ۱-۲-۱-۲-۱. وضعیت پراکندگی مراتع، ظرفیت و میزان تولید علوفه در استان زنجان به تفکیک شهرستان

شهرستان	زنجان	ابهر	خدا بنده	خرمدره	ماهنشان	طارم	ایجرود	کل استان
مراتع خوب	۴۳۰۰۰	۱۴۲۰۰	۹۵۰۰	۵۲۰۰	۱۱۰۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۸۴۰۰۰
مراتع متوسط	۳۴۶۸۰۰	۸۴۳۰۰	۱۰۲۳۵۰	۶۸۳۰۰	۸۱۰۰۰	۲۵۰۰۰	۱۲۲۵۰	۷۲۰۰۰۰
مراتع فقیر	۱۱۲۰۰۰	۷۶۰۰۰	۴۰۹۰۰	۱۱۴۰۰۰	۲۶۰۰۰	۲۲۵۰۰	۴۶۰۰	۳۹۶۰۰۰
کل مراتع	۵۰۱۸۰۰	۱۷۴۵۰۰	۱۵۲۷۵۰	۱۸۷۵۰۰	۱۱۸۰۰۰	۴۸۰۰۰	۱۷۴۵۰	۱۲۰۰۰۰۰
ظرفیت واحد دایمی	۳۴۶۵۱۱	۱۰۳۱۴۱	۱۰۰۵۶۱	۹۰۹۷۲	۷۲۰۸۲	۲۵۹۳۷/۲	۱۱۲۷۴	۷۵۰۵۰۰
تولید علوفه (تن)	۸۳۱۶۴	۲۴۷۵۴	۲۴۱۳۶	۲۱۸۳۴	۱۹۷۰۰	۶۲۲۲	۲۷۰۱	۱۸۲۵۲۰

وضعیت پراکندگی مراتع استان بر حسب شهرستان در سال ۱۳۸۲

بر حسب هکتار

۱-۴-۱- رستنی‌ها

مهمترین گونه‌های درختی و درختچه‌ای موجود در حوزه جنگلی شهرستان ابهر در جدول ۱-۲-۲-۱-

۱-۷- نمایش داده شده است.

جدول ۱-۲-۲-۱. مهمترین گونه های درختی و درختچه ای موجود در شهرستان ابهر.

نام علمی	نام فارسی	نام محلی	فرم رویش	نوع بهره برداری	ملاحظات
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	سنجد	ایده	درختی	میوه	حفاظتی
<i>Populus sp.</i>	تبریزی	شال راجی	درختی	چوب	-
	بادام درختی	بادام	درختی	میوه	-
	زالزالک	یمیشان	درختی	میوه	حفاظتی
	گردو	گردکان	درختی	میوه و چوب	-
	توت	توت	درختی	میوه	-
	بادام وحشی	آج بادام	درختی	میوه	بصورت وحشی
	اردوج	اردوج	درختی	حفاظتی	پراکنده و نادر
	ازگیل	ازگیل	درختی	میوه و چوب	بصورت وحشی
	صنوبر	صنوبر	درختی	تیر چوبی	در اراضی آبی

منبع: اداره کل منابع طبیعی استان زنجان. طرح مرتعداری امیرآباد/ ونونان

گونه های درختی و درختچه ای خود رو به علت کمبود نزولات از رشد بطئی و کندی برخوردارند از این رو از نظر بهره برداری، توجیه اقتصادی ندارند.

بر پایه داده های فرهنگ جغرافیایی، مهمترین گونه های گیاهان دارویی در ناحیه ابهر به شرح جدول

۱-۲-۲-۱-۸ می باشد.

جدول ۱-۲-۲-۱. رستنی های دارویی.

شهرستان	رستنی های دارویی
ابهر	گل گاو زبان، خاکشیر، گل ختمی، بابونه، پونه، شیرین بیان، قدومه، کاسنی، پرسیاوشان
خرم دره	گل گاو زبان، خاکشیر، گل ختمی
خدابنده	گل گاو زبان، خاکشیر، گل ختمی، بابونه، نعناع
ناحیه ابهر	گل گاو زبان، خاکشیر، گل ختمی، بابونه، نعناع، پونه، شیرین بیان، قدومه، کاسنی، پرسیاوشان

منبع: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح. فرهنگ جغرافیایی.. زنجان. جلد ۲۵

۲- حیات وحش

به سبب تنوع آب و هوایی و وجود شرایط اقلیمی در سطح استان، جانوران سازگار با محیط نیز از

تنوع فراوانی برخوردارند، و شامل جانوران وحشی، پرندگان بومی، پرندگان مهاجر، و آبزیان می گردد. انواع

آن به شرح جدول ۱-۲-۲-۱-۹ می باشد:

جدول ۱-۲-۲-۱. رده ها و گونه های جانوران در نامیه ابهر

ردیف	رده	گونه ها
۱	پستانداران	قوچ ، میش، کل، بز و آهو، خرس، پلنگ، گرگ، کفتار، سیاه گوش، گربه وحشی، روباه ، شغال ، خرگوش، سنجاب، گورکن، سمور، گراز؛
۲	پرنندگان بومی	کبک، کبک دری، کبک چیل، تیهو، فاخته، قمری، یا کریم، کبوتر، انواع عقاب، کرکس، لاشخور، دلیجه، باقرقره، مرغابی، آنقوت، لک لک، کلاغ ، سار، زاغی، غراب، حواصیل، بوتیمار
۳	پرنندگان مهاجر	هویره، فلامینگو، درنا، پلیکان، حواصیل، انواع غاز، انواع مرغابی، چنگر، ایبا، خروس کولی، تنجه
۴	آبزیان	ماهی کپور، زردپر، اسپله، قزل آلا، سیاه کولی، بز ماهی، سوف

فرهنگ جغرافیایی، در جلد ۲۵-زنجان، به تعداد محدود تری از جانوران و پرنندگان غالب در نقاط مختلف ناحیه ابهر اشاره می نماید؛ نام این جانوران و پرنندگان در جدول ۱-۲-۲-۱-۱۰ نمایش داده شده است.

جدول ۱-۲-۲-۱.۱۰. جانوران و پرنندگان مویود در نامیه ابهر

شهرستان	جانوران	پرنندگان
ابهر	روباه - شغال - گرگ - خرگوش - گراز - راسو - پلنگ - آهو - قوچ و میش	کبک
خرمده	روباه - شغال - گرگ - خرگوش - گراز - قوچ و میش	کبک
خدابنده	روباه - شغال - گرگ - خرگوش - آهو - سیاهگوش - گراز	کبک
ناحیه	روباه - شغال - گرگ - خرگوش - آهو - گراز - راسو	کبک

منبع: اداره کل حفاظت محیط زیست استان زنجان، سال ۱۳۸۳

در ناحیه ابهر در سال ۱۳۷۶ تعداد ۴۵ رأس قوچ و میش، ۱۴۵۰ رأس سایر جانوران، و ۱۹۰۰۰ پرنده، از گونه های مختلف، شناسایی شده اند. در همین سال قوچ و میش از عمده گونه های جانوری در منطقه شکار ممنوع خراسانلو گزارش شده است (جدول ۱-۲-۲-۱-۱۱).

جدول ۱-۲-۲-۱.۱۱. مناطق حفاظت شده و جانوران مشاهده شده در نامیه ابهر تا سال ۱۳۸۳

حوزه	مناطق حفاظت شده و شکار ممنوع		آبادیهای مناطق حفاظت شده		نام منطقه	تعداد جانوارن مشاهده شده (رأس)				
	تعداد	مساحت (هکتار)	ساکن	مهاجر		قوچ و میش	کل پرنندگان	سایر		
استان زنجان	۶	۴۲۲۰۰۰	۱۶۶	۲۶	-	۲۰۴۰	۱۷۴۵	۶۰۰	۶۱۰۰۰	۵۹۰۰
شهرستان ابهر	۱	۷۰۰۰۰	۴۴	۴	خراسانلو	۱۰	۴۵	-	۳۰۰۰	۶۵۰
شهرستان خرمده	-	-	-	-	-	-	-	-	۶۰۰۰	۲۰۰
شهرستان خدابنده	-	۱۲۰۰۰	۱۰	-	قیدار	-	-	۲	۱۰۰۰۰	۶۰۰
ناحیه ابهر	۱	۸۲۰۰۰	۴۴	۴	-	-	۴۵	-	۱۹۰۰۰	۱۴۵۰

منبع: اداره کل حفاظت محیط زیست استان زنجان، سال ۱۳۸۳

آهو، پلنگ، قوچ، میش و کبک از جانوران و پرندگان نادر زیستگاه خراسانلو هستند. در کوه البرز پلنگ در همه جا نیست، قوچ البرزی نیز خاص این حوزه است، لازم به توضیح است که مناطق خراسانلو و قیدار مناطق شکار ممنوع هستند نه مناطق حفاظت شده لذا بایستی در کلیه موارد اصلاح صورت پذیرد.

بر پایه گفتگو با سازمان محیط زیست ابهر:

”پلنگ، شکار قوچ، میش و کبک از جانوران و پرندگان نادر زیستگاه خراسانلو هستند. در کوه البرز پلنگ در همه جا نیست، شکار قوچ البرزی نیز خاص این حوزه است؛

”حوزه زیست قوچ و میش بین ابهر و تاکستان مشترک است. سرزمین واحدی است که قشلاق آن در خطه تاکستان، و بیلاق آن در ارتفاعات خطه ابهر است و این جانوران در این دوخطه از سرزمین واحد زیستی خود، زمستان ها و تابستان ها کوچ می کنند؛

”آهو نیز از جانورانی است که در شهرستان ابهر کوچ زیستی دارد. پیش از این، آهو در استان زیاد بود و از دشت زنجان تا دشت قزوین و دشت قم مهاجرت داشت. آهو در کوه نمی تواند زندگی کند و زیستگاه آهو در دشت است. با توجه به بزرگ شدن شهر ها و فراوانی چاه های عمیق و گسترش کشاورزی و شبکه های ارتباطی، راه مهاجرت آهوان نیز بسته شده است و آهوهای زنجان دیگر نمی توانند برگشت کنند. زیست آنها نیز در ابهر از بین رفته است. حال تعدادی آهو در دشت سهرین زنجان بسر می برند که منطقه ممنوعه اعلام شده است. و باقی مانده آهو ها در ابهر، و بیشتر در تاکستان هستند، که خودشان حمایت شده هستند اما منطقه زیست آنان حمایت شده نیست.“

۱-۲-۲-۲- نواحی با ارزش و یا حفاظت شده و تحت نظارت

سازمان حفاظت زیست

مناطق چهارگانه حفاظت شده و تحت نظارت سازمان حفاظت زیست، شامل پارک ملی، آثار طبیعی، پناهگاه حیات وحش، و منطقه حفاظت شده، می باشند که بر اساس تعریف رسمی آنها در ماده های ۲ تا ۵ "آئین نامه اجرائی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست"، به محدوده ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل و مرتع و بیشه های طبیعی و اراضی جنگلی و دشت و آب و کوهستان اطلاق می شود که یا نمایانگر نمونه های برجسته ای از مظاهر طبیعی ایران باشد، یا دارای زیستگاه طبیعی نمونه و شرایط اقلیمی خاصی برای جانوران وحشی بوده، و به منظور ایجاد شرایط طبیعی لازم برای حفظ همیشگی زندگی جانوران وحشی و رشد رستنی ها، و داشتن محدوده متناسب برای پدیده ها و گونه های نادر طبیعی، تحت حفاظت قرار می گیرند.

در ناحیه ابهر، پهنه های زیر حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست تنها شامل یک مورد منطقه شکار ممنوع به نام خراسانلو می باشد. جدول ۱-۲-۲-۲-۱ وضعیت پهنه های زیر حفاظت را در ناحیه ابهر نمایش می دهد. در زیر مشخصات پهنه حفاظتی موجود در ناحیه ابهر، بر پایه داده های ارائه می گردد.

۱- وضعیت زیستگاه ها و محیط های طبیعی

ناحیه ابهر دارای تنها یک زیستگاه طبیعی شناخته شده بنام منطقه شکار ممنوع خراسانلو می باشد که از سال ۱۳۷۵ به مناطق حفاظت شده استان اضافه شده است. زیستگاه خراسانلو "در شمال باختری شهرستان ابهر، و به مساحت ۷۰۰۰۰ هکتار، قرار گرفته و از نظر تقسیمات کشوری در دهستان صائین قلعه، و در مرز طارم سفلی از استان قزوین، واقع شده است. بخش شمالی این منطقه در امتداد سلسله جبال البرز (طارم) با جهت شرقی غربی و دامنه بخشی از دشت ابهر را احاطه نموده، به اتوبان زنجان- قزوین ختم می شود. از عمده خصوصیات این منطقه دارا بودن آب و هوای معتدل کوهستانی و داشتن زمین های حاصلخیز می باشد

که در ارتفاعات، از گونه های گیاهی متنوعی برخوردار است و نقش عمده ای در تغذیه وحوش دارد. این منطقه از زمان های قدیم محل شکار خوانین شهرها و روستاهای اطراف بوده است.

در محدوده منطقه شکارممنوع، حدود ۴۸ آبادی قرار دارد که ۸.۳ درصد آن مربوط به آبادی های مهاجر بیلاق نشین می باشد و به لحاظ کثرت روستا های در منطقه، مزارع و باغات روستاییان از گزند هجوم احشام وحشی بخصوص گراز یا خوک وحشی که بشدت در منطقه تکثیر و زاد و ولد می نمایند، در امان نیستند.

در سال ۱۳۷۶ در این منطقه تعداد ۴۵ رأس قوچ و میش، انواع پرندگان مختلف و ۶۵۰ رأس از سایر گونه های جانوری در منطقه حفاظت شده خراسانلو گزارش شده است (سیمای... ابهر، ص ۲- ۱۸۱). بر پایه گفتگو با سازمان محیط زیست ابهر، این منطقه بین ابهر و خرمدره، و ادامه آن در تاکستان، و در کوه های البرز قرار دارد، و آبادی های زیر را در بر می گیرد: مرشون، قشلاق مرشون، داود گر، علی بلاغی، اسلام آباد (مغول آباد)، حصار عبدالکریم، انجلین، ویستان، خراسانلو، چرگر، عباس آباد، قارلوق، اسدآباد، قره بلاغ، پالاس، الوند، نجف آباد، کولاخانه، ساراس، حسین آباد، بهاور، آرایخ، باریکاب، خلج، خلیفه لو، گاودرّه، کوه زین، پيله وری. این حوزه بمدت ۵ سال بطور موقت منطقه تیراندازی ممنوع اعلام شده است که اگر نتیجه آن مثبت باشد، تبدیل به منطقه حفاظت شده خواهد گردید.

جدول ۱-۲-۳-۴-۱. منطقه های پناهگاه، حفاظت شده، شکار ممنوع، پارک ملی و آزاد در نامیه ابهر ۱۳۸۲ و امد سطح هکتار

شهرستان	پناهگاه		پارک ملی		شکار ممنوع		آزاد		جمع کل
	نام	مساحت	نام	مساحت	نام	مساحت	نام	مساحت	
ابهر	-	-	-	-	خراسانلو	۷۰۰۰۰	-	-	۷۰۰۰۰
خرمدره	-	-	-	-	-	-	-	-	-
خدابنده	-	-	-	-	قیدار	۱۲۰۰۰	-	-	۱۲۰۰۰
ناحیه ابهر	-	-	-	-	-	۸۴۰۰۰	-	-	۸۴۰۰۰

منبع: اداره کل حفاظت محیط زیست استان زنجان، سال ۱۳۸۳

- ضمناً موقعیت جغرافیایی منطقه پیشنهادی شکار ممنوع قیدار بشرح ذیل می باشد.

این منطقه با مساحتی حدود ۱۲۰۰۰ هکتار مرتفع ترین منطقه شهرستان خدابنده می باشد و بلندترین نقطه آن ۲۸۱۰ متر و کمترین ارتفاع ۱۸۵۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد این محل بین شهر قیدار و روستاهای پسکوهان، کره چال، کرسف، سهرورد، مهرین آباد، قره گل و زرنند واقع شده و از قسمت غرب با

کوههای صالح آباد، عبدالوار، قادرلو و کوههای استان کردستان پیوستگی دارد و بین ۴۸/۲۵ و ۳۵ و ۴۸ طول شرقی و بین ۳۶، ۳۰/۱۰ و ۲ و ۳۶ عرض شمالی واقع گردیده و دارای اقلیم فرا سرد نیمه خشک می باشد. پوشش گیاهی این منطقه عمدتاً مرتعی درجه ۲ و دارای چمنزارهای سرسبز می باشد، گرامینه های چند ساله انواع گون، کلاه میرحسین، کاکوتی، آویشن و درمنه از گیاهان غالب می باشند.

تعداد زیادی چشمه های دائمی در این منطقه وجود دارد که آب مورد نیاز حیات وحش را تأمین می نماید. در سالهای قبل از ۱۳۶۰ تعداد زیادی کل و بز در این ارتفاعات زیست می نمودند که بعلت کمبود امکانات و مأمور واحد محیط زیست خدابنده، جمع آوری و این منطقه تقریباً بحال خود رها گردید و در سال ۱۳۷۵ یعنی پس از گذشت حدود ۱۵ سال مجدداً اداره محیط زیست در این شهرستان برقرار گردیده و با توجه به اینکه این منطقه زیستگاه خوبی برای کل و بز و کبک و سیاه گوش می باشد پیش بینی می گردد در صورت شکار ممنوع بودن بتواند جمعیت قابل توجهی از این گونه ها را بخود جلب نماید.

حدود منطقه:

شمالاً: از روستای قره گل در امتداد جاده ماشین رو پس از گذشتن از زرنند و ارقین تا جاده آسفالت زنجان قیدار.

شرقاً: از تقاطع جاده ارقین با جاده آسفالت در امتداد جاده آسفالت تا شهر قیدار، سپس در امتداد جاده جیب پرو پس از گذشتن از وستای پسکوهان و کره چال تا روستای کرسف.

غرباً و جنوباً: از روستای کرسف در امتداد جاده ماشین رو پس از گذشتن از روستای مهرین آباد تا روستای قره گل.

۱-۲-۳- منابع تأمین کننده آب و ظرفیت های آبی

۱- حوزه های آبریز و دشت ها

۱-۱- حوزه های آبریز در استان زنجان

استان زنجان در میان ۲ منطقه آبی "شمال" و "مرکزی و تهران" (از مناطق هشتگانه جاماب) قرار دارد، و از تمامی یا قسمت هایی از ۲ حوزه آبریز و ۴ زیر حوزه آبریز، بر پایه جدول ۱-۳-۲-۱، تشکیل می گردد.

جدول ۱-۳-۲-۱- ناھ منطقه ها، موزه ها، و زیرموزه های آبریز در استان زنجان

زیر حوزه		حوزه		منطقه	
نام	کد	نام	کد	نام	شماره
سراب قزل اوزن	۱-۳-۲	سفید رود	۱-۳	شمال	۱
قزل اوزن قرنقو	۱-۳-۳				
قزل اوزن	۱-۳-۴				
سفید رود	۱-۳-۵				
شورچای خررود	۷-۱-۱	قم قره چای	۷-۱	مرکزی و تهران	۷

رودخانه سفیدرود از دو شاخه اصلی به نام رودخانه قزل اوزن و رودخانه شاهرود تشکیل می شود که در شهر منجیل به هم پیوسته و از آن منطقه به بعد سفید رود نامیده می شود. زیرحوزه های منطقه آبی "شمال" (شماره ۱) در زنجان، در حوزه آبریز رودخانه قزل اوزن قرار دارند. زیرحوزه های منطقه آبی مرکزی و تهران (شماره ۷) در زنجان نیز، در حوزه آبریز رودخانه شور قرار دارند. در استان زنجان، تنها بخشی از شهرستان های ابهر و خدابنده در منطقه شماره ۷ آبی استقرار دارند.

مدیریت منابع آب سطحی و زیر زمینی حوزه آبریز رودخانه قزل اوزن با سازمان آب استان زنجان، و مدیریت منابع آب سطحی و زیرزمینی حوزه آبریز رود شور، با شرکت سهامی آب منطقه ای تهران، به نمایندگی اداره کل امور آب قزوین است.

۲-۱- حوزه های آبریز در ناحیه ابهر

محدوده تقسیمات کشوری ناحیه ابهر در میان ۲ منطقه آبی "شمال" و "مرکزی و تهران" (از مناطق هشتگانه جاماب) قرار دارد، و از تمامی یا قسمت هایی از ۲ حوزه آبریز "سفید رود" و "قم قره چای" و ۳ زیر حوزه آبریز، بر پایه جدول ۱-۲-۲-۳-۲، تشکیل می شود. یادآور می گردد که بخش کوه پایه ای بسیار کوچکی از یک دهستان در ناحیه، در زیر حوزه آبریز سفید رود (۵-۳-۱) قرار دارد که قابل مطالعه نیست.

جدول ۱-۲-۲-۳-۲. نام منطقه ها، موزه ها، و زیرموزه های آبریز در ناحیه ابهر

منطقه		حوزه		زیر حوزه	
شماره	نام	کد	نام	کد	نام
۱	شمال	۱-۳	سفید رود	۱-۳-۲	سراب قزل اوزن
				۱-۳-۳	قزل اوزن قرنقو
۷	مرکزی و تهران	۷-۱	قم قره چای	۷-۱-۱	شورچای خررود

محدوده شهرستان خرمدره درحوزه آبریز رودخانه شور قرار دارد. شهرستان های ابهر و خدابنده از دو حوزه آبریز قزل اوزن و رود شور تشکیل می گردند.

نقشه ۱-۲-۲-۳-۱ پهنه بندی حوزه آبریز در ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

۱-۳- دشت ها

بر پایه بررسی های طرح جامع آب کشور (جاماب)، در محدوده هر یک از زیرحوزه های استان زنجان، تعدادی دشت با مساحت های مختلف وجود دارد که شهر ها، آبادی ها و محدوده های کشاورزی کوچک و بزرگ، در آنها قرار گرفته اند. در بعضی از آنها برای آبیاری اراضی زمین ها از آبهای زیر زمینی نیز استفاده می شود. در این استان، هفت دشت به نام های ۱- زنجان - سلطانیه، ۲- گل تپه - زرین آباد، ۳- سجاس - حلب، ۴- قیدار، ۵- طارم، ۶- ماهنشان - انگوران - دندی، و ۷- ابهر - خرمدره وجود دارد. از این میان، بخشی از دشت شماره ۱، و دشت های شماره ۲، ۳، ۴ و ۷ مربوط به ناحیه ابهر است. پراکندگی دشتهای در ناحیه ابهر، در نقشه ۱-۲-۲-۳-۲ نمایش داده شده است. در جدول ۱-۲-۲-۳-۳ نام و مساحت دشت های استان زنجان درج شده است.

طرح جامع توسعه و عمران استان خراسان شهر خراسان خداوند

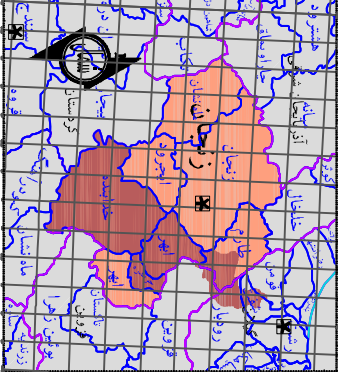
رابطها:

- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- مرکز بخش
- مرکز دهستان
- مرکز روستا
- مرکز شهر
- مرکز دهستان
- مرکز شهر

خطوط و نمادها:

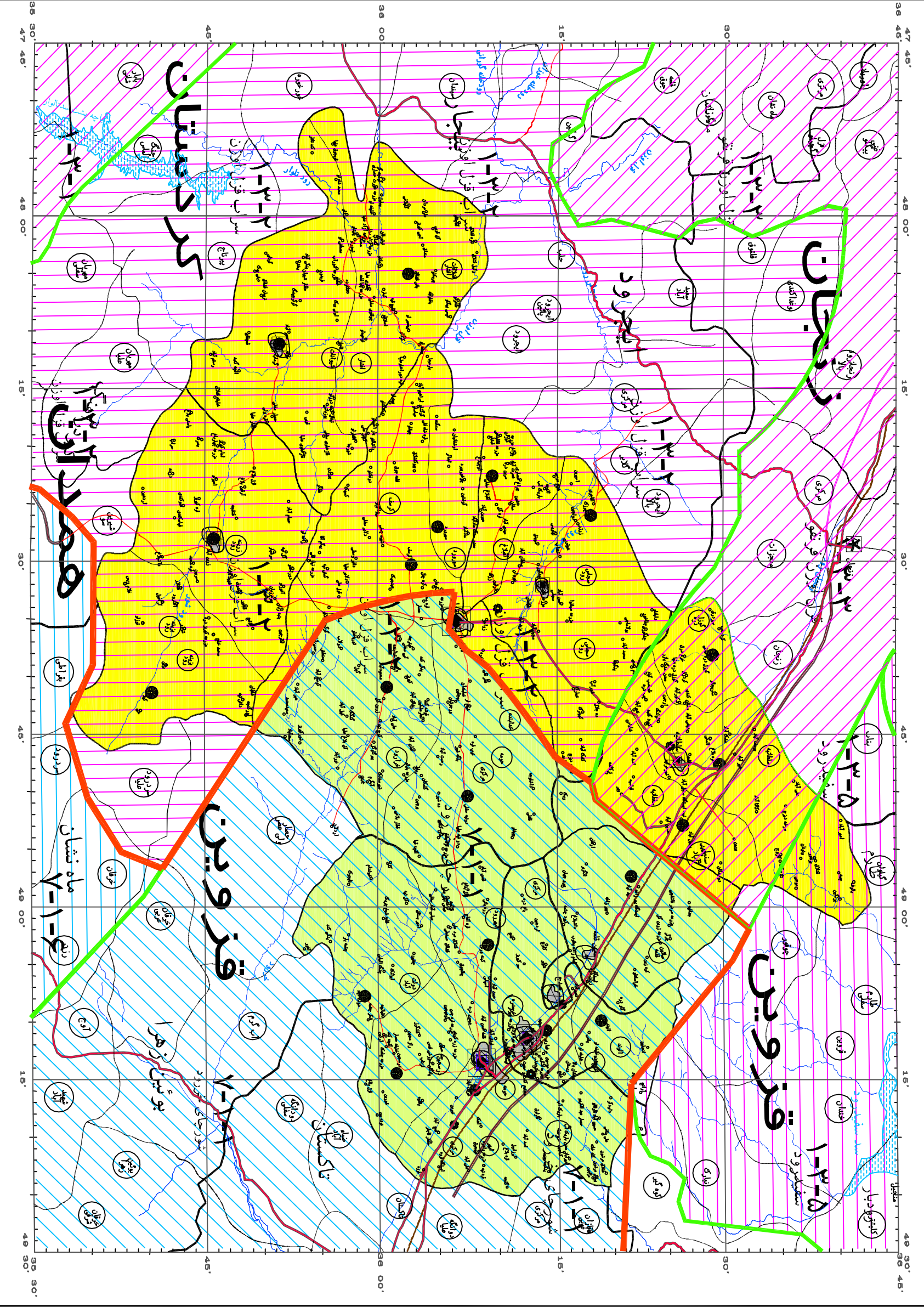
- محدوده حوزه آبریز
- جاذبه‌های طبیعی
- جاذبه‌های تاریخی
- جاذبه‌های فرهنگی
- جاذبه‌های طبیعی
- جاذبه‌های تاریخی
- جاذبه‌های فرهنگی

محدوده زیر حوزه آبریز
محدوده حوزه آبریز
بخشی از پهنای که در زیر حوزه رود شاهرود قرار دارد
شماره زیر حوزه

ساماندهی
سازمان مکانی و فیزیکی استان خراسان

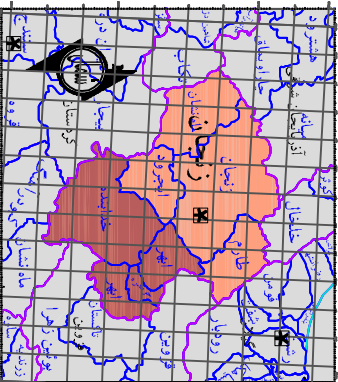
شماره تلفن: 081
پست: 91000
پست الکترونیک: khosravi@khorasan.gov.ir
وبسایت: khosravi.ir

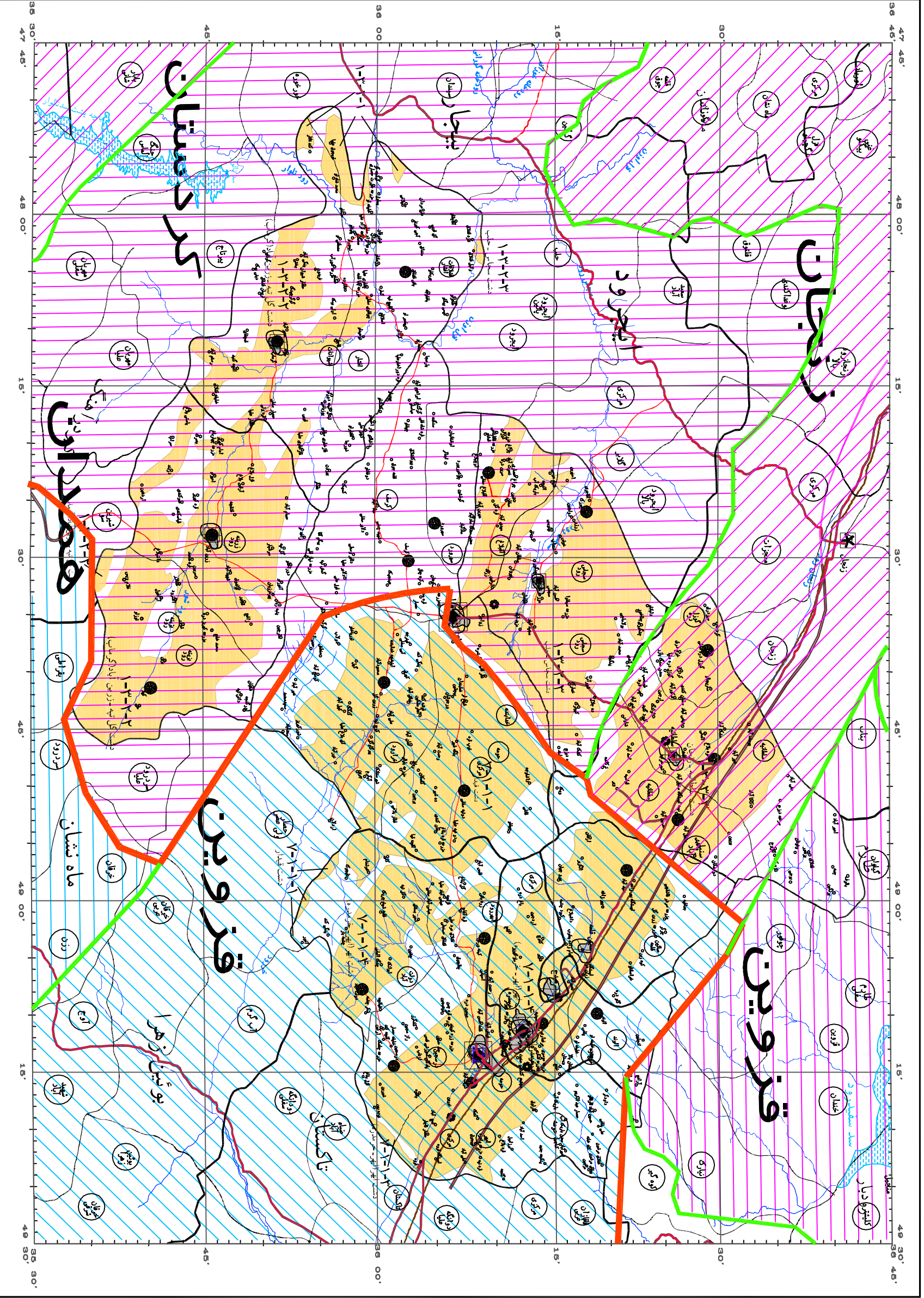
طرح جامع منطقه ویرانه های استان
استان خراسان رضوی
خردمدرسه خدایدند

راهنما :

	مرکز استان
	مرکز شهرستان
	مرکز دهستان
	مرکز محله
	مرکز شهر
	مرکز دهستان
	مرکز شهرستان
	مرکز استان
	مرکز استان
	مرکز استان

شماره نقشه:	081
تاریخ:	.....
مقیاس:	.....
نوع نقشه:	.....
موضوع:	.....

جدول ۱-۲-۳-۳. کد و وسعت دشت های استان زنجان

کد زیر حوزه	کد دشت	نام دشت	مساحت گزارش جاماب	کیلومتر مربع سهم استان زنجان
۱-۳-۲	۱-۳-۲-۲	گل تپه - زرین آباد (-گرماب)	۲۴۱۹	۲۴۱۹
	۱-۳-۲-۳	سجاس - حلب	۱۳۴۹	۱۳۴۹
		جمع مساحت دشت های زیر حوزه	۳۷۶۸	۳۷۶۸
۱-۳-۳	۱-۳-۳-۲	ماهانشان-انگوران (-دندی)	۹۹۶	۹۹۶
	۱-۳-۳-۳	سلطانیه-زنجان	۲۱۱۴	۲۱۱۴
		جمع مساحت دشت های زیر حوزه	۳۱۱۰	۳۱۱۰
۱-۳-۴	۱-۳-۴-۱	خلخال-طارم (طارم علیا)	۴۱۵	(.۳۵)
		جمع مساحت دشت های زیر حوزه	۴۱۵	۱۴۵
۱-۱-۷	۷-۱-۱-۱	قیدار	۱۳۱۸	(.۶۷) ۸۸۵
	۷-۱-۱-۴	ابهر (ابهر-خرمدره)	۱۱۴۲	۱۱۴۲
		جمع مساحت دشت های زیر حوزه	۲۴۶۰	۲۰۲۷
		جمع مساحت دشت های استان زنجان	۹۷۵۳	۹۰۵۰

منبع: طرح جامع آب کشور. جدول ۴-۲

- دشت خورخوره

دشت خورخوره در مختصات جغرافیایی ۳۵ درجه و ۵۰ دقیقه تا ۳۵ درجه و ۵۹ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۳۸ دقیقه تا ۴۷ درجه و ۵۴ دقیقه طول شرقی واقع شده است. مساحت این دشت حدود ۱۷۸۰۰ هکتار می باشد که شیب عمومی آن از سمت جنوب به سمت شمال بوده و حداکثر ارتفاع این دشت از سطح دریا در حاشیه جنوبی آن رقوم ۱۸۴۰ متر و حداقل ارتفاع آن در حاشیه شمالی رقوم ۱۶۸۰ می باشد. شیب عمومی در این دشت حدود ۱/۲ درصد می باشد. این دشت از سمت شمال به اراضی ناهموار حاشیه قزل اوزن، از سمت جنوب به ارتفاعات جنوبی، از سمت غرب به جاده بیجار- زنجان و از سمت شرق به رودخانه تالوار محدود می گردد. در طرح شبکه آبیاری و زهکشی از مجموع اراضی دشت خورخوره حدود ۸۶۰۰ هکتار که در پایین تر از رقوم ۱۷۵۰ متر واقع می گردد تحت Layout شبکه واقع شده و تأمین آب می گردد.

۲- منابع آب های سطحی ناحیه ابهر

۲-۱- رودخانه ها

الف - حوزه آبریز رودخانه قزل اوزن

الف-۱- شهرستان ابهر

زنجان رود

رودخانه نسبتاً بزرگی است که ابتدای آن در دشت سلطانیه-زنجان قرار دارد و از شمال و جنوب به وسیله رشته ارتفاعات تغذیه می گردد. ارتفاعات شمالی، جبهه جنوبی البرز در این ناحیه محسوب می شود و ارتفاع قله آن در حدود ۳۰۰۰ متر است و چندین رودخانه دائمی از این ارتفاعات دشت زنجان را تغذیه می کنند. ارتفاعات جنوبی که از ارتفاعات شمالی کوتاهتر و کم آب تر بوده و از آنها تنها یک رودخانه دائمی به رودخانه زنجان رود جریان دارد. رژیم رودخانه زنجان رود برفی، و نیز زهکش آب زیرزمینی است. دوره پر آبی آن در بهار می باشد و به علت مصرف آب در سر شاخه های آن، در قسمت های بالای حوزه آبریز، در فصل تابستان جریان قابل توجهی ندارد.

الف-۲- شهرستان خداآبند

در شهرستان خداآبند رودخانه های فصلی متعددی جاریست که عمدتاً عبارتند از :

۱- سجاس رود که از ارتفاعات جنوب سلطانیه در شمال خاور قیدار و دره ها و چشمه های شمال قیدار سرچشمه گرفته پس از مشروب ساختن اراضی مسیر خود در باختر قیدار به رودخانه قزل اوزن می ریزد.

۲- رودخانه قره قوین که از ارتفاعات روستای سهرورد و قره داغ سرچشمه گرفته، در قسمت باختر روستای یار مسجد (در باختر قیدار) به قزل اوزن می ریزد.

۳- خررود که از ارتفاعات خاوری قیدار سرچشمه گرفته، در حدود آب گرم سرراه قزوین - همدان به رودخانه آوج می پیوندد و سرانجام به رودخانه شور می ریزد(فرهنگ، ج ۲۵).

هر دو حوزه آبریز شهرستان خدابنده، دارای رودخانه های فصلی و سرشاخه های فرعی متعددی هستند که از جمله آن ها می توان به بخشی از رودخانه سجاس رود، بزینه رود، قوطی آباد، ارقین بلاغ، شورچای و تالوار اشاره نمود (سیما...ص ۱۳۲).

سجاس رود

این رودخانه از دشت سجاس سرچشمه می گیرد و توسط کوه های چپ دره سی، سلمان، بینچی، کت داغ، قره داغ و مقالو که در اطراف این دشت واقع گردیده تغذیه می شود. این رودخانه که از سمت جنوب خاوری به شمال باختری جریان یافته و در حوالی ینگه کند به قزل اوزن می پیوندد. رژیم رودخانه برفی بوده و دوره ی پر آبی آن فصل بهار می باشد.

آبی چای (بیزینه رود)

این رودخانه دارای حوزه نسبتاً وسیع و مسطح می باشد که از ارتفاعات دوراخلو در شمال تا قره تپه در جنوب ادامه دارد. رودخانه دارای دو شاخه به آسانی شور و بزینه رود است. این رودخانه به دلیل قرار گرفتن در ناحیه کم باران قزل اوزن آبدهی آن کم می باشد.

ب- حوزه آبریز رود شور

ب-۱- شهرستان ابهر و خرمدره

رودخانه اصلی شهرستان های ابهر و خرمدره رودخانه ابهر رود می باشد که از داخل هر دو شهرستان عبور می نماید. اطلاعات مربوط به منابع آب هر دو شهرستان (سطحی و زیر زمینی) قابل تفکیک نبوده و هر دو شهرستان از نظر مقدار آب سطحی با یک ایستگاه اندازه گیری شده است (سیما.. ص ۱۴۱).

ابهر رود

رودخانه ابهر رود از کوه های آق داغ، قره داغ و سندان داغ در شمال باختر ابهر سرچشمه می گیرد (فرهنگ..ج ۲۵). آب این رودخانه حاصل از ذوب برف کوه ها و باران های بهاره و پائیزه و چشمه ها می باشد. این رودخانه از دو شاخه اصلی (دائمی) و فرعی (فصلی) تشکیل یافته است.

شاخه اصلی / دائمی آن بنام کینه ورس (و شاخه خرمدره و شاخه شویز) می باشد، که از شعبات متعددی بوجود آمده و از کوه های باختری و جنوب باختری ابهر (کوه های جنوبی خرمدره) سرچشمه گرفته،

و از دشت های جنوب خرمدره عبور و بنام رودخانه زگیر در شرق خرمدره به شاخه فرعی پیوسته و تشکیل ابهر رود را می دهد.

شاخه فصلی از حوالی گردنه الله اکبر در نزدیک عمید آباد و شرق چمن سلطانیه سرچشمه گرفته و از شهر های صائین قلعه، هیدج و خرمدره می گذرد. این رود در مسیر خود از روستا های اطراف، از جمله جداقیه، چرگر، الوند، خراسانلو، الگزیر، ارهان، اردجین و شویر، شاخه های فرعی دیگری دریافت می کند و پس از عبور از داخل شهر خرمدره به شاخه اصلی می پیوندد. این شاخه در گذشته نقش مهمی در آبیاری مزارع اطراف داشته و به صورت دائمی بوده است. در سال های اخیر به علت استفاده زیاد از آب های زیرزمینی و حفر چاه های عمیق و نیمه عمیق متعدد در زمین های مجاور و اطراف رودخانه، سطح آب های زیرزمینی بشدت پایین رفته و موجب خشکی چشمه های کناره ها و بستر رود شده و آن را به رود فصلی تبدیل کرده است.

ابهر رود، پس از بهم پیوستن دو شاخه فصلی و دائمی به یکدیگر، با جهت شمالی باختری به جنوب خاوری جریان پیدا می کند و پس از مشروب ساختن شهر ابهر و روستا های مسیر، در جنوب تاکستان به رود شور می پیوندد(نگرش..ص ۶. گزارش مدیریت کشاورزی خرمدره). در فصل تابستان در اثر استفاده از آب رودخانه و آب های زیر زمینی، آبدهی آن بسیار کم شده و پس از قروه غالباً فاقد آب می باشد(جاماب).

خشکه رود(قوروچای)

این رودخانه فصلی از کوه های شمال خرمدره سرچشمه گرفته و با جهت شمالی- جنوبی، پس از عبور از شرق خرم دره به شاخه فرعی ابهر رود می پیوندد. این رودخانه گاهی طغیان نموده و خسارت فراوان به مزارع اطراف رودخانه می رساند (گزارش مدیریت کشاورزی خرمدره).

ب-۲- شهرستان خداپنده

خررود

خررود بزرگترین و مهمترین رودخانه دشت قزوین می باشد که از ذوب برف های موجود در کوه های جنوب غربی دشت ایجاد می شود. جریان هائی که وارد آن می شوند شامل رودخانه کلنجین چای، آجرج چای، آبگرم، اروان می باشند که در محلی بنام قرخ بلاغ (واقع در بخش آوج استان قزوین) قبل از رحیم آباد بهم می پیوندند. در قسمت بالای رودخانه بستر تنگ و شیب تند است بتدریج که رودخانه داخل

دشت قزوین می شود از شیب آن کاسته و عرض بستر آن از ۱۰۰ متر تجاوز می نماید. سطح حوزه آبریز در ایستگاه هیدرومتری رحیم آباد تقریباً ۴۳۰ کیلومتر مربع می باشد و تا پل شاه عباسی ۶۵۰ کیلومتر مربع است در نتیجه قسمتی از رودخانه که پائین تر از ایستگاه رحیم آباد قرار گرفته است، طول آن در حدود ۱۵۵ کیلومتری باشد بجز در مواقع سیلابی، که محدود به اواخر زمستان و اوایل بهار است، خشک می باشد (نگرش. ص ۷).

پس از پیوستن چند رودخانه به خررود، این رودخانه از دهستان های افشاریه، رامند و زهرا گذشته و به ساوجبلاغ می رود. در این ناحیه رودخانه های شور و گردان بدان پیوسته و به نام رود شور ادامه می یابد. سپس در شهریار رودخانه کرج و تعدادی رودخانه دیگر به آن پیوسته و به نام رود شور به طرف شوره زار ها و دریاچه حوض سلطن قم جریان می یابد (طرح ناحیه زنجان. بخش اول. ص ۴۳).

نقشه ۱-۲-۲-۳ رودخانه های ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

۲-۲- رژیم آبدهی و رودخانه ها و میزان پتانسیل و بهره برداری از منابع آب

سطحی ناحیه ابهر

۱-۲-۲- رژیم آبدهی و رودخانه ها

رودخانه های حوزه رود شور در ناحیه ابهر به علت توزیع نامتعادل بارندگی در طول سال، دارای رژیم برفی- بارانی است. در هر دو رودخانه این حوزه، و در هر سه ایستگاه اندازه گیری، پرآب ترین ماه سال، فروردین ماه است که در یک دوره پرآبی از اسفند تا اردیبهشت قرار دارد. میانگین آبدهی ماهانه رودخانه خررود در یک دوره ۳۶ ساله - از ۱۳۴۳ تا ۱۳۷۹ - در سه ماه اسفند، فروردین و اردیبهشت، به ترتیب ۹.۱۰، ۱۳.۶۸ و ۱۰.۱۱ متر مکعب در ثانیه گزارش شده است. این میانگین، با افت فاحش در خرداد ماه به ۳.۵۰ م^۳/م^۲ می رسد و در نهایت، به کم آب ترین ماه سال، به ۰.۱۷ در مرداد ماه می انجامد. سپس آب رودخانه رشد افزایشی پیدا کرده و در مهرماه به ۱.۲۸ و بالاخره در بهمن ماه به ۵.۵۷ م^۳/م^۲ می رسد. نسبت آبدهی رودخانه. در سال های مختلف نیز یکسان نیست. برای نمونه، در سال آبی ۵۱-۵۰، آبدهی رودخانه در اسفند ماه ۷.۸۹ م^۳/م^۲ بود که در فروردین به ۳۴.۸۲ می رسد. در حالی که دو سال پیش از آن،

آبدهی در اسفند ماه ۷.۴ و در فروردین ماه ۶.۳ بوده است. پر آب ترین سال در اسفند ماه مربوط به سال آبی ۶۷-۱۳۶۶ است که آبدهی به ۲۶.۸۸ م^۳/م^۲ رسیده بود. پر آب ترین سال در ماه فروردین مربوط به سال آبی ۷۵-۱۳۷۴ است که آبدهی به ۴۵.۱۶ رسید. در همین سال آبدهی در اسفند ماه رقم ۱۲.۰۱، و در اردیبهشت ماه، رقم ۴۸.۷۲ را نشان میدهد، که رقم اخیر بزرگترین رقم آبدهی در اردیبهشت ماه، در یک دوره ۳۶ ساله نیز می باشد. رودخانه ابررود نیز دارای وضعیتی مشابه خروود می باشد.

ایستگاه های هیدرومتری شاخص، با نام رودخانه، طول، دوره آماری، متوسط جریان سالانه، و نحوه

توزیع جریان ماهانه آنها در جدول ۱-۲-۳-۴ نشان داده شده اند.

جدول ۱-۲-۳-۴. میانگین آبدهی (رودخانه های نامیه ابرر)

ردیف	نام رودخانه	محل ایستگاه اندازه گیری	دوره آماری سال	میانگین مترمکعب در ثانیه	آبدهی میلیون متر مکعب در سال	کیفیت آب
۱	زنجان رود	سرچم	۱۳۶		۱۶۲.۷۳	
۱	زنجان رود	سرچم	۳۱	۴.۷۲	۱۴۹	خوب - متوسط
۲	قزل اوزن	قره گونی	۲۲۹		۱۱۷۰.۸۳	
۲	قزل اوزن	قره گونی	۲۳	۳۴.۹۸	۱۱۰.۳	بد
۳	سجاس رود	ینگی کند	۳۴		۱۵۶.۹۲۷	
۳	سجاس رود	ینگی کند	۲۸	۴.۲۹	۱۳۵.۲۹	متوسط
۴	بزینه رود	گرماب	۷	۱.۰۸	۳۴.۰۰	بد
۵	تالوار	مهرآباد	۳۶	۹.۵۹	۳۰.۳	متوسط - قابل قبول
۶	شور	آقچه گنبد	۷	۰.۸۸	۲۷.۸۲	بد
۷	خروود	آبگرم	۲۹ (۳۶)	۳.۱۰ (۳.۳۴)	۹۷.۷۶ (۱۰۵.۳۳)	متوسط
۸	خروود	رحیم آباد	۲۹ (۳۶)	۴.۷۰ (۴.۵۷)	۱۴۸.۲۲ (۱۴۴.۱۲)	متوسط
۹	ابررود	قروه	۲۹ (۳۶)	۱.۹۰ (۱.۷۸)	۵۹.۹۲ (۵۶.۱۳)	خوب
۱۰	ابررود	پل تاکستان	۲۹	۱.۵۰	۴۷.۳۰	خوب

منبع: (۱) مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. ج ۱. ۳ برگرفته از سازمان آب استان گزارش تا سال ۱۳۷۲.

(۲) گزارش امور آب قزوین ۳۶ ساله تا سال ۱۳۷۹

۱ از سالهای ۴۵-۴۴ لغایت ۸۰-۷۹

۲ از سال آبی ۵۲-۵۱ لغایت ۸۰-۷۹

۲-۲-۲- میزان پتانسیل و بهره برداری از منابع آب سطحی ناحیه ابهر

الف) شهرستان های ابهر و خرمدره

بر پایه گزارش ارائه شده در سیمای اقتصادی-اجتماعی شهرستان ابهر و خرمدره، در سال ۱۳۷۶، پتانسیل آب سطحی رودخانه ابهر رود، که در ایستگاه قروه اندازه گیری شده است، حدود ۶۱ میلیون متر مکعب بوده است (این رقم در دوره ۲۹ ساله ۷۲-۱۳۴۹ به مقدار ۵۹.۹۲ و در دوره ۳۶ ساله ۷۹-۱۳۴۳ به مقدار ۵۶.۱۳ میلیون متر مکعب گزارش شده است)، که قریب ۲ درصد از کل پتانسیل آب سطحی استان می باشد. میزان بهره برداری از این رودخانه، که توسط بندهای انحرافی سنتی استخرهای ذخیره آب، و بندهای انحرافی مدرن سنگی و بتنی انجام می گیرد، حدوداً ۱۹ میلیون متر مکعب می باشد که نزدیک به ۵ درصد از کل آب سطحی مورد بهره برداری استان می باشد.

کل آب سطحی قابل بهره برداری در این شهرستان به مصرف امور کشاورزی می رسد و بیشتر از طریق بندهای انحرافی سنتی، و یا بندرت مدرن صورت می گیرد. در این شهرستان سد خاکی احداث شده چرگر وجود دارد که ظرفیت استحصال آن نزدیک به ۵ میلیون متر مکعب در سال می باشد (سیما، ص ۲-۱).

ب) شهرستان خدابنده

پتانسیل و مقدار بهره برداری آب سطحی این شهرستان مجموعه منابع آب سطحی دو حوزه آبریز می باشد. پتانسیل منابع آبی سطحی این شهرستان در سال ۱۳۷۶ در حوزه رودخانه قزل اوزن، در ایستگاه قره گونی ۱۱۶۴ میلیون متر مکعب بوده (این رقم در دوره ۲۹ ساله از سال آبی ۵۲-۵۱ لغایت ۸۰-۷۹ به مقدار ۱۱۷۰.۸۳ و در دوره ۲۳ ساله تا ۱۳۷۲ به مقدار ۱۱۰۳ میلیون متر مکعب گزارش شده است) و تعداد بهره برداری از این حوزه حدود ۵۰ میلیون متر مکعب، معادل ۱۰ درصد بهره برداری آب سطحی استان است. پتانسیل منابع آب سطحی حوزه رودخانه خررود در ایستگاه محمود آباد ۸۲ میلیون متر مکعب می باشد. به علت در دسترس نبودن اطلاعات مربوط به مقدار و چگونگی بهره برداری از آب سطحی رودخانه خررود، از حوزه رود شور، مقدار بهره برداری از این رودخانه اعلام نگردید.

بیشترین مقدار آب سطحی مورد استفاده در این شهرستان، در حوزه آبریز رودخانه قزل اوزن بوده که از سر شاخه ها و رودخانه های فرعی صورت می گیرد. این بهره برداری از طریق احداث بند های

انحرافی سنتی توسط زارعین، و یا بند های احداثی از منابع دولتی انجام می گیرد که از جمله آن ها، می توان به بند های انحرافی نورآباد، شرور، ارقین بلاغ، قوطی آباد، بزین، قشقجه، ملک چمنی، عینجک، خوش، آغل بیک، و سجاس سیامان اشاره نمود.

در حال حاضر مطالعه و احداث سد بزرگ تالوار بر روی این رودخانه در حال انجام است. این سد قادر خواهد بود با ذخیره و بهره برداری سالیانه حدود ۲۳۰ میلیون متر مکعب آب نزدیک به ۱۸۰۰۰ هکتار از اراضی دشت گرماب را به زیرکشت آبی ببرد که زمینه بسیار مساعد و مناسبی در جهت توسعه کشاورزی مناطق شهرستان و استان خواهد بود (سیما، ص ۳-۱۳۲).

جدول ۱-۲-۳-۵. تعیین میزان بهره برداری از منابع آب سطحی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان - ۱۳۷۶ میلیون متر مکعب

حوزه	رودخانه	حوزه آبریز	نام ایستگاه	میزان پتانسیل دبی	میزان بهره برداری
استان زنجان	قزل اوزن-شور	قزل اوزن-شور	-	۴۰۰۰	۵۴۰
شهرستان های ابهر- و خرمدره	ابهر رود	رود شور	قروه	۶۱	۱۹
شهرستان خدابنده	قزل اوزن	قزل اوزن	قره گونی	۱۱۶۴	۵۰
	خررود	رود شور	محمود آباد	۸۲	-
ناحیه ابهر		قزل اوزن-شور		۱۳۰۷	-

منبع: ۱- سیمای اقتصادی- اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، خدابنده در سال ۱۳۷۶

۳- منابع آب های زیرزمینی

۳-۱- میزان پتانسیل و بهره برداری از منابع آب زیر زمینی ناحیه ابهر

۳-۱-۱- **بیان منابع و مصارف آب زیرزمینی در سال ۱۳۷۲ و ۱۳۷۹**

از هفت دشت موجود در استان زنجان، پنج دشت در ناحیه ابهر قرار دارد. این پنج دشت عبارتند از دشت سلطانیه شامل قسمتی از دشت زنجان-سلطانیه، دشت گرماب (گرماب-زرین آباد-گل تپه)، دشت سجاس(سجاس- حلب)، دشت قیدار و دشت ابهر(ابهر-خرمدره). وسعت این دشت ها رویهمرفته ۵۷۹۵ کیلومتر مربع است.

جدول ۱-۲-۳-۴. فاصله وضعیت منابع آب زیرزمینی دشت های نامیه ابهر

ردیف	نام دشت	وسعت دشت کیلومتر	درصد از دشت اصلی	پتانسیل آب زیر زمینی		مصرف آب زیرزمینی		تخلیه کل چاه، چشمه، قنات
				متر مکعب میلیون	متر مکعب میلیون	متر مکعب میلیون	متر مکعب میلیون	
				۱۳۷۲	۱۳۷۹	۱۳۷۲	۱۳۷۹	۱۳۷۹
۱	سلطانیه	۲۱۱۴	۱۰۰					۱۲۵.۴
۲	گل تپه-زرین آباد-گرماب	۲۴۱۹	۱۰۰	۲۶۱	۹۳		۱۵۴	۱۶۷.۳
۲	گل تپه-زرین آباد-گرماب	۲۴۱۹	۱۰۰					۱۵۸.۰۱
۳	سجاس-حلب	۱۳۴۹	۱۰۰	۱۸۳	۹۶		۱۱۸	۱۷۸.۱
۳	سجاس-حلب	۱۳۴۹	۱۰۰					۱۶۰.۲۵۴
۴	قیدار	۸۸۵	۶۷	۶۴	۴۳		۵۵	۱۰۸.۳
۵	ابهر-خرمدره	۱۱۴۲	۱۰۰	۲۲۹	۲۹۵ (۳۰۹)		۳۰۶	۲۸۹.۴

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. ج ۱. جدول ۶ ص ۱۱-۳

۳-۱-۲- بیلان منابع و مصارف آب زیرزمینی در سال ۱۳۷۶

سیمای اقتصادی-اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره و خدابنده در باره آب های زیرزمینی ناحیه

ابهر در سال ۱۳۷۶، به شرح زیر گزارش می دهد:

شهرستان های ابهر و خرمدره

در شهرستان های ابهر و خرمدره با توجه به حدود ۳۰۹ میلیون متر مکعب پتانسیل آب های

زیرزمینی، که معادل حدود ۴۰ درصد از کل پتانسیل منابع آب های زیرزمینی استان است، نزدیک به ۲۹۰

میلیون متر مکعب از طریق حفر چاه های عمیق، نیمه عمیق، قنات و چشمه جهت مصارف کشاورزی و

آشامیدن مصرف می شود. حدود ۹۰ درصد از کل آب های زیر زمینی مورد بهره برداری از طریق حفر چاه

های عمیق و نیمه عمیق جهت مصارف کشاورزی صورت می گیرد و ۱۰ درصد بقیه نیز به مصرف آشامیدن

و صنعت می رسد.

در سال های اخیر، به علت حفر چاه های عمیق به صورت قاچاق و بدون کسب مجوز از مسئولین آب

منطقه ای، این مصرف باعث پایین رفتن کامل آب سفره های زیرزمینی شده بود که خوشبختانه انجام تغذیه

مصنوعی و استفاده از کنتورهای حجمی، جهت مشخص کردن وضعیت مصرف آب و اخذ حق آب از

کشاورزان، مصرف آب زیرزمینی تا حدودی کاهش یافته و باعث گردیده که منابع آب سفره های زیرزمینی

تا حدودی بالا آمده و مشکلات ناشی از پایین بودن سفره های و افت آن کاهش یابد. میزان بهره برداری از

منابع آب زیرزمینی در شهرستان ابهر و خرمدره حدود ۲۶ درصد از کل میزان بهره برداری آب زیرزمینی استان می باشد (سیمای.. ابهر. ص ۳-۱۴۲).

شهرستان خدابنده

قسمت غربی این شهرستان که بخشی از دشت های سجاس، خمارک و گرماب را در بر می گیرد، طبق اعلام سازمان آب استان حدود ۲۸۶ میلیون متر مکعب، و قسمت شرقی شهرستان که بخشی از دشت دوتپه قیدار و حاشیه خرارود را در بر می گیرد، نزدیک به ۱۰۵ میلیون متر مکعب پتانسیل منابع آب زیرزمینی آنها است. بنابراین برآورد می گردد حدود ۳۹۰ میلیون متر مکعب پتانسیل مجموعه آب زیرزمینی این دو حوزه - یا به عبارتی شهرستان خدابنده - می باشد.

میزان بهره برداری از منابع زیرزمینی در بخش غربی این شهرستان، حدود ۲۷۱ میلیون متر مکعب و در بخش شرقی نزدیک به ۸۴ میلیون متر مکعب می باشد. بنابراین، مجموع بهره برداری از منابع آب زیرزمینی این شهرستان که متشکل از دو حوزه رودخانه قزل اوزن و رود شور می گردد، نزدیک به ۳۵۵ میلیون متر مکعب خواهد بود، که نزدیک به ۹۱ درصد از پتانسیل منابع آب زیرزمینی این شهرستان، و ۳۲ درصد کل آب زیرزمینی مورد بهره برداری استان می باشد (سیمای.. خدابنده. ص ۵-۱۳۴) (جدول ۱-۲-۲-۷-۳).

جدول ۱-۲-۲-۷-۳. میزان آب های زیرزمینی در محدوده شهرستان های نامیه ابهر-۱۳۷۶ میلیون متر مکعب

حوزه	حوزه آبریز	پتانسیل		بهره برداری	
		حوزه	جمع	حوزه	جمع
استان زنجان	قزل اوزن - شور	۱۲۰۰	۱۱۰۰		
شهرستان های ابهر - خرمدره	ابهررود	۳۰۹	۲۹۰		
	سجاسرود - بزینه رود	۲۸۶	۲۷۱		
شهرستان خدابنده	خرارود	۱۰۵	۸۴		
	قزل اوزن - شور	۷۰۰	۶۴۵		

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶

۳-۱-۳- بیلان منابع و مصارف آب زیرزمینی به تفکیک دشت ها

دشت زنجان-سلطانیه:

مجموع تغذیه عادی دشت زنجان-سلطانیه ۳۴۱ میلیون متر مکعب در سال، و تغذیه مصنوعی دشت، برابر پنج میلیون متر مکعب در سال می باشد. بدین ترتیب، تغذیه نهایی این دشت، ۳۴۶ میلیون متر مکعب در سال می باشد. در صورتیکه تخلیه کل دشت در سال ۱۳۷۲ برابر ۳۴۹ میلیون متر مکعب بوده است، که از این میزان ۲۳۸ میلیون مترمکعب از طریق برداشت آب از چاه ها، و قنات ها به مصرف کشاورزی، شرب و صنعت رسیده است و مابقی در فصول غیر آبیاری به صورت زهکشی و در کل سال به صورت تبخیر از آبهای زیرزمینی از دسترس خارج شده است. با این مقدمه می توان مشاهده کرد که هم اکنون بیلان آب زیرزمینی دشت، علی رغم تغذیه مصنوعی انجام شده، منفی می باشد.

با توجه به اینکه ۱۸ حلقه چاه های آب مشروب شهرزنجان با آبدهی اسمی ۲۳ میلیون متر مکعب در سال بزودی به بهره برداری خواهند رسید، می توان انتظار داشت که اگر کار های تغذیه مصنوعی، توسعه نیابد، با بیلان ۲۶- میلیون متر مکعب در سال مواجه خواهیم بود.

یاد آور می گردد که اولاً، سهم دشت سلطانیه، واقع در شهرستان ابهر، از کل دشت زنجان-سلطانیه گزارش نشده است، و بیلان آب در دشت سلطانیه به تفکیک مشخص نیست، و ثانیاً، کل تخلیه آب، با برداشت از چاه ها، چشمه ها و قنات ها، در دشت زنجان-سلطانیه در سال ۱۳۷۹ نیز میزان تخلیه کل ۳۲۶ میلیون متر مکعب گزارش شده است، که کمتر از تغذیه دشت می باشد.

دشت گرماب-زرین دره-گل تپه:

دشت گرماب در مختصات جغرافیایی ۳۵ درجه و ۴۸ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۱ دقیقه عرض شمالی و ۴۷ درجه و ۵۸ دقیقه تا ۴۸ درجه و ۱۴ دقیقه طول شرقی واقع شده است. مساحت این دشت حدود ۲۲۵۰۰ هکتار و شیب عمومی آن از سمت جنوب به شمال می باشد. حداکثر رقوم ارتفاعی این دشت در حاشیه جنوبی آن و رقوم ۱۷۰۰ متر و حداقل رقوم ارتفاعی در حاشیه شمالی و کنار رودخانه قزلاوزن و رقوم ۱۴۶۰ متر از سطح دریا می باشد. متوسط شیب عمومی در این دشت حدود ۱/۴ درصد می باشد. این دشت از سمت شمال به رودخانه قزلاوزن، از سمت غرب به رودخانه تالوار، از سمت شرق به رودخانه شور و از سمت جنوب

به ارتفاعات جنوبی دشت محدود می‌گردد. در طرح آبیاری و زهکشی از مجموع اراضی این دشت حدود ۱۷۵۰۰ هکتار تحت Layout شبکه آبیاری و زهکشی واقع شده و تأمین آب می‌گردد.

مجموع تغذیه این دشت ۲۶۱ میلیون متر مکعب در سال می‌باشد که در سال ۱۳۷۲ از این میزان ۱۵۴ میلیون متر مکعب آب از طریق چاه‌ها، چشمه‌ها و قنات‌ها برداشت شده، و مابقی به صورت‌های دیگر تخلیه گردیده است. در مجموع، تعادل بین تغذیه و تخلیه برقرار بوده است. در سال ۱۳۷۹ نیز میزان تخلیه کل ۱۶۷.۳ میلیون متر مکعب گزارش شده است، که کمتر از تغذیه دشت می‌باشد.

دشت سجاس-حلب :

بر اساس گزارش ارسالی سازمان آب استان زنجان در تاریخ ۸۲/۳/۱۷ دشت سجاس - حلب به دلیل داشتن بیلان منفی دشت ممنوعه اعلام گردیده است.

دشت قیدار :

مجموع تغذیه این دشت ۶۴ میلیون متر مکعب در سال می‌باشد که در سال ۱۳۷۲ از این میزان ۵۵ میلیون متر مکعب آب از طریق چاه‌ها، چشمه‌ها و قنات‌ها برداشت شده، و مابقی به صورت‌های دیگر تخلیه گردیده است. در مجموع، سفره در حال تعادل بوده است. سیمای خدابنده در سال ۱۳۷۶ پتانسیل آب‌های زیر زمینی دشت قیدار را ۱۰۵ و کل تخلیه آب‌های زیرزمینی را ۸۴ میلیون متر مکعب گزارش نمود، اما در آمارنامه در سال ۱۳۷۹ نیز میزان تخلیه کل ۱۰۸.۳ میلیون متر مکعب گزارش شده است، که بیش از تغذیه دشت می‌باشد.

دشت ابهر - خرمدره:

مجموع تغذیه این دشت ۲۲۹ میلیون متر مکعب در سال می‌باشد که در سال ۱۳۷۲ از این میزان ۲۹۵ میلیون متر مکعب آب از طریق چاه‌ها، چشمه‌ها و قنات‌ها برداشت شده، و مابقی به صورت‌های دیگر تخلیه گردیده است. مشاهده می‌گردد که بیلان آب زیرزمینی در این دشت منفی بوده است و می‌بایست که برنامه‌های ترمیمی و جبرانی در این دشت به مرحله اجرا در آید (مطالعه توسعه، ص ۲۸-۳). سیمای ابهر در سال ۱۳۷۶ پتانسیل آب‌های زیر زمینی دشت ابهر-خرمدره را ۳۰۹ و کل تخلیه آب‌های زیرزمینی را ۲۹۰ میلیون متر مکعب گزارش نمود، اما در آمارنامه سال ۱۳۷۹، میزان تخلیه کل ۲۸۹.۴ میلیون متر مکعب گزارش شده است، که هنوز بیش از تغذیه دشت می‌باشد.

وضعیت آبخیزی و انتقال آب به اراضی

در سیمای بهینه و مصوب مرحله طرح مقدماتی تالوار آب مورد نیاز آبیاری دشتهای خورخوره و گرماب به انضمام آب تخصیص یافته به شبکه آبیاری و زهکشی بیزینه رود و اراضی قوئی از طریق کانال انتقال (آبخیزی مستقیم از سد در رقوم ۱۶۱۰ متر از سطح دریا) و ایستگاههای پمپاژ مسیر منتقل می گردد.

در طرح شبکه آبیاری و زهکشی تالوار مجموعاً ۴ ایستگاه پمپاژ در نظر گرفته شده است که اراضی دشت خورخوره از طریق ایستگاه پمپاژ مهرآباد و ایستگاه پمپاژ چشمه کوره تأمین آب گردد. در دشت گرماب بخشی از اراضی از طریق ایستگاههای پمپاژ چیقلو و آچه گنبد و بخشی نیز به طور ثقلی تأمین آب می گردد. چنانکه گفته شد علاوه بر اراضی تحت شبکه دشتهای گرماب و خورخوره حدود ۴/۴ میلیون مترمکعب آب اختصاص یافته به اراضی شبکه بیزینه رود و قوئی نیز از طریق کانال انتقال به سمت نواحی مربوطه هدایت می گردند.

با توجه به موارد فوق الذکر مجموع اراضی که از طریق طرح تالوار تأمین آب می گردند به حدود ۳۲ هزار هکتار خالص بالغ می گردد که حدود ۲۳۱۰۰ هکتار به اراضی محدوده طرح تالوار اختصاص داشته و حدود ۹۰۰۰ هکتار نیز مربوط به اراضی خارج از محدوده این طرح می باشد.

- سیستم اصلی زهکشی دشتهای گرماب و خورخوره

سیستم اصلی زهکشی دشت خورخوره شامل سه رشته زهکشی اصلی به نامهای MD1، MD2، MD3 زهکش های طبیعی موجود در منطقه (مسیل های موجود) می باشند که زهکش MD1 زهکشی اراضی ناحیه عمرانی مهرآباد را به رودخانه تالوار و زهکش MD2 و MD3 زهکشی بقیه اراضی این دشت را به رودخانه قزل اوزن تخلیه می نماید. سیستم اصلی زهکش دشت گرماب نیز شامل ۵ زهکشی اصلی MD طبیعی می باشد که زهکش اصلی MD1 زهکش اراضی جنوبی و غربی دشت را به رودخانه تالوار، زهکش های اصلی MD2 و MD3 زهکشی اراضی جنوبی دشت را به دریاچه شور گل، زهکش MD4 زهکش اراضی مرکزی دشت را به رودخانه قزل اوزن و زهکش MD5 زهکش اراضی شرقی دشت را به رودخانه شور تخلیه می نماید.

۳-۲- چگونگی مصرف آب های زیرزمینی

در سال ۱۳۷۲ از کل مصرف آب های زیرزمینی در ناحیه ابهر، ۹۳.۷ درصد برای کشاورزی، ۴.۹ درصد برای مصارف عمومی و آشامیدن، و ۷.۲ درصد برای صنعت استفاده می شود. جدول ۱-۲-۲-۳-۸ مقدار آب زیرزمینی مصرف شده در بخش های گوناگون را به تفکیک دشت ها نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۲-۳-۸. حجم آب مورد استفاده از منابع زیرزمینی و کل تخلیه آن در ناحیه ابهر.

ردیف	نام دشت	مصرف در سال ۱۳۷۲				کل
		عمومی و آشامیدن	کشاورزی	خوب. متوسط. بد	تخلیه منابع	
۱	گرماب- زرین آباد- گل تپه	۳	۹۰.۰	خوب - متوسط	۱۵۴	
۲	سجاس - حلب	۴	۹۰.۰	خوب	۱۱۸	
۳	قیدار	۲	۴۰.۸	خوب - متوسط	۵۵	
۴	ابهر- خرمدره	۱۷	۲۷۳.۰	خوب	۳۰۶	
	جمع ناحیه ابهر	۲۶	۴۹۳.۸		۶۳۳	
	درصد	۱.۴	۴.۹		۹۳.۷	

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. ج ۱. جدول ۳-۴. ص ۳۷-۳

۳-۳- چگونگی برداشت آب های زیرزمینی

آبهای زیرزمینی بوسیله قنات ها، انواع چاه ها و چشمه ها برداشت می شود.

۱- قنات ها. در ناحیه ابهر، مانند سایر نقاط ایران، آبیاری با آب قنات در گذشته بیشتر متداول بوده است ولی در سال های اخیر به علت استفاده از آب سد های انحرافی و نصب موتورهای آب و احداث چاه های عمیق و نیمه عمیق میزان آبدهی آنها کاهش یافته و در نتیجه تعدادی از قنات ها متروک گردیده است (نگرش. ص ۹).

در سال ۱۳۷۹ در ناحیه ابهر ۵۴۴ رشته قنات با تخلیه سالانه ۹۱.۷۷ میلیون متر مکعب، و دبی متوسط ۲.۹۱ لیتر در ثانیه وجود دارد (جدول ۳۳). مهمترین قنات های شهرستان خرمدره عبارتند از: قنات های مزرعه دستاران (داس داران)، قنات های خرمنلو، قنات خالصه، قنات دره آخوند، قنات پس قلعه، قنات محمودآباد و ناوک، قنات اردجین، قنات پلک. در حال حاضر قنات اردجین و پلک فعال می باشند (گزارش مدیریت کشاورزی خرمدره).

۲- چاه ها: در ناحیه ابهر جهت استفاده در مزارع کشاورزی و آشامیدن و سایر مصرف های صنعتی چاه های عمیق و نیمه عمیق در دشت ها حفر و بهره برداری گردیده است. در ناحیه ابهر رویهمرفته ۷۴۷۹ حلقه چاه عمیق، نیمه عمیق و دستی با تخلیه سالانه ۵۵۲.۶۲ میلیون متر مکعب، و دبی متوسط ۱۷.۵۲ لیتر در ثانیه وجود دارد (جدول ۲-۳-۹). در خرمدره چاه های عمیق و نیمه عمیق اکثراً در قسمت های هموار بین دو رشته کوه شمالی و جنوبی حفر شده اند و عمده ترین منبع تأمین آب کشاورزی در این نواحی می باشد، که بیشترین تراکم آن را در اطراف شهر خرمدره می توان دید. تعداد کل چاه های عمیق، نیمه عمیق و دستی این شهرستان حدود ۱۷۳ حلقه می باشد (گزارش مدیریت کشاورزی خرمدره).

۳- چشمه ها: در ناحیه ابهر چشمه های طبیعی متعددی وجود دارد که می توان آنها را به دو دسته تقسیم کرد: الف: چشمه هایی که آب آنها نوشیدنی، و مورد مصرف مردم است، مانند چشمه های موجود در کنار شهرها و روستاها؛ ب: چشمه های آب معدنی که مصرف طبی دارند. در ناحیه ابهر ۳۰۲۳ دهنه چشمه با تخلیه سالانه ۱۳۵.۱ میلیون متر مکعب، و دبی متوسط لیتر در ثانیه وجود دارد (جدول ۳۳). در شهرستان خرمدره چشمه ها اکثراً در کنار روستاها قرار گرفته اند و تعداد آنها حدود ۱۵۰ دهنه، و منبع عمده تأمین آب کشاورزی و مصارف دیگر می باشند (گزارش مدیریت کشاورزی خرمدره). میزان تخلیه آب های زیر زمینی در ناحیه ابهر، به تفکیک دشت ها و وسیله برداشت، در جدول ۱-۲-۳-۹ به نمایش در آمده است.

جدول ۱-۲-۳-۹. تفلیه آبی چاه، چشمه، و قنات در ناحیه ابهر به تفکیک دشت. ۱۳۷۹ هـ.ا. امد تفلیه: میلیون متر مکعب

ردیف	دشت	چشمه		قنات		چاه نیمه عمیق		چاه عمیق		جمع تخلیه سالانه
		تخلیه سالانه	تعداد	تخلیه سالانه	تعداد	تخلیه سالانه	تعداد	تخلیه سالانه	تعداد	
۱	سلطانیه *	۱.۱	۲۵۸	۵.۵	۶۰	۳۲.۸	۲۳۲	۸۶.۰	۲۲۱	۱۲۵.۴
۲	گل تپه-زرین آباد-۸۸.۵۶ گرماب	۸۸.۵۶	۹۷۶	۲۶.۱۶	۱۴۰	۳۱.۷۶	۱۳۹۵	۲۰.۸۲	۱۷۵	۱۶۷.۳۰
۳	سجاس-حلب	۱۱.۲۴	۱۴۲۴	۳۸.۸۱	۲۵۷	۱۳.۶۵۲	۶۶۲	۲۵.۳۹	۱۵۵	۱۷۸.۱۰
۴	قیدار	۲۲.۳	۲۹۵	۱۳.۶	۴۴	۱۹.۸	۳۶۶۷	۵۴.۳	۱۶۹	۱۰۸.۳
۵	ابهر-خرمدره	۱۱.۹	۷۰	۷.۷	۴۳	۱۸.۱	۳۰۵	۲۵.۰	۴۹۸	۲۸۹.۴
جمع ناحیه ابهر		۱۳۵.۱	۳۰۲۳	۹۱.۷۷	۵۴۴	۱۱۶.۱۱	۶۲۶۱	۴۳۶.۵۱	۱۲۱۸	۸۶۸.۵
دبی متوسط		۴.۲۸ لیتر/ثانیه	۲.۹۱ لیتر/ثانیه	۳.۶۸ لیتر/ثانیه	۱۳.۸۴ لیتر/ثانیه	۲۷.۵۴ لیتر/ثانیه				

* آمار مرکز خدمات کشاورزی نهضت ۱۳۷۶- گزارش کشاورزی شهرستان ابهر ۱۳۷۷

جدول ۱-۲-۳-۱۰. فلامه وضعیت منابع آب زیرزمینی دشت های نامیه ابهر

ردیف	نام دشت	وسعت دشت کیلومتر	درصد از دشت اصلی	پتانسیل آب زیر زمینی میلیون متر مکعب	تخلیه کل چاه، چشمه، قنات میلیون متر مکعب
۱	سلطانیه			۱۲۵.۴	
۲	گل تپه-زرین آباد- گرماب	۲۴۱۹	۱۰۰	۲۶۱	۱۵۸.۰۱
۳	سجاس-حلب	۱۳۴۹	۱۰۰	۱۸۳	۱۴۴.۷۲۷
۴	قیدار	۸۸۵	۶۷	۶۴	۱۰۸.۳
۵	ابهر- خرمدره	۱۱۴۲	۱۰۰	۳۰۹	۲۸۹.۴
	جمع			۸۲۵.۸۳۷	

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. ج ۱. گزارش ۱۳۸۳/۹/۸ سازمان آب منطقه ای استان

جدول ۱-۲-۳-۱۱. منابع آب زیرزمینی ممدوده های مطالعاتی تمت عمل سازمان سال آبی ۸۱ - ۱۳۸۰

ردیف	محدوده مطالعاتی	چشمه		قنات		چاه		جمع
		تعداد	تخلیه MCM	تعداد	تخلیه MCM	تعداد	تخلیه MCM	
۱	زنجانرود	۱۱۴۳	۴۰/۳۲	۲۳۰	۱۸/۵۷	۳۵۷۵	۲۱۲/۰۴	۴۹۴۸
۲	سجاس - حلب	۱۴۲۴	۶۵/۳۸	۲۵۷	۲۸/۵۵۷	۱۰۰۹	۵۰/۷۹	۲۶۹۰
۳	گل تپه - زرین آباد	۹۷۶	۸۸/۵۶	۱۴۰	۲۶/۱۵	۱۵۴۷	۴۳/۲۹	۲۶۶۳

منبع: شرکت سهامی سازمان آب استان، سال ۸۱-۱۳۸۰

۴- کیفیت منابع آبی ناحیه ابهر، و طبقه بندی آن برای مصارف کشاورزی،

شرب و صنعت

۴-۱- آبهای سطحی

کیفیت آب های سطحی ناحیه بر اساس طبقه بندی ویکلوکس جدول ۲-۳-۱۰ در محل ایستگاه های

اندازه گیری بر پایه مطالعات طرح جامع آب کشور، برای مصارف کشاورزی به شرح زیر می باشد:

رودخانه شور در محل ایستگاه آقچه گنبد، و بیزینه رود در محل ایستگاه گرماب، دارای آبی با

کیفیت بسیار نامطلوب می باشند و کیفیت آب آنها در بعضی موارد به C4S4 نیز می رسد حال آنکه آب

رودخانه بیزینه رود در ابتدای حوزه آن، دارای کیفیت مناسبی می باشد و بدون هیچ گونه محدودیتی می

تواند به مصرف کشاورزی برسد.

آب رودخانه خررود در محل ایستگاه رحیم آباد در طبقه بندی کیفی C2S1 تا C3S2 قرار می گیرد و قابل استفاده برای مصارف کشاورزی است.

آب رودخانه ابهر رود از کیفیت بهتری نسبت به خررود برخوردار است و در ایستگاه های قروه و پل تاکستان کیفیتی معادل C2S1 را نشان می دهد، و به عنوان آب خوب ارزیابی می شود.

۴-۲- آب شرب

از مجموعه رودخانه های ناحیه ابهر، آب ابهررود با انجام تصفیه فیزیکی ساده، مانند فیلتراسیون با پیش تصفیه مناسب، برای شرب بسیار مطلوب می باشد و آب خررود و ابتدای حوزه بزینه رود با تصفیه مناسب قابل استفاده برای شرب می باشند (مطالعه توسعه ج.۱ ص ۱۲-۳ و ۱۴-۳).

جدول ۱-۲-۳-۱۲. کیفیت آب در زمینه استفاده کشاورزی، موارد موهود در نامیه ابهر

نوع کیفیت	هدایت الکتریکی $mhos/cm$	نسبت جذب سدیم / (خطر سدیم)	کیفیت آب
C1S1	۲۵۰ - ۱۰۰ / کم	۰-۱۰ / کم	خیلی خوب
C2S1	۷۵۰ - ۲۵۰ / متوسط	۰-۱۰ / کم	خوب
C3S1	۲۲۵۰ - ۷۵۰ / زیاد	۰-۱۰ / کم	متوسط
C3S2	۲۲۵۰ - ۷۵۰ / زیاد	۱۰-۱۸ / متوسط	قابل قبول
C4S1	۱۰-۰ / کم	۲۲۵۰-۵۰۰۰ / متوسط	احتیاط آمیز برای مصرف
C4S2	۲۲۵۰ - ۵۰۰۰ / خیلی زیاد	۰-۱۰ / کم	بد
C4S3	۲۲۵۰ - ۵۰۰۰ / خیلی زیاد	۱۸-۲۶ / زیاد	خیلی بد
C4S4	۲۲۵۰ - ۵۰۰۰ / خیلی زیاد	بیش از ۲۶ / خیلی زیاد	بسیار بد

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی استان زنجان ج.۱ ص ۱۳-۳
C= Conductivity S= Salinity

۴-۳- آبهای زیرزمینی

دشت زنجان-سلطانیه:

در این دشت به علت جنس سنگ های تشکیل دهنده ارتفاعات و وجود املاح در رسوبات و آبرفت ها بخصوص در نواحی تغذیه سفره، آب زیرزمینی دارای کیفیت بی کربناته در بالا دست سفره، در حد فاصل ابتدای حوزه شهر تا شهر زنجان می باشد، که به تدریج در حوزه میانی کیفیت آب سولفاته، و در انتهای حوزه کلروره می شود. در مجموع می توان گفت که سه درصد از پیاوسیل آب زیرزمینی دشت بسیار خوب و در ردیف C1S1، ۵۸ درصد C2S1 خوب، ۳۸ درصد در طبقه بندی متوسط C3S1، و تنها یک درصد در طبقه

بندی C4S1 با هدایت الکتریکی ۲۲۵۰ تا ۵۰۰۰ قرار دارد، که در استفاده از آن به منظور کشاورزی می بایستی جانب احتیاط را نگه داشت.

دشت گرماب-زرین آباد- گل تپه:

کیفیت آب زیرزمینی این دشت متأثر از رسوب های تبخیری گچ و نمک می باشد و در مجموع ۱۹ درصد آب آن در کلاس C2S1 می باشد و از کیفیت خوبی برخوردار است. و ۵۵ درصد در کلاس متوسط C3S1 و برای مصارف کشاورزی مناسب است، ۱۵ درصد در رده C4S2 قرار دارد و بقیه آنها مابین کلاس های فوق هستند. در مجموع غیر از ۱۵ درصد یاد شده، که فقط با احتیاط زیاد قابل استفاده برای کشاورزی است، بقیه آب های زیرزمینی دشت، از نظر مصارف کشاورزی محدودیتی ندارند.

دشت سجاس:

کیفیت آب این دشت تا حدی تحت تأثیر رسوب های تبخیری بوده و مخصوصاً در نواحی غربی دشت و اطراف رودخانه قزل اوزن تا حدودی نامطلوب و در کلاس C3S2 قرار می گیرد و با تمهیداتی قابل استفاده در کشاورزی می باشد. حال آنکه بیش از ۸۰ درصد آب دشت از کیفیت خوبی برخوردار است و در کلاس C2S1 قرار گیرد.

دشت قیدار:

تیپ آب زیرزمینی این دشت در نواحی شمالی، جنوبی و جنوب شرقی، به علت وجود تغذیه مناسب بی کربناته، در مراکز دشت سولفات، و در مبادی خروجی دشت کلروره است. و در مجموع بیش از ۸۰ درصد آبهای دشت در کلاس C2S1 و خوب ارزیابی می شوند و برای هر نوع مصرفی اعم از شرب و صنعت و کشاورزی مناسب می باشند. سه درصد آب بسیار خوب و در رده C1S1، ۱۰ درصد متوسط و در رده C3S1 و فقط هفت درصد در کلاسهای نامطلوب C4S2 و C4S3 قرار دارند.

دشت ابهر - خرمدره:

این دشت به علت اینکه در ابتدای حوزه آبریز ابهر رود و در نزدیکی منابع تغذیه کننده سفره قرار دارد و همچنین به دلیل عدم گسترش لایه های تبخیری و شور، مجموعاً دارای آبی با کیفیت مناسب می باشد. و هدایت الکتریکی آب در ناحیه عمید آباد به طرف غرب تا حوالی خط الرأس حدود ۱۰۰۰ تا ۱۲۵۰ میکروموس، و در نواحی شمال شرقی ابهر، از شناط تا شریف آباد و محمد آباد، به ۱۵۰۰ میکروموس، و در

منتهی الیه جنوب شرقی دره ابهر، اراضی قروه و سجین و حیدر یامچی به ۲۵۰۰ میکروموس بر سانتیمتر می رسد. آب زیرزمین درّه ابهر اساساً از تیپ بی کربناته است و فقط در بخش شمال غربی حوالی دهکده عمید آباد در جنوب شرقی، حوالی قروه، تیپ آب سولفاته می باشد. همچنین بر اساس مقایسه تیپ آب با جدول ویکلوکس مشخص می شود که آب زیرزمینی دشت، در دو گروه C2S1 و C3S1 قرار می گیرد، که از حیث استفاده کشاورزی هیچ گونه محدودیتی برای آن وجود ندارد.

بدین ترتیب ملاحظه می شود که در اکثر قریب به اتفاق موارد، آب زیرزمینی دشتهای ناحیه ابهر

قابل استفاده برای مصارف کشاورزی می باشد (مطالعه..ج.۱. ص ۱۸-۳ تا ۲۳-۳).

۱-۲-۲-۴- وضعیت اراضی از نظر کشاورزی

برای آشنایی با وضعیت اراضی از نظر کشاورزی به سر فصل ۱-۲-۹-۲ مبحث «زراعت و باغداری»،

مراجعه شود.

۱-۲-۲-۵- وضعیت معادن

برای آشنایی با وضعیت معادن به سر فصل ۱-۲-۲-۹-۲ مبحث «معدن»، مراجعه شود.

۱-آلاینده های محیط محیط زیست

(الف) مطالعه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان زنجان، مرحله اول، ج ۱، بررسی جامعی از آلاینده ها در استان زنجان، ارائه نموده است، با توجه به اینکه اطلاعات تفصیلی مشابه در مورد ناحیه به دست نیامد، بخش هایی از این بررسی که جنبه عمومی و قابل استناد به ناحیه را دارد، ارائه میس گردد تا در طرح های محلی، که در مساحت کوچکتر و مقیاس بزرگتر از ناحیه انجام می گیرد، این موارد با دقت بیشتر مورد بررسی نهایی قرار گیرد. در پاره ای از موارد نیز اطلاعات جدید به متن اصلی افزوده شده است.

”برای هر پارامتر آلاینده، استاندارد خاصی (حد قابل قبول، حد هشدار و اخطار، حد بحرانی) وجود دارد... با ارزیابی کلی، که از وضعیت آلودگیهای آب و خاک و هوا در مراکز شهری استان زنجان به عمل آمده است، هیچ کدام از شهرهای استان در حد بحرانی قرار نگرفته اند، و شهر اهر در حد اخطار و سایر شهرهای ناحیه اهر در حد قابل قبول هستند.

(ب) سیمای اقتصادی-اجتماعی شهرستان های اهر، خرمدره و خدابنده در سال ۱۳۷۶ - منتشر شده در سال ۱۳۷۸، وضعیت آلاینده ها را در این سه شهرستان بیان نموده است که در زیر بدان نیز اشاره می گردد.

۱-۱- وضعیت عمومی

قرار گیری دو شهرستان اهر و خرمدره در مسیر راه های ارتباطی نظیر راه آهن، جاده ترانزیت، و آزاد راه زنجان-قزوین، و همجواری آن با روخانه اهر، و فاضلاب های انسانی و فاضلاب کارخانجات پر شمار پراکنده، که غالباً در مسیر موازی با حرکت رودخانه قرار دارند، از عوامل مهم در آلودگی محیط زیست، اعم از مناطق شهری و روستایی، در این دو شهرستان می باشد. در شهرستان خدابنده، به دلیل نداشتن صنایع آلوده کننده، از این نظر مشکل خاصی وجود ندارد ولی از نظر آلاینده های کشاورزی قابل بحث است.

۱-۲- آلاینده های آب

(الف) عمده ترین آلودگی طبیعی، که در تمام رودخانه ها دیده می شود و در کیفیت، سختی، املاح و شوری آب تأثیر می گذارد، فرسایش شدید اراضی بدلند... بخصوص هنگام جریان سیلابهای بهاری است.. وجود این املاح در فصول سیلابی موجب خفگی و پر شدن برانشیها و انهدام میلیون ها ماهی در استان گردیده است(ص ۲۶-۵).

اکثر روستاها و شهرهای استان، در کناره رودخانه و یا در حاشیه و در شیب های رو به رودخانه احداث شده، و قرار گرفته اند. از این رو اکثر فاضلابهای خانگی و هرز آبهای سطحی و خیابانی از طریق شبکه جوی ها به مسیل های طبیعی داخل روستاها و شهرها، که با رودخانه مرتبط هستند، سرازیر می شوند. هیچکدام از شهرهای استان دارای شبکه جمع آوری و تصفیه فاضلاب نیست. از این رو در بعضی مناطق شهری، وضعیت آلودگی رودخانه ها بسیار شدید و بحرانی است و توان اکولوژیکی و خود پالایی رودخانه ها قادر به پالایش آلودگی های حاصله نمی باشد و هر روز بر وضعیت حاد آلودگی آنها افزوده می گردد(ص ۲۷-۵).

شهرهای ابهر و خرمدره در آلودگی رودخانه ابهر رود وضعیتی مانند شهر زنجان و زنجان رود دارند(ص ۲۸-۵)، لذا با بررسی مسائل زیست محیطی زنجانرود، می توان به تصویری از آلودگی ها و نابسامانی های زیست محیطی رودخانه ابهر رود دست یافت.

رودخانه زنجان رود از سر منشاء خود تا (...) ۱۲ کیلومتری شرق شهر زنجان، قادر به خود پالایی می باشد. اما از این بعد وضعیت فیزیکی و شیمیایی آن به کلی دگرگون می شوند. فاضلاب های روستاها .. و سرریز تصفیه خانه ها به آن می پیوندند و با تعیین آلودگی وارد بخش جنوبی شهر زنجان می گردد- در آن جا به وسیله املاح حاصل از شستشوی باران و پراکنش خاکهای سرب و روی دپوشده، توسط باد .. آلوده می شود و پس از پیوستن چند مسیل بزرگ و کانال های متعدّد، مجموع فاضلاب های شهر به آن می پیوندد. فاضلاب گرمابه ها و مسجد های قدیمی، که به کانالهای زیر زمینی هدایت شده اند، در جنوب شهر به آن رودخانه منتهی می شوند.

در شهر ابهر، که سطح ایستایی آبهای زیر زمینی در حد بالایی قرار داد، فاضلاب های خانگی و چاه های فاضلاب منازل در نقاط مذکور، به آب رسیده است و در مورد بعضی از چاه های آب آشامیدنی شهر

ابهر، که از همین سفره های زیر زمینی تغذیه می شوند، امکان آلودگی بعید به نظر نمی رسد. هر چند که آلودگی آبهای آشامیدنی حاصل از این سفره ها، توسط هیچ ارگانی اعلام نشده است، ولی ادامه اینچنین روند دفع فاضلاب در این شهر و ادامه برداشت آب آشامیدنی از این سفره ها، در آینده نه چندان دور، آلودگی شدیدی را به ثبوت خواهد رساند(ص ۳۰-۵).

(ب) دفع فاضلاب های انسانی، اماکن مسکونی و خدماتی نظیر رستورانهای بین شهری و داخل شهری، گرمابه ها و تخلیه زباله های خانگی و کشاورزی و همچنین پس مانده های مواد غذایی و پساب های کارخانه مینو در شهرستان خرمدره و سایر کارخانه های موجود در شهرستان ابهر، جملگی از آلاینده های رودخانه ابهر رود محسوب می شوند.

۱-۳- آلاینده های خاک

(الف) اکثر خاکهای استان شور و آهکی و براون آهکی است و حتی در نقاط زیادی خاکهای شور و قلیایی وجود دارد و در مناطق مستعد برای کشاورزی هم، نوع خاک ها از رس هایی هستند که فقر مواد آلی در آنها به وضوح به چشم می خورد ... (ص ۲۸-۵).

عوارض زیر را میتوان باعث آلودگی خاک استان، و در نتیجه ناحیه، معرفی نمود:

- مصرف و ترویج بی رویه کودهای شیمیایی؛

- کوره های آجر پزی؛

- عدم بازیافت زباله ها و مواد زاید و جامد صنعتی و نخاله و مواد نایلونی در حریم جاده های اصلی

استان، که توسط کارخانه های دفع می گردند؛

- مواد زاید کارگاه ها، کارخانه ها، مرغداری ها بخصوص که خارج از محدوده شهرها قرار دارند و

متوتلی مستقیمی ندارند؛

- احداث راه ها، فعالیت های معدنی، برداشت های نابهنجار کارخانه های شن و ماسه... پراکنده

باطله های معدنی، و مازاد آسفالت ریزها؛

- فقدان یک مرکز دفع سموم فاسد شده کشاورزی؛

"- کارخانه های و کارگاه هایی که پس مانده های آنها حاوی سیانور فلزات سیلیسی است"؛

- مراکز دفع زباله های شهری در حریم شهرها.

(ب) توسعه مراکز کشت و صنعت، دامپروری و مرغداری در اطراف شهرها از عوامل مؤثر در آلودگی خاک، هوا و آب به شمار می روند.

شهرستان خدابنده با داشتن زمین های کشاورزی مناسب برای کشت گندم دیم، ناگزیر، مصرف بی رویه انواع سموم و کود های شیمیایی مختلف در مزارع را به دنبال دارد، که عوارض ناشی از استفاده غیر اصولی و نادرست انواع آن در فرسایش تدریجی خاک و آلودگی آب و هوای منطقه بی تأثیر نخواهند بود.

۱-۴- آلاینده های هوا

(الف) وسایط نقلیه موتوری، بخاری ها و آبگرمکن های منازل، کارگاه های کوچک آهنگری و صافکاری ها، قند ریزیهای سنتی، نانوائی ها و گرمابه های عمومی که از سوخت های فسیلی استفاده می کنند، از عمده ترین آلاینده های هوای شهرهای استان و ناحیه محسوب می شوند که خوشبختانه به علت گاز سوز شدن آنها، و توسعه شبکه گاز رسانی، این معضل تا حد زیادی در حال بر طرف شدن است (ص ۳۱-۵).

آلاینده های هوا در سطح استان و ناحیه، اکثراً در خارج از محدوده های خدماتی شهرها قرار دارند .. و در چهار گروه تقسیم بندی و ارزیابی می شوند:

۱- واحدهای دارای دود قابل رویت؛

۲- واحدهای دارای ذرات معلق و گرد و غبار؛

۳- واحدهای دارای گازهای سمی؛

۴- واحدهای دارای نفعن و بوی نامطلوب (ص ۳۲-۵).

در گروه چهارم واحدهای آلاینده هوا، یک واحد کارخانه دام و طیور در شهرستان ابهر می باشد که دارای نفعن بیش از حد در محیط اطراف خود است ... این واحد متعلق به جهاد سازندگی است و در حال رفع و نقص می باشد (ص ۳۳-۵). بنا به گفته سازمان محیط زیست ابهر، از کارخانه دام و طیور ابهر تا حدودی رفع نقص شده است و سیستم های جدیدی برای آن نصب گردیده که از آلودگی اولیه کاسته است.

۱-۵- دفع زباله ها

(الف)

۱-۵-۱- انواع زباله های شهری

انواع زباله های شهری در سطح استان را می توان به سه نوع تقسیم کرد

۱- زباله های داخل شهری ۲- زباله های صنعتی و خارج شهری ۳- زباله های بیمارستانی

زباله های داخل شهری،

توسط مردم و خانه ها بصورت مخلوط تحویل می گردد که با زباله های مراکز صنعتی، خدماتی و

کارگاهی داخل شهری و فروشگاه ها، بازارها و میدان های تره بار یک جا توسط شهرداری ها به مراکز دفع

منتقل می گردند.

زباله های صنعتی و خارج شهری،

کارخانه ها و رستورانها و مراکز خدماتی خارج از محدوده و در حاشیه جاده ها، زباله ها و مواد زائد

خود را یا سوزانده یا در مکانی که خود در نظر گرفته اند دفع می کنند.

زباله های بیمارستانی،

در داخل شهرها نیز با سایر زباله های شهری مخلوط، و یکجا دفع می شوند.

۱-۵-۲- نحوه جمع آوری زباله های شهری

ماموران شهرداری زباله های روزانه منازل و اماکن را جمع آوری کرده و در چرخهای دستی به مراکز تخلیه چرخ های دستی تخلیه می کنند. سپس از این مراکز با وسایل مکانیکی (لودر، تراکتور های بیل دار) بر کامیونهای روباز شهرداری بارگیری و به مراکز دفع انتقال می یابند.

کوچه ها و خیابان های فرعی و معابر عمومی توسط ماموران شهرداری با جاروهای دستی تمیز می گردند.

محل های دفع زباله های شهری،

در شهرها با نظر سازمان حفظ محیط زیست، پیش بینی شده است. اما انتقال زباله به مراکز تعیین شده به نحو احسن و مطلوب صورت نمی گیرد.

۱-۵-۳- چگونگی بازیافت زباله های شهری

تأسیسات و تجهیزات بازیافتی در هیچ کدام از شهرهای استان نصب و راه اندازی نشده است.

در مراکز محل هایی که دفع زباله های صنعتی انجام می گیرد، عده ای بیکار به صورت دستی مواد پلاستیکی، قراضه های آهن، خرده شیشه، تخته، کارتن و کاغذ را به عنوان مواد اولیه جمع آوری کرده و به فروش می رسانند.

۱-۵-۴- چگونگی دفع زباله های شهری

زباله دفع سطحی می شوند. اکثر شهرداری ها پوشانیدن لایه های خاک یا مدفون سازی را مراعات نمی کنند.

در هیچ یک از شهرهای ناحیه مراحل کمپوست سازی انجام نمی گیرد. و در هیچ شهری دستگاه زباله سوز برای سوزاندن زباله های شهری به کار گرفته نشده است. فقط به علت کاهش حجم زباله های تجمع یافته، بعضی اوقات زباله ها توسط شهرداری سوزانده می شود. و در بعضی مواقع نیز بر اثر فعل و انفعالات شیمیایی و تجزیه، به خودی خود آتش سوزی به وقوع می پیوندد (جدول های ۱-۲-۲-۱ و ۱-۲-۲-۱-۲-۱).

جدول ۱-۲-۲-۱. وضعیت دفع زباله های شهری نامیه ابهر

شهر	میزان زباله	نحوه جمع آوری	تعداد رفتگر	تعداد نقلیه	تعداد دستگاه کمپوست	نحوه دفع			محل دفع تا شهر	سطح آب زیرزمین
						زباله سوز	سطحی بهداشتی	کیلومتر		
ابهر	۳۵۰۰۰	* *	۶۲	۱۲	-	-	*	-	۷	۱۲-۵
خرمدره	۱۵۰۰۰	* -	۵۰	۶	-	-	*	-	۵	۳۰-۸
سلطانیه	۱۰۰۰۰	* -	۴	۲	-	-	*	-	۳	۱۸-۱۰
صائین قلعه	۱۲۰۰۰	* -	۴	۲	-	-	*	-	۳	۸-۶
قیدار	۱۵۰۰۰	* -	۴۵	۶	-	-	*	-	۳	۴۵-۲۵
هیدج	۶۰۰۰	* -	۱۰	۲	-	-	*	-	۳	۳۰-۱۰
ناحیه	۹۳۰۰۰		۱۷۵	۳۰	-	-	*	-		

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. مرحله اول. ج ۱

جدول ۱-۲-۲-۱. وضعیت مواد زاید جامد بیمارستانی در نامیه ابهر

ردیف	شهر	نام	وضعیت میزان تولید	جمع آوری	دفع	زباله سوز
		بیمارستان	کیلوگرم			
۱	ابهر	امدادی	۴۰۰	*	توسط شهرداری	* ندارد

منبع: مطالعه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان زنجان. مرحله اول. ج ۱

ب) به زباله ها و پس مانده های خانگی می بایستی به عنوان یکی از منابع آلاینده محیط زیست در ناحیه ابهر اشاره نمود. در حوزه ابهر و خرمدره، قرار گرفتن اکثر شهر های این حوزه در مسیر راه های ارتباطی یکی از علل عینی عدم توانایی شهرداری های مربوطه در دفن زباله می باشد. اکثر مناطق دفن زباله، در شمال جاده اتوبان زنجان-قزوین، و در حریم راه، انتخاب شده اند، که به دلیل روباز بودن زباله ها، با وزش باد در اطراف پراکنده شده و در برخی مواقع بوی تعفن و دود ناشی از سوزاندن زباله ها تا کیلومتر ها هوا و محیط را تحت تأثیر قرار می دهد. پراکنده شدن اشیاء سبک غیر قابل تجزیه، نظیر نایلکس ها و کیسه های نایلونی، تا مسافت ها در محدوده شهر ها به چشم می خورد و تجمع سگ های ولگرد در محل و هجوم آنها به شهر و همچنین زاد و ولد موش و سایر حیوانات موزی، از دیگر عوامل مؤثر در آلاینده گی محیط زیست در این بخش از ناحیه ابهر می باشد.

وجود کارخانجات متعدد در حریم این شهر ها عامل دیگری در تشدید آلودگی محسوب می شود. زیرا این کارخانه ها زباله ها و مواد زائد خود را در این محل ها تخلیه می نمایند و با بارش باران بخش

بزرگی از این مواد در مسیل و بستر رودخانه های فصلی سرازیر شده، آلودگی آبهای جاری را سبب می شوند. با توجه به بافت خاک و نفوذ پذیری آن و وجود چندین سیلاب در حیطه محل دفع زباله در بارش های متوالی، امکان سرازیر شدن زباله ها در مسیر سیلاب ها و امکان نفوذ شیرابه به سفره های زیر زمینی بعید نیست.

شهرستان خدابنده نیز، کمابیش، با همین مشکلات رو در روست. محل دفن زباله شهر خدابنده در جاده روستای کرسف قرار دارد. با توجه به اینکه غالب زباله های شهری، شامل پس مانده های مواد غذایی و مواد زائد بهداشتی و درمانی می باشد، که به لحاظ روباز بودن محل تخلیه زباله ها. این مواد با وزش باد های فصلی در اطراف پراکنده شده و بوی نامطبوع و منظره ناخوشایند را ایجاد می نمایند. در این میان اقلام غیر قابل تجزیه خطر های بیشتری را در بر دارند.

۲- فعالیت های حفاظتی

یکی از وظایف سازمان حفاظت محیط زیست، حفاظت محیط، و کنترل عوامل تخریب کننده است. در ناحیه ابهر، حفاظت از زیستگاه های حیات وحش و محیط زیست طبیعی ناحیه، از نظر کنترل مقررات شکار و صید، توسط گروه سیار گارد محیط زیست، که مجهز به بی سیم، اسلحه کلاشینکف، دوربین چشمی، و وسائط نقلیه (لندروور - موتورسیکلت) هستند، انجام می گیرد.

۲-۱ - کنترل شکار چیان

در هر سال تعدادی پروانه برای شکار صادر می شود و تعدادی شکارچی در ناحیه به شکار می پردازند. همچنین، هر ساله تعدادی از متخلفان در ارتباط با شکار، دستگیر می شوند و وسایل شکار و صید آنان ضبط می گردد. در سال ۱۳۸۲ در ناحیه ابهر، تعداد شکارچیان دارای پروانه ۳۸۷ نفر بودند؛ در این سال ۹ رشته دام های ماهیگیری، ۱۳ قبضه سلاح شکاری، و ۹۷ لاشه صید شکار شده از متخلفان ضبط، و ۳۲ نفر متخلف دستگیر شدند.

جدول ۱-۲-۳-۴. پروانه صادر شده و وسایل شکار ضبط شده متلفان شکار در نامیه ابهر - سال ۱۳۸۲

متخلفان	وسایل شکار و صید ضبط شده (قبضه)			تعداد شکارچیان دارای پروانه	حوزه
	صید شکار شده (لاشه)	سلاح شکاری (قبضه)	دامهای ماهگیری (رشته)		
دستی (نفر)					
۱۵۴	۸۶۷	۸۲	۸۶	۱۱۴۳	استان زنجان
۱۵	۰	۴	۰	۲۲۷	شهرستان ابهر
۱۷	۹۷	۹	۹	۱۶۰	شهرستان خدابنده
۳۲	۹۷	۱۳	۹	۳۸۷	ناحیه ابهر

منبع: اداره کل حفاظت محیط زیست استان زنجان، سال ۱۳۸۳

۲-۲- دفع جانوران زیانکار

هر ساله تعدادی از جانوران زیانکار توسط مأموران سازمان حفاظت محیط زیست، یا میر شکاران (کسانیکه با دریافت دستمزدی به دفع جانوران اقدام می کنند)، در ناحیه دفع می گردند. این ارقام در سال ۱۳۸۲ به ترتیب ۵۴ مورد گراز، ۲ مورد گرگ و ۵۴ مورد سگ ولگرد می باشد.

جدول ۱-۲-۳-۴. اطلاعات دفع میوانات زیانکار نامیه ابهر به تفکیک شهرستان - سال ۱۳۸۲

حوزه	نوع حیوانات زیانکار			
	گراز	گرگ	سگهای ولگرد	حیوانات مبتلا به هاری
استان زنجان	۱۰۷	۹	۹۸۰	—
شهرستان ابهر	۲۴	—	۲۰۲	—
شهرستان خرمدره	—	—	۵۱	—
شهرستان خدابنده	۳۰	۲	۴۲	—
ناحیه ابهر	۵۴	۲	۲۹۵	—

منبع: اداره کل حفاظت محیط زیست استان زنجان، سال ۱۳۸۳

۱- الگوی سکونتگاهی در ناحیه ابهر

اولاً، همانگونه که در فصل چهارم بررسی منطقه البرز جنوبی یادآور گردید، پیوند بین شهرها، و بطور کلی سکونتگاه های شهری در ناحیه نیز، همچون سراسر کشور، از الگوی نظام تقسیمات کشوری پیروی می کند. نظام کشوری یادشده، در حقیقت، یک نظام سلسله مراتبی پنج ردیفی شامل کشور، استان، شهرستان، بخش و دهستان می باشد که مجموعه سکونتگاه های شهری و روستایی موجود در ناحیه، در این تقسیم بندی سرزمینی قرار دارند.

ازلحاظ سیاسی- اداری، مرکزهای ردیف پائین تر بطور خطی تابع مرکز ردیف بالاتر هستند و بطور خوشه ای به مراکز پائین تر، در حوزه سیاسی خود، خدمات می دهند. سکونتگاه های روستایی در حوزه سیاسی دهستان ها، و شهر های غیر مرکزی در حوزه سیاسی بخش ها قرار دارند و تابع مراکز حوزه خود می باشند.

ثانیاً، همانگونه که در فصل چهارم تجزیه و تحلیل و استنتاج از بررسی ها آمده است، ناحیه ابهر مجموعه ای متشکل از سه شهرستان مستقل و غیر همپایوند با یکدیگر است که فاقد نظام و سلسله مراتب

ناحیه ای، و در نتیجه فاقد مرکزی به نام مرکز ناحیه می باشد. بنابراین، الگوی سکونتگاهی در ناحیه، همچنان همان الگوی سکونتگاهی پنج مرتبه ای در تقسیمات کشوری می باشد.

بر پایه آخرین تقسیمات کشوری در سال ۱۳۸۵، ناحیه دارای ۳ شهرستان، ۷ بخش، ۲۰ دهستان، ۳۷۴ پارچه آبادی ساکن و ۹ سکونتگاه شهری می باشد.

بر پایه سرشماری سال ۱۳۸۵، ناحیه ابهر در آن سال دارای ۳۸۶۶۲۰ نفر جمعیت بوده است که همگی را جمعیت ساکن تشکیل می داده اند.

۲- چگونگی استقرار شهری در ناحیه ابهر

جمعیت شهر نشین ناحیه ابهر در طول بیست سال از ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۵، همانند سایر نقاط شهری استان زنجان و کل کشور، روند افزایشی داشته است. جمعیت شهری ناحیه در سال ۱۳۶۵ به ۱۰۵۶۲۲ نفر، در ۱۳۷۵ به ۱۴۲۰۰۶ نفر و در آبانماه ۱۳۸۵ به ۱۹۱۳۷۱ نفر رسید.

با توجه به افزایش جمعیت شهرنشین ناحیه، درصد شهرنشینی نیز رو به افزایش بوده به طوری که از ۳۲.۸۸ درصد در سال ۱۳۶۵ به ۳۹.۰۸ درصد در سال ۱۳۷۵ و سرانجام به ۴۹.۵۰ درصد در سال ۱۳۸۵ رسیده است، که در مقابل ۵۸ درصد سهم جمعیت شهرنشین استان زنجان و ۶۸.۴۵ درصد سهم شهرنشینی در کشور رقم کم تری را نشان می دهد و بیانگر استقرار کمی بیش از ۵۰ درصد جمعیت ناحیه، در نقاط روستایی می باشد.

بجز رشد طبیعی جمعیت و مهاجرت از روستا به شهر، عامل مهم دیگر در افزایش نسبت شهرنشینی در ناحیه، تبدیل پاره ای از روستا ها به شهر می باشد. بطوریکه در فاصله سالهای ۸۵-۱۳۷۵ تعداد ۳ آبادی روستایی به نقطه شهری تبدیل شده اند.

بیشترین تعداد جمعیت شهری مربوط به شهر ابهر است. به طوری که ۳۷.۸۸ درصد از جمعیت شهر های ناحیه را، در خود جای داده است. این نسبت کمتر از سهم زنجان، بزرگترین شهر استان، است که ۶۲.۵۲ درصد جمعیت شهری استان زنجان را در خود دارد.

طبق آمار های جمعیتی، از کل جمعیت شهر نشین ناحیه ابهر، ۵۳.۲۷ درصد در شهرستان ابهر، ۲۵.۲۹ درصد در شهرستان خرمدره، و ۲۱.۴۳ درصد در شهرستان خدابنده سکونت دارند.

جدول ۱-۲-۳-۱. وضعیت جمعیت شهرهای نامیه ابهر در سال ۱۳۸۵، و تغییرات آن نسبت به سال ۱۳۷۵

شهرستان ردیف	نام شهر	نقش شهر		مساحت شهر کیلومتر مربع	تراکم نسبی جمعیت ۷۵ (نفر در کیلومتر مربع)	نرخ رشد جمعیت سال ۱۳۸۵ ۱۳۷۵-۸۵
		مرکز شهرستان	مرکز سایر			
۱	ابهر	*		۱۳.۹۲	۳۸۵۵.۸۹	۲.۸۱
۲	سلطانیه	*		۲.۵۶	۲۱۵۱.۹۵	۰.۶۲
۳	صائین قلعه	*		۴.۸۴	۲۱۵۱.۹۵	۱.۶۰
۴	هیدج		*	۴.۴۸	۲۳۹۶.۲۰۵	۰.۹۴
	جمع			۲۵.۸	۳۰۷۶.۲۴	۲.۲۹
۵	خرمدره	*		۱۰۰.۰۸	۳۹۱۰.۷۱	۲.۰۰
	جمع			۱۰۰.۰۸	۳۹۱۰.۷۱	۲.۰۰
۶	قیدار	*		۳.۹۰	۴۸۹۲.۰۵	۲.۹۵
۷	زرین آباد	*		۰.۰۲	۲۱۰۷.۰۰	۱.۶۳
۸	سُجاس	*		۵۰.۲	۲۲۷۴.۴۰	-۰.۱۹
۹	گرماب	*		۲.۰۰	۱۶۴۹.۰۰	-۰.۰۷
	جمع			۱۰۰.۴۰	۳۱۰۳.۵۶	۱.۹۹
ناحیه ابهر ۱۵۱۰۶۴ ۴۶.۲۸ ۳۲۶۴.۱۳ ۱۸۶۹۶۸ ۲.۱۵						

منبع: داده های آماری استان زنجان-جمعیت شهری ۱۳۷۵؛ راهبردهای بلند مدت استان زنجان- نتایج سرشماری ۱۳۸۵

در فاصله سال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ تمامی شهر های ناحیه، به جز سُجاس و گرماب، افزایش جمعیت داشته اند. اما، درجه بندی جمعیتی شهر ها ثابت باقی مانده است.

۲-۱- طبقه بندی استقرار شهری

در ناحیه ابهر ۹ نقطه شهری قرار دارد. بیشترین تعداد نقطه شهری مربوط به شهرهایی با جمعیت کمتر از ۲۵ هزار نفر می باشد، به طوری که از کل تعداد شهرهای ناحیه ۶ شهر یا ۶۶.۶۶ درصد از تعداد شهر ها در این گروه قرار دارند. اما از لحاظ تعداد جمعیت شهر نشین فقط ۲۲۵۵۲ نفر یا ۲۲.۷۵ درصد جمعیت از کل جمعیت شهر نشین ناحیه را در خود جای داده اند. شهر ابهر، به عنوان مرکز ناحیه، تنها شهر ناحیه است که بیش از ۵۰ هزار نفر جمعیت دارد.

جدول ۱-۲-۳-۲. طبقه بندی جمعیتی شهری های ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۵

نام شهرها	جمعیت		نقاط شهری		طبقات جمعیتی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
زیرین آباد ، گرماب	۴.۴۰	۸۲۳۰	۲۲.۲۲	۲	کمتر از ۵ هزار نفر
سلطانیه، سجاس	۶.۱۲	۱۱۴۴۱	۲۲.۲۲	۲	۵ تا ۱۰ هزار نفر
هیدج ، صائین قلعه	۱۲.۲۳	۲۲۸۸۱	۲۲.۲۲	۲	۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
خرمدره ، قیدار	۳۹.۳۵	۷۳۵۸۰	۲۲.۲۲	۲	۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
ابهر	۳۷.۸۸	۷۰۸۳۶	۱۱.۱۱	۱	۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر

منبع: داده های آماری استان زنجان

۳- چگونگی استقرار روستایی در ناحیه ابهر

جمعیت روستا نشین ناحیه ابهر در طول ده سال از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵، همانند سایر نقاط روستایی استان زنجان، روند کاهشی داشته است. و سهم جمعیت روستایی از کل جمعیت ناحیه نیز دارای روند نزولی بوده است، که بیانگر روند رو به رشد مهاجرت و تبدیل نقاط روستایی به سکونتگاه های شهری می باشد.

جمعیت روستایی ناحیه ابهر در سال ۱۳۷۵ به ۲۲۱۳۶۷ نفر یا ۶۰.۹۲ درصد، و در سال ۱۳۸۵ به ۱۹۵۲۴۹ نفر، با نسبت روستانشینی ۵۰.۵۰ درصد رسید، که در مقابل ۴۲ درصد سهم جمعیت روستا نشین در استان زنجان و ۳۱.۵۵ درصد سهم روستا نشینی در کشور (در سال ۱۳۸۵) رقم زیادی را نشان می دهد.

بیشترین تعداد جمعیت روستایی، در سال ۱۳۸۵، در ناحیه، مربوط به شهرستان خدابنده است، که ۷۵.۱۲ درصد از جمعیت همان شهرستان را، بر پایه سرشماری سال ۱۳۸۵، در خود جای داده است.

جدول ۱-۲-۳-۳. جمعیت نامیه ابهر بر اساس و سرشماری سال های ۸۵-۱۳۶۵

حوزه	سرشماری ۱۳۶۵		سرشماری ۱۳۷۵		سرشماری ۱۳۸۵	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
شهرستان ابهر کل	۱۳۲۷۳۳	۱۰۰	۱۴۸۶۲۴	۱۰۰	۱۶۱۲۵۷	۱۰۰
	۶۳۶۱۴	۴۷.۹۳	۸۰۹۰۵	۵۴.۴۴	۱۰۱۹۵۵	۶۳.۲۳
	۶۹۱۱۹	۵۲.۰۷	۶۷۷۱۹	۴۵.۵۶	۵۹۳۰۲	۳۶.۷۷
شهرستان خرمدره کل	۴۰۳۷۶	۱۰۰	۵۱۶۸۱	۱۰۰	۶۰۴۹۹	۱۰۰
	۲۹۱۸۱	۷۲.۲۷	۳۹۰۹۴	۷۵.۶۴	۴۸۳۹۸	۸۰
	۱۱۱۹۵	۲۷.۷۳	۱۲۵۸۷	۲۴.۳۶	۱۲۱۰۱	۲۰
شهرستان خدابنده کل	۱۴۸۱۴۸	۱۰۰	۱۶۳۰۶۸	۱۰۰	۱۶۴۸۶۴	۱۰۰
	۱۲۸۲۷	۸.۶۶	۲۲۰۰۷	۱۳.۵۰	۴۱۰۱۸	۲۴.۸۸
	۱۳۵۳۲۱	۹۱.۳۴	۱۴۱۰۶۱	۸۶.۵۰	۱۲۳۸۴۶	۷۵.۱۲
ناحیه ابهر کل	۳۳۱۲۵۷	۱۰۰	۳۶۳۳۷۳	۱۰۰	۳۸۶۶۲۰	۱۰۰
	۱۰۵۶۲۲	۳۲.۸۸	۱۴۲۰۰۶	۳۹.۰۸	۱۹۱۳۷۱	۴۹.۵۰
	۲۱۵۶۳۵	۶۷.۱۲	۲۲۱۳۶۷	۶۰.۹۲	۱۹۵۲۴۹	۵۰.۵۰

منبع: داده های آماری استان زنجان

۳-۱- اندازه و پخشایش آبادی ها در ناحیه ابهر

در سال ۱۳۸۵ در ناحیه ابهر ۳۷۴ آبادی دارای ساکن قرار داشته است که در آن ۴۴۰۰۲ خانوار روستایی زندگی می کردند. بدین ترتیب، به طور میانگین هر آبادی دارای ۱۱۷.۶۵ خانوار یا ۵۲۲.۰۵ نفر جمعیت بوده است. همین میانگین در شهرستان ها و بخش های گوناگون ناحیه یکسان نبود. در شهرستان خرمدره، متوسط جمعیت آبادی ۵۷۶.۲۴ نفر بوده است، که از ۶۹۳.۶۸ نفر در دهستان خرمدره تا ۱۷۴.۶ نفر در دهستان الوند تناوب داشت. جمعیت متوسط در آبادی های شهرستان خدابنده ۵۳۱.۵۲ نفر بوده است که از ۱۰۵۵.۳۳ نفر در دهستان بزین رود تا ۱۱۶.۲۰ نفر در دهستان قشلاک افشار تناوب داشت. و، در نهایت، جمعیت متوسط آبادی در شهرستان ابهر ۴۹۴.۱۸ نفر بوده است که از ۹۲۳.۴۶ نفر در دهستان صائین قلعه تا ۱۹۰.۸۱ نفر در دهستان درسجین تناوب داشته است.

جدول ۱-۲-۳-۴. تعداد جمعیت و آبادی، متوسط جمعیت و تراکم آبادی ها به تفکیک دهستان در ناحیه ابهر - ۱۳۸۸

بخش	دهستان	جمعیت روستایی	خانوار روستایی	تعداد آبادی ساکن	متوسط جمعیت آبادی	مساحت
ناحیه ابهر	شهرستان ابهر	۱۹۵۲۴۹	۴۴۰۰۲	۳۷۴	۵۲۹.۱۳	۸۵۳۸.۹۳۳
	بخش مرکزی	۵۹۳۰۲	۱۴۶۴۱	۱۲۰	۴۹۴.۱۸	۲۸۴۶.۸۷۳
	ابهرود	۳۶۵۶۱	۹۰۰۸	۷۲	۵۰۷.۷۹	۱۷۸۷.۱۸۶
بخش سلطانیه	حومه	۵۶۸۶	۱۳۰۰	۱۱	۵۱۶.۹۰	۲۳۶.۸۷۵
	دولت آباد	۱۲۵۴۳	۳۲۵۹	۲۴	۵۲۲.۶۲	۴۷۰.۹۳۷
	درسچین	۴۲۲۸	۹۳۷	۱۳	۳۲۵.۲۳	۳۷۰.۹۳۷
	صائین قلعه	۲۰۹۹	۶۱۱	۱۱	۱۹۰.۸۱	۲۴۵.۳۱۲
	سلطانیه	۱۲۰۰۵	۲۹۰۱	۱۳	۹۲۳.۴۶	۴۶۳.۱۲۵
	سنبل آباد	۲۲۴۰۲	۵۶۳۳	۴۸	۴۶۶.۷۱	۱۰۵۹.۶۸۷
	گوزلدره	۹۳۷۴	۲۲۵۹	۲۹	۳۲۳.۲۴	۵۳۵.۰۰۰
		۸۰۶۹	۲۰۵۰	۱۱	۷۳۳.۵۴	۳۷۲.۸۱۲
		۴۹۵۹	۱۳۲۴	۸	۶۱۹.۸۷	۱۵۱.۸۷۵
		۱۲۱۰۱	۲۷۵۵	۲۱	۵۷۶.۲۴	۵۱۵.۰۰۰
شهرستان خرمدره	بخش مرکزی	۱۲۱۰۱	۲۷۵۵	۲۱	۵۷۶.۲۴	۵۱۵.۰۰۰
	خرمدره	۱۱۰۹۹	۲۵۶۷	۱۶	۶۹۳.۶۸	
	الوند	۸۷۳	۱۸۸	۵	۱۷۴.۶	
شهرستان خداپنده	بخش مرکزی	۱۲۳۸۴۶	۱۲۹۵۴	۲۳۳	۵۳۱.۵۲	۵۱۵.۰۰۶۲
	کرسف	۵۸۸۳۶	۲۶۵۵	۸۲	۷۱۷.۵۱	۱۸۲۵.۹۳۷
	حومه	۱۱۲۶۳	۴۰۷۳	۲۲	۵۱۱.۹۵	۴۶۹.۰۶۳
	سهرورد	۱۹۱۸۶	۱۴۷۲	۲۳	۸۳۴.۱۷	۶۱۷.۸۱۲
	خرارود	۶۳۱۷	۱۴۷۲	۷	۹۰۲.۴۳	۱۲۷.۸۱۲
	بخش سجاس رود	۲۲۰۷۰	۴۷۵۴	۳۰	۷۳۵.۶۶	۶۱۱.۲۵۰
	آق بلاغ	۲۱۷۶۷	۴۷۵۶	۴۷	۴۶۳.۱۲	۹۳۶.۴۳۷
	سجاس رود	۵۹۹۶	۱۲۲۶	۱۸	۳۳۳.۱۱	۲۸۵.۶۲۵
	بخش افشار	۱۵۷۷۱	۳۵۳۰	۲۹	۵۴۳.۸۲	۶۷۷.۸۱۲
	شیوانات	۱۳۰۳۰	۲۷۷۳	۶۴	۲۰۳.۵۹	۱۲۲۰.۹۳۷
	قشلاقات	۸۹۶۳	۱۹۱۹	۲۹	۳۰۹.۰۷	۶۶۸.۴۳۷
	افشار	۴۰۶۷	۸۵۴	۳۵	۱۱۶.۲۰	۵۵۲.۵۰۰
	بخش بزینه رود	۲۸۷۳۱	۶۱۲۳	۴۰	۷۱۸.۲۷	۱۱۶۶.۷۵۱
بزینه رود	۱۲۶۶۴	۲۸۶۵	۱۲	۱۰۵۵.۳۳	۵۰۱.۴۳۷	
ززینه رود	۱۶۰۶۷	۳۲۵۸	۲۸	۵۷۳.۸۲	۶۶۵.۳۱۲	

منبع: طرح ناحیه ابهر بر اساس داده های تقسیمات کشوری و داده های آماری استان زنجان

جدول ۱-۲-۳-۴ تعداد جمعیت و آبادی، متوسط جمعیت و تعداد آبادی ها را به تفکیک دهستان در ناحیه ابهر

نمایش می دهد.

۱- الگوی سکونتگاهی در ناحیه ابهر

اولاً، همانگونه که در فصل چهارم بررسی منطقه البرز جنوبی یادآور گردید، پیوند بین شهرها، و بطور کلی سکونتگاه های شهری در ناحیه نیز، همچون سراسر کشور، از الگوی نظام تقسیمات کشوری پیروی می کند. نظام کشوری یادشده، در حقیقت، یک نظام سلسله مراتبی پنج ردیفی شامل کشور، استان، شهرستان، بخش و دهستان می باشد که مجموعه سکونتگاه های شهری و روستایی موجود در ناحیه، در این تقسیم بندی سرزمینی قرار دارند.

ازلحاظ سیاسی- اداری، مرکزهای ردیف پائین تر بطور خطی تابع مرکز ردیف بالاتر هستند و بطور خوشه ای به مراکز پائین تر، در حوزه سیاسی خود، خدمات می دهند. سکونتگاه های روستایی در حوزه سیاسی دهستان ها، و شهر های غیر مرکزی در حوزه سیاسی بخش ها قرار دارند و تابع مراکز حوزه خود می باشند.

ثانیاً، همانگونه که در فصل چهارم تجزیه و تحلیل و استنتاج از بررسی ها آمده است، ناحیه ابهر مجموعه ای متشکل از سه شهرستان مستقل و غیر همپایوند با یکدیگر است که فاقد نظام و سلسله مراتب

ناحیه ای، و در نتیجه فاقد مرکزی به نام مرکز ناحیه می باشد. بنابراین، الگوی سکونتگاهی در ناحیه، همچنان همان الگوی سکونتگاهی پنج مرتبه ای در تقسیمات کشوری می باشد.

بر پایه آخرین تقسیمات کشوری در سال ۱۳۸۵، ناحیه دارای ۳ شهرستان، ۷ بخش، ۲۰ دهستان، ۳۷۴ پارچه آبادی ساکن و ۹ سکونتگاه شهری می باشد.

بر پایه سرشماری سال ۱۳۸۵، ناحیه ابهر در آن سال دارای ۳۸۶۶۲۰ نفر جمعیت بوده است که همگی را جمعیت ساکن تشکیل می داده اند.

۲- چگونگی استقرار شهری در ناحیه ابهر

جمعیت شهر نشین ناحیه ابهر در طول بیست سال از ۱۳۶۵ تا ۱۳۸۵، همانند سایر نقاط شهری استان زنجان و کل کشور، روند افزایشی داشته است. جمعیت شهری ناحیه در سال ۱۳۶۵ به ۱۰۵۶۲۲ نفر، در ۱۳۷۵ به ۱۴۲۰۰۶ نفر و در آبانماه ۱۳۸۵ به ۱۹۱۳۷۱ نفر رسید.

با توجه به افزایش جمعیت شهر نشین ناحیه، درصد شهرنشینی نیز رو به افزایش بوده به طوری که از ۳۲.۸۸ درصد در سال ۱۳۶۵ به ۳۹.۰۸ درصد در سال ۱۳۷۵ و سرانجام به ۴۹.۵۰ درصد در سال ۱۳۸۵ رسیده است، که در مقابل ۵۸ درصد سهم جمعیت شهر نشین استان زنجان و ۶۸.۴۵ درصد سهم شهرنشینی در کشور رقم کم تری را نشان می دهد و بیانگر استقرار کمی بیش از ۵۰ درصد جمعیت ناحیه، در نقاط روستایی می باشد.

بجز رشد طبیعی جمعیت و مهاجرت از روستا به شهر، عامل مهم دیگر در افزایش نسبت شهرنشینی در ناحیه، تبدیل پاره ای از روستا ها به شهر می باشد. بطوریکه در فاصله سالهای ۸۵-۱۳۷۵ تعداد ۳ آبادی روستایی به نقطه شهری تبدیل شده اند.

بیشترین تعداد جمعیت شهری مربوط به شهر ابهر است. به طوری که ۳۷.۸۸ درصد از جمعیت شهر های ناحیه را، در خود جای داده است. این نسبت کمتر از سهم زنجان، بزرگترین شهر استان، است که ۶۲.۵۲ درصد جمعیت شهری استان زنجان را در خود دارد.

طبق آمار های جمعیتی، از کل جمعیت شهر نشین ناحیه ابهر، ۵۳.۲۷ درصد در شهرستان ابهر، ۲۵.۲۹ درصد در شهرستان خرمدره، و ۲۱.۴۳ درصد در شهرستان خدابنده سکونت دارند.

جدول ۱-۲-۳-۱. وضعیت جمعیت شهرهای نامیه ابهر در سال ۱۳۸۵، و تغییرات آن نسبت به سال ۱۳۷۵

شهرستان ردیف	نام شهر	نقش شهر		مساحت شهر کیلومتر مربع	تراکم نسبی جمعیت ۷۵ (نفر در کیلومتر مربع)	نرخ رشد جمعیت سال ۱۳۸۵ ۱۳۷۵-۸۵
		مرکز شهرستان	مرکز سایر			
۱	ابهر	*		۱۳.۹۲	۳۸۵۵.۸۹	۲.۸۱
۲	سلطانیه	*		۲.۵۶	۲۱۵۱.۹۵	۰.۶۲
۳	صائین قلعه	*		۴.۸۴	۲۱۵۱.۹۵	۱.۶۰
۴	هیدج		*	۴.۴۸	۲۳۹۶.۲۰۵	۰.۹۴
	جمع			۲۵.۸	۳۰۷۶.۲۴	۲.۲۹
۵	خرمدره	*		۱۰۰.۰۸	۳۹۱۰.۷۱	۲.۰۰
	جمع			۱۰۰.۰۸	۳۹۱۰.۷۱	۲.۰۰
۶	قیدار	*		۳.۹۰	۴۸۹۲.۰۵	۲.۹۵
۷	زرین آباد	*		۰.۰۲	۲۱۰۷.۰۰	۱.۶۳
۸	سُجاس	*		۵۰.۲	۲۲۷۴.۴۰	-۰.۱۹
۹	گرماب	*		۲.۰۰	۱۶۴۹.۰۰	-۰.۰۷
	جمع			۱۰۰.۴۰	۳۱۰۳.۵۶	۱.۹۹
ناحیه ابهر ۱۵۱۰۶۴ ۴۶.۲۸ ۳۲۶۴.۱۳ ۱۸۶۹۶۸ ۲.۱۵						

منبع: داده های آماری استان زنجان-جمعیت شهری ۱۳۷۵؛ راهبردهای بلند مدت استان زنجان- نتایج سرشماری ۱۳۸۵

در فاصله سال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ تمامی شهر های ناحیه، به جز سُجاس و گرماب، افزایش جمعیت داشته اند. اما، درجه بندی جمعیتی شهر ها ثابت باقی مانده است.

۲-۱- طبقه بندی استقرار شهری

در ناحیه ابهر ۹ نقطه شهری قرار دارد. بیشترین تعداد نقطه شهری مربوط به شهرهایی با جمعیت کمتر از ۲۵ هزار نفر می باشد، به طوری که از کل تعداد شهرهای ناحیه ۶ شهر یا ۶۶.۶۶ درصد از تعداد شهر ها در این گروه قرار دارند. اما از لحاظ تعداد جمعیت شهر نشین فقط ۲۲۵۵۲ نفر یا ۲۲.۷۵ درصد جمعیت از کل جمعیت شهر نشین ناحیه را در خود جای داده اند. شهر ابهر، به عنوان مرکز ناحیه، تنها شهر ناحیه است که بیش از ۵۰ هزار نفر جمعیت دارد.

جدول ۱-۲-۳-۲. طبقه بندی جمعیتی شهری های ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۵

نام شهرها	جمعیت		نقاط شهری		طبقات جمعیتی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
زرین آباد ، گرماب	۴.۴۰	۸۳۳۰	۲۲.۲۲	۲	کمتر از ۵ هزار نفر
سلطانیه، سجاس	۶.۱۲	۱۱۴۴۱	۲۲.۲۲	۲	۵ تا ۱۰ هزار نفر
هیدج ، صائین قلعه	۱۲.۲۳	۲۲۸۸۱	۲۲.۲۲	۲	۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
خرمدره ، قیدار	۳۹.۳۵	۷۳۵۸۰	۲۲.۲۲	۲	۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
ابهر	۳۷.۸۸	۷۰۸۳۶	۱۱.۱۱	۱	۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر

منبع: داده های آماری استان زنجان

۳- چگونگی استقرار روستایی در ناحیه ابهر

جمعیت روستا نشین ناحیه ابهر در طول ده سال از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵، همانند سایر نقاط روستایی استان زنجان، روند کاهشی داشته است. و سهم جمعیت روستایی از کل جمعیت ناحیه نیز دارای روند نزولی بوده است، که بیانگر روند رو به رشد مهاجرت و تبدیل نقاط روستایی به سکونتگاه های شهری می باشد.

جمعیت روستایی ناحیه ابهر در سال ۱۳۷۵ به ۲۲۱۳۶۷ نفر یا ۶۰.۹۲ درصد، و در سال ۱۳۸۵ به ۱۹۵۲۴۹ نفر، با نسبت روستانشینی ۵۰.۵۰ درصد رسید، که در مقابل ۴۲ درصد سهم جمعیت روستا نشین در استان زنجان و ۳۱.۵۵ درصد سهم روستا نشینی در کشور (در سال ۱۳۸۵) رقم زیادی را نشان می دهد.

بیشترین تعداد جمعیت روستایی، در سال ۱۳۸۵، در ناحیه، مربوط به شهرستان خدابنده است، که ۷۵.۱۲ درصد از جمعیت همان شهرستان را، بر پایه سرشماری سال ۱۳۸۵، در خود جای داده است.

جدول ۱-۲-۳-۲. طبقه بندی جمعیتی شهری های ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۵

نام شهرها	جمعیت		نقاط شهری		طبقات جمعیتی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
زرین آباد ، گرماب	۴.۴۰	۸۳۳۰	۲۲.۲۲	۲	کمتر از ۵ هزار نفر
سلطانیه، سجاس	۶.۱۲	۱۱۴۴۱	۲۲.۲۲	۲	۵ تا ۱۰ هزار نفر
هیدج ، صائین قلعه	۱۲.۲۳	۲۲۸۸۱	۲۲.۲۲	۲	۱۰ تا ۲۵ هزار نفر
خرمدره ، قیدار	۳۹.۳۵	۷۳۵۸۰	۲۲.۲۲	۲	۲۵ تا ۵۰ هزار نفر
ابهر	۳۷.۸۸	۷۰۸۳۶	۱۱.۱۱	۱	۵۰ تا ۱۰۰ هزار نفر

منبع: داده های آماری استان زنجان

۳- چگونگی استقرار روستایی در ناحیه ابهر

جمعیت روستا نشین ناحیه ابهر در طول ده سال از ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵، همانند سایر نقاط روستایی استان زنجان، روند کاهشی داشته است. و سهم جمعیت روستایی از کل جمعیت ناحیه نیز دارای روند نزولی بوده است، که بیانگر روند رو به رشد مهاجرت و تبدیل نقاط روستایی به سکونتگاه های شهری می باشد.

جمعیت روستایی ناحیه ابهر در سال ۱۳۷۵ به ۲۲۱۳۶۷ نفر یا ۶۰.۹۲ درصد، و در سال ۱۳۸۵ به ۱۹۵۲۴۹ نفر، با نسبت روستانشینی ۵۰.۵۰ درصد رسید، که در مقابل ۴۲ درصد سهم جمعیت روستا نشین در استان زنجان و ۳۱.۵۵ درصد سهم روستا نشینی در کشور (در سال ۱۳۸۵) رقم زیادی را نشان می دهد.

بیشترین تعداد جمعیت روستایی، در سال ۱۳۸۵، در ناحیه، مربوط به شهرستان خدابنده است، که ۷۵.۱۲ درصد از جمعیت همان شهرستان را، بر پایه سرشماری سال ۱۳۸۵، در خود جای داده است.

جدول ۱-۲-۳-۳. جمعیت نامیه ابهر بر اساس و سرشماری سال های ۸۵-۱۳۶۵

حوزه	سرشماری ۱۳۶۵		سرشماری ۱۳۷۵		سرشماری ۱۳۸۵	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد نسبت به ناحیه
شهرستان ابهر	کل	۱۳۲۷۳۳	۱۰۰	۱۴۸۶۲۴	۱۰۰	۱۶۱۲۵۷
	نقاط شهری	۶۳۶۱۴	۴۷.۹۳	۸۰۹۰۵	۵۴.۴۴	۱۰۱۹۵۵
	نقاط روستایی	۶۹۱۱۹	۵۲.۰۷	۶۷۷۱۹	۴۵.۵۶	۵۹۳۰۲
شهرستان خرمدره	کل	۴۰۳۷۶	۱۰۰	۵۱۶۸۱	۱۰۰	۶۰۴۹۹
	نقاط شهری	۲۹۱۸۱	۷۲.۲۷	۳۹۰۹۴	۷۵.۶۴	۴۸۳۹۸
	نقاط روستایی	۱۱۱۹۵	۲۷.۷۳	۱۲۵۸۷	۲۴.۳۶	۱۲۱۰۱
شهرستان خدابنده	کل	۱۴۸۱۴۸	۱۰۰	۱۶۳۰۶۸	۱۰۰	۱۶۴۸۶۴
	نقاط شهری	۱۲۸۲۷	۸.۶۶	۲۲۰۰۷	۱۳.۵۰	۴۱۰۱۸
	نقاط روستایی	۱۳۵۳۲۱	۹۱.۳۴	۱۴۱۰۶۱	۸۶.۵۰	۱۲۳۸۴۶
ناحیه ابهر	کل	۳۲۱۲۵۷	۱۰۰	۳۶۳۳۷۳	۱۰۰	۳۸۶۶۲۰
	نقاط شهری	۱۰۵۶۲۲	۳۲.۸۸	۱۴۲۰۰۶	۳۹.۰۸	۱۹۱۳۷۱
	نقاط روستایی	۲۱۵۶۳۵	۶۷.۱۲	۲۲۱۳۶۷	۶۰.۹۲	۱۹۵۲۴۹

منبع: داده های آماری استان زنجان

۳-۱- اندازه و پخشایش آبادی ها در ناحیه ابهر

در سال ۱۳۸۵ در ناحیه ابهر ۳۷۴ آبادی دارای ساکن قرار داشته است که در آن ۴۴۰۰۲ خانوار روستایی زندگی می کردند. بدین ترتیب، به طور میانگین هر آبادی دارای ۱۱۷.۶۵ خانوار یا ۵۲۲.۰۵ نفر جمعیت بوده است. همین میانگین در شهرستان ها و بخش های گوناگون ناحیه یکسان نبود. در شهرستان خرمدره، متوسط جمعیت آبادی ۵۷۶.۲۴ نفر بوده است، که از ۶۹۳.۶۸ نفر در دهستان خرمدره تا ۱۷۴.۶ نفر در دهستان الوند تناوب داشت. جمعیت متوسط در آبادی های شهرستان خدابنده ۵۳۱.۵۲ نفر بوده است که از ۱۰۵۵.۳۳ نفر در دهستان بزین رود تا ۱۱۶.۲۰ نفر در دهستان قشلاک افشار تناوب داشت. و، در نهایت، جمعیت متوسط آبادی در شهرستان ابهر ۴۹۴.۱۸ نفر بوده است که از ۹۲۳.۴۶ نفر در دهستان صائین قلعه تا ۱۹۰.۸۱ نفر در دهستان درسجین تناوب داشته است.

جدول ۱-۲-۳-۴. تعداد جمعیت و آبادی، متوسط جمعیت و تراکم آبادی ها به تفکیک دهستان در نامیه ابهر- ۱۳۸۸ (مساحت به هکتار)- تراکم نسبی به نفر در هکتار)

بخش	دهستان	جمعیت روستایی	خانوار روستایی	تعداد آبادی ساکن	متوسط جمعیت آبادی	مساحت	تراکم نسبی
ناحیه ابهر		۱۹۵۲۴۹	۴۴۰۰۲	۳۷۴	۵۲۹.۱۳	۸۵۳۸.۹۳۳	۲۲.۸۶
	شهرستان ابهر	۵۹۳۰۲	۱۴۶۴۱	۱۲۰	۴۹۴.۱۸	۲۸۴۶.۸۷۳	۲۰.۸۳
بخش مرکزی		۳۶۵۶۱	۹۰۰۸	۷۲	۵۰۷.۷۹	۱۷۸۷.۱۸۶	۲۰.۴۵
	ابهرود	۵۶۸۶	۱۳۰۰	۱۱	۵۱۶.۹۰	۲۳۶.۸۷۵	۲۴.۰۰
	حومه	۱۲۵۴۳	۳۲۵۹	۲۴	۵۲۲.۶۲	۴۷۰.۹۳۷	۲۶.۶۳
	دولت آباد	۴۲۲۸	۹۳۷	۱۳	۳۲۵.۲۳	۳۷۰.۹۳۷	۱۱.۴۰
	درسجین	۲۰۹۹	۶۱۱	۱۱	۱۹۰.۸۱	۲۴۵.۳۱۲	۸.۵۵
	صائین قلعه	۱۲۰۰۵	۲۹۰۱	۱۳	۹۲۳.۴۶	۴۶۳.۱۲۵	۲۵.۹۲
بخش سلطانیه		۲۲۴۰۲	۵۶۳۳	۴۸	۴۶۶.۷۱	۱۰۵۹.۶۸۷	۲۱.۱۴
	سلطانیه	۹۳۷۴	۲۲۵۹	۲۹	۳۲۳.۲۴	۵۳۵.۰۰۰	۱۷.۵۲
	سنبل آباد	۸۰۶۹	۲۰۵۰	۱۱	۷۳۳.۵۴	۳۷۲.۸۱۲	۲۱.۶۴
	گوزلدره	۴۹۵۹	۱۳۲۴	۸	۶۱۹.۸۷	۱۵۱.۸۷۵	۳۲.۶۵
شهرستان خرمدره		۱۲۱۰۱	۲۷۵۵	۲۱	۵۷۶.۲۴	۵۱۵.۰۰۰	۲۳.۵۰
	بخش مرکزی	۱۲۱۰۱	۲۷۵۵	۲۱	۵۷۶.۲۴	۵۱۵.۰۰۰	۲۳.۵۰
	خرمدره	۱۱۰۹۹	۲۵۶۷	۱۶	۶۹۳.۶۸		
	الوند	۸۷۳	۱۸۸	۵	۱۷۴.۶		
شهرستان خدابنده		۱۲۳۸۴۶		۲۳۳	۵۳۱.۵۲	۵۱۵۰۰۶۲	۲۰۰۰۴
	بخش مرکزی	۵۸۸۳۶	۱۲۹۵۴	۸۲	۷۱۷.۵۱	۱۸۲۵.۹۳۷	۳۲.۲۲
	کرسف	۱۱۲۶۳	۲۶۵۵	۲۲	۵۱۱.۹۵	۴۶۹.۰۶۳	۲۴.۰۱
	حومه	۱۹۱۸۶	۴۰۷۳	۲۳	۸۳۴.۱۷	۶۱۷.۸۱۲	۳۱.۰۵
	سپرورد	۶۳۱۷	۱۴۷۲	۷	۹۰۲.۴۳	۱۲۷.۸۱۲	۴۹.۴۲
	خرارود	۲۲۰۷۰	۴۷۵۴	۳۰	۷۳۵.۶۶	۶۱۱.۲۵۰	۳۶.۱۰
بخش سجاس رود		۲۱۷۶۷	۴۷۵۶	۴۷	۴۶۳.۱۲	۹۳۶.۴۳۷	۲۳.۲۴
	آق بلاغ	۵۹۹۶	۱۲۲۶	۱۸	۳۳۳.۱۱	۲۸۵.۶۲۵	۲۰.۹۹
	سجاس رود	۱۵۷۷۱	۳۵۳۰	۲۹	۵۴۳.۸۲	۶۷۷.۸۱۲	۲۳.۲۶
	بخش افشار	۱۳۰۳۰	۲۷۷۳	۶۴	۲۰۳.۵۹	۱۲۲۰.۹۳۷	۱۰.۶۷
	شیوانات	۸۹۶۳	۱۹۱۹	۲۹	۳۰۹.۰۷	۶۶۸.۴۳۷	۱۳.۴۱
	قشلاقات	۴۰۶۷	۸۵۴	۳۵	۱۱۶.۲۰	۵۵۲.۵۰۰	۷.۳۶
بخش بزینه رود		۲۸۷۳۱	۶۱۲۳	۴۰	۷۱۸.۲۷	۱۱۶۶.۷۵۱	۲۴.۶۲
	بزینه رود	۱۲۶۶۴	۲۸۶۵	۱۲	۱۰۵۵.۳۳	۵۰۱.۴۳۷	۲۵.۲۵
زربینه رود	۱۶۰۶۷	۳۲۵۸	۲۸	۵۷۳.۸۲	۶۶۵.۳۱۲	۲۴.۱۵	

منبع: طرح ناحیه ابهر بر اساس داده های تقسیمات کشوری و داده های آماری استان زنجان

جدول ۱-۲-۳-۴. تعداد جمعیت و آبادی، متوسط جمعیت و تراکم آبادی ها به تفکیک دهستان در نامیه ابهر- ۱۳۸۸ (مساحت به هکتار)- تراکم نسبی به نفر در هکتار)

بخش	دهستان	جمعیت روستایی	خانوار روستایی	تعداد آبادی ساکن	متوسط جمعیت آبادی	مساحت	تراکم نسبی
ناحیه ابهر		۱۹۵۲۴۹	۴۴۰۰۲	۳۷۴	۵۲۹.۱۳	۸۵۳۸.۹۳۳	۲۲.۸۶
	شهرستان ابهر	۵۹۳۰۲	۱۴۶۴۱	۱۲۰	۴۹۴.۱۸	۲۸۴۶.۸۷۳	۲۰.۸۳
بخش مرکزی		۳۶۵۶۱	۹۰۰۸	۷۲	۵۰۷.۷۹	۱۷۸۷.۱۸۶	۲۰.۴۵
	ابهرود	۵۶۸۶	۱۳۰۰	۱۱	۵۱۶.۹۰	۲۳۶.۸۷۵	۲۴.۰۰
	حومه	۱۲۵۴۳	۳۲۵۹	۲۴	۵۲۲.۶۲	۴۷۰.۹۳۷	۲۶.۶۳
	دولت آباد	۴۲۲۸	۹۳۷	۱۳	۳۲۵.۲۳	۳۷۰.۹۳۷	۱۱.۴۰
	درسجین	۲۰۹۹	۶۱۱	۱۱	۱۹۰.۸۱	۲۴۵.۳۱۲	۸.۵۵
	صائین قلعه	۱۲۰۰۵	۲۹۰۱	۱۳	۹۲۳.۴۶	۴۶۳.۱۲۵	۲۵.۹۲
بخش سلطانیه		۲۲۴۰۲	۵۶۳۳	۴۸	۴۶۶.۷۱	۱۰۵۹.۶۸۷	۲۱.۱۴
	سلطانیه	۹۳۷۴	۲۲۵۹	۲۹	۳۲۳.۲۴	۵۳۵.۰۰۰	۱۷.۵۲
	سنبل آباد	۸۰۶۹	۲۰۵۰	۱۱	۷۳۳.۵۴	۳۷۲.۸۱۲	۲۱.۶۴
	گوزلدره	۴۹۵۹	۱۳۲۴	۸	۶۱۹.۸۷	۱۵۱.۸۷۵	۳۲.۶۵
شهرستان خرمدره		۱۲۱۰۱	۲۷۵۵	۲۱	۵۷۶.۲۴	۵۱۵.۰۰۰	۲۳.۵۰
	بخش مرکزی	۱۲۱۰۱	۲۷۵۵	۲۱	۵۷۶.۲۴	۵۱۵.۰۰۰	۲۳.۵۰
	خرمدره	۱۱۰۹۹	۲۵۶۷	۱۶	۶۹۳.۶۸		
	الوند	۸۷۳	۱۸۸	۵	۱۷۴.۶		
شهرستان خدابنده		۱۲۳۸۴۶		۲۳۳	۵۳۱.۵۲	۵۱۵۰۰۰۶۲	۲۰۰۰۴
	بخش مرکزی	۵۸۸۳۶	۱۲۹۵۴	۸۲	۷۱۷.۵۱	۱۸۲۵.۹۳۷	۳۲.۲۲
	کرسف	۱۱۲۶۳	۲۶۵۵	۲۲	۵۱۱.۹۵	۴۶۹۰۰۶۳	۲۴.۰۱
	حومه	۱۹۱۸۶	۴۰۷۳	۲۳	۸۳۴.۱۷	۶۱۷.۸۱۲	۳۱.۰۵
	سپرورد	۶۳۱۷	۱۴۷۲	۷	۹۰۲.۴۳	۱۲۷.۸۱۲	۴۹.۴۲
	خرارود	۲۲۰۷۰	۴۷۵۴	۳۰	۷۳۵.۶۶	۶۱۱.۲۵۰	۳۶.۱۰
بخش سجاس رود		۲۱۷۶۷	۴۷۵۶	۴۷	۴۶۳.۱۲	۹۳۶.۴۳۷	۲۳.۲۴
	آق بلاغ	۵۹۹۶	۱۲۲۶	۱۸	۳۳۳.۱۱	۲۸۵.۶۲۵	۲۰.۹۹
	سجاس رود	۱۵۷۷۱	۳۵۳۰	۲۹	۵۴۳.۸۲	۶۷۷.۸۱۲	۲۳.۲۶
	بخش افشار	۱۳۰۳۰	۲۷۷۳	۶۴	۲۰۳.۵۹	۱۲۲۰.۹۳۷	۱۰.۶۷
	شیوانات	۸۹۶۳	۱۹۱۹	۲۹	۳۰۹.۰۷	۶۶۸.۴۳۷	۱۳.۴۱
	قشلاقات افشار	۴۰۶۷	۸۵۴	۳۵	۱۱۶.۲۰	۵۵۲.۵۰۰	۷.۳۶
بخش بزینه رود		۲۸۷۳۱	۶۱۲۳	۴۰	۷۱۸.۲۷	۱۱۶۶.۷۵۱	۲۴.۶۲
	بزینه رود	۱۲۶۶۴	۲۸۶۵	۱۲	۱۰۵۵.۳۳	۵۰۱.۴۳۷	۲۵.۲۵
زربینه رود	۱۶۰۶۷	۳۲۵۸	۲۸	۵۷۳.۸۲	۶۶۵.۳۱۲	۲۴.۱۵	

منبع: طرح ناحیه ابهر بر اساس داده های تقسیمات کشوری و داده های آماری استان زنجان

تراکم نسبی آبادی ها در سطح ناحیه ابهر ۲۲.۸۶ نفر در هکتار بوده، که این تراکم در شهرستان ابهر ۲۰.۸۳، در شهرستان خدابنده ۲۰.۰۴ و در شهرستان خرمدره ۳۰.۴۸ نفر در هکتار بوده است. مشخصات کامل نام، جمعیت و خانوار، موقعیت جغرافیایی-طبیعی، و کلیه خدمات و تأسیسات آبادی های ناحیه ابهر، به تفکیک دهستان، در شناسنامه آبادی های ناحیه ابهر، ضمیمه "طرح جامع توسعه و عمران ناحیه ابهر" ارائه گردیده است.

جدول ۱-۲-۳-۴ تعداد جمعیت و آبادی، متوسط جمعیت و تراکم آبادی ها را به تفکیک دهستان در ناحیه ابهر نمایش می دهد.

فصل ۱۴

بررسی وضعیت و چگونگی پراکنش تأسیسات و تجهیزات زیربنایی

۴-۲-۱

۱-۴-۲-۱- شبکه و تأسیسات عبور و مرور و سیستم های حمل و

نقل

۱- شبکه راه ها

راه های کشور از دو گروه راه های غیر روستایی و راه های روستایی تشکیل می گردد.

۱-۱- راه های غیر روستایی

راههای غیر روستایی در ایران بطور رسمی بشرح زیر طبقه بندی شده اند:

الف) آزاد راهها،

ب) (راه های اصلی، که بر سه نوع است:

بزرگراه ها - چهار خطه،

راه های اصلی عریض - با عرض ۱۳/۳ - ۱۳ متر؛

راه های اصلی معمولی - با عرض ۱۱ متر؛

ج) (راه های فرعی، که بر سه نوع است:

فرعی عریض ۹ متری؛

فرعی درجه ۱ - ۸ متری؛

فرعی درجه ۲ - ۷ متری.

د (سایر راه ها، که به راه های دسترسی و یا به راه های قدیمی موجود در موازات راه های جدید ساخته شده گفته می شود و مشخصات آنها مشابه راه های فرعی درجه ۲ می باشد.

راه همسنگ بنا بر تعریف رسمی، " راه های موجود در شرایط مختلف از نظر عرض، توپوگرافی، آب و هوایی، نوع رویه و میزان ترافیک قرار دارند، و ضرورت ایجاب می کند که امکانات با توجه به همسنگ نمودن راه ها توزیع و تقسیم گردد. راه همسنگ راه اصلی با رویه آسفالت گرم در دشت و آب و هوای معتدل می باشد." تبدیل انواع راه های ناحیه ابهر، با توجه به وضعیت توپوگرافی و آب و هوایی و عرض راه و نوع رویه راه، و بر اساس جدول های سازمانی مربوطه، توسط اداره کل راه و ترابری استان و انجام گرفته است.

۱-۱-۱- راه های غیر روستایی ناحیه ابهر

مجموع طول راه های غیر روستایی ناحیه ابهر ۵۱۱ کیلومتر، معادل ۱۰۱۶/۵ کیلومتر راه همسنگ است که ۷۱/۷ کیلومتر، یا ۱۴/۰۴ درصد آزاد راه، ۱۴۲/۹ کیلومتر، یا ۲۷/۹۶ درصد راه اصلی و ۲۹۶/۴ کیلومتر یا ۵۸ درصد طول راه ها، راه فرعی می باشد. از نزدیک به ۴۳۹/۵ کیلومتر راه اصلی و فرعی، ۶۳/۴۴ را راه ها آسفالت، و ۳۶/۵۶ درصد را راه های شوسه تشکیل می دهند.

تراکم راه ها ناحیه ابهر دارای ۸۵۵۲ کیلومتر مربع وسعت می باشد. تراکم راه های غیر روستایی ناحیه در یکصد کیلومتر مربع مساحت به ترتیب برای راه های اصلی ۱/۶۷ کیلومتر، برای راه های فرعی ۳/۴۷ کیلومتر، و برای کل راه های غیر روستایی ۵/۹۷ کیلومتر می باشد.

جدول ۱-۲-۱-۴-۱. راه های نامیه ابهر به تفکیک نوع، شهرستان، طول و طول راه همسنگ-۷۶ کیلومتر

نوع راه	شهرستان ابهر		شهرستان خرمدره		شهرستان خدابنده		ناحیه ابهر	
	طول	همسنگ	طول	همسنگ	طول	همسنگ	طول	همسنگ
آزاد راه	۵۵+۷۰۰	۲۳۸+۷۲۱	۱۶+۰۰۰	۶۸+۵۷۳	۷۱+۷۰۰	۷۱+۷۰۰	۳۰۷+۲۹۴	
بزرگراه چهار خطه	۴+۶۰۰	۱۲+۵۱۶	۴+۶۰۰	۱۲+۵۱۶	۱۱+۳۵۷	۱۴+۰۰۰	۳۶+۳۸۹	
اصلی عریض	۵۹+۹۵۰	۱۲۶+۹۱۰	۱۹+۴۰۰	۴۱+۰۶۸	۷۹+۳۵۰	۷۹+۳۵۰	۱۶۷+۹۷۸	

نوع راه	شهرستان ابهر		شهرستان خرمدره		شهرستان خداپنده		ناحیه ابهر	
	طول	همسنگ	طول	همسنگ	طول	همسنگ	طول	همسنگ
اصلی معمولی	۳+۴۰۰	۴+۵۹۷	۳+۴۰۰	۴+۵۹۷	۴۳+۱۰۰	۶۵+۳۹۰	۴۹+۹۰۰	۷۴+۵۸۴
اصلی عریض آسفالته	۳۱+۴۰۰	۴۶+۷۷۶			۴۸+۶۰۰	۶۵+۱۵۴	۸۰+۰۰۰	۱۱۱+۹۳۰
فرعی عریض شنی					۱۱۱+۸۰۰	۱۹۶+۶۸۸	۱۱۱+۸۰۰	۱۹۶+۶۸۸
فرعی درجه ۱ آسفالته	۱۶+۰۰۰	۱۸+۲۲۱			۷+۸۰۰	۸+۸۸۳	۲۳+۸۰۰	۲۷+۱۰۴
فرعی درجه ۱ شنی	۱۴+۰۰۰	۱۹+۱۳۲					۱۴+۰۰۰	۱۹+۱۳۲
فرعی درجه ۲ آسفالته					۳۲+۰۰۰	۳۳+۹۴۶	۳۲+۰۰۰	۳۳+۹۴۶
فرعی درجه ۲ شنی					۳۴+۶۰۰	۴۱+۴۵۴	۳۴+۶۰۰	۴۱+۴۵۴
سایر راههای آسفالته								
سایر راههای شنی								
جمع	۱۸۵+۰۵۰	۴۶۶+۸۷۳	۴۳+۴۰۰	۱۲۶+۷۵۴	۲۸۲+۷۰۰	۴۲۲+۸۷۲	۵۱۱+۱۵۰	۱۰۱۶+۴۹۹

منبع: اداره کل راه و ترابری استان زنجان. ۱۳۷۷

جدول ۱-۲-۳-۴-۵. وضعیت راه غیر روستایی و در صد تراکم راه به تفکیک اصلی و فرعی در ناحیه ابهر

شهرستان / ناحیه	مساحت ک م	طول راه - کیلومتر			تراکم راه			نسبت طول راه به کل راه	
		اصلی	فرعی	جمع	اصلی	فرعی	جمع	اصلی	فرعی
استان زنجان	۲۲۱۶۴	۱۱۰+۰۰۰	۳۵۹+۰۰۰	۷۹۴+۰۰۰	۱/۶	۳/۶	۲۸/۳	۶۲/۹	۸/۷
ابهر	۲۹۹۳	۵۵+۷۰۰	۶۸+۰۰۰	۶۱+۴۰۰	۲/۲۷	۲/۱	۳۶/۶	۳۴	۲۷/۳
خرمدره	۴۰۷	۱۶+۰۰۰	۲۷+۰۰۰	۴۳+۰۰۰	۶/۶	-	۶۲/۸	-	۳۳/۸
خداپنده	۵۱۵۱	-	۴۷+۹۰۰	۲۳۵	۰/۹	۴/۶	۱۶/۶	۸۳	-
ناحیه ابهر	۸۵۵۱	۷۱+۷۰۰	۱۴۲+۹۰	۲۹۶+۴۰	۱/۶۷	۳/۴۷	۲۷/۹۶	۵۸	۱۴/۰۴

منبع: اداره کل راه و ترابری استان زنجان

جدول ۱-۲-۳-۴-۵ مسیر ها راه های غیر روستایی ناحیه ابهر و

مسیر راه ها

طول کلی هر مسیر را نشان می دهد. پاره ای از این مسیرها به تنهایی از چند نوع راه تشکیل شده اند. برای

مثال، راه اصلی سه راه سلطانیه- قیدار، شامل دو نوع راه چهار خطه (۴/۸ کیلومتر) و معمولی (۴۳/۱ کیلومتر)

میباشد که قطعه معمولی نیز بنوبه خود، متشکل از سه قطعه با ارزش های متفاوت همسنگ است. و یا راه

فرعی قیدار- آقبلاغ از دو نوع راه عریض آسفالته (۲۰ کیلومتر) و عریض شوسه (۴۱/۸ کیلومتر) تشکیل یافته.

که دارای پنج ارزش همسنگ متفاوت است.

جدول ۱-۲-۳-۴-۱. طول و مسیر راه های اصلی و فرعی ناحیه ابهر - ۱۳۷۶

ردیف	شهرستان ابهر	طول	شهرستان خرمدره	طول	شهرستان خدابنده	کیلومتر
۱	ابهر - تاکستان	۵۵+۷۰۰	خرمدره - ابهر	۱۶+۰۰۰	سه راه سلطانیه - قیدار	۴۷+۹۰۰
۲	ارتباطی آزادراه	۳+۴۰۰	ارتباطی آزادراه	۳+۴۰۰	قیدار - ابهر	۲۸+۶۰۰
۳	سه راه سلطانیه - قروه	۵۵+۴۰۰	سه راه سلطانیه - قروه	۱۶+۰۰۰	قیدار - آقبلاغ	۶۱+۸۰۰
۴	کمربندی ابهر - خرمدره	۹+۱۵۰	کمربندی ابهر - خرمدره	۸+۰۰۰	مزیدآباد - سجاس	۷+۸۰۰
۵	ابهر - قیدار	۳۱+۴۰۰	حصار محمودآباد - اردلان			۳۵+۰۰۰
۶	ابهر - دولت آباد	۳۰+۰۰۰	زرین آباد - گرماب			۳۲+۶۰۰
۷			حصار خورخوره جاده بیجار			۷۰+۰۰۰
جمع		۱۸۵+۰۵۰		۴۳+۴۰۰		۲۸۲+۷۰۰

منبع: اداره کل راه و ترابری استان زنجان. ۱۳۷۷

راه های در دست اقدام بر حسب داده های اداره کل راه و ترابری استان زنجان، پروژه های زیر در ناحیه ابهر، تا تابستان ۱۳۸۰، در دست مطالعه و اقدام بوده است:

- ۱- جاده کمربندی ابهر - قیدار که از جنوب ابهر عبور کرده و ورودی آن در تقاطع کمربندی ابهر - خرمدره و جاده ابهر - تاکستان بوده و خروجی آن حوالی کارخانه پارس نخ در جاده ابهر - قیدار می باشد؛
- ۲- تقاطع همسطح و غیر همسطح در محل تقاطع کمربندی ابهر - خرمدره و جاده ابهر - تاکستان؛
- ۳- عملیات اجرایی راه قیدار - شیرین سو - کبودر آهنگ به طول ۱۱۴ کیلومتر با مشخصات راه فرعی درجه یک، که از سمت قیدار تا زرین آباد به طول ۴۳ کیلومتر و شیرین سو تا کبودر آهنگ به طول ۳۸ کیلومتر، در مجموع به طول ۸۱ کیلومتر به انجام ریده است، که قطعه اول الف، حد فاصل قیدار تا روستای گوگجه - بیلاق بوده و قطعه اول به حد فاصل گوگجه - بیلاق تا قوطی آباد (شهیدآباد) و قطعه دوم از روستای شهید آباد تا شیرین سو می باشد، و قطعه سوم از شیرین سو تا کبودر آهنگ می باشد؛
- ۴- مسیر قیدار - خورخوره با ۸۸+۹۰۰ کیلومتر طول و به عرض ۸ متر جهت اجرا به پیمانکار واگذار شده که قطعه اول پیشرفت ۶۸ درصد داشته و قطعه دوم آن ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

راه های غیرروستایی ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۲

در سال ۱۳۸۲ مجموع طول راه های غیر روستایی ناحیه ابهر ۵۸۴ کیلومتر، است که ۷۲ کیلومتر، یا ۱۲.۳۳ درصد آزاد راه، ۱۴۸ کیلومتر، یا ۲۵.۳۵ درصد راه اصلی و ۲۳۰ کیلومتر یا ۳۹.۳۹ درصد طول راه ها، راه فرعی آسفالته میباشد.

تراکم راه ها

تراکم راه های غیر روستایی ناحیه در یکصد کیلومتر مربع مساحت به ترتیب برای راه های اصلی ۱/۷۴ کیلومتر، برای راه های فرعی آسفالته ۲/۶۸ کیلومتر، و برای کل راه های غیر روستایی ۶/۸۲ کیلومتر می باشد.

جدول ۱-۲-۱-۴. انواع راههای زیر پوشش اداره کل راه و ترابری نامیه ابهر

سال و شهرستان	جمع	آزاد راه	راه اصلی			راه فرعی آسفالته		
			چهار خطه (بزرگراه)	عریض	معمولی	عریض	درجه یک	درجه دو
استان	۱۵۲۶	۱۱۰	۳۵	۲۰۳	۱۲۴	۲۵۵	۴۰۱	۴۹
ابهر	۲۳۱	۵۶	۱۴	۵۴	۱	۳۱	۲۵	.
خرمدره	۴۷	۱۶	۴	۲۵	۲	.	.	.
خدابنده	۳۰۶	.	۵	.	۴۳	۱۰۹	۴۶	۱۹
ناحیه ابهر	۵۸۴	۷۲	۲۳	۷۹	۴۶	۱۴۰	۷۱	۱۹

منبع: سالنامه آماری استان زنجان، سال ۱۳۸۲

۱-۲- راه های روستایی

مجموع طول راه های روستایی ناحیه ابهر ۱۴۸۲ کیلومتر است که ۱۳۸۲ کیلومتر، یا ۹۱/۹ درصد آن راه درجه یک و ۱۲۰ کیلومتر یا ۸/۱ درصد آن، درجه دو می باشد. از کل راه های روستایی درجه یک، ۲۷۷ کیلومتر، یا ۲۰/۳ درصد را راه آسفالته، و ۱۰۸۵ کیلومتر، یا ۷۹/۷ درصد را راه شوسه تشکیل می دهد. بیشترین سهم کل راه های روستایی در ناحیه ابهر، مربوط به شهرستان خدابنده با ۶۰.۵ درصد می باشد. سهم دو شهرستان دیگر به ترتیب، ابهر ۳۳.۵ و خرمدره ۶ درصد است.

ناحیه ابهر دارای ۸۵۵۲ کیلومتر مربع وسعت می باشد. تراکم راه های روستایی ناحیه در یکصد کیلومتر مربع مساحت به ترتیب برای راه های آسفالتی ۲.۳ کیلومتر، برای راه های شوسه ۱۲.۷ کیلومتر، برای راه های درجه دو ۱/۴ کیلومتر، و برای کل راه های روستایی ۱۷/۳ کیلومتر می باشد.

جدول ۱-۲-۳-۴-۵. وضعیت راه روستایی و در صد تراکم راه در ناحیه ابهر

شهرستان / ناحیه	طول راه - کیلومتر		تراکم راه	راه روستایی		جمع	شهرستان / ناحیه	
	شوسه	آسفالتی		درجه دو	شوسه		آسفالتی	درجه دو
استان زنجان	۲۲۸۵	۷۸۳	۳۸۰۳	۱۰/۳	۳/۳	۳/۵		
ابهر	۳۱۸	۴۶	۴۹۷	۱۰/۶	۴/۴	۱/۵		
خرمدره	۳۲	۱۷	۸۸	۷/۸	۹/۶	۴/۲		
خدابنده	۷۳۵	۵۷	۸۹۷	۳/۱۴	۲	۱/۱		
ناحیه ابهر	۱۰۸۵	۱۲۰	۱۴۸۲	۱۲/۷	۳/۲	۱۸/۷		

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶

راه های روستایی ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۲

در سال ۱۳۸۲ طول کل راه های روستایی ناحیه ۱۲۹۲ کیلومتر گزارش شده است که ۳۸۸ کیلومتر آن را راه های آسفالتی و ۹۰۴ کیلومتر آنرا راه های شوسه تشکیل داده اند.

تراکم راه ها

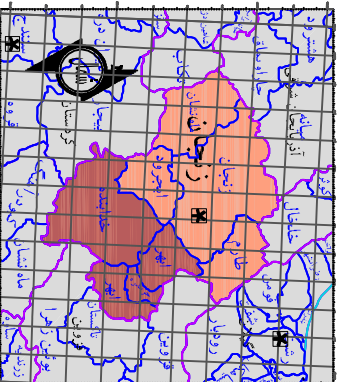
تراکم راه های روستایی ناحیه در یکصد کیلومتر مربع مساحت به ترتیب برای راه های آسفالتی ۴/۵۴ کیلومتر، برای راه های شوسه ۱۰/۵۸ کیلومتر، و برای کل راه های روستایی ۱۰/۱۵ کیلومتر می باشد.

نقشه ۱-۲-۳-۴-۱/۱ راه های ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

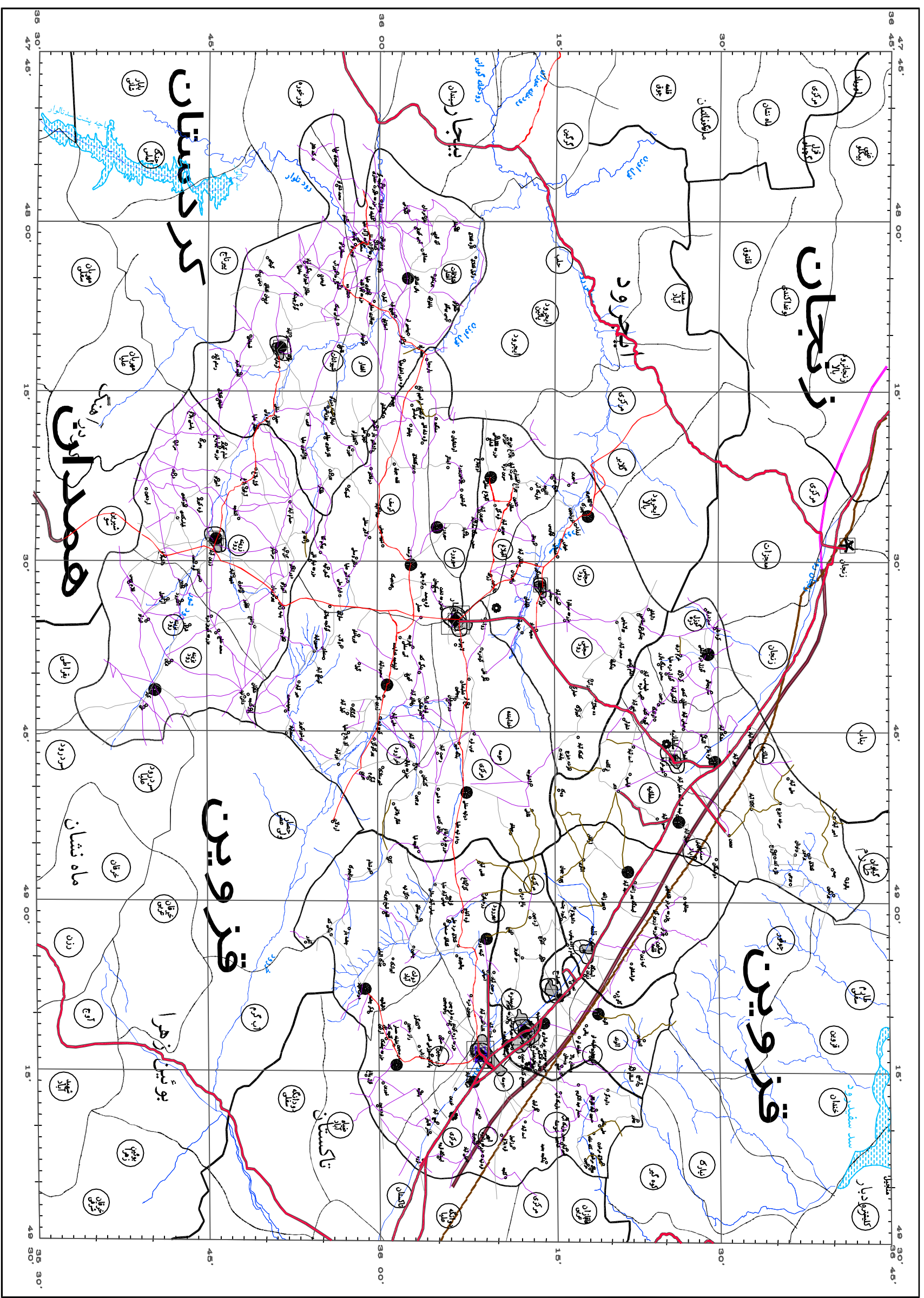
طرح جامع ترابری و حمل و نقل ایر خرمدره، خرمدره

راختیا :

	مرکز استان
	مرکز شهرستان
	مرکز بخش
	مرکز دهستان
	روستا
	راه جاده
	راه کاروان
	محدوده باسها
	راه آسفالت روستایی
	راه شیبی
	راه جاده
	راه کاروان
	محدوده باسها

مختصات:	
مختصات مکانی و طول جغرافیایی استان زنجان	
مختصات مکانی: 081	مختصات طولی: 48° 00' 00"
مختصات مکانی: 36	مختصات عرضی: 36° 00' 00"
مختصات مکانی: 13	مختصات طولی: 48° 00' 00"
مختصات مکانی: 36	مختصات عرضی: 36° 00' 00"
مختصات مکانی: 13	مختصات طولی: 48° 00' 00"
مختصات مکانی: 36	مختصات عرضی: 36° 00' 00"
راه های قلمبه ایبر	

۱-۲-۲-۲-۲- تأسیسات تأمین و انتقال آب

۱- آب آشامیدنی شهری

در سال ۱۳۷۶ در ناحیه ابهر ۶ شهر از امکانات شرکت سهامی سازمان آب و فاضلاب استان استفاده نموده و تحت نظر آن سازمان بوده اند. در این سال، از جمعیت شهری ناحیه ابهر در حدود ۹۷.۸۱ درصد، زیر پوشش شبکه آب آشامیدنی شهری بوده، که در مقایسه با میزان مشابه در سطح استان (۸۹.۶ درصد) در وضعیت بهتری قرار داشته است.

نسبت آب فروخته شده به آب ورودی شبکه مناطق شهری، در مقایسه با استان (۸۹.۶ درصد)، در شهرستان ابهر حدود ۱.۸۱ درصد، و در شهرستان خدابنده ۱.۶۴ درصد بالاتر، و در شهرستان خرمدره ۹.۳۶ درصد پایین تر بوده است.

میزان حجم مخازن آب آشامیدنی شهری نسبت به مصرف یک روزه، در مقایسه با استان (۵۶.۶۴ درصد)، در شهرستان ابهر ۸۰ درصد، در شهرستان خرمدره ۶۶.۸۴ درصد، و در شهرستان خدابنده ۱۸۳.۹۸ درصد بوده است. بدین ترتیب، ناحیه ابهر در شرایط بهتری نسبت به استان قرار داشته است.

جدول ۱-۲-۴-۲-۱. وضعیت آب آشامیدنی در ناحیه ابهر در مقایسه با استان-۱۳۷۶

نسبت حجم مخازن ذخیره آب آشامیدنی به کل مصرف یکروزه آب	نسبت آب فروخته شده به کل آب ورودی شبکه	نسبت جمعیت زیر پوشش شبکه آب آشامیدنی به کل جمعیت شهری		جمعیت شهری	حوزه
		جمعیت برخوردار	نسبت		
۵۶.۶۴	۷۵.۳۶	۴۰۵۹۲۱	۸۹.۶	۴۵۳۰۳۷	استان زنجان
۸۰	۷۷.۱۷	۸۱۹۰۵	۹۸.۸۴	۸۲۸۶۶	شهرستان ابهر
۶۶.۸۴	۶۶	۴۰۲۵۵	۱۰۰	۴۰۲۵۵	شهرستان خرمدره
۱۸۳.۹۸	۷۷	۷۸۱۵	۸۰	۹۷۶۸	شهرستان خدابنده
		۱۲۹۹۷۵	۹۷.۸۱	۱۳۲۸۸۹	ناحیه ابهر

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۹-۲

۲- نوع، کمیت، کیفیت و سرانه مصرف آب آشامیدنی شهری

کیفیت آب آشامیدنی شهر های این ناحیه پس از انجام کلریناسیون (کلر زنی) مطلوب و قابل آشامیدن می باشد. مقدار تولید آب شرب سالانه ناحیه ابهر ۱۲.۲ میلیون متر مکعب می باشد که از ۲۵ حلقه چاه عمیق تأمین می گردد.

میزان مصرف آب آشامیدنی سالانه ناحیه ابهر ۹.۴ میلیون متر مکعب می باشد که ۳۷ درصد آب شرب استان است. میزان مصرف سرانه شهری در شهرستان های ابهر، خرمدره و خدابنده به ترتیب ۲۱۰، ۱۳۵ و ۱۷۵ لیتر در روز می باشد. در حالی که همین مصرف سرانه در استان زنجان ۱۸۰ لیتر در روز بوده است.

بدین ترتیب از ۱۲.۲ میلیون متر مکعب آب آشامیدنی تولیدی در ناحیه ابهر ۹.۴ میلیون آن مصرف میشود و ۲.۸ میلیون آن پرت آب محسوب می شود و هدر می رود. جدول ۱-۲-۴-۲-۲ مشخصات یاد شده آب آشامیدنی ناحیه ابهر را به تفکیک شهر و شهرستان های ناحیه ابهر نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۴-۲-۱. تعیین نوع، کمیت و کیفیت منابع آب آشامیدنی شهری و سرانه مصرفی نامیه ابهر. ۱۳۷۶

حوزه	کیفیت منابع آب آشامیدنی پس از کلرزنی	مقدار تولید سالانه متر مکعب	مقدار مصرف سالانه متر مکعب	میزان سرانه مصرفی لیتر	نوع تأمین آب
استان زنجان	مطلوب	۳۳۷۸۸۳۳۸	۲۵۴۶۳۷۳۰	۱۸۰	۶۶ حلقه چاه
شهر ابهر	مطلوب	۵۴۶۴۸۹۲	۴۵۳۵۸۶۰	۲۲۲	۱۰ حلقه چاه
شهر هیدج	مطلوب	۱۰۷۴۷۸۳	۶۴۴۸۷۰	۱۶۴	۲ حلقه چاه
شهر سلطانیه	مطلوب	۵۶۰۲۵۴	۳۳۰۵۵۰	۱۶۳	۲ حلقه چاه
شهر صائین قلعه	مطلوب	۷۵۹۳۸۰	۵۵۴۳۵۰	۱۹۵	۲ حلقه چاه
شهرستان ابهر	مطلوب	۷۸۵۹۳۰۹	۶۰۶۵۶۳۰	۲۱۰	۱۶ حلقه چاه
شهر خرمدره	مطلوب	۲۸۹۵۸۹۹	۱۹۱۱۲۹۰	۱۳۵	۵ حلقه چاه
شهرستان خرمدره	مطلوب	۲۸۹۵۸۹۹	۱۹۱۱۲۹۰	۱۳۵	۵ حلقه چاه
شهر قیدار	مطلوب	۱۴۶۳۴۰۰	۱۴۶۳۴۰۰	۱۷۵	۴ حلقه چاه
شهرستان خدابنده	مطلوب	۱۴۶۳۴۰۰	۱۴۶۳۴۰۰	۱۷۵	۴ حلقه چاه
ناحیه ابهر	مطلوب	۱۲۲۱۸۶۰۸	۹۴۴۰۳۲۰		۲۵ حلقه چاه

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۱۶-۳

۱-۲-۳-۴-۳- تأسیسات تأمین و انتقال انرژی

۱- برق

۱-۱- بررسی منابع تأمین برق در سطح استان

استان زنجان، و در نتیجه ناحیه ابهر، در حال حاضر هیچ گونه نقشی در تولید برق ندارد. انرژی مورد نیاز استان تحت مدیریت شرکت برق منطقه ای زنجان، و از طریق منابع (نیروگاه های) خارج از استان تأمین می شود. مرکز اصلی و عمده تأمین انرژی برق استان، نیروگاه لوشان واقع در شمال شرقی استان است که تحت مدیریت شرکت توانیر قرار دارد. علاوه بر این، شرکت های برق منطقه ای آذربایجان، تهران، باختر و گیلان نیز در امر تبادل انرژی با مناطق استان شرکت دارند (مطالعه.. ج ۲. ص ۳۶). در حال حاضر دو پست تبدیل ۲۳۰/۶۳ کیلو ولت زنجان و ابهر، و یک پست ۴۰۰/۲۳۰/۶۳ گایتی در امر تبادل انرژی فعال می باشند. در ناحیه ابهر تعداد ۳ پست ۶۳/۲۰kV، در هیدج، ابهر ۱ و ابهر ۳ (با کل ظرفیت ۱۲۰ مگاوات آمپر) موجود می باشد، که پست ابهر ۳ داخل پست ۲۳۰/۶۳ کیلو ولت ابهر قرار دارد.

جدول ۱-۲-۳-۴-۱. فروش انرژی برق بتفکیک نوع مصرف کننده در سال ۱۳۸۲ (ارقام به : هزارکیلووات ساعت)

شهرستان	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	تجاری	روشنی معبر	جمع
ابهر	۵۸۸۹۲	۱۵۹۰۰	۵۶۰۵۳	۲۵۵۷۵۷	۶۹۲۷	۱۱۶۸۸	۴۰۵۲۱۷
ایجرود	۱۳۲۹۰	۱۸۳۸	۳۹۶	۵۲۶۱	۳۸۸	۷۶۲	۲۲۱۲۶
خدابنده	۵۰۶۶۵	۱۲۵۹۰	۲۱۹۰۶	۲۷۸۸	۳۱۲۹	۷۵۶۲	۹۸۶۵۰
خرمدره	۱۷۴۹۱	۴۱۵۶	۱۳۴۹۵	۱۶۵۷۴	۱۹۲۱	۷۷۴	۵۴۴۱۱
زنجان	۱۵۹۷۶۱	۸۴۷۸۸	۲۶۸۱۵	۲۶۲۰۶۹	۳۶۲۸۴	۱۵۰۳۶	۵۸۴۸۵۲
طارم	۱۵۹۵۶	۲۲۱۷	۱۱۰۷۸	۵۴۳	۱۰۲۱	۸۷۲	۳۱۶۹۷
ماه‌نشان	۱۴۸۹۷	۲۸۲۷	۳۲۲۳	۹۷۲۱۶	۴۹۱	۱۶۲۴	۱۲۰۲۸۸
جمع	۳۳۱۱۵۲	۱۲۴۳۰۶	۱۳۲۹۶۶	۶۴۰۳۰۸	۵۰۳۸۱	۳۸۳۲۹	۱۳۷۷۳۴۲

منبع : شرکت برق منطقه ای زنجان، سال ۱۳۸۲

جدول ۱-۲-۳-۴. تعداد کل مشترکین به تفکیک نوع مصرف کننده در پایان سال ۱۳۸۲ واحد : مشترک

شهرستان	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	تجاری	جمع
ابهر	۳۵۹۵۳	۱۱۹۸	۴۶۵	۳۹۳	۳۷۹۱	۴۱۸۰۰
ایجرود	۹۳۲۴	۳۴۱	۵۱	۴۰	۲۲۸	۹۹۸۴
خدابنده	۳۱۳۷۴	۱۳۳۰	۳۱۶	۷۵	۱۸۶۹	۳۴۹۶۴
خرمدره	۱۰۲۵۲	۲۲۸	۶۵	۵۸	۹۳۹	۱۱۵۴۲
زنجان	۸۴۲۳۷	۳۸۴۹	۸۱۷	۸۹۹	۱۵۶۲۴	۱۰۴۴۲۶
طارم	۹۳۶۳	۳۹۹	۲۹۰	۲۶	۴۱۵	۱۰۵۹۳
ماه‌نشان	۱۰۶۵۹	۵۷۷	۱۳۱	۲۲	۳۹۵	۱۱۷۷۸۴
جمع	۱۹۱۰۶۲	۴۹۲۳	۲۱۳۵	۱۵۱۳	۲۳۴۶۱	۲۲۵۰۹۳

منبع: شرکت برق منطقه ای زنجان، سال ۱۳۸۲

۱-۲- بررسی روند تغییرات مصرف سرانه برق

تا پایان آذرماه ۱۳۷۵ تعداد کل مشترکان برق (اعم از خانگی، عمومی، کشاورزی و ...) در سطح استان بالغ بر ۲۲۷ هزار بوده است. این مشترکان در طول سال ۱۳۷۴ بیش از ۷۲۰ میلیون کیلو وات ساعت انرژی برق را مورد استفاده قرار داده اند. سهم شهرستان های زنجان، ابهر - خرمدره، خدابنده و تاکستان بترتیب برابر با ۳۹، ۲۹، ۶ و ۲۷ درصد بوده است. جدول ۵۵ یک دید اجمالی از میزان انرژی مصرف شده توسط هر مشترک را در طول سال ۱۳۷۴ (سرانه سالانه) بدست می دهد همچنین در سال ۱۳۸۲ تعداد کل مشترکان برق (اعم از خانگی، عمومی، کشاورزی و ...) در سطح استان بالغ بر ۲۲۵ هزار بوده است و سهم شهرستانهای زنجان، شامل ابهر، خدابنده، خرمدره، ایجرود، طارم و ماه نشان بترتیب برابر با ۱۶، ۱۹، ۵، ۴، ۴۶، ۵ و ۵۲ درصد بوده است.

جدول ۱-۲-۳-۴. میزان انرژی مصرف شده توسط هر مشترک (سرانه سالانه) در سال ۱۳۸۲ واحد : هزار کیلووات ساعت

شهرستان	خانگی	عمومی	کشاورزی	صنعتی	تجاری
ابهر	۱۶۳۸	۱۳۲۷۲	۱۷۰۵۲۶	۶۵۰۷۸۱	۱۸۲۷
ایجرود	۱۴۴۷	۵۳۶۱	۷۷۶۵	۱۳۱۵۲۵	۱۷۰۲
خدابنده	۱۶۱۵	۹۲۶۶	۶۹۳۲۳	۳۷۱۷۳	۱۶۸۰
خرمدره	۱۷۰۶	۱۸۲۲۸	۲۰۷۶۱۵	۲۸۵۷۵۹	۲۰۴۶
زنجان	۱۸۹۷	۲۹۷۶۱	۳۲۸۲۱	۲۹۱۵۱۲	۲۳۲۹
طارم	۱۷۲۳	۵۵۵۶	۳۸۲۰۰	۲۰۸۸۵	۱۶۷۶
ماه‌نشان	۱۳۹۸	۴۸۹۹	۲۴۶۰۳	۲۴۲۳۴۵۵	۱۲۴۳

منبع: شرکت برق منطقه ای زنجان، سال ۱۳۸۲

*مصرف سرانه برای هر مشترک برق محاسبه شده است.

جدول ۱-۲-۴-۳-۴. سهم شهرستانهای استان از انرژی مصرفی در سال ۱۳۸۲

شهرستان	خانگی	عمومی
ابهر	۱۶۳۸	۱۳۲۷۲
ایجرود	۱۴۴۷	۵۳۶۱
خدابنده	۱۶۱۵	۹۲۶۶
خرمدره	۱۷۰۶	۱۸۲۲۸
زنجان	۱۸۹۷	۲۹۷۶۱
طارم	۱۷۲۳	۵۵۵۶
ماه‌نشان	۱۳۹۸	۴۸۹۹

منبع : شرکت برق منطقه ای زنجان

از ارقام فوق چنین بر می آید که شهرستان ایجرود کمترین سرانه مصرف در بخش خانگی را در ناحیه (و استان) دارا بوده است و با توجه به اینکه شهرستان یاد شده در مقایسه با سایر شهرستان های استان درصد بیشتری از انرژی کل مصرفی خویش (۸۵ درصد) را به بخش خانگی اختصاص داده است، می توان نتیجه گرفت که این شهرستان در بخش کشاورزی و صنعت فعالیت های خفیفی نسبت به سایر شهرستان های ناحیه و استان داشته است.

در بخش کشاورزی روشن است که شهرستان خرمدره از فعالیت قابل توجهی در ناحیه و استان برخوردار می باشد و آن را در زمره عمده ترین مناطق تولید کننده ثروت در ناحیه و استان قرار می دهد (مطالعه.. ج ۲. ص ۳۴ و ۳۵).

۱-۳- وضعیت برق روستایی ناحیه ابهر

در سال ۱۳۸۲ از مجموع ۳۱۰ روستای بالای ۲۰ خانوار ناحیه ابهر تعداد ۳۰۴ روستا دارای برق می باشد. بدین ترتیب ۹۸.۱ درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار ناحیه دارای برق هستند و از وضع بهتری نسبت به متوسط استان (۹۶.۵ درصد) برخوردار است. و قابل ذکر است که تمامی روستاهای بالای ۲۰ خانوار در ناحیه دارای برق می باشند.

بطور کلی از ۳۶۶ روستای موجود در ناحیه ابهر تعداد ۳۴۸ روستا دارای برق هستند، که ۹۵.۰۸ درصد کل روستاهای ناحیه را شامل می گردد. در استان زنجان این نسبت ۹۴.۲۱ درصد بوده است. جدول ۱-۲-۳-۵ وضعیت برخورداری از برق را در روستاهای ناحیه ابهر نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۳-۴-۵. جدول تعداد (روستا و فانوار (روستایی) کل و برقدار) در پایان سال ۱۳۸۲

نام شهرستان	تعداد کل روستاهای دارای سکنه				تعداد روستاهای برقدار			
	بالای ۲۰ خانوار		زیر ۲۰ خانوار		بالای ۲۰ خانوار		زیر ۲۰ خانوار	
	تعداد	جمع کل	تعداد	جمع کل	تعداد	جمع کل	تعداد	جمع کل
ابهر	۹۲	۱۲۸۵۲	۲۱	۱۸۳	۹۲	۱۳۰۳۵	۱۱۳	۱۸۳
ایجرود	۶۴	۷۳۲۸	۱۶	۱۹۰	۶۳	۷۵۳۸	۸۰	۱۹۰
خدابنده	۲۰۸	۲۴۶۵۳	۲۹	۳۰۸	۲۰۸	۲۴۹۶۱	۲۳۷	۳۰۸
خرمدره	۱۰	۲۱۵۲	۶	۷۰	۱۰	۲۲۲۲	۱۶	۷۰
زنجان	۱۷۶	۱۷۶۵۷	۵۰	۴۸۷	۱۷۶	۱۸۱۲۲	۲۲۶	۴۸۷
طارم	۷۸	۷۵۳۲	۲۴	۲۰۲	۷۸	۷۷۳۴	۱۰۲	۲۰۲
ماه‌نشان	۱۵۰	۱۰۹۵۲	۲۷	۱۰۹۵۲	۱۵۰	۱۱۱۹۴	۱۷۷	۲۴۲
جمع شرکت	۷۷۸	۸۳۱۴۶	۱۷۳	۱۶۸۲	۷۷۸	۸۲۸۲۸	۹۵۱	۱۶۸۲

توزیع زنجان

منبع: شرکت برق منطقه ای زنجان

۲- نفت و گاز

۲-۱- نفت

استان زنجان، و در نتیجه ناحیه ابهر، در زمره مناطق نفت خیز کشور نمی باشد و نقشی در تولید مواد نفتی مصرفی و گاز طبیعی در مقیاس ملی بر عهده ندارد؛ لکن این استان به لحاظ موقعیت جغرافیایی

نقش مهمی در توزیع مواد نفتی و گاز طبیعی مناطق شمال باختری کشور ایفا می کند. این استان در مسیر حمل و نقل مواد نفتی استان های اردبیل، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، کرمانشاه و همدان قرار رفته و از این نظر حائز اهمیت جغرافیایی ویژه ای است. این موقعیت موجب شده است که خطوط اصلی نفت، انتقال گاز و قسمتی از تلمبه خانه های مربوط به تأمین گاز مصرفی استان های ذکر شده در استان زنجان واقع شود.

مصرف

سرانه مصرف انواع مواد سوختی در استان زنجان به استثنای نفت سفید، کمتر از میانگین های ملی است. به طوری که در مقابل ۱۸۱ لیتر مصرف سرانه بنزین کشور، میزان مصرف سرانه استان از ۹۷ لیتر تجاوز نمی کند. این تفاوت در مورد نفت گاز (۳۷۱ لیتر کل کشور در مقابل ۲۸۰ لیتر استان)، نفت کوره (۲۴۰ لیتر کل کشور در مقابل ۱۳۲ لیتر استان)، گاز مایع (۳۰ لیتر کل کشور در مقابل ۲۴ لیتر استان) صادق می باشد. در مورد نفت سفید، تحت تأثیر اقلیم سرد استان و سهم بالای جمعیت روستایی سرانه مصرف (۱۸۳ لیتر کل کشور و ۲۰۷ لیتر استان) بیشتر از مقیاس ملی بوده است.

مخازن اصلی

شهرستان زنجان مرکز اصلی تأمین و نگهداری انواع فرآورده های نفتی استان و برخی مناطق پیرامون آن به شمار می رود. در این شهرستان ۸ مخزن با ظرفیت تقریبی ۶۵ هزار متر مکعب وجود دارد.

مخازن محلی

شرکت های تعاونی روستایی با بیش از سه دهه فعالیت در زمینه تأمین سوخت مورد نیاز خانوار های روستایی و سوخت مصرفی ماشین های بخش کشاورزی نقش ارزنده ای را عهده دار می باشند. مخازن فروشگاه های نفت شبکه تعاونی های روستایی از طریق مخازن اصلی سوخت استان و سایر مناطق کشور تغذیه می شود. انتقال مواد نفتی به مخازن شبکه توسط مدیریت شرکت ملی پخش مواد نفتی و در مقیاس ملی انجام می گیرد. بررسی ها نشان می دهد که در سال ۱۳۷۵ ظرفیت نگهداری مواد نفتی شبکه تعاونی های روستایی استان حدود ۸ هزار متر مکعب بوده است.

توزیع

توزیع در مناطق شهری توسط عواملان فروش و پمپ های بنزین و در مناطق روستایی توسط فروشندگی های شرکت های تعاونی روستایی انجام می شود. بر اساس آمار موجود تعداد حدود ۴۳۰ مرکز عرضه مواد سوختی در استان فعالیت دارند که حدود ۳۵۰ واحد آن به مناطق روستایی مربوط می شود.

۲-۲- شبکه گاز رسانی

الف - شبکه خطوط انتقال گاز، شامل: لوله های اصلی، تلمبه خانه های تقویت فشار و لوله های توزیع داخل نقاط مسکونی می باشد. بر اساس اطلاعات موجود، طول خطوط اصلی انتقال گاز طبیعی در استان زنجان، حدود ۶۵۰ کیلومتر، در سال ۱۳۷۵ می باشد (مطالعه.. ج چهارم ص ۷۰)، که در پایان سال ۱۳۸۱ به بیش از ۹۰۴ کیلومتر شبکه فولادی و ۱۵۶ کیلومتر شبکه پلی اتیلن افزون شده است (جدول ضمیمه نامه شماره ۴۵/۲۱۰/۳۰-۴۰-۸۲/۲/۳۰-۸۲ شرکت گاز استان). گفتنی است که خطوط اصلی انتقال گاز طبیعی تا سال ۱۳۷۵، بجز شهرستان خدابنده، سایر شهرستان های استان را زیر پوشش قرار داده بود. اما تا پایان سال ۱۳۸۱، شهرستان خدابنده نیز زیر پوشش قرار گرفته است.

جدول زیر اطلاعات مربوط به شهرها و روستاهای گازدار، در دست اقدام و تحت بررسی و امکان سنجی استان زنجان را تا پایان سال ۱۳۸۱ ارائه می دهد.

جدول ۱-۲-۴-۳-۷. اطلاعات مربوط به شهرها و روستاهای گازدار و در دست اقدام و امکان‌سنجی تا پایان مهرماه ۸۳

شرح	گازدار	در دست اقدام	تحت بررسی وامکان‌سنجی
شهرها	زنجان، ابهررود، خرمده، قیدار، سلطانیه، هیدج، صائین قلعه، سجاس	ماهانشان، دندی	
روستاها	فونش آباد، قلعه حسینی، نصیرآباد، قلعه سلطانیه، سایان، زواجر، دیزج آباد، قره، قره‌بلاغ، مزیدآباد، مجیدآباد، لاجوان و نورین	کوشکن، بناب، نیماور، والارود، نظام آباد، حسین آباد، سنبل آباد، عمیدآباد، پیرزاغه، خیرآباد، ویر، شویر، سوکهریز، نظرقلی	ینگجه، چپر، امین‌آباد، اسفجین، زونان، پائین‌کوه، دواسب، حسن‌ابدال، تیک‌پی، اسفناج، همایون، کتاوند، یامچی، کزیر، سهرین، لگاهی، ذاکر، ارهان، الگزیر، قمچ‌آباد، حصارفاجار، المکی، مشک‌آباد، ارجین، ساریجالو، میمون‌دره، اسپاس، عمیدآباد، کینه‌ورس، رحمت‌آباد، خلیفه‌لو، پلاس، الوند، نعلبندان، شیخ‌آلو، شوراب، خمارک، دهجلال، حصار، محمودآباد، کرسف، پسکوهان، کره‌چال، قره‌محمد، سهرورد، آبی‌سلفی، اینچه
محورهای صنعتی	شهرک صنعتی شماره ۱ زنجان	محور صنعتی جاده تبریز، روی (جاده بیجار)، محور صنعتی زاکر بناب	محور صنعتی شهرک تخصصی نورین (ابهر)، شهرک صنعتی صائین قلعه، هیدج، خرمدره
خطوط انتقال	زنجان، ابهر، خرمده، قیدار، سلطانیه، هیدج، صائین، قلعه، شهرک صنعتی شماره یک زنجان - خط انتقال سجاس	خط انتقال شهرک تخصصی روی، ماهانشان، دندی	

منبع: شرکت گاز استان زنجان

ب - شبکه توزیع گاز طبیعی، اکثریت قریب به اتفاق خانوارهای واقع در مناطق مسکونی شهرهای استان را تغذیه نموده و تعداد مشترکان به طور مستمر در حال افزایش می باشند. بر اساس آمارهای موجود، تعداد مشترکان گاز طبیعی استان که در پایان سال ۱۳۷۲، حدود ۳۹ هزار مشترک بوده در سال ۱۳۷۳ به ۴۴ هزار و از آن پس به ۴۸ هزار و ۶۲ هزار در سال های ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ رسیده است (مطالعه.. ج ۲، ص ۶۷ تا ۷۰) براساس اطلاعات ارائه شده توسط شرکت ملی گاز استان زنجان این تعداد تا پایان سال ۱۳۸۱ به ۹۰۰۲۱ نفر و تا پایان مهرماه سال ۱۳۸۳ به ۹۹۸۳۲ رسیده است. جدول ۱-۲-۴-۳-۸ اطلاعات مربوط به شبکه ها و تاسیسات گازرسانی و مصرف کنندگان استان را تا پایان سال ۱۳۸۱ نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۴-۳-۸. اطلاعات مربوط به شبکه‌ها و تاسیسات گازرسانی و مصرف‌کنندگان تا پایان سال ۱۳۸۱

ردیف	نام شهر	تعداد انشعابات (عدد)	تعداد مصرف‌کننده (عدد)	متر از شبکه به شبکه فولادی (KM)	تفکیک نوع شبکه پلی اتیلن (KM)	تعداد ایستگاه تقلیل فشار
۱	زنجان	۳۸۱۶۹	۵۶۶۷۹	۴۳۵.۰۹	۷۱.۶	۱۷
۲	ابهر	۱۱۱۳۵	۱۴۲۲۱	۱۶۱.۶۵	-	۴
۳	خرمدره	۶۷۸۱	۹۱۲۸	۹۸.۱۵	-	۳
۴	هیدج	۱۹۴۷	۲۳۹۱	۴۰.۰۲	-	۲
۵	صائین قلعه	۱۶۳۸	۲۲۳۱	۳۹.۲۸	-	۲
۶	سلطانیه	۱۰۵۲	۱۱۶۴	۲۸.۹	-	۱
۷	قیدار	۲۷۲۵	۳۱۹۳	۴.۰۳	۵۶.۷۷	۳
۸	سجاس	-	-	۱۲	۱۷	-
۹	روستاها	۲۲۳۱	۱۰۱۱	۷۰.۹	۱۱	۲
۱۰	شهرک صنعتی	۷۳	۳	۱۴۰.۴۱	-	۱
جمع						
		۶۵۷۵۱	۹۰۰۲۱	۹۰۴.۰۶۱۸	۱۵۶.۳۷	۳۵

منبع: شرکت ملی گاز استان زنجان

جدول ۱-۲-۴-۳-۹. تعداد مصرف‌کنندگان گاز در شهرهای استان زنجان تا پایان مهر سال ۱۳۸۳

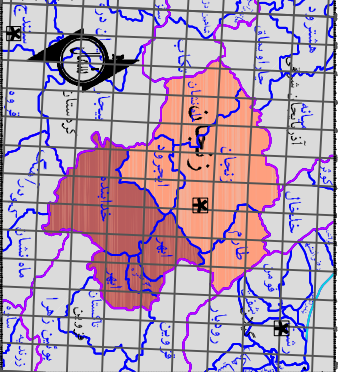
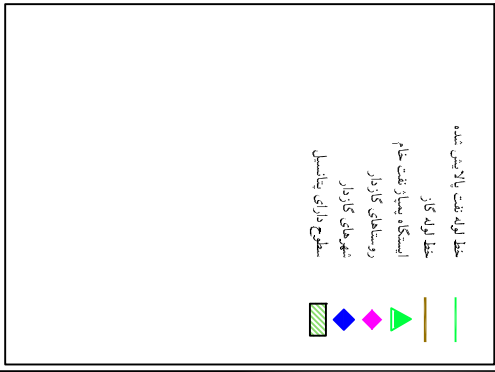
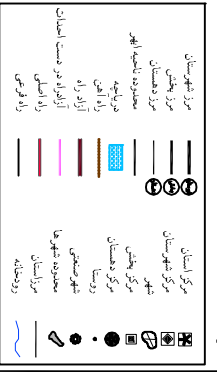
شهر	تعداد مصرف‌کنندگان
زنجان	۵۹۰۳۰
ابهر	۱۵۶۶۶
خرمدره	۹۸۳۴
هیدج	۲۵۲۹
صائین قلعه	۲۴۲۰
سلطانیه	۱۳۲۸
خدابنده	۴۶۵۹
سجاس	۹۱۷
روستاها	۳۴۴۹
جمع	۹۹۸۳۲

منبع: شرکت ملی گاز استان زنجان

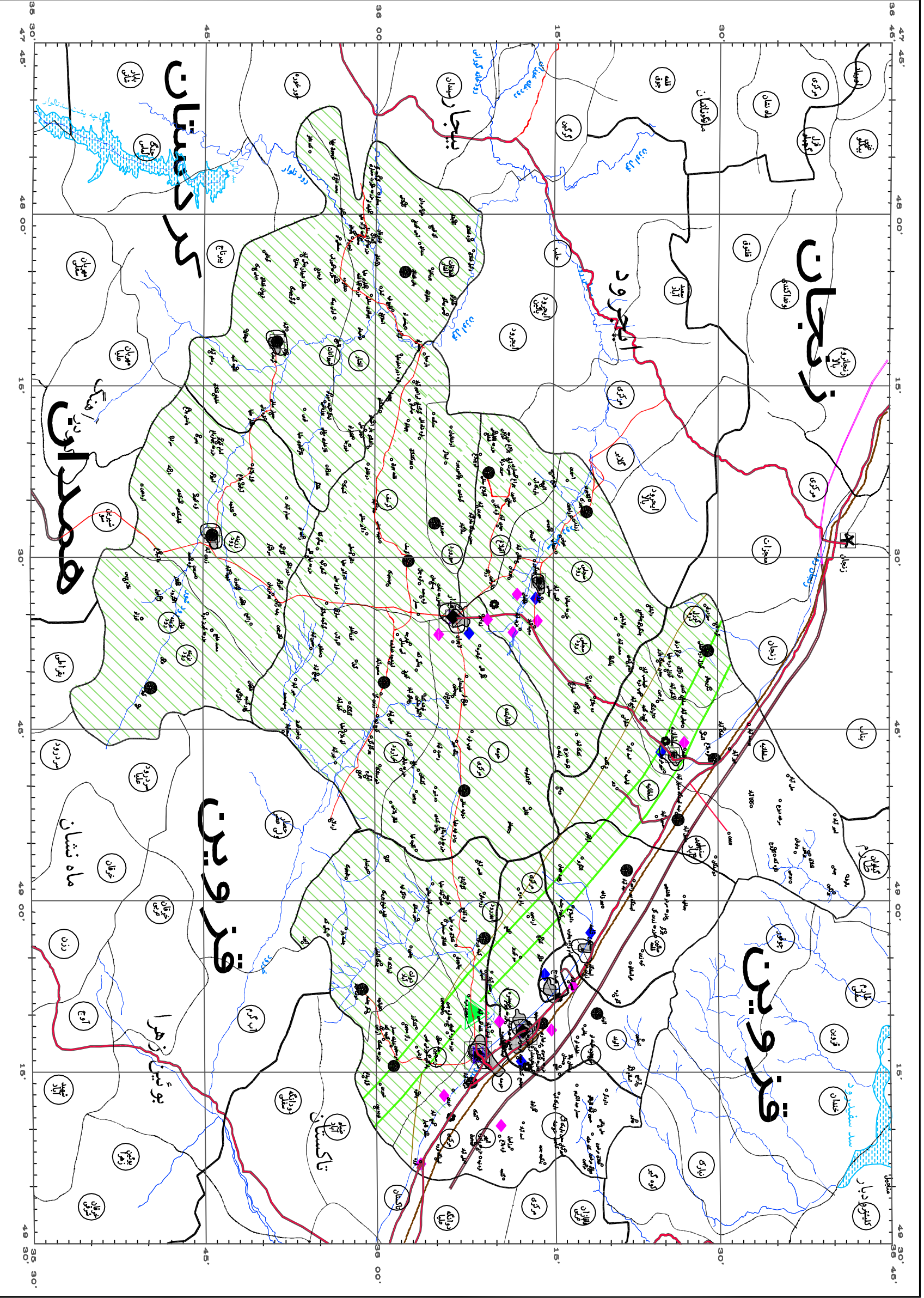
نقشه ۱-۲-۴-۳-۱ تاسیسات نفت و گاز را در ناحیه ابهر نمایش می‌دهد.

طرح جامع منطقه ویرانه‌ها و همسایگان آن
بخش خدمات شهری
بخش خدمات شهری
بخش خدمات شهری

رایج است:

مختصات: 081	مختصات: 081
مختصات: 081	مختصات: 081
مختصات: 081	مختصات: 081
مختصات: 081	مختصات: 081
مختصات: 081	مختصات: 081
مختصات: 081	مختصات: 081

مختصات: 081
 مختصات: 081
 مختصات: 081
 مختصات: 081
 مختصات: 081
 مختصات: 081
 مختصات: 081

۱-۲-۴-۴-۱- تأسیسات مخابرات

بر اساس گزارش ارسالی اداره مخابرات استان زنجان در تاریخ ۸۲/۰۲/۱۴ در ناحیه ابهر رویهمرفته ۲۹۱ دفتر مخابراتی راه دور، ۵۰۶۵۶ شماره تلفن مشغول به کار و ۵۹۵۴۹ تلفن منصوبه و ۴۸۵۴۹ تلفن دیجیتالی موجود بوده، و جمعیت بهره بردار از تلفن در ناحیه ۲۶۳۲۰۸ نفر با ضریب نفوذ ۲۲.۶ درصد بوده است. شبکه مخابرات شامل نقاط شهری و روستایی می گردد.

تا پایان آذر ماه سال ۱۳۸۳ در نقاط شهری ناحیه ابهر ۱۵ دفتر راه دور، ۴۹۸۳۱ شماره تلفن مشغول به کار و ۶۶۹۰۰ تلفن منصوبه وجود داشته است. جمعیت بهره بردار شهری در ناحیه ابهر ۱۶۰۶۲۴ نفر با ضریب تلفن ۳۱ درصد بوده است.

در نقاط روستایی ۳۳۳ روستا دارای ارتباط روستایی بوده، شماره تلفن های مشغول به کار ۱۸۵۹۴ مورد و شماره های منصوبه ۲۳۶۸۲ شماره، با ۲۱۵۸۲۱ نفر جمعیت بهره بردار از تلفن، و با ضریب نفوذ ۸.۶ درصد بوده است.

جدول ۱-۲-۴-۴-۱. وضعیت بخش مخابرات نامیه ابهر تا پایان آذر ۸۳

حوزه	تعداد مراکز تلفن	جمعیت بهره برداری از تعداد تلفن های مشغول به کار			تعداد تلفن های منصوبه		
		شهری	روستایی	شهری	روستایی	شهری	روستایی
شهرستان ابهر	۲۶	۸۵۵۴۸	۶۸۸۲۹	۲۸۶۰۴	۷۴۶۲	۳۳۴۰۰	۹۱۳۶
شهرستان خدابنده	۳۶	۳۳۷۳۸	۱۳۴۱۵۱	۹۲۲۷	۹۱۷۴	۱۳۵۰۰	۱۱۸۵۸
شهرستان خرمدره	۷	۴۱۳۳۸	۱۲۸۴۱	۱۲۰۰۰	۱۹۵۸	۲۰۰۰۰	۲۶۸۸
ناحیه ابهر	۶۹	۱۶۰۶۲۴	۲۱۵۸۲۱	۴۹۸۳۱	۱۸۵۹۴	۶۶۹۰۰	۲۳۶۸۲

منبع: شرکت سهامی مخابرات استان زنجان، سال ۱۳۸۳

ضریب نفوذ تلفن = (تعداد تلفنهای مشغول بکار * ۱۰۰) / تعداد جمعیت بهره برداری

۱-۲-۴-۵- تجهیزات ناحیه ای

۱- پست

خدمات و عملیات پستی در سال ۱۳۸۲ در ناحیه ابهر رویهمرفته از طریق ۳ اداره، ۳۵ دفتر، ۱۱۰ صندوق، ۳۷ نمایندگی و ۲ باجه انجام می گیرد و ناحیه فاقد هرگونه دفتر پست و مخابرات روستایی بوده است. این تأسیسات در سطح شهری شامل ۳ باب ساختمان اداری، ۶ دفتر پست، ۶۷ صندوق پستی و ۲ باجه پستی؛ و در سطح روستایی شامل ۲۹ دفتر پستی، ۴۳ صندوق پستی و ۳۷ نمایندگی پستی بوده است. جدول ۱-۲-۴-۵-۱ توزیع خدمات یاد شده را به تفکیک شهرستان های ناحیه ابهر و در مقایسه با کل استان نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۴-۵-۱. وضعیت بخش خدمات و عملیات پستی نامه ابهر در سال ۱۳۷۶ و مقایسه آن با استان

حوزه	اداره کل و اداره	دفاتر پست		صندوق پستی		نمایندگی پستی	باجه پست و مخابرات روستایی	دفتر پست	آژانس شهری
		نقاط شهری	نقاط روستایی	نقاط شهری	نقاط روستایی				
استان زنجان	۷	۱۲	۶۶	۲۵۵	۱۸۲	۸۳	۴	-	۲
شهرستان ابهر	۱	۳	۱۱	۲۷	۲۱	۱۸	۲	-	۰
شهرستان خرمدره	۱	۰	۱	۱۰	۸	۳	۰	-	۰
شهرستان خدابنده	۱	۳	۱۷	۳۰	۱۴	۱۶	۰	-	۰
ناحیه ابهر	۳	۶	۲۹	۶۷	۴۳	۳۷	۲	-	۰

منبع: آمارنامه استان زنجان، سال ۱۳۸۲

نقشه ۱-۲-۴-۵-۱ شبکه پستی را در ناحیه ابهر نمایش می دهد.

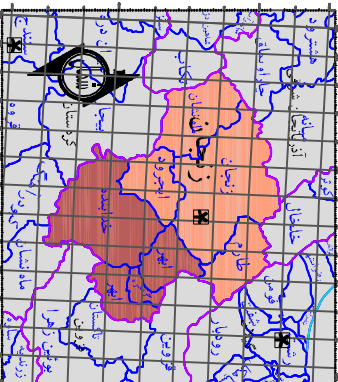
طرح جامع توسعه و عمران
بخش خرمدره،
شهر خدابنده

راحتنما:

- مرز شهرستان
- مرز بخش
- مرز دهستان
- مرز استان
- محور توسعه
- رودخانه
- بستر رودخانه
- کانال
- ...

محدوده ناحیه شهر

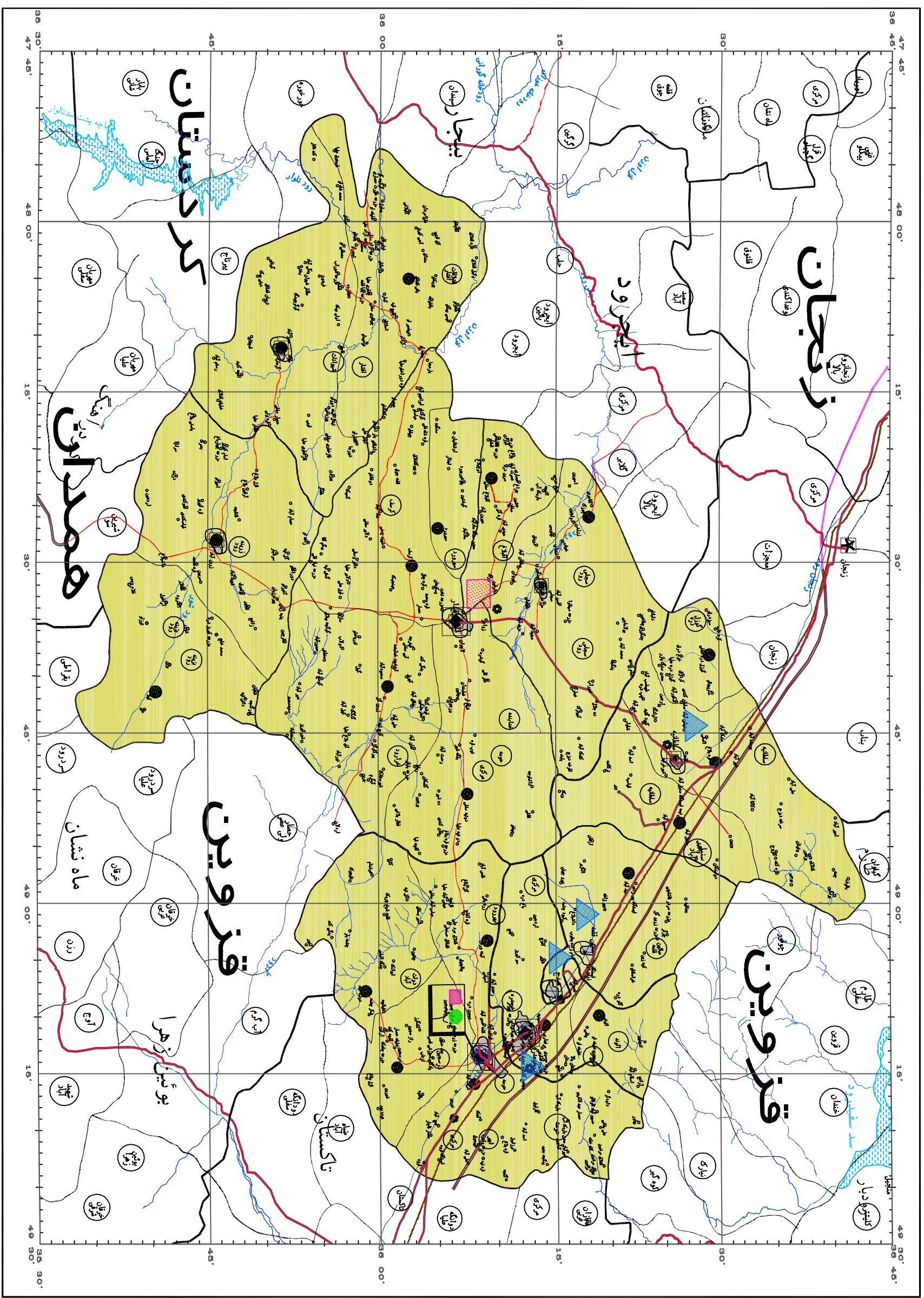
- دفتر پستی
- اداره پستی
- ایستگاه پستی
- تعداد داکتر پستی
- ...

مختصات جغرافیایی

مختصات طولی: 081	مختصات عرضی: ...
ارتفاع: ...	مساحت: ...
جمعیت: ...	تعداد خانوار: ...
تراکم جمعیت: ...	تعداد مراکز خدماتی: ...

توضیحات:
 1. محدوده شهر
 2. محدوده بخش
 3. محدوده دهستان
 4. محدوده استان

۲- انبارهای عمومی، سردخانه ها و سیلوها

بر مبنای اطلاعات ارسالی از سازمان بازرگانی استان زنجان در سال ۱۳۸۲، در این استان جمعاً ۷۰ انبار، سیلو و سردخانه با ظرفیت ۱۵۴۰۷۰ تن موجود می باشد که از این میان ۳۹ باب با ظرفیت ۱۱۷۹۵۰ تن متعلق به ناحیه ابهر است. جدول ۱-۲-۴-۵-۲ مشخصات انبارها، سیلوها و سردخانه های استان زنجان و ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۴-۵-۲. مشخصات انبارها، سردخانه ها و سیلوهای استان زنجان و ناحیه ابهر و امدظرفیت: تن									
شهرستان									
عناوین	نام مالک	زنجان		ابهر		خدابنده		خرمدره	
		تعداد ظرفیت	تعداد	تعداد ظرفیت	تعداد	تعداد ظرفیت	تعداد	تعداد ظرفیت	تعداد
انبارها	سازمان تعاونی روستائی	۷	۸۷۵۰	۱۹	۷۵۰۰	۱۶	۹۷۵۰	۲	۵۰۰
انبارها	سازمان جهاد کشاورزی	۶	۵۳۵۰	-	-	-	-	-	-
سردخانه ها	شخصی	۵	۸۵۲۰	۱	۲۰۰	-	-	-	-
سیلوها	سازمان غله	۱	۸۰۰۰	-	-	-	-	-	-
انبار گندم	سازمان غله	-	-	۱	۱۰۰۰۰۰	-	-	-	-
جمع کل	-	۱۹	۳۰۶۲۰	۲۱	۱۰۷۷۰۰	۹۷۵۰	۹۷۵۰	۲	۵۰۰

ادامه جدول ۱-۲-۴-۵-۲

ادامه جدول ۱-۲-۴-۵-۲									
تعداد	ظرفیت	شهرستان				تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت
		طارم	ماهانشان	ایجرود	جمع کل استان				
جمع کل									
۴	۲۷۵۰	۵	۱۵۰۰	۳	۱۲۵۰	۵۶	۳۲۰۰۰	۳۷	۱۷۷۵۰
-	-	-	-	-	-	۶	۵۳۵۰	-	-
-	-	-	-	-	-	۶	۸۷۲۰	۱	۲۰۰
-	-	-	-	-	-	۱	۸۰۰۰	-	-
-	-	-	-	-	-	۱	۱۰۰۰۰۰	۱	۱۰۰۰۰۰
۴	۲۷۵۰	۵	۱۵۰۰	۳	۱۲۵۰	۷۰	۱۵۴۰۷۰	۳۹	۱۱۷۹۵۰

منبع: نامه سازمان بازرگانی استان زنجان، مورخ ۸۲/۴/۷

ادامه جدول ۱-۲-۴-۱-۴-۱.

حوزه	تعداد دفاتر		ضریب نفوذ تلفن		تعداد روستاهای		تعداد کانال	
	نقاط شهری	نقاط روستایی	نقاط شهری	نقاط روستایی	دارای ارتباط تلفنی	بین شهری	بین المللی	تلکس
شهرستان ابهر	۹	۹۵	۳۳/۴	۱۰/۸	۹۴	۲۷۸	-	-
شهرستان خدابنده	۴	۱۶	۲۷/۳	۶/۸	۱۶	۱۸۳	-	-
شهرستان خرمدره	۲	۲۲۲	۲۹	۱۵/۲	۲۲۲	۱۰۸	-	-
ناحیه ابهر	۱۵	۳۳۳	۳۱	۸/۶	۳۳۲	۵۶۹	-	-

منبع: شرکت سهامی مخابرات استان زنجان، سال ۱۳۸۳

همچنین جدول ۱-۲-۴-۲-۲-۲-۲-۱ تعداد تلفن های ثابت منصوبه و مشغول به کار، دفاتر روستائی،

تعدادتلفن همراه، مشترکین دیتا، شهرهای تحت پوشش موبایل و کانالهای بین شهری در وضع موجود و

تغییرات آن در برنامه سال ۱۳۸۲ در ناحیه و استان را نشان می دهد.

جدول ۱-۲-۴-۲-۲-۲-۲-۱. وضعیت موجود و برنامه سال ۸۲ استان زنجان و ناحیه ابهر

عنوان	ناحیه		استان		زنجان
	وضعیت موجود	برنامه ۸۲	وضعیت موجود	برنامه ۸۲	
تلفن ثابت منصوبه	۵۹۵۴۹	۴۱۷۶	۱۶۶۸۹۹	۳۰۰۰۰	
تلفن ثابت مشغول به کار	۵۰۶۵۸	۵۳۸۱	۱۴۵۴۰۳	۱۸۳۰۰	
دفاتر روستائی	۲۹۱	۱۸	۷۲۷	۱۰۰	
تلفن همراه	۲۰۱۳	۲۰۴۸	۹۸۷۷	۱۳۹۲۴	
مشترکین دیتا	۸	۸	۶۰	۲۰	
شهرهای تحت پوشش موبایل	۸	۱	۱۴	۲ شهر سجاس و حلب	
کانالهای بین شهری	۶۷۷	۵۰	۲۳۷۰	۱۰۰	

منبع: نامه اداره مخابرات استان زنجان مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۳

طرحها و پروژه های مهم در دست اجرای بخش مخابرات در ناحیه ابهر و با تاثیر گذار بر آن که

میتواند تحول در کیفیت و کمیت بخش ایجاد کند به شرح زیر میباشد:

- تاسیس مرکز تلفن خودکار ۱۰۰۰۰ شماره در شناخت ابهر

- توسعه مرکز تلفن خودکار ابهر به میزان ۲۸۰۰ شماره

- توسعه مراکز تلفن خودکار ناحیه ابهر به میزان ۲۰۰۰ شماره

- تاسیس تعداد ۸ دفتر پستی و مخابراتی استان

- اجرای کابل نوری بک بن (در مسیر جاده های اصلی) به میزان ۲۵۵ کیلومتر و تاثیر شگرف این

پروژه در جهت افزایش کیفیت ارتباط ناحیه

- تامین ارتباط دیتا در نقاط شهری

- تاسیس و توسعه سایت های bts شهری و جاده ای جهت تقویت پوشش تلفن همراه به میزان ۶ تعداد

- تاسیس ۲۱ سایت WII (تلفن بیسیم روستایی) در ناحیه از محل اعتبارات بانک جهانی و اعتبارات

داخلی شرکت و ارتباط رسانی به ۶۳ روستا.

جدول ۱-۲-۴-۳-۴-۳. برآورد اعتبارات مورد نیاز برای اجرای طرح های و پیشنهادهای طرح جامع نامیه ابهر

ردیف	طرح و پیشنهاد	حجم کار (در دست اجرا)	کل هزینه (میلیون ریال)
	دفتر مخابرات	۸ دفتر	۹۶۰
۱	ارتباطات	تاسیس ۵ مرکز	۲۵۵۰
	مرکز تلفن	توسعه ۱۸ مرکز	۷۰۸۰

فصل ۵

بررسی نظام ارائه خدمات اجتماعی و رفاهی...

۵-۲-۱

۵-۲-۱- بررسی نظام ارائه خدمات اجتماعی و رفاهی شامل

خدمات بهداشتی، درمانی، آموزشی، فرهنگی، تفریحی، جهانگردی و غیره

۱- بهداشت و درمان

از میان اطلاعات و داده های بهداشتی و درمانی معمولاً آن دسته از داده ها که در ارتباط با سازمان دهی پوشش خدماتی بهداشتی و درمانی در سطح منطقه میباشد، می تواند مورد نظر در برنامه ریزی های فضایی منطقه ای قرار گیرد.

۱-۱- تشکیلات بهداشتی و درمانی در استان

هر استان دارای یک اداره کل بهداشت و درمان و آموزش پزشکی است که نقش ستادی دارد. سطح مدیریتی بعدی، شبکه بهداشت و درمان در سطح شهرستان هاست و مراکز عملیاتی - بهداشتی، درمانی و آموزشی، زیر نظر مدیریت شبکه، فعال می باشند. شبکه متشکل از مرکز بهداشت شهرستان و بیمارستان شهرستان است. فعالیت های خدماتی بهداشتی و درمانی شهرستان را میتوان به دو بخش خدمات شهری و خدمات روستایی تقسیم نمود.

الف) خدمات شهری

برحسب جمعیت شهری، هر شهر دارای یک یا چند مرکز بهداشتی درمانی شهری، بصورت یک نوبته، دو نوبته یا شبانه روزی است. هر مرکز دارای یک یا چند پایگاه بهداشت شهری (برای جمعیت تا ۱۲ هزار نفر) بصورت ضمیمه یا غیر ضمیمه به مرکز و در سطح شهر، می باشد. بدین ترتیب تمامی جمعیت شهری زیر پوشش شبکه پایگاه های شهری قرار می گیرند. بالاخره، مرکز شهرستان بایستی دارای بیمارستان شهرستان باشد و شهر ها ممکن است دارای بیمارستان(هایی) نیز باشند.

ب) خدمات روستایی

نقاط روستایی هر شهرستان دارای چند مرکز بهداشتی درمانی روستایی، بصورت یک نوبته، دو نوبته یا شبانه روزی می باشد. هر مرکز میتواند دارای امکانات زایمان و تیم های سیار برای جمعیت غیر ساکن، یا روستا های خارج از پوشش خدمات بهداشتی درمانی دیگر باشد. مراکز بهداشتی درمانی شهری نیز ممکن است دارای تیم های سیار باشند. هر مرکز بهداشتی درمانی روستایی دارای چند خانه بهداشت در روستاهای حوزه زیر پوشش خود می باشد. هر خانه بهداشت نیز ممکن است دارای چند روستای اقماری زیر پوشش باشد. بدین ترتیب تمامی جمعیت روستایی زیر پوشش شبکه خانه های بهداشت و تیم های سیار قرار می گیرند.

۱-۲- شبکه بهداشت و درمان در ناحیه ابهر

در پایان طرح گسترش واحدهای بهداشتی شبکه بهداشت و درمان که برای شهرستان های ناحیه و توسط دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان تهیه شده است، شبکه خدمات بهداشتی درمانی شهری ناحیه ابهر، طرح دارای ۱۶ مرکز بهداشتی درمانی، ۲۲ پایگاه شهری خواهد بود. شبکه خدمات بهداشتی درمانی روستایی ناحیه ابهر نیز دارای ۳۱ مرکز بهداشتی درمانی، و ۱۹۹ خانه بهداشت خواهد بود که ۱۴۹ روستای اقماری را نیز زیر پوشش خواهند داشت. در کل ناحیه نیز ۷ مورد تسهیلات زایمان خواهد بود (نسبت به طرح گسترش، ۴ مورد در روستاهای سوکهریز، صائین قلعه، کرسف، و عباس آباد سفلی، حذف

شده اند)، و تیم های سیار به ۲۰ روستا خدمات بهداشتی خواهند داد. جدول ۱-۲-۵-۱ مشخصات خدمات بهداشتی درمانی ناحیه را به تفکیک شهرستان، در پایان طرح گسترش و تا پایان سال ۱۳۷۶ نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۵-۱. خدمات بهداشتی درمانی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان، طرح گسترش و پایان ۱۳۷۶

شهرستان	مرکز بهداشتی		پایگاه شهری		تسهیلات		مرکز بهداشتی		خانه		روستای		روستای زیر	
	درمانی شهری		پایگاه شهری		زایمان		درمانی روستایی		بهداشت		اقماری		پوشش تیم سیار	
	تعداد	تسهیلات	تعداد	تسهیلات	تعداد	تسهیلات	تعداد	تسهیلات	تعداد	تسهیلات	تعداد	تسهیلات	تعداد	تسهیلات
۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	
ابهر	۹	۸	۱۴	۱۱	۳	۳	۹	۵	۶۶	۵۳	۳۴	۱۶		
خرمدره	۴	۳	۵	۳	۰	۰	۱	۰	۱۰	۶	۳	۳		
خدابنده	۳	۲	۳	۲	۴	۴	۲۱	۱۳	۱۲۳	۶۴	۱۱۲	۱		
ناحیه ابهر	۱۶	۱۳	۲۲	۱۶	۷	۷	۳۱	۱۸	۱۹۹	۱۲۳	۱۴۹	۲۰		

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

جدول ۱-۲-۵-۲. خدمات بهداشتی درمانی نامیه ابهر به تفکیک شهری و روستایی در طرح گسترش

شهرستان	شهری		روستایی	
	مرکز بهداشتی درمانی		مرکز بهداشتی درمانی	
	تعداد	تسهیلات	تعداد	تسهیلات
۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	۱۳۷۶	
ابهر	۹	۱۴	۶۶	۳۴
خرمدره	۴	۵	۱۰	۳
خدابنده	۳	۳	۱۲۳	۱۱۲
ناحیه ابهر	۱۶	۲۲	۱۹۹	۱۴۹

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

جدول ۱-۲-۵-۳. مشخصات خدمات مرکز های بهداشتی درمانی شهرستان ابهر تا پایان ۱۳۸۱

نام	مرکز بهداشتی درمانی		پایگاه شهری - تعداد		تسهیلات		تیم سیار
	موقعیت	وضعیت	ضمیمه	غیرضمیمه	پیش	پیش	
	پیش	پیش	موجود	موجود	بینی	بینی	
شهری روستایی	پیش	موجود	پیش	موجود	بینی	پیش	بینی
شماره ۱	*	-	-	-	-	-	-
شماره ۲	*	-	-	-	-	-	-
شماره ۳	*	-	-	-	-	-	-
شماره ۴	*	-	-	-	-	-	-
							کله خانه
							امیر آباد
							کماجین
							ینگجه
							مزرعه
							شناطیران
							داودگر
							حسین آباد

نام	مرکز بهداشتی درمانی		پایگاه شهری - تعداد			تسهیلات		تیم سیار	
	موقعیت	وضعیت	ضمیمه	غیرضمیمه	زایمان	پیش بین	پیش بین		
شهری روستایی	پیش بین	موجود	پیش بین	موجود	پیش بین	موجود	نام روستا	پیش بین	موجود
شماره ۵ *							حصار بهاور	-	-
خیرآباد *							بوجی ایستگاه سلطانیه امیرآباد	-	-
درسچین *								-	-
دولت آباد *								-	-
عباس آباد *								-	+
سفلی *								+	+
عمیدآباد *								-	-
قره *								-	-
گوزلدیره *								-	-
سفلی *								-	-
ویر *								-	-
سلطانیه *								+	+
شریف آباد *							قویجوق خان قره بلاغ قره تپه برزابیل علی آباد کرد گلجه آهک محمود آباد	-	-
صائین قلعه *								-	+
هیدج *								+	+

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

جدول ۱-۲-۵-۴. مشخصات فانه بهداشت و (وستاهای اقماری شهرستان ابهر به تفکیک مراکز درمانی)

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	موجود	پیش بینی	دهستان	نام روستای اصلی		
-	-	-	درسجین	گوهیجین	مرکزی	شماره ۱ ابهر
-	-	-	دولت آباد	چشین	-	-
-	-	-	ابهررود	میموندره	مرکزی	شماره ۲ ابهر
-	-	-	ابهررود	کینه ورس	-	-
-	-	-	ابهررود	اسپاس	-	-
-	-	-	ابهررود	فونش آباد	-	-
-	-	-	ابهررود	چالچوق	-	-
-	-	-	-	-	مرکزی	شماره ۳ ابهر
اسدآباد	-	-	حومه	قارلوق	مرکزی	شماره ۴ ابهر
قشلاق مرشون	-	-	حومه	بیلاق مرشون	-	-
-	-	-	-	-	مرکزی	شماره ۵ ابهر
-	-	-	سلطانیه	یوسف آباد	سلطانیه	خیرآباد
علی آباد	-	-	سلطانیه	سرخه دیزج	-	-
-	-	-	سلطانیه	کاکاباد	-	-
الملکی	-	-	سلطانیه	قره بلاغ	-	-
قشلاق	-	-	سلطانیه	ونونان	-	-
برنقور	-	-	-	-	-	-
چمه	-	-	سلطانیه	چمرود	-	-
پرانگین	-	-	-	-	-	-
تازه کند	-	-	سلطانیه	آقزوج	-	-
مشگ آباد	-	-	سلطانیه	خیرآباد	-	-
کلنگرز	-	-	درسجین	ازناب	مرکزی	درسجین
رازمجین	-	-	-	-	-	-
میلان	-	-	درسجین	خلیفه حصار	-	-
ارکین	-	-	-	-	-	-
آقچه کند	-	-	درسجین	درسجین	-	-
بالقلو	-	-	-	-	-	-
شیورین	-	-	-	-	-	-
-	-	-	دولت آباد	ایوانک	مرکزی	دولت آباد
-	-	-	دولت آباد	چنگ الماس	-	-
چشمه بار	-	-	دولت آباد	ینگی کند	-	-
آغور	-	-	-	-	-	-
شکرچشمه	-	-	دولت آباد	دولت آباد	-	-
-	-	-	سنبل آباد	والایش	سلطانیه	سنبل آباد

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	پیش بینی	موجود	دهستان	نام روستای اصلی		
-	-	-	صائین قلعه	جداقیه	مرکزی	عباس آباد سفلی
-	-	-	سنبل آباد	بویین		
-	-	-	سنبل آباد	دوستگان		
-	-	-	سنبل آباد	حسین آباد		
-	-	-	سنبل آباد	سنبل آباد		
گلی	-	-	دولت آباد	خوشنام		
گل تپه	-	-	دولت آباد	امیر بستاق		
-	-	-	ابه‌رود	زره باش		
-	-	-	ابه‌رود	قفس آباد		
-	-	-	دولت آباد	نایجوک		
قره آغاج	-	-	ابه‌رود	قزلجه	مرکزی	عمیدآباد
قشلاق مردعلی	-	-	ابه‌رود	عباس آباد سفلی		
عباس آبادعلیا	-	-	صائین قلعه	ارهان		
-	-	-	صائین قلعه	الگزیر		
-	-	-	صائین قلعه	چرگر		
-	-	-	صائین قلعه	عمیدآباد		
-	-	-	درسجین	توده بین		
-	-	-	حومه	حصارقاجار		
-	-	-	حومه	قمچ آباد		
-	-	-	حومه	قروه		
-	-	-	گوزلدره	ساریجالو	سلطانیه	گوزلدره سفلی
-	-	-	گوزلدره	سلمان کندی		
سبزدرق	-	-	گوزلدره	خرمدرق		
گوزلدره علیا	-	-	گوزلدره	شکور آباد		
کردرق	-	-	گوزلدره	گوزلدره سفلی		
کردناب	-	-	سنبل آباد	ترکانده		
-	-	-	سنبل آباد	قیاسیه		
اسدآباد	-	-	سنبل آباد	ویر		
-	-	-	سلطانیه	قلعه سلطانیه		
اولنگ	-	-	سلطانیه	کبودگنبد		
ارجین	-	-	سنبل آباد	شلوار	سلطانیه	چپ دره
ندیرآباد	-	-	سلطانیه	چپ دره		

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	پیش بینی	موجود	دهستان	نام روستای اصلی		
-	-	-	سنبل آباد	ویک		
-	-	-	حومه	نورین	مرکزی	شریف آباد
-	-	-	صائین قلعه	پیرزاغه	مرکزی	صائین قلعه
-	-	-	صائین قلعه	خراسانلو		
-	-	-	صائین قلعه	کوه زین		
-	-	-	صائین قلعه	داشبلاغ		
-	-	-	صائین قلعه	سرو جهان		
-	-	-	صائین قلعه	کبود چشمه		
-	-	-	صائین قلعه	گاودره		
					مرکزی	هیدج

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

جدول ۱-۲-۵-۵. مشخصات خدمات مرکز های بهداشتی درمانی شهرستان فرمدره تا پایان ۱۳۸۱

نام	مرکز بهداشتی درمانی		پایگاه شهری - تعداد		تسهیلات		تیم سیار	
	موقعیت		ضمیمه		زایمان		پیش بینی	
	شهری روستایی	وضعیت	موجود	پیش بینی	موجود	پیش بینی	نام روستا	موجود
شماره ۱	*				-	-		-
شماره ۲	*				-	-		-
شماره ۳	*				-	-	ویستان بالا ویستان پایین گاوداری	-
شماره ۴	*				-	-		-
سوکهریز	*				-	+		-

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

جدول ۱-۲-۵-۶. مشخصات فانه بهداشت و روستاهای اقماری شهرستان فرمدره به تفکیک مراکز درمانی

روستای اقماری	خانه بهداشت				مرکز بهداشتی درمانی	
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	موجود	پیش بینی	دهستان	نام روستای اصلی		
-	-	-	-	-	مرکزی	شماره ۱ خرمدره
-	-	-	خرمدره	رحمت آباد	مرکزی	شماره ۲ خرمدره
اینجلین	-	-	الوند	اسلام آباد	مرکزی	شماره ۳ خرمدره
خلیفه لو	-	-	الوند	الوند		
پلاس	-	-	-	قلعه حسینی		
-	-	-	خرمدره	نصیر آباد		
-	-	-	-	-	مرکزی	شماره ۴
-	-	-	خرمدره	اردچین	مرکزی	سوکه ریز
-	-	-	خرمدره	باغ دره		
-	-	-	خرمدره	شویر		
-	-	-	خرمدره	فلج		
-	-	-	خرمدره	سوکه ریز		

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

جدول ۱-۲-۵-۷. مشخصات خدمات مرکزهای بهداشتی درمانی شهرستان فدا بنده تا پایان ۱۳۸۱

نام	مرکز بهداشتی درمانی		پایگاه شهری - تعداد		تسهیلات		تیم سیار	
	موقعیت	وضعیت	ضمیمه	غیر ضمیمه	زایمان		پیش بینی	موجود
					پیش	بینی		
شماره ۱	*				-	-	-	-
شماره ۲	*				-	-	-	-
شماره ۳	*				-	-	-	-
آقبلاغ سفلی	*				-	-	-	-
اولی بیک	*				-	-	-	-
باش قشلاق	*				-	-	-	-
بولاماجی	*				-	-	-	-
چوزوک	*				-	-	-	-
حسام آباد	*				-	-	-	-
حصار	*				-	-	-	-
دوتپه سفلی	*				-	-	-	-
زاغج	*				-	-	-	-
زرین آباد	*				+	+	-	-
سجاس	*				-	-	-	-
سهرورد	*				-	-	-	-
قیاسکندی	*				-	-	-	-
کرسف	*				-	+	-	-
جمال مرادی	*				-	-	-	-
گرماب	*				+	+	-	-
گوگجه بیلاق	*				-	-	-	-
محمودآباد	*				+	+	-	-
مزیدآباد	*				-	-	-	-
نعلبندان	*				-	-	-	-
نورآباد	*				-	-	+	-

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

جدول ۱-۲-۵-۸. مشخصات فانه بهداشت و (وستهای اقماری شهرستان فدا بنده به تفکیک مراکز درمانی)

نام	بخش	خانه بهداشت			
		موقعیت		وضعیت	
		نام روستای اصلی	دهستان	پیش بینی	موجود
شماره ۱ قیدار	مرکزی	زواجر	سجاسرود	-	-
شماره ۲ قیدار	مرکزی	ارقین	آقبلاغ	-	-
		زرند	آقبلاغ	-	-
		گوندره	حومه	-	-
		لاچوان	حومه	-	-

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	موجود	پیش بینی	دهستان	نام روستای اصلی		
-			حومه	نظرقلی		
اسلام آباد			سجاسرود	نہروان		
سیامان						
					مرکزی	شماره ۳ قیدار
شیخ موسی			آقبلاغ	آلنچه	سجاسرود	آقبلاغ سفلی
باریک آب			آقبلاغ	نصرت آباد		
چراغ مزرعه			آقبلاغ	سرین دره		
گوران						
چراغ حصاری			آقبلاغ	مهدی آباد		
قره گل						
ممقان						
شین						
اوج بلاغ			آقبلاغ	آقبلاغ سفلی		
قمشلو						
کرد لو			قشلاقات افشار	اصلانلو	افشار	اولی بیک
قمشلو			شیوانات	تاتارده		
چقلوی علیا						
چقلوی سفلی						
حصار شیوان			شیوانات	گوگرچینک		
بختی			شیوانات	فریدون		
ینگی آباد						
توجید لو			شیوانات	اولی بیک		
قاجار						
تازه قشلاق			قشلاقات افشار	آفا چقلو	افشار	باش قشلاق
وکیل قشلاق						
ورمانلو			قشلاقات افشار	توتورقان		
کملر						
طاهرلو			قشلاقات افشار	جمعه لو		
عیسی بیگلو						
پیغمبرلو						
یقینلو			قشلاقات افشار	حسن لو		
محمد لو						
تیمورلو						
مصطفی لو						
کند تاتار			قشلاقات افشار	قویجوق علیا		

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	موجود	پیش بینی	دهستان	نام روستای اصلی		
محمد شاهلو						
آق قویی			قشلاقات افشار	منداق		
آجی کهریز						
علی مردان						
گل بلاغی						
گنداب			قشلاقات افشار	یساول		
خلیفه لو						
گوکجه کز						
باغلوچه			قشلاقات افشار	باش قشلاق		
قلیچ قیه						
چریکلو						
چلاخور			سجاسرود	چنگوری	سجاسرود	بولماچی
-			سجاسرود	دابانلو		
امام کندی			سجاسرود	ینگجه		
محمدآباد			سجاسرود	بولماچی		
-			سجاسرود	زرزر	سجاسرود	چوزک
اسپرین			سجاسرود	دولجین		
-			سجاسرود	آقاجری		
-			سجاسرود	چوزک		
سرشبار			زرینه رود	گل تپه	بزینه رود	حسام آباد
زاغه لو						
مسگر			شیوانات	بورون		
قازخلوی علیا			زرینه رود	حسام آباد		
قینرجه			خرارود	آبی سفلی	مرکزی	حصار
-			خرارود	تورپاخلو		
-			کرسف	پسکوهان		
-			کرسف	عینجیک		
قره محمد			کرسف	کره چال		
-			کرسف	حصار		
-			حومه	آقجه قیا	مرکزی	دوتپه سفلی
قطار بلاغی			حومه	پرچین		
گل مکان						
رباط						
قانی			حومه	چپقلو		
-			حومه	ده شیر		

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	پیش بینی	موجود	دهستان	نام روستای اصلی		
دوتپه علیا			حومه	دوتپه سفلی	بزینه رود	زاغج
-			زرینه رود	سقرچین		
داش تپه			خرارود	شعبان		
اورگنجه					بزینه رود	زرین آباد
بولدوق			زرینه رود	قجور		
-			بزینه رود	محمد خلیج		
-			زرینه رود	زاغج		
-			بزینه رود	استرود		
-			زرینه رود	ارقین بلاغ		
-			زرینه رود	سر این		
-			زرینه رود	شهید آباد		
قره ولی			زرینه رود	قزلبلاغ		
-			زرینه رود	قشقجه		
خانلار			زرینه رود	قره محمد	سجاسرود	سجاس
-			زرینه رود	زرین آباد		
زونیق			سجاسرود	چنگور		
-			سجاسرود	خند آب		
-			سجاسرود	خوش		
-			سجاسرود	نہاویس	سجاسرود	سجاس
حسن آباد			سجاسرود	سجاس		
چوخوربورد			سهرورد	ابدالر		
اوشانیان					مرکزی	سهرورد
گوشترین						
مهرین آباد			سهرورد	مادآباد		
-			سهرورد	سهرورد	بزینه رود	قیاسکندی
در بند			زرینه رود	اردهین		
امام کهریز			زرینه رود	امیرلو		
بصرک					مرکزی	کرسف
-			زرینه رود	داش بلاغ		
یاستی بلاغ			زرینه رود	سر اب		
-			بزینه رود	غلام ویس		
عموکندی			زرینه رود	قیاسکندی		
قره کهریز					مرکزی	کرسف
یارمجا			کرسف	ابراهیم آباد		
قره محمد						

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	موجود	پیش بینی	دهستان	نام روستای اصلی		
عباسلو						
شهید چمنی			کرسف	دلایر سفلی		
دوغانلو			کرسف	صالح آباد		
چپقلو			کرسف	قلعه جوق		
بیوک قشلاق						
شورجه			کرسف	کسیک		
داش آلتی			کرسف	یاراحمد لو		
مهدیلو						
کچل آلو						
کشکنلو						
افشارلو						
کینه دوزلو						
-			کرسف	کرسف		
-			بزینه رود	بزین	بزینه رود	جمال مرادی
-			بزینه رود	توزلو		(کهلا)
-			بزینه رود	حی		
-			بزینه رود	شورور		
-			بزینه رود	کهلا		
خلیفه قشلاق			شیوانات	آفجه گنبد	افشار	گرماب
قمچقای						
رستم آباد						
حصار علیا			شیوانات	حصار سفلی		
-			شیوانات	سوله		
یوز باشی			شیوانات	قویی		
				مصرآباد		
دینی بیگ			شیوانات	نریمان قشلاق		
گونای						
-			شیوانات	گرماب		
-			زرینه رود	آغوزلو	مرکزی	گوکجه بیلاق
گمش تپه			کرسف	بیگم آغا		
دوراخلو						
پنبه زبان			زرینه رود	پیرمرزبان		
منطش			خرارود	حسین آباد		
دولاب						
کوسج آباد	۷					
سعید محمد			خرارود	هیرآباد		

روستای اقماری	خانه بهداشت			مرکز بهداشتی درمانی		
	وضعیت		موقعیت		بخش	نام
	موجود	پیش بینی	دهستان	نام روستای اصلی		
دلایر علیا			کرسف	قول علی	مرکزی	محمودآباد
سازین			خرارود	گو گجه بیلاق		
-			خرارود	آهار مشکین		
کهریز			خرارود	اینچه		
ینگلی کند						
-			خرارود	خالق آباد		
-			خرارود	زرین گل		
-			خرارود	قوشه کند		
علی آباد			خرارود	کوچ تپه		
پیر گاو گل						
خان آباد						
آقبلاغ علیا			خرارود	گنک	سجاسرود	مزیدآباد
گیل			خرارود	محمودآباد		
خمارک			سجاسرود	ده جلال		
شوراب						
سرخه دیزج			سجاسرود	پابند		
-			حومه	داشلوجه		
کبوترک			سجاسرود	کشک آباد		
-			سجاسرود	مجیدآباد		
-			سجاسرود	مزیدآباد		
-			حومه	بیجقین		
رحمت آباد			حومه	بلکه شیر	مرکزی	نعلبندان
-			حومه	توپ قره		
-			حومه	شیخ آلو		
-			حومه	ورجوشان		
-						
-			حومه	نعلبندان		
-						
شهرستانک			خرارود	جرین	مرکزی	نورآباد
-			خرارود	کهل آباد		
-			خرارود	نورآباد		

مأخذ: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان

نقشه ۱-۲-۵/۱ شبکه کامل خدمات درمانی بهداشتی ناحیه ابهر را، بر حسب داده های طرح گسترش پنج ساله خدمات درمانی بهداشتی، نمایش می دهد.

اصلاح بعدی در طرح گسترش در بررسی بخش نخست طرح جامع ناحیه ابهر، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان زنجان، نکات زیر را یادآور گردید:

الف: ناحیه ابهر

احداث ۳ واحد پایگاه اورژانس داخل شهر - یک واحد بعنوان مرکز و دو واحد بعنوان پایگاه؛

یک پایگاه اورژانس جاده ای بین ابهر و موجود است؛

۲- احداث یک پایگاه اورژانس بین جاده ای بین خدابنده و خرمدره (دوتپه)؛

۲- آموزش و پرورش

۲-۱- تشکیلات آموزش و پرورش عمومی

تشکیلات آموزش و پرورش عمومی بصورت منطقه ای اداره می شود. بدین ترتیب، هر شهرستان از یک یا چند منطقه آموزش و پرورش تشکیل می گردد و هر منطقه دارای یک اداره آموزش و پرورش است که بطور مستقل عمل می کند، و هر سال در ۱۵ آبان ماه یک آمارگیری سراسری از تمامی واحدهای آموزشی زیر پوشش بصورت فرم های پرسش نامه ای انجام می دهند که تحت برنامه کامپیوتری یکسان، اطلاعات آن ذخیره سازی و طبقه بندی می گردد و نتیجه آن به مرکز استان (و نه به مرکز شهرستان) ارسال می گردد.

در ناحیه ابهر ۶ منطقه آموزش و پرورش وجود دارد. جدول ۷۵ حوزه زیر پوشش منطقه ها را نمایش می دهد.

۲-۲- بررسی آموزش و پرورش در ناحیه ابهر

در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ در ناحیه ابهر تعداد ۵۶۷۷۰ دانش آموز شامل ۵۰۸۱۳ دانش آموز دختر و ۶۰۶۶۰ دانش آموز پسر در تعداد ۸۳۹ آموزشگاه و در ۵۷۸ باب ساختمان به تحصیل اشتغال داشته اند. در

همین سال تحصیلی تعداد ۳۵۳۲ معلم در ۳۹۸۷ کلاس دایر و در ۲۴۹۶ اتاق کلاس به کل دانش آموزان ناحیه درس داده اند. جدول ۱-۲-۵-۹ اطلاعات اشاره شده در بالا را به تفکیک شهرستان و شهر و روستا نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۵-۹. موزه زیر پوشش منطقه های آموزش و پرورش در نامیه ابهر ۱۳۷۸

شهرستان		منطقه های آموزش و پرورش		
تعداد	نام	تعداد و نام شهرها	تعداد و نام دهستان ها	تعداد روستاها
۲	ابهر	ابهر. صائین قلعه. هیدج ابهررود. حومه. دولت آباد. درسجین. صائین ۹۴ قلعه ۵		
	ساطانیه	سطانیه	سلطانیه. سنبل آباد. گوزلدرد	۵۲۳
۱	خرمدره	خرمدره	خرمدره. الوند	۲۹
	خدابنده	خدابنده	خرمدره. الوند	۲
۳	خدابنده	قیدار. سجاس	کرسف. حومه. سپرورد. خاررود. آق بلاغ. ۱۴۸ سجاسرود	۶
	افشار	گرماب	شیوانات. قشلاقات افشار	۷۵۲
	بزینه رود	زرین رود	بزینه رود. زرینه رود	۴۵۲
۶	ناحیه ابهر		۲۰	۴۴۳

جدول ۱-۲-۵-۱۰. اطلاعات عوامل آموزشی نامیه ابهر در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶

حوزه	تعداد دانش آموزان			تعداد معلمان	تعداد آموزشگاه	تعداد آموزشی ساختمان	تعداد کلاس	تعداد اتاق
	پسر	دختر	جمع					
شهرستان ابهر	کل	۱۹۳۶۷	۱۶۷۶۳	۳۶۱۳۰	۱۲۵۲	۲۵۵	۱۲۸۷	۸۷۱
	شهری	۱۲۵۶۷	۱۱۱۹۲	۲۳۷۵۹	۷۹۸	۱۰۱	۷۷۵	۴۶۰
	روستایی	۶۸۰۰	۵۵۷۱	۱۲۳۷۱	۴۵۶	۱۵۴	۱۲۶	۵۱۲
شهرستان خرمدره	کل	۱۴۵۶۷	۱۳۳۵۴	۲۷۹۲۱	۹۵۶	۱۵۳	۹۲۹	۵۱۲
	شهری	۱۰۵۸۲	۱۰۱۲۸	۲۰۷۱۰	۷۲۳	۸۳	۶۴۹	۳۴۳
	روستایی	۳۹۸۵	۳۲۲۶	۷۲۱۱	۲۳۳	۷۰	۴۴	۲۸۰
شهرستان خدابنده	کل	۲۶۷۲۶	۲۰۶۹۶	۴۷۴۲۲	۱۳۲۴	۴۳۱	۱۷۷۱	۱۱۱۳
	شهری	۵۵۹۳	۴۶۴۱	۱۰۲۳۴	۳۲۹	۴۴	۳۲۰	۱۶۹
	روستایی	۲۱۱۳۳	۱۶۰۵۵	۳۷۱۸۸	۹۹۵	۳۷۸	۲۸۹	۹۴۴
ناحیه ابهر	کل	۶۰۶۶۰	۵۰۸۱۳	۱۱۱۴۷۳	۳۵۳۲	۸۳۹	۳۹۸۷	۲۴۹۶
	شهری	۲۸۷۴۲	۲۵۹۶۱	۵۴۷۰۳	۱۸۵۰	۲۲۸	۱۷۴۴	۹۷۲
	روستایی	۳۱۹۱۸	۲۴۸۵۲	۵۶۷۷۰	۱۶۸۲	۶۱۱	۲۲۴۳	۱۵۲۴

منبع: سیمای اجتماعی-اقتصادی شهرستان های استان زنجان در سال ۱۳۷۶

۲-۳- ترکیب دانش آموزان

در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ از مجموع دانش آموزان ۶۲۰۹۷ نفر برابر ۵۵.۷٪ در مقطع ابتدایی، ۳۰۵۲۶ نفر برابر ۲۷.۴٪ در مقطع راهنمایی و ۱۸۸۵۰ نفر برابر ۱۶.۹٪ در مقطع متوسطه بودند. جدول ۱-۲-۱-۵ تعداد و ترکیب دانش آموزان را در هر سه مقطع و بتفکیک شهرستان ها و نقاط شهری و روستایی نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۱-۵. تعداد و ترکیب دانش آموزان نامیه ابهر بتفکیک مقطع، شهرستان و شهری و روستایی در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶

حوزه	ابتدایی		راهنمایی		متوسطه		کل سه مقطع		
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
شهرستان ابهر	کل	۱۷۸۰۳	۴۹/۳	۱۰۵۴۱	۹۲/۲	۷۷۸۶	۲۱/۵	۳۶۱۳۰	۱۰۰
	شهری	۹۴۳۵	۳۹/۷	۷۲۰۶	۳۰/۳	۷۱۱۸	۳۰/۰	۲۳۷۵۹	۱۰۰
	روستایی	۸۳۶۸	۶۷/۶	۳۳۳۵	۲۷/۰	۶۶۸	۵/۴	۱۲۳۷۱	۱۰۰
شهرستان خرمدره	کل	۱۴۳۳۴	۱۱/۳	۸۳۱۰	۲۹/۸	۵۲۷۷	۱۸/۹	۲۷۹۲۱	۱۰۰
	شهری	۹۵۰۳	۴۵/۹	۶۰۸۵	۲۹/۴	۵۱۲۲	۲۴/۷	۲۰۷۱۰	۱۰۰
	روستایی	۴۸۳۱	۶۷/۰	۲۲۲۵	۳۰/۹	۱۵۵	۲/۱	۷۲۱۱	۱۰۰
شهرستان خدابنده	کل	۲۹۹۶۰	۶۳/۲	۱۱۶۷۵	۲۴/۶	۵۷۸۷	۱۲/۲	۴۷۴۲۲	۱۰۰
	شهری	۳۹۲۰	۳۸/۳	۲۷۹۴	۲۷/۳	۳۵۲۰	۳۴/۴	۱۰۲۳۴	۱۰۰
	روستایی	۲۶۰۴۰	۷۰/۰	۸۸۸۱	۲۳/۹	۲۲۶۷	۶/۱	۳۷۱۸۸	۱۰۰
ناحیه ابهر	کل	۶۲۰۹۷	۵۵/۷	۳۰۵۲۶	۲۷/۴	۱۸۸۵۰	۱۶/۹	۱۱۱۴۷۳	۱۰۰
	شهری	۲۲۸۵۸	۴۱/۸	۱۶۰۸۵	۲۹/۴	۱۵۷۶۰	۲۸/۸	۵۴۷۰۳	۱۰۰
	روستایی	۳۹۲۳۹	۶۹/۱	۱۴۴۴۱	۲۵/۴	۳۰۹۰	۵/۵	۵۶۷۷۰	۱۰۰

منبع: سیمای اجتماعی-اقتصادی شهرستان های استان زنجان در سال ۱۳۷۶

۲-۴- بررسی وضعیت مقطع ابتدایی در ناحیه ابهر

در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ در ناحیه ابهر، در مقطع ابتدایی، تعداد ۶۲۰۹۷ دانش آموز شامل ۲۹۲۰۳ دانش آموز دختر و ۳۲۸۹۴ دانش آموز پسر در تعداد ۴۸۱ دبستان و در ۳۹۵ باب ساختمان به تحصیل اشتغال داشته اند. در همین سال تحصیلی تعداد ۱۸۴۱ معلم در ۲۲۵۵ کلاس دایر و در ۱۴۹۹ اتاق کلاس به کل دانش آموزان دبستانی ناحیه درس داده اند. جدول ۱-۲-۵-۱۲ اطلاعات اشاره شده در بالا را به تفکیک شهرستان و شهر و روستا نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۵.۱۲. اطلاعات عوامل آموزشی نامیه ابهر در مقطع ابتدایی در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶

حوزه	تعداد دانش آموزان دبستانی			تعداد معلمان	تعداد آموزشگاه	تعداد ساختمان آموزشی	تعداد کلاس	تعداد اتاق کلاس
	پسر	دختر	جمع					
شهرستان ابهر	کل	۹۲۳۲	۸۵۷۱	۱۷۸۰۳	۶۰۸	۱۴۲	۱۱۷	۴۶۹
	شهری	۴۷۴۷	۴۶۸۶	۹۴۳۵	۳۲۱	۴۳	۲۴	۳۱۶
	روستایی	۴۴۸۵	۳۸۸۳	۸۳۶۸	۲۸۷	۹۹	۹۳	۲۸۳
شهرستان خرمدره	کل	۷۵۳۹	۶۷۹۵	۱۴۳۳۴	۴۵۰	۷۶	۴۸	۲۷۸
	شهری	۴۹۳۶	۴۵۶۷	۹۵۰۳	۳۰۰	۳۶	۱۹	۱۶۵
	روستایی	۲۶۰۳	۲۲۲۸	۴۸۳۱	۱۵۰	۴۰	۲۹	۱۱۳
شهرستان خدابنده	کل	۱۶۱۲۳	۱۳۸۳۷	۲۹۹۶۰	۷۸۳	۲۶۳	۲۳۰	۷۵۲
	شهری	۲۰۱۲	۱۹۰۸	۳۹۲۰	۱۲۲	۱۶	۹	۶۹
	روستایی	۱۴۱۱۱	۱۱۹۲۹	۲۶۰۴۰	۶۶۱	۲۴۷	۲۲۱	۶۸۳
ناحیه ابهر	کل	۳۲۸۹۴	۲۹۲۰۳	۶۲۰۹۷	۱۸۴۱	۴۸۱	۳۹۵	۱۴۹۹
	شهری	۱۱۶۹۵	۱۱۱۶۱	۲۲۸۵۸	۷۴۳	۹۵	۳۴۳	۷۴۶
	روستایی	۲۱۱۹۹	۲۶۰۴۰	۳۴۸۹۱	۱۰۹۸	۳۸۶	۵۲	۱۵۰۹

منبع: سیمای اجتماعی-اقتصادی شهرستان های استان زنجان در سال ۱۳۷۶

۲-۵- بررسی وضعیت مقطع راهنمایی در ناحیه ابهر

در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ در ناحیه ابهر، در مقطع راهنمایی، تعداد ۳۰۵۲۶ دانش آموز شامل ۱۳۳۳۰ دانش آموز دختر و ۱۷۱۹۶ دانش آموز پسر در تعداد ۲۴۸ آموزشگاه راهنمایی و در ۱۳۹ باب ساختمان به تحصیل اشتغال داشته اند. در همین سال تحصیلی تعداد ۱۰۲۹ معلم در ۱۰۸۹ کلاس دایر و در ۶۲۵ اتاق کلاس به کل دانش آموزان راهنمایی ناحیه درس داده اند. جدول ۱-۲-۵-۱۳ اطلاعات اشاره شده در بالا را به تفکیک شهرستان و شهر و روستا نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۵.۱۳. اطلاعات عوامل آموزشی نامیه ابهر در مقطع راهنمایی در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶

حوزه	تعداد دانش آموزان راهنمایی			تعداد معلمان	تعداد آموزشگاه	تعداد ساختمان	تعداد کلاس	تعداد اتاق کلاس
	پسر	دختر	جمع					
شهرستان ابهر	کل	۵۸۲۳	۴۷۱۸	۱۰۵۴۱	۳۷۰	۷۲	۴۶	۲۴۳
	شهری	۳۹۴۶	۳۲۶۰	۷۲۰۶	۲۳۴	۲۸	۱۵	۱۲۳
	روستایی	۱۸۷۷	۱۴۵۸	۳۳۳۵	۱۳۶	۴۴	۳۱	۱۲۰
شهرستان خرمدره	کل	۴۳۱۷	۳۹۹۲	۸۳۱۰	۳۰۱	۵۲	۲۳	۱۲۱
	شهری	۳۰۵۳	۳۰۳۲	۶۰۸۵	۲۲۴	۲۵	۸	۶۵
	روستایی	۱۲۶۴	۹۶۱	۲۲۲۵	۷۷	۲۷	۱۵	۵۶
شهرستان خدابنده	کل	۷۰۵۶	۴۶۱۹	۱۱۶۷۵	۳۵۸	۱۲۴	۷۰	۲۶۱

طرح جامع توسعه و عمران نامیه ابهر (تیر ۸۸) ۱-۲-۵-۱۸ ۲۵ مهندسین مشاور آرمانشهر

شهری	۱۵۴۹	۱۲۴۵	۲۷۹۴	۸۸	۱۳	۶	۸۲	۴۶
روستایی	۵۵۰۷	۳۳۷۴	۸۸۸۱	۲۷۰	۱۱۱	۶۴	۳۶۶	۲۱۵
کل	۱۷۱۹۶	۱۳۳۳۰	۳۰۵۲۶	۱۰۲۹	۲۴۸	۱۳۹	۱۰۸۹	۶۲۵
شهری	۸۵۴۸	۱۶۰۸۵	۱۶۰۸۵	۵۴۶	۶۶	۲۹	۴۹۱	۲۳۴
روستایی	۸۶۴۸	۵۷۹۳	۱۴۴۴۱	۴۸۳	۱۸۲	۱۱۰	۵۹۸	۳۹۱

منبع: سیمای اجتماعی-اقتصادی شهرستان های استان زنجان در سال ۱۳۷۶

۲-۶- بررسی وضعیت مقطع متوسطه در ناحیه ابهر

در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶ در ناحیه ابهر، در مقطع متوسطه (عمومی، فنی و حرفه ای، کشاورزی و پیش دانشگاهی)، تعداد ۱۸۸۵۰ دانش آموز شامل ۸۲۸۰ دانش آموز دختر و ۱۰۵۷۰ دانش آموز پسر در تعداد ۱۳۰ دبیرستان و در ۴۴ باب ساختمان به تحصیل اشتغال داشته اند. در همین سال تحصیلی تعداد ۶۶۲ معلم در ۶۴۳ کلاس دایر و در ۳۷۲ اتاق کلاس به کل دانش آموزان متوسطه ناحیه درس داده اند. جدول ۸۰ اطلاعات اشاره شده در بالا را به تفکیک شهرستان و شهر و روستا نمایش می دهد.

نقشه ۱-۲-۵/۲ مجموعه واحدهای آموزشی ناحیه ابهر را در سال تحصیلی ۸۱-۱۳۸۰ نمایش

می دهد.

جدول ۱-۲-۵-۱۴. اطلاعات عوامل آموزشی نامیه ابهر در مقطع متوسطه (عمومی، فنی و حرفه ای، کشاورزی و پیش دانشگاهی) در سال تحصیلی ۷۷-۱۳۷۶

حوزه	تعداد دانش آموزان متوسطه			تعداد معلمان	تعداد آموزشگاه ساختمان	تعداد کلاس دایر	تعداد اتاق کلاس	تعداد	
	پسر	دختر	جمع						
شهرستان ابهر	کل	۴۳۱۲	۳۴۷۴	۷۷۸۶	۲۷۴	۴۱	۲۰	۲۶۷	۱۵۹
شهری	شهری	۳۸۷۴	۳۲۴۴	۷۱۱۸	۲۴۳	۳۰	۱۸	۲۳۲	۱۵۱
روستایی	روستایی	۴۳۸	۲۳۰	۶۶۸	۳۱	۱۱	۲	۳۵	۸
شهرستان خرمدره	کل	۲۷۱۱	۲۵۶۶	۵۲۷۷	۲۰۵	۲۵	۱۴	۱۷۱	۱۱۳
شهری	شهری	۲۵۹۳	۲۵۲۹	۵۱۲۲	۱۹۹	۲۲	۱۴	۱۶۴	۱۱۳
روستایی	روستایی	۱۱۸	۳۷	۱۵۵	۶	۳	۰	۷	۰
شهرستان خداآینده	کل	۳۵۴۷	۲۲۴۰	۵۷۸۷	۱۸۳	۴۴	۱۰	۲۵	۱۰۰
شهری	شهری	۲۰۳۲	۱۴۸۸	۳۵۲۰	۱۱۹	۱۵	۶	۱۱۱	۵۴
روستایی	روستایی	۱۵۱۵	۷۵۲	۲۲۶۷	۶۴	۲۹	۴	۹۴	۴۶
ناحیه ابهر	کل	۱۰۵۷۰	۸۲۸۰	۱۸۸۵۰	۶۶۲	۱۳۰	۴۴	۶۴۳	۳۷۲
شهری	شهری	۸۴۹۹	۷۲۶۱	۱۵۷۶۰	۵۶۱	۶۷	۳۸	۵۰۷	۳۱۸
روستایی	روستایی	۲۰۷۱	۱۰۱۹	۳۰۹۱	۱۰۱	۴۳	۶	۱۳۶	۵۴

منبع: سیمای اجتماعی-اقتصادی شهرستان های استان زنجان در سال ۱۳۷۶

۳- تفریحی و گردشگری

۳-۱- جاذبه های گردشگری

طبیعت گونه گون ناحیه ابهر دارای ویژگی ها و جاذبه های گردشگری است که هر ساله تعدادی گردشگر برای تفریح و استراحت و بهره وری از امکانات و زیبایی های از نقاط خاص این طبیعت دیدن می کنند. از جمله این نقاط می توان به کوه ها و قله ها و شیب های مهم، چشمه های آب معدنی، دریاچه ها و تالاب ها، رودخانه های مهم، چشمه ها و سر چشمه ها و امثال آن اشاره نمود. جدول های ۸۰ تا ۸۴ نقاط دارای جاذبه های طبیعی برای گردشگری را نمایش می دهد.

۳-۲- امکانات گردشگری

در سال ۱۳۷۶ از ۷۹۱۴۱ گردشگر داخلی از استان زنجان بازدید کرده اند، ۶۶۴۷ نفر، یا ۸.۳۴ درصد، سهم ناحیه ابهر بوده است. در حالیکه در همین سال از ۷۹۱ جهانگرد خارجی بازدید کننده از استان زنجان، سهم ناحیه ابهر ۳۴۱ نفر، یا ۴۳.۱۱ درصد بوده است.

در همین سال، ناحیه ابهر فاقد هتل بوده و از ۲۱ مرکز اقامتی از نوع دیگر با ۷۲۲ تخت در استان زنجان، سهم ناحیه ابهر تنها ۴ مرکز اقامتی با ۸۳ تخت بوده است. کل تخت در هتل و سایر مراکز اقامتی در استان زنجان ۸۹۲ واحد بود، که سهم تخت در ناحیه ۹.۳ درصد را تشکیل می داده است.

ناحیه ابهر، همچنین، از ۱۵ رستوران و چلوکبابی نیز برخوردار بوده است (جدول ۱-۲-۵-۱۵).

جدول ۱-۲-۵-۱۵. تعداد جهانگردان و امکانات گردشگری در ناحیه ابهر - ۱۳۷۶

حوزه	تعداد جهانگردان		هتلها			سایر مراکز اقامتی		تعداد رستوران و چلوکبابی	تعداد جای خانه، کبابی، و جگرپزی
	داخلی	خارجی	ظرفیت		ظرفیت				
			تعداد	تخت	اتاق	تخت			
استان زنجان	۷۹۱۴۱	۷۹۱	۹۰	۱۷۰	۲۱	۲۶۴	۷۲۲	۴۴	۳۹
ابهر	۱۷۶۹	۳۱۲	-	-	۲	۱۵	۳۸	۱۰	۴
خرمدره	۲۶۱۹	۱۲	-	-	۲	۱۱	۴۵	۳	۲
خدابنده	۲۲۵۹	۱۷	-	-	-	-	-	۲	۲
ناحیه ابهر	۶۶۴۷	۳۴۱	-	-	۴	۲۶	۸۳	۱۵	۸

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۸-۱

۴- فرهنگی

در سال ۱۳۷۶ در ناحیه ابهر، ۱۵ کتابخانه با نزدیک به ۸۰ هزار جلد کتاب، و با بیش از ۷۵۰۰ عضو و ۲۸۱ هزار مراجع گزارش شده است (جدول ۱-۲-۵-۱۶). بیش از نیمی از کتابخانه ها در نقاط روستایی قرار داشته اند. تعداد کتابخانه در ناحیه، ۶۲۵ درصد، و ۵۱.۳ درصد، تعداد اعضا ۲۵.۳۷ درصد، و تعداد مراجعین ۴۳.۳۱ در موارد مشابه در کل استان زنجان بوده است.

جدول ۱-۲-۵-۱۶. اطلاعات مربوط به کتابخانه های عمومی - سال ۱۳۷۶

حوزه	نقاط شهری			نقاط روستایی			جمع
	تعداد کتابخانه	تعداد اعضا	تعداد مراجعین	تعداد کتابخانه	تعداد اعضا	تعداد مراجعین	
استان زنجان	۱۴	۱۲۹۱۰۸	۲۶۷۸۶	۱۰۵۳۴۶۸۴	۲۹۳۴۲۶۲۹۸	۲۴۱۱۴۲۷۲	۱۵۵۴۰۶
شهرستان ابهر	۴	۳۴۱۴۸	۳۱۵۷	۴۱۰۳۵۲۴	۱۸۶۸۱۳۰۱۹	۸۳۱۲۹۸	۴۷۱۶۷
شهرستان زنجان	۲	۱۲۶۹۸	۱۳۷۵	۳۲۱۵۰	-	-	۱۲۶۹۸
شهرستان خرمدره	۱	۱۰۷۳۵	۴۲۵	۴۱۲۶۸	۷۱۶۹۱۴۳	۵۷۲۸۴۸	۱۹۸۷۸
ناحیه ابهر	۷	۵۷۸۵۱	۴۹۵۷	۸۱۷۷۳۰۲	۲۵۸۴۱۹۱۶۲	۱۵۱۰۴۱۴۶	۷۹۷۴۳

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۴-۱

در سال ۱۳۷۶ در ناحیه ابهر، یک مطبوعه محلی (که هنوز شروع به کار ننموده بود)، ۴ چاپخانه، ۲

سینما با ظرفیت کل ۶۰۰ تماشاگر، ۲۶ مجمع و نمایشگاه فرهنگی، یک مرکز میراث فرهنگی، و یک مجتمع

فرهنگی و هنری، و بدون سالن تأثر و موزه گزارش شده است. در همین سال، ۱۶۲ فیلم سیار در

روستاهای ناحیه نمایش داده شده، و ۵۶ دوره هنری اجرا شده است (جدول ۱-۲-۵-۱۷).

جدول ۱-۲-۵-۱۷. اطلاعات فرهنگی و هنری در نامیه ابهر- سال ۱۳۷۶

حوزه	مطبوعات محلی	چاپخانه	سینما	ظرفیت سینما (نفر)	تعداد		دوره	مراکز مجامع و های		مراکز مجتمعی
					سایر مراکز نمایش	مراکز نمایش فیلم		موزه میراث فرهنگی	فرهنگی و هنری	
استان زنجان	۵	۱۷	۶	۲۶۰۰	مساجد و مدارس	۲	۴۷۰	۳۷	۱۰۸	۲
شهرستان ابهر	۱	۲	۱	۳۵۰	مساجد و مدارس	-	۵۵	۸	۴۶	۱
شهرستان خرمدره	-	۱	-	-	مساجد و مدارس	-	۲۵	-	۱	-
شهرستان خدابنده	-	۱	۱	۲۵۰	مساجد و مدارس	-	۸۲	۱۶	۹	-
ناحیه ابهر	۱	۴	۲	۶۰۰	مساجد و مدارس	-	۱۶۲	۲۴	۵۶	۱

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۴-۳

۵- ورزشی

در سال ۱۳۷۶ در ناحیه ابهر، امکانات ورزشی به صورت ۵ استادیوم موجود با ظرفیت کل ۴۰۰۰ نفر، ۱۶ سالن ورزشی موجود با ظرفیت کل ۱۴۰۰ نفر، ۱۵ سالن ورزشی در دست اجرا با ظرفیت کل ۸۸۰۰ نفر، یک استخر شنا روباز با ظرفیت ۳۰۰ نفر، ۲ استخر سر پوشیده با ظرفیت کل ۹۰۰ نفر، یک پیست دو و میدانی در دست احداث با ظرفیت ۵۰ نفر، ۵ زمین فوتبال چمن با ظرفیت کل ۲۳۰۰ نفر، ۵۰ زمین فوتبال خاکی با ظرفیت کل ۲۵۰۰ نفر، ۲ زمین والیبال روباز با ظرفیت کل ۵۰ نفر، و یک زمین بسکتبال روباز با ظرفیت ۵۰ نفر، و بدون زمین تنیس و پیست اسکی، گزارش شده است (جدول ۱-۲-۵-۱۸).

جدول ۱-۲-۵-۱۸. امکانات ورزشی بخش تربیت بدنی و امور جوانان در نامیه ابهر - سال ۱۳۷۶

حوزه	استادیوم			سالن ورزشی			استخر شنا		
	مورد بهره برداری	در دست اجرا	مورد بهره برداری	در دست اجرا	تعداد ظرفیت	تعداد ظرفیت	تعداد ظرفیت	تعداد ظرفیت	سرپوشیده
استان زنجان	۷	۲	۳۰	۳۱	۱۲۰۰۰	۱	۳۰۰	۴	۲۱۰۰
شهرستان ابهر	۳	-	۱۰	۸	۸۰۰۰	۱	۳۰۰	۱	۶۰۰
شهرستان خرمدره	۱	-	-	۲	۴۰۰	-	-	-	۳۰۰
شهرستان خدابنده	۱	-	-	۶	۴۰۰	۵	۴۰۰	-	-
ناحیه ابهر	۵	-	۱۶	۱۵	۱۴۰۰	۱	۳۰۰	۲	۹۰۰

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۱-۶

ادامه جدول ۱-۲-۵-۱۸.

حوزه	پیست دو و میدانی			زمین فوتبال			زمین والیبال		
	مورد بهره برداری	در دست اجرا	چمن	خاکی	تعداد ظرفیت	تعداد ظرفیت	تعداد ظرفیت	تعداد ظرفیت	سرپوشیده
استان زنجان	۲	۲	۷	۷۷	۴۴۱۰	۳	۸۰	-	-
شهرستان ابهر	-	۱	۳	۴۰	۱۵۰۰	۲	۵۰	-	-
شهرستان خرمدره	-	-	۱	۵۰۰	۱۰	۵۰۰	-	-	-
شهرستان خدابنده	-	-	۱	-	۳۰۰	-	-	-	-
ناحیه ابهر	-	۱	۵	۵۰	۲۳۰۰	۲	۵۰	-	-

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۱-۶

ادامه جدول ۱-۲-۵-۱۸.

حوزه	زمین بسکتبال		زمین تنیس		
	رو باز	سرپوشیده	رو باز	سرپوشیده	پیست اسکی
استان زنجان	۱	۵۰	-	-	۱
شهرستان ابهر	۱	۵۰	-	-	-
شهرستان خرمدره	-	-	-	-	-
شهرستان خدابنده	-	-	-	-	-
ناحیه ابهر	۱	۵۰	-	-	-

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۷۶. جدول ۱-۶

۶- آبادی های اوقافی

با توجه به اینکه تعداد قابل ملاحظه ای از آبادی های شهرستان خدابنده، به طور کلی یا جزئی، جزو املاک موقوفه قرار دارند، و هرگونه سرمایه گذاری در آن بایستی با موافقت و مشارکت سازمان اوقاف شهرستان انجام پذیرد، لذا نام این آبادی ها در جدول ۱-۲-۵-۱۹ و موقعیت آنان در نقشه ۱-۲-۵-۳ نمایش داده شده است.

جدول ۱-۲-۵-۱۹. آبادی های وقفی در شهرستان خدابنده - در سال ۱۳۷۸

ردیف	نام آبادی	سهام وقف	ردیف	نام آبادی	سهام وقف	ردیف	نام آبادی	سهام وقف
۱	زرزر	۶ دانگ	۱۱	اوچرانیان	۳ دانگ	۲۱	در بند	۶ دانگ
۲	دبانلو	۴ دانگ	۱۲	عینچیک	۱۴.۵ شعیر	۲۲	زواجر	۸۸ شعیر
۳	داشبلاغ	۲۴ شعیر	۱۳	باریکاب	۱۲ شعیر	۲۳	گوندره	۶ دانگ
۴	شاه بکندی	۶ دانگ	۱۴	گنگک	۸ شعیر	۲۴	تخت	۲۰ شعیر
۵	دولچین	۶ دانگ	۱۵	دهجلال	۶ دانگ	۲۵	نعلبندان	۶ دانگ
۶	بولامچی	۶ دانگ	۱۶	خمارک	۳ شعیر	۲۶	خدابنده	۶ دانگ
۷	ینگچه	۶ دانگ	۱۷	قراء محمد	۱۴ شعیر	۲۷	شعبان	۱ شعیر
۸	محمد آباد	۶ دانگ	۱۸	اردهین	۶ دانگ	۲۸	گلمکان	۱۲ شعیر
۹	دهشین	۳ دانگ	۱۹	عمو کندی	۶ دانگ	۲۹	داش تپه	۱.۵ شعیر
۱۰	پرچین	۳ دانگ	۲۰	قره کهریز	۶ دانگ	۳۰	چراغ حصاری	۲ دانگ

مأخذ: اداره اوقاف شهرستان خدابنده

۷- مجموعه خدمات

مجلد هشتم طرح جامع توسعه و عمران ناحیه ابهر، شناسنامه آبادی های ناحیه ابهر است، و در آن، تمامی خدمات و تأسیسات موجود و پیشنهادی هر آبادی، در ردیف نام و جمعیت و وضعیت کنونی و پیش بینی همان آبادی، مشخص شده است.

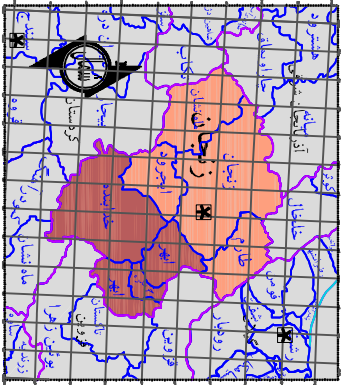
همچنین، نقشه ۱-۲-۵-۴ مجموعه تأسیسات و تجهیزات موجود ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

طرح جامع منطقه آهستان احمد مرده، خداوند

راهنما:

	پارک ملی
	بناهای ملی
	پایتخت استان
	مرکز شهرستان
	مرکز دهستان
	نهر
	جاده
	قطار
	خط انتقال نیرو
	خط انتقال سیال
	قنات
	مرز استان
	مرز کشور

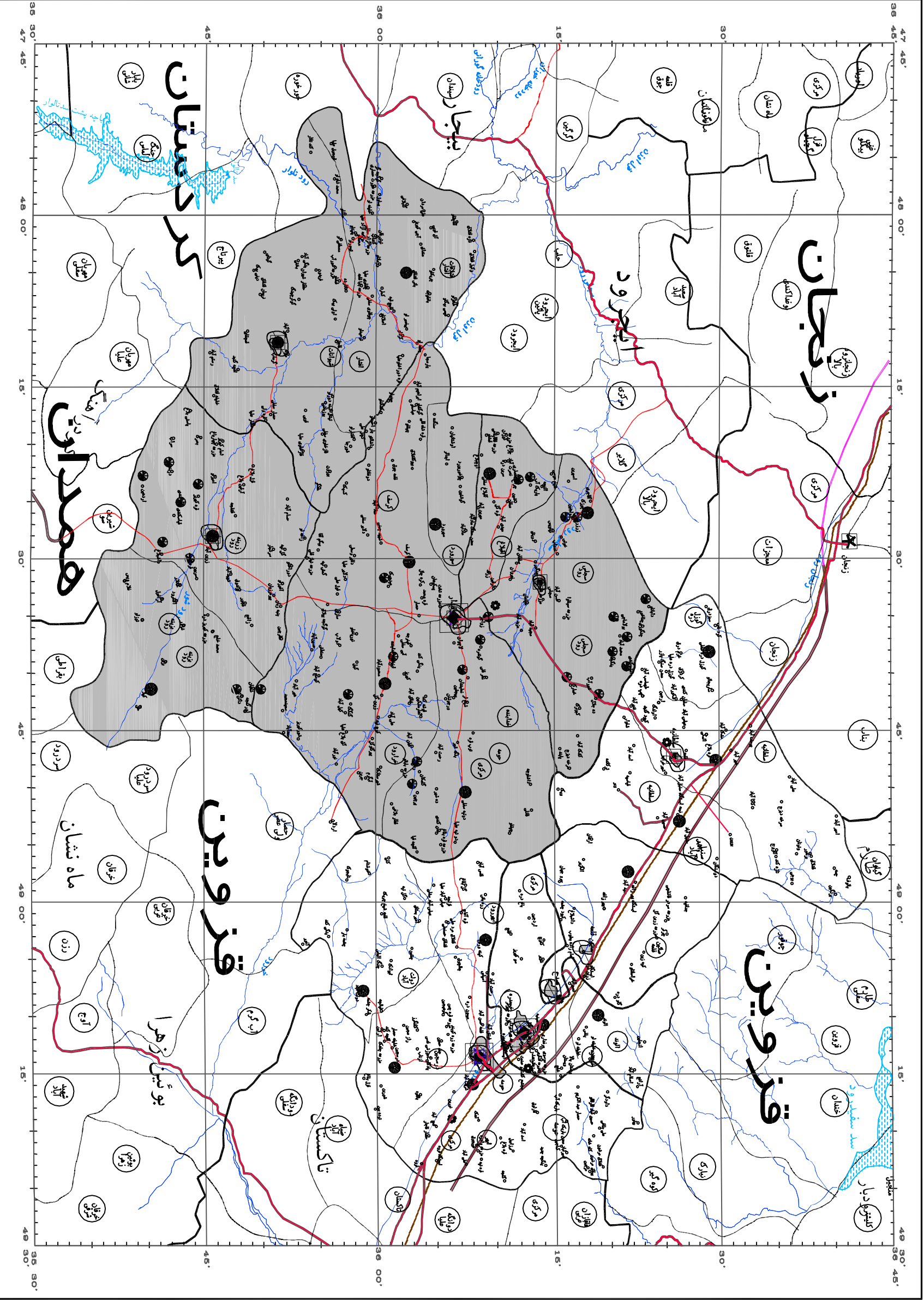
رشته‌های آتشفانی
شهرستان خدابنده

سلسله مراتب: سازمان مکان و شهر سازی استان زنجان

شماره پلان: 081	شماره طرح: - - - - -	تاریخ: - - - - -
خط: - - - - -	نقشه: شهرسازی	مقیاس: 1:10000
نام کار: - - - - -	مکان: آهستان	انواع نقشه: پلان و گوی
نام واحد: - - - - -	پروژه: - - - - -	سازمان: سازمان مکان و شهر سازی
چشمه: - - - - -	محل: - - - - -	تاریخ: - - - - -

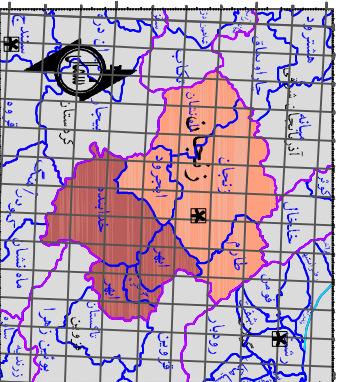
روش تهیه نقشه و نقشه ارتقا
در مرحله طراحی

طرح جامع ترابری و حمل و نقل ایستگاه خرمدره، خداآباد

رأسی :

- مرکز استان
- مرکز شهرستان
- شهر
- مرکز بخش
- مرکز دهستان
- روستا
- شهرک صنعتی
- محدوده شهر
- محدوده شهرها
- محدوده استان
- راه اصلی
- راه فرعی
- محدوده ناحیه شهر
- مرکز روستایی
- خانه بهداشت
- پایگاه دریایی
- روستای آبیاری
- تم سیر
- دهستان
- روستای
- دفتر پستی
- انبار پستی
- ناحیه پستی

سازمان مکانی و شهر سازی استان زنجان

شماره تلفن: 081

نشانی: زنجان

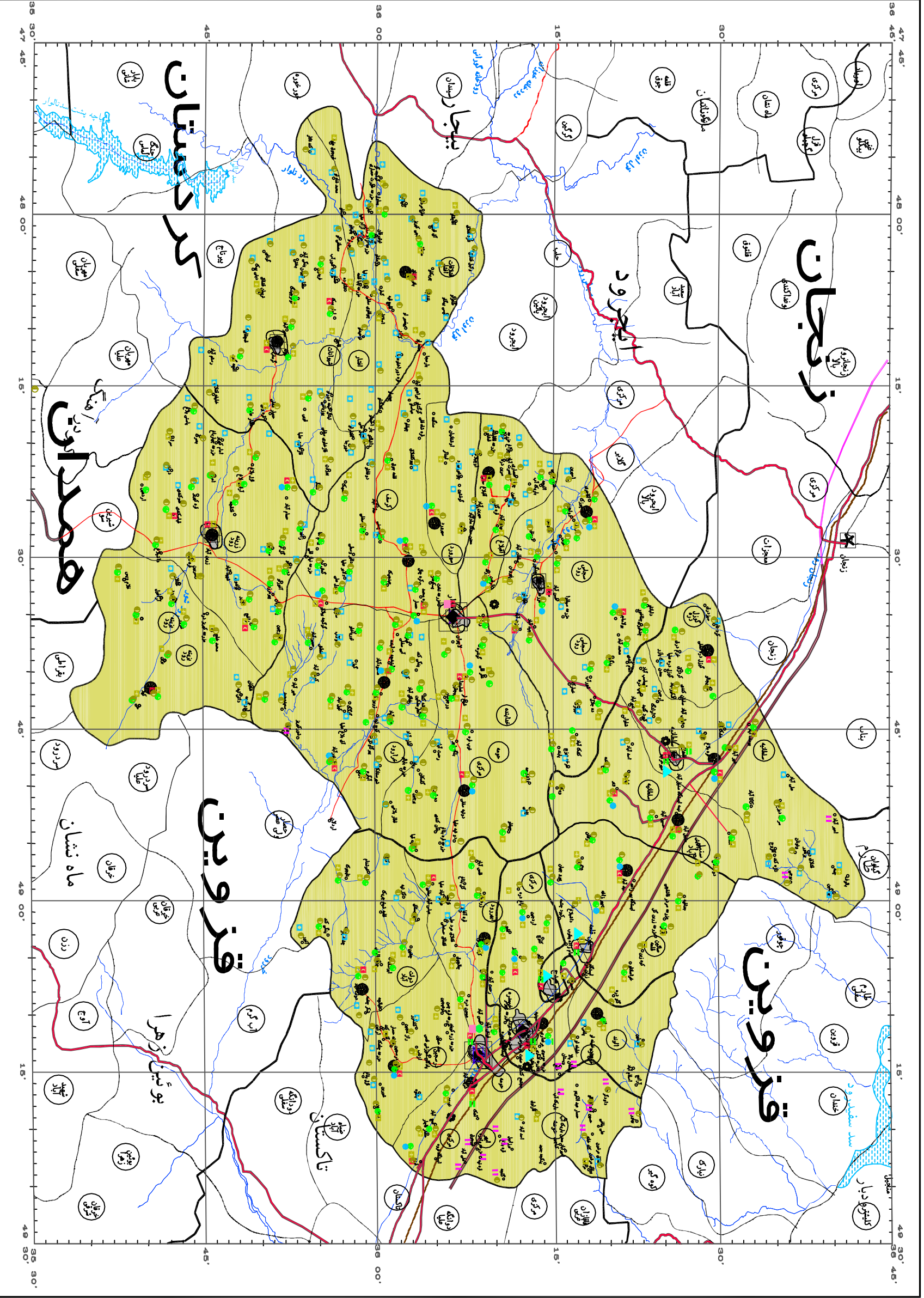
تاریخ: ...

موضوع: ...

تهیه کننده: ...

تایید کننده: ...

تایید کننده و تهیه کننده نقشه - اطلاعاتی

فصل ۶

بررسی ویژگی‌های مناطق و محوطه‌های

۶-۲-۱

باستانی و حفاظت شده میراث فرهنگی ...

در ناحیه ابهر، مکان‌های فرهنگی و تاریخی بی‌شماری وجود دارد که هر کدام در رونق آبادی‌ها و شکل دهی بافت شهری و سکونتگاهی اهمیت خاص داشته و دارند، که بایستی در هر یک از طرح‌های مقیاس محلی، خواه شهری یا روستایی، توجه خاص به این مکان‌ها مبذول گردد. در این بخش از طرح جامع ناحیه ابهر، به غیر از معرفی آثار تاریخی و میراث فرهنگی ناحیه ابهر، تمرکز به آن بخش از مکان‌های یاد شده می‌گردد، که موضوع طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی قرار گرفته‌اند و انجام طرح‌ها دارای پیامدهای توسعه‌ای، از جمله گسترش صنعت گردشگری و فعالیت‌های خدماتی و صنعتی مرتبط در منطقه، می‌باشد.

۱- آثار تاریخی برجسته و دارای جاذبه‌های گردشگری

در کتاب «راهنمای جامع ایرانگردی - استان زنجان»، به مجموعه‌ای از نقاط و بناهای دارای جاذبه ایرانگردی و جهانگردی اشاره شده است. در اینجا، با طبقه‌بندی این فضاها به دو گروه: «گروه منطقه‌ای»، که تسهیلات گردشگری مربوط به آن بایستی در سطح منطقه‌ای سازماندهی گردد، و «گروه شهری»، که تسهیلات گردشگری مربوط به آن بایستی در درون طرح‌های جامع و هادی پیش‌بینی شوند، به فضاهای مربوط به ناحیه ابهر، اشاره می‌گردد.

۱-۱- گروه منطقه ای

۱-۱-۱- آبادی های ویژه

در ناحیه ابهر آبادی هایی وجود دارد که دارای جذبه های گردشگری می باشد. از جمله، روستاهایی است که پس از سال ۱۳۷۵ به روستاشهر تبدیل شده اند و هنوز دارای طرح های هادی شهری نیستند و بایستی مورد توجه خاص قرار گیرند. مهمترین آبادی های ناحیه ابهر که دارای اهمیت تاریخی و گردشگری است عبارتند از:

۱-۱-۱-۱ ویر

این روستا از توابع سلطانیه ابهر است و در یک منطقه کوهپایه ای واقع شده است. کوه «کنگ دره» در دو کیلومتری جنوب شرقی، و کوه «ساری داش» در دو کیلومتری جنوب غربی آن قرار گرفته است. آب و هوای روستا سرد و خشک است. این روستا، جایگاه یکی از قدیمی ترین غارهای استان و ایران به نام غار «داش کسن» است. ضمناً مسجد روستا نیز از قدمت درخور توجهی برخوردار است.

۱-۱-۱-۲ سجاس

این روستاشهر از توابع شهرستان خدابنده است و در ۱۷ کیلومتری شمال غربی قیدار و در یک منطقه دشتی واقع شده است. رودخانه «سجاس رود» از میان آن می گذرد و دارای آب و هوای سرد و خشک است. از جمله آثار دیدنی و جالب توجه روستا می توان به مسجد جامع قدیمی، مقبره امام زاده ابراهیم و بنای حسینیّه روستا اشاره کرد.

۱-۱-۱-۳ گرماب

این روستاشهر مرکز بخش افشار، از توابع شهرستان خدابنده است و در ۶۰ کیلومتری جنوب غربی قیدار واقع است. روستاشهر گرماب در یک منطقه کوهپایه ای قرار دارد و آب و هوای آن سرد و خشک است. رودخانه شورچایی که از یک کیلومتری شرق آن می گذرد، سرانجام به قزل اوزن می ریزد. چشمه های آب گرم روستا جلوه ای جذاب به منطقه داده اند. اطراف روستاشهر را کوه های «ساقیز داغی» در بر گرفته اند. این روستاشهر نیز از مناطق باستانی استان زنجان است و وجود تپه تاریخی منسوب به دوره پیش

از میلاد در آن، دلالت بر این امر دارد. مهم ترین اثر دیدنی و تاریخی روستا، «کتله خور» است که در جنوب غربی روستاشهر قرار دارد.

۱-۱-۱) روستای قروه

روستای قروه در فاصله ۱۶ کیلومتری شرق ابهر و در امتداد رودخانه ابهر رود به طرف تاکستان قرار دارد. این روستا به لحاظ دارا بودن بافت تاریخی در زمره جاذبه های گردشگری و میراث فرهنگی این ناحیه به شمار می رود.

۱-۱-۲) بناهای تاریخی

در ناحیه ابهر برخی بناهای تاریخی وجود دارد که در خارج از شهر ها قرار گرفته است و ایجاد دسترسی و جاذبه های گردشگری در این بنا ها نیازمند برنامه ریزی در سطح فرا شهری می باشد. در زیر به پاره ای از این بناها اشاره می گردد.

۱-۱-۲-۱) بنای تاریخی چلبی اوغلی

در پانصد متری جنوب غربی سلطانیه، بر سر راه سلطانیه-خداپنده، آثار معروف بقعه چلبی اوغلی قرار گرفته است. باستان شناسان و محققان، این مجموعه را به سلطان چلبی نسبت داده اند و تاریخ ساخت آن را سال ۷۲۸ ه.ق ذکر کرده اند.

این مجموعه از دو بخش خانقاه و مقبره تشکیل شده است. آرامگاه سلطان چلبی از نظر جای گیری گورها در آن، جالب توجه است و حلقه ذکر صوفیه را به شیوه ای دیگر تداعی می کند؛ به این معنی که سطح درونی آرامگاه به فضاهایی تقسیم گردیده است؛ سلطان در وسط و مریدان وی، با توجه به درجه و مراتب شان، در گرداگرد او دفن شده اند. این مجموعه تاریخی از آثار با ارزش ناحیه و استان زنجان است.

۱-۱-۳- امامزاده و مسجد ها

۱-۱-۳-۱) امامزاده ابراهیم (سلطانیه)

این آرامگاه که بنایی ساده و کوچک است، در شهر سجاس، در پنج فرسخی غرب سلطانیه واقع شده است. بر پوشش گنبد آن.. نشانه هایی مشابه آثار سلجوقی به جای مانده است. در این بقعه، صندوق منبت کاری شده ای قرار دارد که دست کم به حدود قرن ششم هجری مربوط می شود.

۱-۱-۳-۲) مسجد جامع سجاس

مسجد جامع سجاس در شهرک سجاس، در ۱۲ کیلومتری شمال غربی شهرستان خدابنده، قرار دارد. در این شهرک، از دوره های گوناگون اسلامی آثاری تاریخی بر جای مانده است. مسجد جامع سجاس را می توان یکی از آثار برجسته استان زنجان دانست.. این مسجد در اوائل قرن پنجم هجری ساخته شده است.

۱-۱-۳-۳) مسجد جامع قروه

روستای قروه در فاصله ۱۶ کیلومتری شرق ابرو در امتداد رودخانه ابررود به طرف تاکستان قرار دارد.. مسجدی در این روستا قرار دارد، که یکی از آثار با ارزش منطقه ابرو مربوط به قرن پنجم (دوره سلجوقی) است.

۱-۱-۴- غارهای تاریخی

۱-۱-۴-۱) غار کتله خور گرماب

غار کتله خور یکی از زیبا ترین غار های جهان است. این غار که به تازگی توسط دفتر امور اجتماعی استانداری زنجان به عنوان یک جاذبه جهانگردی آماده بهره برداری شده است، در جنوب روستاشهر بزرگ گرماب، از توابع بخش افشار قرار گرفته است و از طریق دو جاده مناسب زنجان- سلطانیه و زنجان- بیجار، قابل دسترسی است.. مسیر دسترسی به غار، پر از فضاهای طبیعی، استراحتگاه ها و زیارتگاه هاست. زیبا ترین پدیده ها را در اطراف چشمه ها و تالاب های این مسیر می توان مشاهده کرد.

۱-۱-۲) مجموعه غارهای داش کسن

این مجموعه در ۱۰ کیلومتری جنوب شرقی سلطانیه، در نزدیکی روستای ویر، از توابع همین بخش قرار گرفته است. این مجموعه در محوطه ای به شکل مستطیلی ناقص، به طول ۴۰۰ متر و عرض ۵۰ تا ۳۰۰ متر، دیده می شود.

در درون این مجموعه، سه غار عمیق در دل کوه کنده شده است که کنده کاری های زیبایی دارند.. مجموعه آثار کنده کاری این محل، یادگار هنرمندان چینی است که به فرمان اولجایتو از چین فرا خوانده شده بودند.

.. غار های «داش کسن» در دو دوره تاریخی جدا از هم مورد استفاده قرار گرفته است: در دوره نخستین، این غار نیایشگاه آیین مهرپرستی در عهد ساسانی بوده است؛ اما از این دوره آثاری به جای نمانده است. دوره دوم، .. به دوران فرمانروایی ایلخانیان تعلق دارد.. بنابراین، محوطه تاریخی داش کسن را می توان در ردیف آرامگاه های دوره ایلخانی نیز طبقه بندی کرد.

۱-۱-۵- تپه های تاریخی

۱-۱-۵-۱) تپه صائین قلعه

تپه تاریخی صائین قلعه در داخل محوطه زیارتگاه امام زاده یحیی قرار گرفته است. وسعت این تپه تاریخی به مراتب بیش تر از تپه موجود امروزی بوده است و احتمال دارد، دو پنجم آثار آن در زیر خانه های اطراف و گذرگاه های عمومی جای داشته باشد. وسعت کنونی تپه ۴*۶۰ متر و ارتفاع آن ۴ متر است. بررسی های اجمالی آن، نشان داده اند که این تپه در سه دوره متمایز، زیستگاه انسان بوده است: قبر هایی اسلامی متأخر که آرامگاه کسانی است که به جهت قداست امام زاده، در محوطه آن دفن شده اند و تقریباً تمام سطح تپه را پوشانیده اند.

قبرهای قرن هشتم هجری که آرامگاه کسانی است که هم زمان با ساخته شدن بنای امام زاده یحیی، با عنایت به قداست امام زاده، در محوطه آن دفن شده اند. تپه اصلی که به اوایل هزاره اول پیش از میلاد تعلق دارد.

این تپه کوچک در قسمت شمال شرقی امام زاده زیدالکبیر ابهر قرار گرفته است. مردم محلی هنگام دچار شدن به تب و لرز، مدتی بر روی این تپه می خوابند و عقیده دارند که تب آن ها قطع خواهد شد.

۱-۱-۳) تپه های سعید آباد (کرسف)

تپه های سعید آباد (کرسف) که در جنوب غربی سلطانیه واقع شده اند و مورد توجه بازدید کنندگان از سلطانیه می باشند.

همچنین بر اساس گزارش ارسالی سازمان میراث فرهنگی آثار مذکور در جدول ۱-۶-۲-۱ در تاریخ ۸۱/۱۲/۱۷ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده اند و تحت حفاظت این سازمان به شمار می آیند.

جدول ۱-۶-۲-۱. مشخصات غارها، تپه ها و محوطه های تمت حفاظت سازمان میراث فرهنگی در شهرستان فدابنده

ردیف	نام اثر	مکان	شماره ثبت	قدمت
۱	غار گلپه بزرگ	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود-روستای کشک آباد	۷۵۰۱	ساسانی
۲	تپه عابد کولی	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود-روستای چراغ حصاری	۷۵۰۲	ساسانی
۳	پاشاتپه	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان ساجسرود- روستای نهاویس	۷۵۰۳	ساسانی
۴	تپه تهیمز امامی	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان آقبلاغ سفلی- روستای ارقین	۷۵۰۴	ساسانی
۵	تپه کهریز باشی	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان ساجسرود- روستای باریک آب	۷۵۰۵	ساسانی
۶	محوطه تاریخی شهرستان	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان آقبلاغ- ۸۰۰ متری	۷۵۰۶	اسلامی
۷	قزل کدیک	غرب روستای زرزر		
۸	تپه قبرستان شهرستان	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان ساجسرود- امامزاده ابراهیم روستای آقاجاری	۷۵۱۸	قرون اولیه اسلامی
۹	تپه بیرینجک	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- روستای تیمور خان	۷۵۱۹	اسلامی (قرون اولیه و میانه)
۱۰	تپه خان احمد شهرستان	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان آقبلاغ- روستای اشکانی- ساجسرود	۷۵۲۰	ساسانی
۱۱	تپه یوخاری کند	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان آقبلاغ- ۱.۵ کیلومتری جنوب شرقی روستای شیخ موسی	۷۷۲۶	ساسانی
۱۲	تپه گورقیری	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان آقبلاغ- یک کیلومتری شرق روستای شیخ موسی	۷۷۲۷	ساسانی
۱۳	تولکی تپه	شهرستان خدابنده- بخش ساجسرود- دهستان ساجسرود- یک کیلومتری جنوب روستای سرین دره	۷۷۲۸	ساسانی و قرون ۸ و ۷ هجری قمری

ردیف	نام اثر	مکان	شماره ثبت	قدمت
۱۳	خرمن تپه	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-دهستان آقبلاغ-۸۰۰ متری	۷۷۲۹	اسلامی
		جنوب روستای چراغ مزرعه		
۱۴	تپه خرابه نجار	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-دهستان آقبلاغ-۵۰۵	۷۷۳۰	اشکانی- ساسانی
		کیلومتری غرب روستای شیخ موسی		
۱۵	تپه یوخاری قبرستان	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-دهستان آقبلاغ-۲ کیلومتری	۷۷۳۱	اسلامی
		جنوب روستای اوچ بولاغ		
۱۶	تپه گنج کولی	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-۳ کیلومتری شرق روستای	۷۷۳۲	ساسانی
		آقبلاغ سفلی		
۱۷	تپه قلعه آقا	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-دهستان آقبلاغ-۸۰۰ متری	۷۷۳۳	ساسانی
		شمال شرق روستای اوچ بولاغ		
۱۸	تپه داش قلعه	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-دهستان آقبلاغ-جنوب	۷۷۳۴	ساسانی
		شرقی روستای قمشلو		
۱۹	تپه قبرستان	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-دهستان آقبلاغ-۳ کیلومتری	۷۷۳۵	اوائل اسلامی
		حسن خان بولاغی شرق روستای آقبلاغ سفلی		
۲۰	تپه حصار بزرگ	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-بیجقین	۷۸۰۳	ساسانی-اسلامی
۲۱	قره تپه	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای	۷۸۰۴	هزاره سوم و چهارم ق.م.
		پرچین		
۲۲	امام تپه	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای	۷۸۰۵	ساسانی
		پرچین		
۲۳	تپه خرابه	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای بلکه	۷۸۰۶	ساسانی
		شیر		
۲۴	تپه گل ویس	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای	۷۸۰۷	قرن دوم و سوم هجری قمری
		نعلبندان		
۲۵	تپه شاقی	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای دو تپه	۷۸۰۹	قرون اولیه اسلامی
		سفلی		
۲۶	شاهلی تپه	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای دو تپه	۷۸۱۰	اشکانی- ساسانی
		سفلی		
۲۷	تپه کهریز	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای ده	۷۸۱۱	هزاره دوم و اول قبل از میلاد
		شیر		
۲۸	تپه قالا	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-توپقره	۷۸۱۲	قرون اولیه اسلامی
۲۹	تپه آسیاب	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای دو تپه	۷۸۱۳	هزاره اول ق.م.-
		سفلی		ساسانی
۳۰	منجیق تپه	شهرستان خدابنده-بخش سجاسرود-دهستان آقبلاغ-روستای	۷۸۱۴	قرون اولیه اسلامی
		اوچ بولاغ		
۳۱	منجیق تپه	شهرستان خدابنده-بخش مرکزی-دهستان حومه-روستای دو تپه	۷۸۰۸	قرون اولیه اسلامی
		سفلی		

منبع: نامه سازمان میراث فرهنگی استان زنجان ۸۲/۲/۸

۱-۲- گروه شهری

۱-۲-۱ - بناهای تاریخی

۱-۲-۱-۱) ارگ سلطنتی سلطانیه

محدوده ارگ سلطنتی، که «کهن دژ» نامیده می شود، در وسط شهر سلطانیه با ابعاد ۴۵۰*۴۵۰ متر و در زمینی به مساحت تقریبی ۲۰ هکتار واقع شده است. این محدوده از دو بخش خندق و حصار تشکیل شده است..

قلعه سلطانیه، آثار ارزشمندی از معماری و شهرسازی دوران مغول را در خود جای داده است.. جالب ترین عنصر شهری ارگ سلطانیه، مجموعه ای معروف به «ابواب البر» است. این مجموعه شامل مدرسه، دارالشفاء، دارالضیافه، دارالسیاده، خانقاه، بیت القانون، دیوانخانه ای به نام کریاس، مسجد جامع و بالاخره آرامگاه سلطنتی با موقوفات بسیار و مدیریت ویژه بوده است و خواجه رشیدالدین فضل الله نیز نایب التولیه آن بوده است.

.. شهر سلطانیه در اوایل قرن هشتم هجری قمری یکی از شهرهای بسیار مهم کشور بوده است؛ اما به دلایل سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و جغرافیایی، پس از مرگ اولجایتو و ابوسعید بهادر، که همراه با فروپاشی پایه های حکومتی مغول در ایران بود، شهر سلطانیه نیز متروک و متلاشی شد. هم اکنون قسمت اعظم این شهر تاریخی که یک مجموعه معماری و سندی مهم از شهرسازی در دوران مغول است، در خاک مدفون شده است. از آثار این شهر عظیم تنها سه بنای مجموعه تاریخی چلی اوغلی، بقعه ملاحسن کاشانی و گنبد سلطانیه باقی مانده است.

۱-۲-۲- مسجد ها

۱-۲-۲-۱) مسجد جامع ابهر

این مجموعه در سال ۹۰ هجری و به دستور محمدبن ابوبکر ساخته شده است..

۱-۲-۳- مقابر و امام زاده ها

۱-۲-۳-۱) بقعه پیراحمد زهرنوش

بقعه پیراحمد زهرنوش، معروف به «پیر»، که در قسمت جنوبی شهرستان ابهر و در انتهای خیابان ۱۷ شهریور قرار دارد، یکی از آثار ارزشمند تاریخی و زیارتی این شهر می باشد و از آثار دوره ایلخانی (قرن هشتم) است..

بقعه پیر متعلق به «مولانا قطب الدین احمد ابهری» است که از صوفیان مشهور بوده است و مریدان خود را در این محل ارشاد می کرده است. بنا به روایتی، پیراحمد زهرنوش، زهر را چون شربت می نوشید و پیش از نوشیدن، سماع مردانه ای به راه می انداخت و ابهر را از فریاد عشق و شور پر می کرد و وقتی که شور بالا می گرفت، دیگر هیچ چیز در او کارگر نبود.

۱-۲-۳-۲) بقعه امام زاده زید الکبیر

بقعه امام زاده زید الکبیر ابهر، معروف به شاه زاده زید الکبیر، در شهر ابهر واقع شده است.. سبک معماری آن متأثر از معماری قرن نهم هجری است. شجره امام زاده زید الکبیر به امام دوم شیعیان می رسد.. این بقعه، که از نظر سبک معماری در منطقه بی نظیر است، بنایی آجری است که بر فراز آن گنبدی مخروطی به چشم می خورد.

۱-۲-۳-۳) بقعه امام زاده محمد

این بقعه در مرکز شهر ابهر و بالاتر از مسجد نور قرار دارد. این بنا قبلاً گنبدی مخروطی داشت. در سال ۱۳۶۷ .. شکل گنبد آن تغییر کلی نمود.

۱-۲-۳-۴) بقعه امام زاده ابراهیم

این بقعه در قسمت جنوب ابهر واقع است. بقعه از گل و خشت ساخته شده است و گنبد کوچکی دارد. هم اکنون این بقعه تبدیل به پارک شده و به نام پارک مصلی معروف است.

۱-۲-۳-۵) امام زاده اسماعیل

بنای امام زاده اسماعیل، بنای تاریخی و زیارتی بسیار زیبایی است که در جاده ترانزیت ابهر - تاکستان قرار گرفته است.

در بعضی تذکره ها، از دفن امام زاده اسماعیل در اوایل قرن ششم هجری در این بنا سخن گفته اند؛ اما سبک معماری بنا نشان دهنده احداث آن در قرن نهم هجری، و تزئینات الحاقی آن در اواخر دوره صفویه است.

۱-۲-۳-۶ تا ۱-۳-۸)

از دیگر امام زاده های شهرستان ابهر می توان از: امام زاده یحیی، بقعه پیر سکینه، و بقعه گلی نام برد.

۱-۲-۳-۹) بقعه ملا حسن کاشی

بقعه زیبای ملا حسن کاشی، در فاصله ۲.۵ کیلومتری جنوب شهر سلطانیه قرار گرفته است.

۱-۲-۳-۱۰) گنبد سلطانیه

در قسمت جنوب غربی کهن دژ (ارگ سلطنتی)، گنبد سلطانیه به عنوان یکی از بنا های عظیم اسلامی و شاید با شکوه ترین آن ها، همچون نگینی سر بر افراشته است. این بنا در دوران حکومت سلطان محمد خدابنده (اولجایتو) در مدت ۹ سال (از سال ۷۰۴ الی ۷۱۲ هجری قمری) احداث شده است. گنبد سلطانیه، شکوه و بزرگی کلیسای جامع مریم مقدس در فلورانس ایتالیا و مسجد ایاصوفیای ترکیه را تداعی می کند. این بنا، سومین بنای بزرگ تاریخی در جهان و نخستین بنای بزرگ تاریخی ایران می باشد. این بنا در دوران برپایی، بلند ترین بنای جهان بوده است.

معماری گنبد سلطانیه، نسبت به آثار مشابه، از نظر عظمت و ابعاد، منحصر به فرد است. این بنا دارای ۴۸.۵ متر ارتفاع، ۲۵.۶۰ متر دهانه قوس، ۶.۸۷ متر عرض جرز، ۱۷.۵ متر طول جرز از سمت بیرونی، و ۸.۶۰ متر طول جرز از سمت درونی است.

۱-۲-۳-۱) بقعه قیدار نبی

بنای بقعه به قیدار بن اسماعیل بن ابراهیم که از پیامبران بنی اسرائیل است، تعلق دارد. ساختمان بقعه در سال ۷۱۹ هجری قمری بنا نهاده شد؛ گنبد بنا در سال ۷۵۱ هجری قمری بر فراز آن ساخته شد، و گچ بری آن در قرن ۱۱ هجری قمری اجرا شد.

۱-۲-۳-۱) امام زاده یحیی

این آرامگاه در صائین قلعه واقع شده است. بنای این بقعه را می توان از آثار قرن هفتم یا هشتم هجری به شمار آورد. صاحب آرامگاه را از نوادگان امام کاظم ذکر کرده اند.

۱-۱-۳-۱) امامزاده عبدالخیر

این مقبره نیز از جمله آثار باقی مانده با ارزش تاریخی در روستای قروه- ابهر می باشد.

(۱-۱-۳-۱) و (۱-۱-۳-۱۵)

همچنین گورستان تاریخی سجاس واقع در شهرک سجاس در ۱۲ کیلومتری شمال غربی خدابنده و امامزاده یعقوب صائین قلعه از جمله آثار دیگر تحت حفاظت سازمان میراث فرهنگی به شمار می آیند.

۲- پروژه های عمرانی سازمان میراث فرهنگی استان زنجان

۲-۱- ساماندهی مجموعه تاریخی سلطانیه

یکی از پروژه های مهمی که در تغییر ظرفیت توریست استان نقش تعیین کننده ای دارد سامان دهی مجموعه تاریخی سلطانیه است.

پیش بینی شده بود که فاز اول این مجموعه، در صورت اجرای برنامه های مورد نظر، قبل از پایان سالهای برنامه دوم توسعه اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، به مرحله بهره برداری برسد.

۲-۲- مرمت آثار و بناهای تاریخی استان

در این برنامه اولویت با یادمان هایی است که در کانال توریستی قرار گرفته اند. به عبارت دیگر، محوطه های جاذب تاریخی واقع در کانال توریستی استان، تا انتهای برنامه دوم توسعه می بایستی قابل بهره برداری قرار می گرفت.

۳- پروژه های عمرانی استانداری زنجان

۳-۱- تجهیز غار کتله خور

غار زیبا و محیرالعقول کتله خور از جاذبه های مهم کانال توریستی است و تجهیز گالریهای آن از نظر بازدید و تبدیل قسمتی از آن به موزه غار شناسی کشور استعداد مضاعفی در بالا بردن ظرفیت بخش خواهد داشت.

۴- سازمان اوقاف و امور خیریه استان :

۴-۱- ساماندهی مجموعه مذهبی - فرهنگی - تاریخی بقعه قیدار نبی (ع)

بقعه قیدار نبی (ع) از نظر مذهبی به عنوان یکی از قطبهای مهم زیارتی کشور می تواند باشد. مضافاً بر این که مجموعه مذکور در کانال توریستی قرار گرفته و به علت داشتن استعداد حد بالای جاذبیت از جایگاه خاصی برخوردار است .

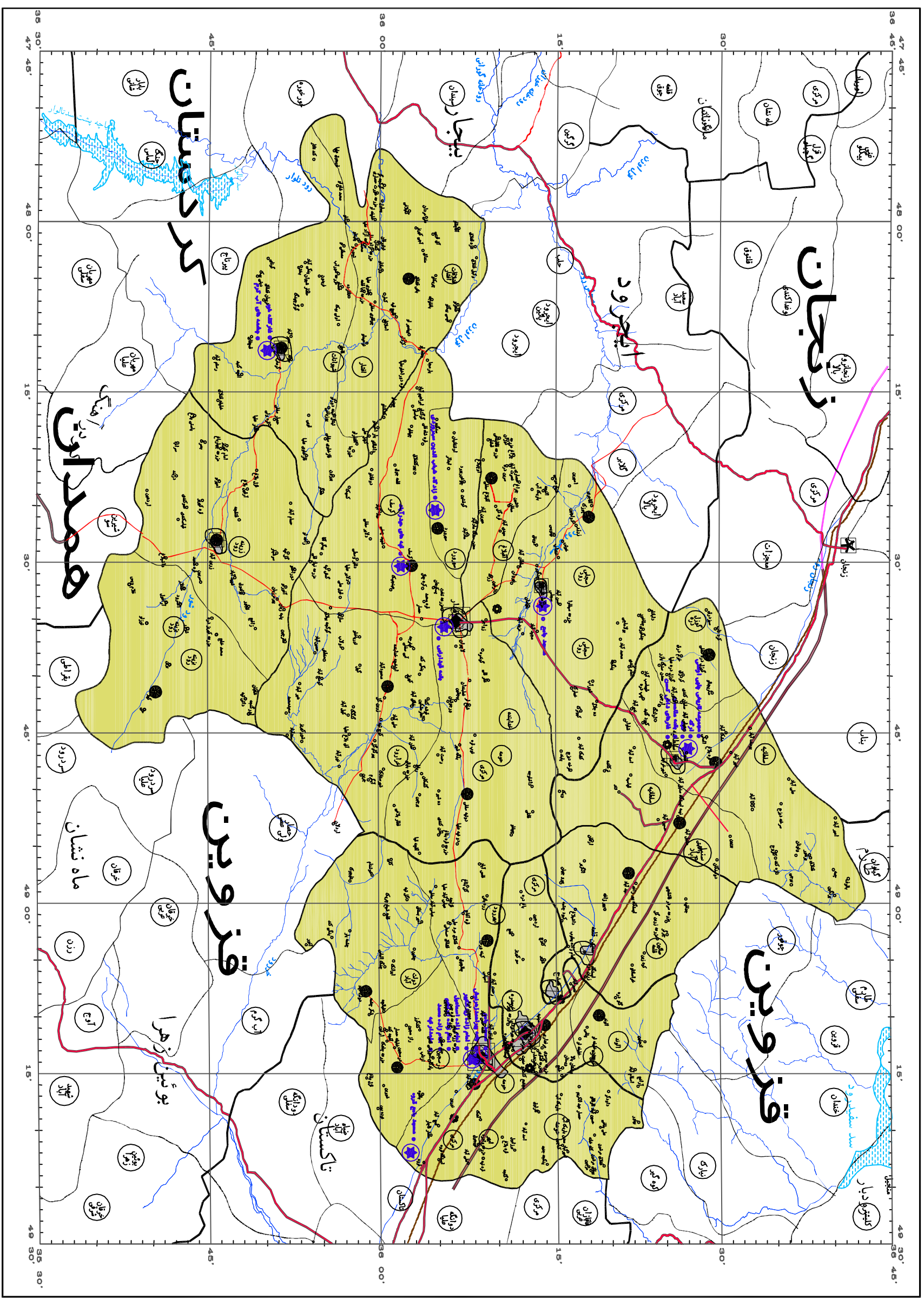
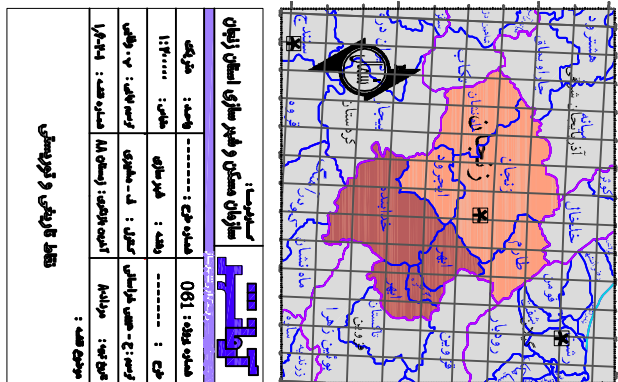
نقشه ۱-۲-۱/۶ نقاط مهم تاریخی و گردشگری ناحیه را نمایش می دهد.

کتاب جامع نیشابور و حیدرآباد انچه خردمدره الله خدا بدهد

راهنما:

● مرکز شهرستان
○ مرکز شهرستان
○ مرکز بخش
○ مرکز دهستان
○ مرکز روستا
○ مرکز شهری
○ مرکز دهستان
○ مرکز روستا
○ مرکز شهری
○ مرکز دهستان
○ مرکز روستا
○ مرکز شهری
○ مرکز دهستان
○ مرکز روستا
○ مرکز شهری

□ محدوده نامیه اهر
□ نقاط تاریخی - توریستی
□ اماکن تاریخی - توریستی

۱- هدف از بررسی

همانگونه که در ط ک م اشاره شده است، از جمله اطلاعاتی که در تعیین حدود مناسب برای ایجاد شهرهای جدید یا توسعه شهر های موجود مورد استفاده قرار می گیرد، اطلاعاتی است که از راه شناخت جامع و دقیق کاربری عملی و پوشش موجود زمین ها در سطح کشور بدست می آید. موضوع مطالعات «کاربری اراضی»، چگونگی پدیده های زمینی و روش های گوناگون بهره وری از آن است. این مطالعات از دو دیدگاه می تواند انجام گیرد: نخست اینکه، در شرایط حاضر استفاده از زمین چگونه است؛ و دوم اینکه، استفاده از زمین به چه صورتی می تواند باشد. نتایج این مطالعات در کار برنامه ریزی اهمیت زیادی دارد، زیرا از یکسو وضع موجود استفاده از زمین را نشان می دهد، و از سوی دیگر کاربرد های بالقوه آن را توصیه می کند (ک ا م ت ص ۱). این بخش از طرح، به شناخت وضع موجود کاربری زمین ناحیه ابهر، و کاربری زمین شهر های آن اختصاص دارد.

۲- اطلاعات مورد استفاده

اطلاعاتی که برای تهیه نقشه کاربری و یا پوشش زمین های ناحیه ابهر به کار رفته است، به شرح زیر است:

۱- نقشه های پایه به مقیاس ۱:۵۰۰۰۰۰ و ۱:۲۵۰۰۰۰

۲- تصاویر ماهواره ای که در سال های ۱۹۸۴ و ۱۹۸۵ به وسیله ماهواره های لندست ۴ و ۵ دریافت

شده است. این تصاویر به وسیله سنجنده M.S.S ماهواره های یادشده دریافت گردیده است. تصاویر

مورد استفاده به صورت رنگی مجازی و حاصل ترکیب باند های مختلف طیفی با استفاده از فیلترهای رنگی است. غیر از تصاویر رنگی مجازی، تصاویر سیاه و سفید تک باند نیز در بررسی حاضر مورد استفاده قرار گرفته است (کامت ص ۲۹).

برای استان زنجان و ناحیه ابهر، از ماهواره های لندست ۴ با زمان دریافت 13Aug84، لندست ۵ با زمان دریافت 12Feb85، و ارتس ۱ با زمان دریافت 10July73 استفاده شده است.

۳- اطلاعات جانبی برای گویا کردن تصاویر ماهواره ای، تعریف واحد های ارضی، هماهنگی واحد های کاربری ارضی و قابلیت ارضی، تلفیق و ادغام مجموعه آگاهی ها و غیره، از جمله ۱۰ مورد نقشه و فیلم نقشه شامل نقشه های پایه، حوزه های آبریز کشور، استعداد خاک، گسترش گیاه ها، ارزیابی منابع و قابلیت ارضی، اقلیم های حیاتی، تقویم زراعی، و برخی دیگر از مطالعات انجام شده مرتبط با هدف از کاربری زمین (کامت ص ۱۵).

۴- بازدید های عمومی ناحیه برای بر طرف ساختن پاره ای از ابهام های موجود در زمینه تعریف هر یک از واحد های معرفی شده.

۳- تعریف واحدهای کاربری زمین ناحیه ابهر

در بررسی حاضر، ابتدا کلاس های اصلی و سپس زیر کلاس های قابل تشخیص، تعیین و سپس برای هر یک از واحد های تعریف مشخصی ارائه شده است.

جدول ۱-۲-۷-۱. تعریف کلاسها و زیرکلاسهای موجود در نامیه ابهر

شرح	کلاس ها و زیر کلاس ها
شامل زمین هایی هستند که جهت سکونت و یا استفاده های صنعتی، بهداشتی، رفاهی، زیربنایی، ارتباطی و غیره به کار رفته اند.	زمینهای شهری و ساخته شده U
این واحد شامل آن دسته از زمین ها است که بخش بزرگی از آنها ساخته شده و یا فعالیت های ساختمانی در آن جریان دارد (مجموعه ای از استفاده های گوناگون مسکونی، تجاری، صنعتی، رفاهی، بهداشتی، تفریحی و غیره در این واحد دیده شده است).	- زمین های شهری، نقاط تمرکز و مجموعه ها
این واحد شامل شکل های خطی است جهت ترابری و یا انتقال مواد و نیرو و غیره به کار می روند.	
خطوط ارتباطی اصلی ممکن است قسمت اعظم از مرز واحد های کاربری با آنها مشخص شود (نظیر جاده های اصلی، راه آهن، خط لوله و غیره).	- محور های ارتباطی

شرح	کلاس ها و زیر کلاس ها
آن دسته از زمین که عمدتاً برای کشاورزی و تولید محصولات زراعی به کار گرفته می شوند. این زمین ها شامل زمین های زراعی آبی، دیم، باغات و مجتمع های درختی، در حالات مختلف کشت و یا آیش است. این کلاس در سطح ۱۱ و در این ناحیه شامل این زیر کلاس هاست:	زمین های زراعی
شامل آن دسته از زمین های زراعی است که با منابع آب سطحی و یا زیر زمینی آبیاری می شوند.	
این دسته از زمین ها ممکن است فاقد محدودیت های مربوط به خاک باشند؛ از قبیل گچ و نمک که در سطح قابل رؤیت است و یا این محدودیت ها را در حد کم یا زیاد دارا باشند.	Bv زمین های زراعی آبی
شامل آن دسته از زمین های زراعی است که آب مصرفی آنها صرفاً از نزولات آسمانی تأمین می شود.	D.F. زمین های زراعی دیم
به زمین هایی اطلاق می شود که سطح آنها از درختان عمدتاً کاشته شده پوشیده است و شامل باغات، مجموعه های درختی غیر مثمر حاشیه آبراهه ها و دره ها، نهالستان ها، تاکستان ها، نخلستان ها و غیره است.	T - باغات و مجتمع های درختی
شامل آن دسته از زمین هاست که حد اقل مدتی از سال دارای پوشش نباتات مرتعی خودرو یا دست کاش بوده و عرفاً مرتع شناخته می شود.	R زمین های مرتعی
زمین های زراعی آیش حتی اگر دارای پوشش نباتات مرتعی خودرو باشند نیز جزء این دسته قرار نمی گیرند. چنانچه مرتعی دارای درختان جنگلی خودرو بوده و ارزش تولیدات چوبی آن در شرایط طبیعی کمتر از ارزش تولیدات علوفه ای آن باشد، مرتع مشجر نامیده می شود.	
به مجموعه ای از زمین های پوشیده (اعم از درخت و درختچه و سایر گیاهان) و جانوری، صرف نظر از درجه تکامل آنها، اطلاق می شود که بشر در ایجاد و تکامل آن دخیل نبوده است. چنین مجموعه هایی معمولاً بر رژیم آب و هوایی تأثیر می گذارد.	- زمین های جنگلی و بیشه های طبیعی
شامل کلیه نقاط، محل ها و یا مناطقی است که موقتاً و یا دائماً پوشیده از آب هستند (نظیر آبراهه ها، دریاچه های طبیعی و مخازن مصنوعی آب، توده های آب باز...).	D سطوح آبی
پدیده های خطی طبیعی و یا مصنوع شامل آبراهه های مهم و یا فصلی و کانال های آبرسانی قابل تشخیص.	- آبراهه ها
مخازن آبی که مصنوعاً برای مقاصد خاص (تأمین آب کشاورزی، آبرسانی به شهرها، نیروگاه های آبی، کنترل سیلاب ها...) در نقاط خاص ایجاد می شوند.	- مخازن مصنوعی آب
شامل زمین های هموار و نسبتاً پستی است که مدت زیادی از سال و در اغلب سالها، به دلیل نفوذ آب های سطحی و یا بالا بودن آب زیر	W زمین های مرطوب

زمینی و نوسانات آب دریا، آب در سطح یا در نزدیکی سطح آن ها موجود است و در حالاتی کاملاً از آب اشباع شده اند. در این زمین ها به دلیل رژیم آبی، ممکن است بعضاً گیاهان رطوبت دوست نشو و نما کنند. زمین های تحت جزر و مد ممکن است پوشش گیاهی نداشته باشند(باتلاق، مرداب، لجنزار، حاشیه منابع آب سطحی، حاشیه آبخیزها و چمنزار های مرطوب). این زمین ها چنانچه فاقد پوشش گیاهی باشند، در مواقع خشکی که سطح آب افت کرده باشد، ممکن است دارای پوشش نمکی باشند.

زمین های دارای محدودیت های زیست محیطی که فاقد پوشش گیاهی و یا دارای پوشش گیاهی کم و خیلی کم هستند(کفه های نمکی، سواحل شنی، شنزار ها، بیرون زدگی های سنگی و زمین های سنگلاخی، شوره زار ها، گنبد های نمکی، زمین های فرسوده و نامرغوب...).

زمین های بایر

به زمین هایی اطلاق می شود که به علل مختلف در قشر سطحی آنها مقادیر معتدلی از نمک های محلول تجمع یافته اند و دارای زهکشی ضعیف و سطح آب زیرزمینی بالا هستند. این زمین ها عمدتاً مسطح اند و پوشش گیاهی آنها را منحصراً گیاهان مقاوم به شوری و یا شور پسند تشکیل می دهد(ک ۱ م ت ص ۲۱-۱۸).

- شوره زار ها S

تعریف های یاد شده در بالا تنها مربوط به آن واحد هایی است که در ناحیه ابهر شناسایی شده اند.

جدول ۱-۲-۷-۱. مسامت واحد های کاربری زمین در ناحیه ابهر

تقسیمات اصلی (کلاس)	واحد های تفکیک شده (زیر کلاس)	علامت روی نقشه (کدشناسایی)	مساحت هکتار
زمین های زراعی	عمدتاً زمین های زراعی آبی بدون محدودیت تا محدودیت کم شوری	۱	۷۵۷
	عمدتاً زمین های زراعی آبی مخلوط با باغ	۱.T	
	عمدتاً مجتمع های درختی، تاکستان ها و باغ ها	T	
	عمدتاً زمین های زراعی دیم	DF.	۵۰۱۲۰۱
	عمدتاً مخلوط کاربری مرتع و دیم	RDF.	۲۹۵۶۴
زمین های مرتعی	مراتع متوسط(پوشش گیاهی نسبی نیمه متراکم)	R _۲	۱۳۸۳۷۸
	مراتع ضعیف (پوشش گیاهی نسبی کم تراکم)	R _۳	۸۴۰۸۵
سطوح آبی	مخازن مصنوعی آب	D	
زمین های شهری و ساخته زمین های شهری و صنعتی شده		U	
زمین های بایر	زمین های شور و یا مرطوب	VS	

منبع: کاربری اراضی منطقه تهران. جدول ۳. ص ۳۱

نقشه ۱-۲-۷-۱ کاربری زمین های ناحیه ابهر را نمایش می دهد.

کارشناسان مشاوران

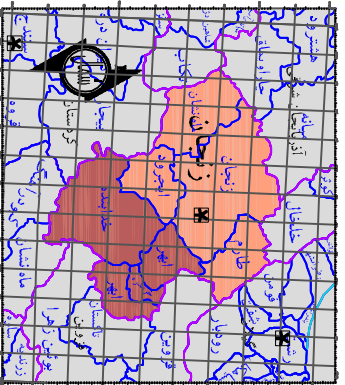
انجمن خردمدرسه

تأسیس خرد آینده

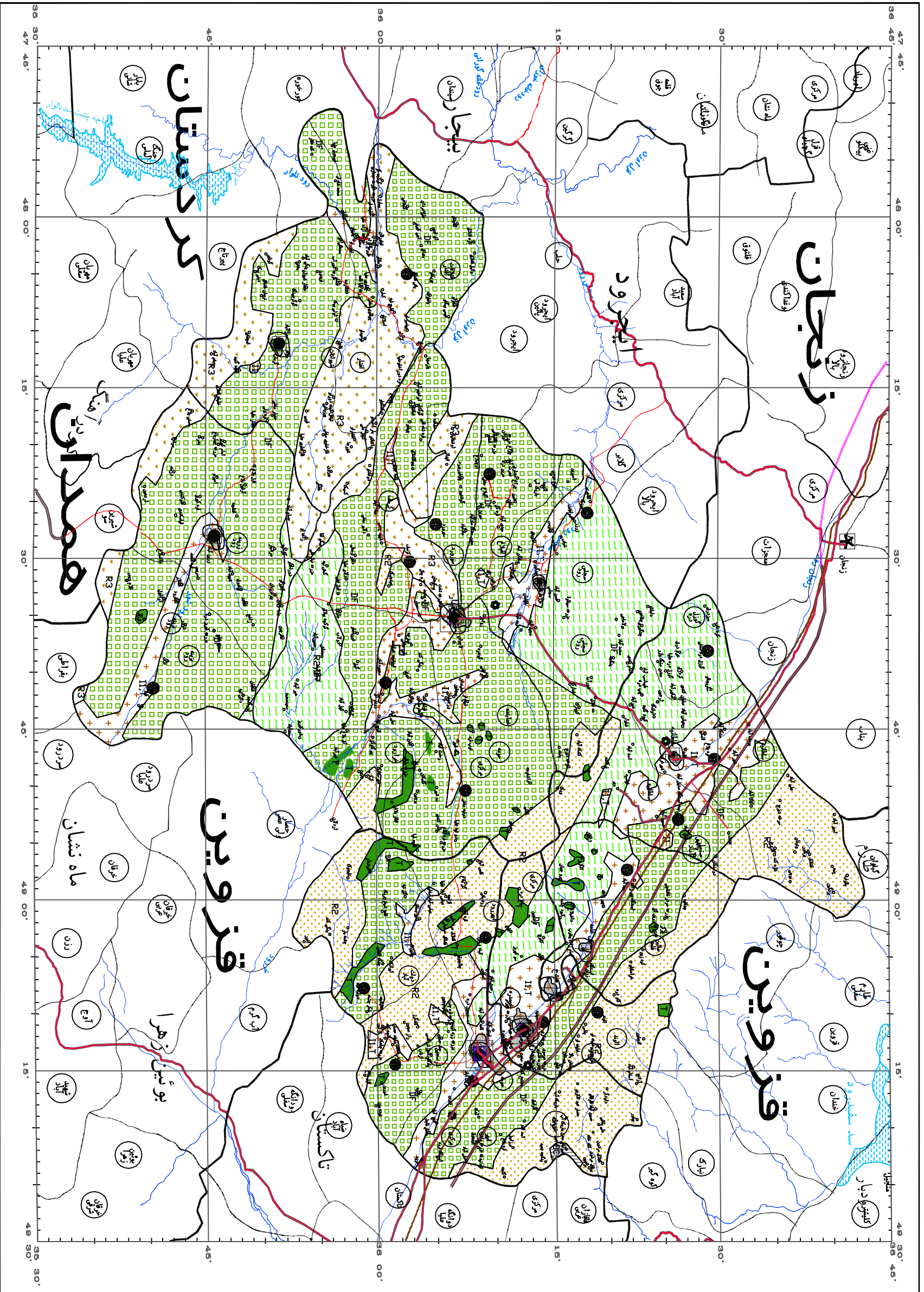
راهنما :

	مرکز استان
	مرکز شهرستان
	مرکز بخش
	مرکز دهستان
	مرکز روستا
	مرکز دهکده
	مرکز دهکده
	مرکز دهکده
	مرکز دهکده
	مرکز دهکده

	7F
	11.1
	DC
	R2.2F
	R2
	R3
	T
	11
	U

ساختار سازمان مشاوران خردمدرسه استان زنجان	
مدیرعامل: 081	شماره تماس: 021
دفتر مرکزی: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان
دفتر مشاوران: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان
دفتر مشاوران: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان
دفتر مشاوران: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان
دفتر مشاوران: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان
دفتر مشاوران: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان
دفتر مشاوران: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان
دفتر مشاوران: زنجان	دفتر مشاوران: زنجان

۴- کاربری زمین های پیرامون شهر های ناحیه ابهر

بر پایه نقشه های کاربری زمین، مشخصات کاربری زمین شهر های ناحیه ابهر به شرح زیر است.

۴-۱- کاربری زمین های پیرامون شهر های شهرستان ابهر

شهر های موجود در شهرستان ابهر عبارتند از ابهر(مرکز شهرستان)، سلطانیه، صائین قلعه و هیدج.

ابهر	رودخانه ابهر چای از شمال این شهر می گذرد. کاربری زمین های پیرامون این شهر را مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی تشکیل می دهد. در جنوب این شهر در فاصله ای نه چندان دور از شهر، زمین های دارای کاربری زراعت دیم هستند.
سلطانیه	رودخانه زنجان چای از شمال این شهر می گذرد. کاربری زمین های پیرامون این شهر از سمت شمال، خاور و جنوب شامل مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی، و از سمت غرب شامل مخلوط مرتع و دیمزار ها است.
صائین قلعه	رودخانه ابهر چای از شمال این شهر می گذرد. کاربری زمین های پیرامون این شهر شامل مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی است.
هیدج	کاربری زمین های پیرامون این شهر شامل مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی است.

۴-۲- کاربری زمین های پیرامون شهر های شهرستان خرمدره

شهرستان خرمدره تنها دارای یک شهر به نام خرمدره می باشد که مرکز شهرستان است.

خرمدره	رودخانه ابهر چای از شمال این شهر می گذرد. کاربری زمین های پیرامون این شهر را مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی تشکیل می دهد.
--------	--

۴-۳- کاربری زمین های پیرامون شهر های شهرستان خدابنده

شهر های شهرستان خدابنده عبارتند از قیدار(مرکز شهرستان)، سجاس، گرماب و زرین رود.

قیدار	کاربری زمین های پیرامون این شهر از سمت باختر شامل مراتع و از سایر جهات شامل مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی است.
سجاس	کاربری زمین های پیرامون این شهر از سمت شمال شامل مخلوط زمین های مرتعی و دیم زار، و از سایر جهات شامل مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی می باشد.
گرماب	کاربری زمین های پیرامون این شهر از زمین های زراعی دیم تشکیل شده است. این شهر از جنوب نزدیک به مراتع با پوشش گیاهی کم تراکم می باشد.
زرین رود	کاربری زمین های پیرامون این شهر از زمین های زراعی دیم تشکیل شده، و از شمال غربی مجاور اینگونه زمین هاست، و از سایر جهات شامل مخلوط زراعت آبی و مجتمع های درختی می باشد.

فصل ۱

بررسی ویژگی های فرهنگی-اجتماعی

۱-۲-۱

۱-۲-۱-۱ - تشخیص ساختار قومی و فرهنگی

ناحیه ابهر، در حال حاضر، دارای ساختار قومی و فرهنگی نسبتاً یکدستی می باشد. اکثریت قریب به اتفاق مردم این ناحیه ترک زبان و شیعه مذهب می باشند.

(۱) قومیت

مردم استان از نظر ترکیب قومی مجموعه ای در آمیخته از اقوام آریایی و گرجی و قبیله های ایل خمسه هستند و تیپ ویژه زنجانی را که در جلگه ها و کناره های رودخانه های استان زندگی می کنند، به وجود آورده اند. تیپ دیگری در بلندی ها و کوهپایه های استان زندگی می کنند که به علت اختلاط نژادی اندک، هم چنان به ظاهر آریایی باقی مانده اند.

استان زنجان زیستگاه ایل های پنج گانه خمسه مشتمل بر: عشایر شاهسون، اوصانلو، مقدم، بیات و خدابنده است. هر یک از ایل ها، علی رغم تنوع در بعضی از خصوصیات، از وحدت فرهنگی برخوردار هستند.

مردم شهرستان های ابهر و خرمدره، از نظر قومی آریایی هستند. در دوران ساسانیان، ناحیه ابهر واقع بین دو رودخانه ابهر رود و خرارود، که در حال حاضر نقاطی چون ابهر و خرمدره - از ناحیه ابهر - و تاکستان، فارسجین و نرجه را در بر می گیرد، بسیار آباد و دارای موقعیت ممتازی بوده است.

۲) تاریخ آبادانی

در زمان حکومت ایلخانیان، با استقرار پایتخت در سلطانیه، این منطقه درخشان ترین دوره تاریخ خود را سپری می کرد. با انتخاب سلطانیه به عنوان پایتخت در این منطقه، شبکه راه های ارتباطی توسعه یافت.

ابه‌ر

از بین شهرها، شهر ابهر، که عجم آن را اوهر (مركب از او بمعنی آب و هر بمعنی آسیاب) گوید، در سال بیست و چهارم هجری در زمان خلافت عثمان بی عفان به دست مسلمانان فتح شد، و بنا های این شهر، که منسوب به شاپور ذوالاکتاف می باشد، خراب و پس از حمله اسکندر دوباره بر روی این خرابه ها قلعه بنا گردید.

ابن حوقل گوید ابهر کرد نشین است و درخت فراوان و گندم بسیار دارد و قلعه ای مستحکم که بر صغه ای بنا شده است آنرا حفاظت می کند. قزوینی گوید آسیاب های ابهر و همچنین امرودهای بسیار شیرین آنجا که معروف به عباسی و بشکل نارنج است در جای دیگر نظیر آن نیست.

بگفته یاقوت ایرانیان ابهر را اوهر می گفتند. مستوفی گوید بر قلعه قدیم آن قلعه ای دیگر بهاءالدین حیدر از نسل اتابک نوشتکین سلجوقی ساخت و به حیدریه موسوم کرد دور باروی آن شهر پنجهزار و پانصد گام است هوایش سرد است و آبش از رودخانه ای [است] که به آن شهر موسوم است و از حدود سلطانیه بر می خیزد و در ولایت قزوین می ریزد.

سلطانیه

سلطانیه نام شهری بود که به همت مغولان و وزیر دانشمند آنها خواجه رشیدالدین فضل الله ساخته شد و در سال ۷۱۳هـ ق کار ساختمان پایان یافت. رفته رفته بر وسعت و عظمت شهر افزوده شد. چون مغولان قدرت خود را از دست دادند این شهر چند بار دست بدست گشت تا اینکه در سال ۷۹۵هـ ق تیمور لنگ شهر سلطانیه را متصرف شد و به پسرش میرانشاه بخشید اما کار میرانشاه بجنون انجامید و بویرانی بناهای شهر و کشتن مردم اقدام کرد.

در دوره صفویه برای آبادانی سلطانیه کوشش هایی بعمل آمد اما چون مرکز سیاست و اقتصاد کشور به اصفهان انتقال یافت، از رونق این شهر رفته رفته کاسته شد و اکنون بصورت یک بخش کوچک در آمده است (دایره المعارف سرزمین و مردم ایران ص ۸-۱۰۶).

قیدار

آورده اند که قیدار قصبه ای بیش نبوده و مقبره قیدار نبی در این جا می باشد که زیارتگاه اهالی اطراف است (مربوط به ابی العرب قیدار بن اسمعیل بی ابراهیم خلیل الرحمن) و سابقه تاریخی آن به بیش از ۷۰۰ سال قبل می رسد که در آن زمان به دستور بلقار خاتون مرمت گردیده است. از نظر زبان و مذهب همدریف ابهر می باشد (مطالعه.. م ۱، ج ۵، ص ۵).

۳) زبان

زبانی که اکنون اهالی منطقه بدان صحبت می کنند شاخه ای از ترکی است که پس از هجوم مغولان به ایران در آن مناطق رواج یافته است، لیکن به احتمال زیاد زبان اصلی ساکنان، قبل از حمله مغول فارسی بوده است.

زبان اهالی منطقه نیز مانند نژاد آن ها یکسان نیست؛ اما مسلم است که پس از استقرار قوم های ترک زبان و مهاجرت آذری ها، تعدادی از واژگان زبان های ترکی، جغتایی و ترکی آذری به زبان فارسی مردم محل وارد شده است. بهر حال، آنچه که محرز است و قطعیت دارد، این است که زبان آذربایجانی قرن هاست زبان احساس و اندیشه های مردم آذری زبان این دیار است. به مرور، در اثر کثرت رفت و آمد ها و نزدیکی منطقه به تهران، زبان فارسی در خانواده های استان زنجان متداول گردیده است و استعمال واژگان فارسی در محاورات ترکی روزمره نیز مرسوم شده است (مجموعه راهنما.. ص ۶-۸۵).

۴) مذهب

پس از فتح منطقه در زمان عثمان بن عفان، تا سلطنت سلطان محمد خدابنده (اولجایتو) مذهب اکثریت اهالی سنی بوده است (مطالعه..). بررسی های تاریخی روشن نموده است که غازان خان و اولجایتو، در طول حیات و حکومت خود، پای بند به مذهب خاصی نبوده اند و دربار آن ها بر اساس تبلیغات و سیاست های روز، از نظر مذهبی، متغیر بوده است. در اوایل قرن هشتم هجری، همزمان با انتخاب سلطانیه به پایتخت، خان های مغول، مذهب سنت و جماعت را پذیرفتند و این مذهب در سراسر منطقه رایج بوده است. حمدالله مستوفی در کتاب نزهت القلوب (۷۴۰ هجری) مردم منطقه را سنی مذهب ذکر کرده است.

در همین دوران، فرقهٔ اسماعیلیه نیز عقاید خود را در منطقه رواج داده بودند. به نظر می‌رسد از دوران صفویه به بعد، مذهب شیعه در بین مردم استان رواج کامل یافته است (مجموعهٔ راهنما.. ص ۸۶).

بنا بر روایتی دیگر، در زمان سلطان محمد خدابنده، به علی سلطان به مذهب شیعه روی آورد و پس از آن، این مذهب رواج یافت و حکومت‌های آل بویه و صفویه نیز در رواج مذهب شیعه تأثیر فراوانی داشتند. هم‌اکنون اکثریت اهالی این منطقه شیعه می‌باشند (مطالعه.. م ۱، ج ۵، ص ۳-۲).

۱-۲-۸-۲-۱- بررسی ویژگی های جمعیتی

۱- تعداد و حجم جمعیت و روند تحولات آن

بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن، جمعیت ناحیه ابهر در سال ۱۳۶۵ به ۳۲۱۲۵۷ نفر، در سال ۱۳۷۵ به ۳۶۳۳۷۳ نفر، و در سال ۱۳۸۵ به ۳۸۶۶۲۰ نفر رسیده بود. در طی سال های ۸۵-۱۳۷۵ سالانه به طور متوسط ۰.۶۲ درصد به جمعیت ناحیه افزوده شده است. سهم جمعیت ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۵ به کل استان ۰.۰۸ درصد بوده است. در سال ۱۳۸۵، سهم جمعیت شهرستان ابهر ۴۱.۷ درصد، سهم جمعیت شهرستان خرمدره ۱۵.۶۴ درصد، و سهم جمعیت شهرستان خدابنده ۴۲.۶۶ درصد از کل جمعیت ناحیه ابهر بوده است (جدول ۱-۲-۸-۲-۱).

جدول ۱-۲-۸-۲-۱- جمعیت شهری و روستایی نامیه ابهر و مقایسه آن با استان، سال های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

حوزه	سرشماری ۱۳۶۵		سرشماری ۱۳۷۵		سرشماری ۱۳۸۵		نرخ رشد ۱۳۷۵-۸۵
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
استان زنجان	کل	۷۸۷۳۶۹	۱۰۰	۹۰۱۷۲۴	۱۰۰	۹۶۴۶۰۱	۰.۶۷
	نقاط شهری	۳۲۸۶۷۱	۴۱.۷۴	۴۳۹۹۰۱	۴۸.۷۸	۵۵۹۳۴۰	۲.۴۳
	نقاط روستایی	۴۵۸۶۹۸	۵۸.۲۶	۴۶۱۸۲۳	۵۱.۲۲	۴۰۵۲۶۱	-۱.۲۹
شهرستان ابهر	کل	۱۳۲۷۳۳	۱۰۰	۱۴۸۶۲۴	۱۰۰	۱۶۱۲۵۷	۰.۸۱
	نقاط شهری	۶۳۶۱۴	۴۷.۹۳	۸۰۹۰۵	۵۴.۴۴	۱۰۱۹۵۵	۶۳.۲۳
	نقاط روستایی	۶۹۱۱۹	۵۲.۰۷	۶۷۷۱۹	۴۵.۵۶	۵۹۳۰۲	-۱.۳۱
شهرستان خرمدره	کل	۴۰۳۷۶	۱۰۰	۵۱۶۸۱	۱۰۰	۶۰۴۹۹	۱.۵۸
	نقاط شهری	۲۹۱۸۱	۷۲.۲۷	۳۹۰۹۴	۷۵.۶۴	۴۸۳۹۸	۲.۱۵
	نقاط روستایی	۱۱۱۹۵	۲۷.۷۳	۱۲۵۸۷	۳۰.۳۶	۱۲۱۰۱	-۰.۳۹
شهرستان خدابنده	کل	۱۴۸۱۴۸	۱۰۰	۱۶۳۰۶۸	۱۰۰	۱۶۴۸۶۴	۰.۱۰
	نقاط شهری	۱۲۸۲۷	۸.۶۶	۲۲۰۰۷	۱۳.۵۰	۴۱۰۱۸	۲۴.۸۸
	نقاط روستایی	۱۳۵۳۲۱	۹۱.۳۴	۱۴۱۰۶۱	۸۶.۵۰	۱۲۳۸۴۶	-۱.۲۹
ناحیه ابهر	کل	۳۲۱۲۵۷	۱۰۰	۳۶۳۳۷۳	۱۰۰	۳۸۶۶۲۰	۰.۶۲
	نقاط شهری	۱۰۵۶۲۲	۳۲.۸۸	۱۴۲۰۰۶	۳۹.۰۸	۱۹۱۳۷۱	۳۰.۲
	نقاط روستایی	۲۱۵۶۳۵	۶۷.۱۲	۲۲۱۳۶۷	۶۰.۹۲	۱۹۵۲۴۹	-۱.۲۴

منبع: نتایج سرشماری نفوس و مسکن سال های ۱۳۶۵، ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵

۲- ساخت سنی و جنسی

در سال ۱۳۸۵ از ۳۸۶۶۲۰ نفر جمعیت ناحیه ابهر ۱۹۲۴۳۵ نفر مرد و ۱۹۴۱۸۵ نفر زن بوده اند که نتیجه نسبت جنسی برابر ۹۹ بدست می آید. به عبارت دیگر، در این ناحیه در مقابل هر ۱۰۰ نفر زن، ۹۹ نفر مرد وجود داشته است (جدول ۱-۲-۸-۲-۱).

جدول ۱-۲-۸-۲-۱. تعداد جمعیت بر حسب جنسی و نسبت جنسی نامیه ابهر در سال ۱۳۸۵ و مقایسه آن با استان

نسبت جنسی	تعداد جمعیت			حوزه	
	زن	مرد	مرد و زن		
۹۹	۴۸۲۹۰۳	۴۸۱۶۹۸	۹۶۴۶۰۱	کل	استان زنجان
۱۰۱	۲۷۶۹۲۵	۲۸۲۴۱۵	۵۵۹۳۴۰	نقاط شهری	
۹۶	۲۰۵۹۷۸	۱۹۹۲۸۳	۴۰۵۲۶۱	نقاط روستایی	
۱۰۰	۸۰۴۱۷	۸۰۸۴۰	۱۶۱۲۵۷	کل	شهرستان ابهر
۱۰۲	۵۰۲۹۴	۵۱۶۶۱	۱۰۱۹۵۵	نقاط شهری	
۹۶	۳۰۱۲۳	۲۹۱۷۹	۵۹۳۰۲	نقاط روستایی	
۱۰۲	۲۹۹۱۱	۳۰۵۸۸	۶۰۴۹۹	کل	شهرستان خرمدره
۱۰۳	۲۳۸۳۵	۲۴۵۶۳	۴۸۳۹۸	نقاط شهری	
۹۹	۶۰۷۶	۶۰۲۵	۱۲۱۰۱	نقاط روستایی	
۹۶	۸۳۸۵۷	۸۱۰۰۷	۱۶۴۸۶۴	کل	شهرستان خداآبند
۱۰۱	۲۰۳۳۶	۲۰۶۸۲	۴۱۰۱۸	نقاط شهری	
۹۴	۶۳۵۲۱	۶۰۳۲۵	۱۲۳۸۴۶	نقاط روستایی	
۹۹	۱۹۴۱۸۵	۱۹۲۴۳۵	۳۸۶۶۲۰	کل	ناحیه ابهر
۱۰۲	۹۴۴۶۵	۹۶۹۰۶	۱۹۱۳۷۱	نقاط شهری	
۹۵	۹۹۷۲۰	۹۵۵۲۹	۱۹۵۲۴۹	نقاط روستایی	

منبع: طرح ناحیه ابهر

همچنین، از ۳۸۶۶۲۰ نفر جمعیت ناحیه تعداد ۱۰۰۹۱۶ نفر (حدود ۲۶ درصد) در گروه سنی کمتر از ۱۵ سال، ۲۶۲۶۷۰ نفر (حدود ۶۸ درصد) در گروه سنی ۱۵-۶۴ سال و ۲۳۰۳۴ نفر (حدود ۶ درصد) در گروه سنی ۶۵ ساله و بیشتر قرار داشته اند (جدول ۱-۲-۸-۲-۱).

جدول ۱-۲-۸-۳. توزیع جمعیت به تفکیک گروه های عمده سنی نامیه ابهر در ۱۳۸۵ و مقایسه آن با استان

کل جمعیت	تعداد ۶۵ ساله و بیشتر		تعداد ۱۵-۶۴ ساله		تعداد ۱۴- ساله		حوزه
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۹۶۴۶۰۱	۵۷۵۱۲	۵.۹۶	۶۶۳۳۳۹	۶.۸۷	۲۴۳۷۵۰	۲.۵۳	استان زنجان
۵۵۹۳۴۰	۲۹۵۴۵	۵.۲۸	۴۰۰۶۶۴	۷.۱۶	۱۲۹۱۳۱	۲.۳۱	نقاط شهری
۴۰۵۲۶۱	۲۷۹۶۷	۶.۹۰	۲۶۲۶۷۵	۶.۴۸	۱۱۴۶۱۹	۲.۸۴	نقاط روستایی
۱۶۱۲۵۷	۱۰۳۹۳	۶.۴۴	۱۱۳۰۴۱	۷.۰۴	۳۷۸۲۳	۲.۳۴	شهرستان ابهر
۱۰۱۹۵۵	۵۶۸۲	۵.۵۷	۷۲۶۱۳	۷.۱۳	۲۳۶۶۰	۲.۳۲	نقاط شهری
۵۹۳۰۲	۴۷۱۱	۷.۹۴	۴۰۴۲۸	۶.۸۱	۱۴۱۶۳	۲.۳۸	نقاط روستایی
۶۰۴۹۹	۳۳۸۷	۵.۶۰	۴۳۱۳۳	۷.۱۳	۱۳۹۷۹	۲.۳۱	شهرستان خرمدره
۴۸۳۹۸	۲۵۷۵	۵.۳۲	۳۴۷۰۳	۷.۱۶	۱۱۱۲۰	۲.۳۰	نقاط شهری
۱۲۱۰۱	۸۱۲	۶.۶۲	۸۴۳۰	۶.۹۲	۲۸۵۹	۲.۳۶	نقاط روستایی
۱۶۴۸۶۴	۹۲۵۴	۵.۶۲	۱۰۶۴۹۶	۶.۴۶	۴۹۱۱۴	۲.۹۹	شهرستان خدابنده
۴۱۰۱۸	۱۷۶۴	۴.۳۰	۲۷۶۳۴	۶.۷۳	۱۱۶۲۰	۲.۸۰	نقاط شهری
۱۲۳۸۴۶	۷۴۹۰	۶.۰۵	۷۸۸۶۲	۶.۳۹	۳۷۵۱۴	۳.۰۳	نقاط روستایی
۳۸۶۶۲۰	۲۳۰۳۴	۵.۹۶	۲۶۲۶۷۰	۶.۸۱	۱۰۰۹۱۶	۲.۶۱	ناحیه ابهر
۱۹۱۳۷۱	۱۰۰۲۱	۵.۲۴	۱۳۴۹۵۰	۷.۰۴	۴۶۴۰۰	۲.۴۳	نقاط شهری
۱۹۵۲۴۹	۱۳۰۱۳	۶.۶۷	۱۲۷۷۲۰	۶.۵۰	۵۴۵۳۶	۲.۷۹	نقاط روستایی

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

جدول ۱-۲-۸-۴. توزیع جمعیت نامیه ابهر به تفکیک گروه های سنی بر حسب جنس در سال ۱۳۸۵

گروه های سنی	مرد و زن	درصد	مرد	درصد	زن	درصد
تمام سنین	۳۸۶۶۲۰	۱۰۰	۱۹۲۴۳۵	۱۰۰	۱۹۴۱۸۵	۱۰۰
۴- ساله	۲۹۶۷۹	۷.۶۷	۱۵۳۳۲	۷.۹۶	۱۴۳۴۷	۷.۳۸
۵-۹ ساله	۲۸۸۹۵	۷.۴۷	۱۴۹۰۵	۷.۷۴	۱۳۹۹۰	۷.۲
۱۰-۱۴ ساله	۴۲۳۴۲	۱۰.۹۵	۲۱۵۹۷	۱۱.۲۲	۲۰۷۴۵	۱۰.۶۸
۱۵-۱۹ ساله	۵۲۶۴۲	۱۳.۶۱	۲۵۸۲۵	۱۳.۴۲	۲۶۸۱۷	۱۳.۸۱
۲۰-۲۴ ساله	۴۶۹۱۴	۱۲.۱۳	۲۲۳۳۹	۱۱.۶۰	۲۴۵۷۵	۱۲.۶۵
۲۵-۲۹ ساله	۳۹۰۶۱	۱۰.۱۰	۱۹۶۱۱	۱۰.۱۹	۱۹۴۵۰	۱۰.۰۱
۳۰-۳۴ ساله	۳۱۳۰۹	۸.۰۹	۱۵۶۶۷	۸.۱۴	۱۵۶۴۲	۸.۰۵
۳۵-۳۹ ساله	۲۳۵۵۴	۶.۰۹	۱۱۶۱۸	۶.۰۳	۱۱۹۳۶	۶.۱۴
۴۰-۴۴ ساله	۱۹۹۸۶	۵.۱۶	۱۰۲۸۶	۵.۳۴	۹۷۰۰	۴.۹۹
۴۵-۴۹ ساله	۱۸۳۱۰	۴.۷۳	۹۰۴۹	۴.۷۰	۹۲۶۱	۴.۷۷
۵۰-۵۴ ساله	۱۳۵۲۹	۳.۵۰	۶۳۷۱	۳.۳۱	۷۱۵۸	۳.۶۸
۵۵-۵۹ ساله	۹۳۱۲	۲.۴۱	۳۸۹۹	۲.۰۲	۵۴۱۳	۲.۷۸
۶۰-۶۴ ساله	۸۰۵۳	۲.۰۸	۳۶۷۷	۱.۹۱	۴۳۷۶	۲.۲۵
۶۵-۶۹ ساله	۷۶۴۳	۱.۹۷	۳۹۲۷	۲.۰۴	۳۷۱۶	۱.۹۱
۷۰-۷۴ ساله	۶۸۷۱	۱.۷۷	۳۷۶۱	۱.۹۵	۳۱۱۰	۱.۶۰
۷۵ ساله و بالاتر	۶۶۲۶	۱.۷۱	۴۵۵۸	۲.۳۶	۲۰۶۸	۱.۰۶

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

۳- تراکم نسبی جمعیت

توزیع جمعیت در داخل ناحیه، بخصوص در شهرستان ها، بطور متعادل صورت نگرفته است. در بعضی از نقاط تراکم جمعیت کم بوده و یا سکونتگاه ها به صورت بسیار متفرق و پراکنده قرار گرفته اند. در حالیکه در بعضی نقاط دیگر تراکم جمعیت و یا فشردگی سکونتگاه ها بیشتر است. بر این اساس، در سال ۱۳۸۵ بطور متوسط ۴۵.۲۱ نفر در هر کیلومتر مربع در خاک ناحیه ابهر می زیسته اند. رقم مشابه در سطح استان ۴۳.۵۲ نفر در کیلومتر مربع بوده است. در این میان، تراکم نسبی برای شهرستان های ابهر، خرمدره و خدابنده به ترتیب ۵۳.۷۸، ۱۴۸.۶۴ و ۳۲.۰۰ نفر در کیلومتر مربع بوده است (جدول ۱-۲-۸-۲-۵).

جدول ۱-۲-۸-۲-۵. تراکم نسبی نامیه ابهر به تفکیک نقاط شهری و روستایی ۱۳۸۵ و مقایسه آن با استان

حوزه	تعداد جمعیت	مساحت - کیلومتر مربع	تراکم نسبی - نفر
استان زنجان	کل	۲۲۱۶۴.۰۰	۴۳.۵۲
	نقاط شهری	۸۹.۱۲	۶۲۷۶.۲۵
	نقاط روستایی	۲۲۰۷۴.۸۸	۱۸.۳۶
شهرستان ابهر	کل	۲۹۹۳.۰۰	۵۳.۸۷
	نقاط شهری	۲۵.۸۰	۳۹۵۱.۷۴
	نقاط روستایی	۲۹۶۷.۲۰	۱۹.۹۸
شهرستان خرمدره	کل	۴۰۷.۰۰	۱۴۸.۶۴
	نقاط شهری	۱۰۰.۸	۴۸۰۱.۳۸
	نقاط روستایی	۳۹۶.۹۲	۳۰.۴۸
شهرستان خدابنده	کل	۵۱۵۱.۰۰	۳۲.۰۰
	نقاط شهری	۴.۹۰	۸۳۷۱.۰۲
	نقاط روستایی	۵۱۴۶.۱۰	۲۴.۰۶
ناحیه ابهر	کل	۸۵۵۱.۰۰	۴۵.۲۱
	نقاط شهری	۴۰.۷۸	۴۷۰۱.۹۹
	نقاط روستایی	۸۵۱۰.۲۲	۲۲.۹۴

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

ع- جمعیت و مهاجرت

ع-۱- توزیع مهاجرت بر حسب آخرین محل اقامت قبلی

در فاصله سالهای ۱۳۷۵ و ۱۳۸۵، ۶۷۷۴۸ نفر به ناحیه ابهر وارد یا در داخل این ناحیه جابه جا شده اند. محل اقامت قبلی ۴۴.۰۸ درصد مهاجران، سایر استانها، ۱۷.۲۰ درصد شهرستان های دیگر استان محل سرشماری و ۳۸.۶۱ درصد شهر یا آبادی دیگری در همین ناحیه بوده است. محل اقامت قبلی بقیه افراد، خارج از کشور یا اظهار نشده بود است.

مقایسه محل اقامت قبلی مهاجران با محلی که در آن سرشماری شده‌اند نشان می‌دهد، ۱۲.۴۷ درصد از روستا به روستا و ۲۵.۲۲ درصد از شهر به روستا و ۳۸.۰۰ درصد از شهر به شهر در طی ۱۰ سال از سرشماری آبان ۱۳۷۵ مهاجرت کرده‌اند (جدول ۱-۲-۸-۲-۶).

جدول ۱-۲-۸-۲-۱ مهاجران وارد شده طی ۱۰ سال قبل از سرشماری آبان ۱۳۸۵ بر حسب آخرین محل اقامت قبلی به تفکیک نقاط شهری و روستایی و جنس در نامیه ابهر.

ساکن در نقاط روستایی		ساکن در نقاط شهری		جمع	آخرین محل اقامت قبلی
زن	مرد	زن	مرد		
۹۳۶۱	۱۶۲۳۰	۱۷۷۷۴	۲۴۳۸۳	۶۷۷۴۸	جمع
۶۴۲۴	۴۴۱۱	۷۳۷۳	۷۹۵۰	۲۶۱۵۸	ناحیه محل سرشماری
۱۸۲۱	۱۷۰۱	۱۴۱۳	۱۶۴۸	۶۶۲۰	شهر
۴۶۰۳	۲۷۱۰	۵۹۶۰	۶۳۰۲	۱۹۵۳۸	آبادی
۱۰۹۲	۱۶۴۱	۴۲۹۵	۴۶۲۷	۱۱۶۵۴	شهرستانهای دیگر در همین استان
۸۰۳	۱۴۲۵	۲۶۹۰	۳۱۲۲	۸۰۴۰	شهر
۲۸۹	۲۱۶	۱۶۰۵	۱۵۰۵	۳۶۱۴	آبادی
۱۸۱۷	۱۰۱۵۸	۶۱۰۴	۱۱۷۸۸	۲۹۸۶۸	شهرستانهای سایر استانها
۱۵۶۳	۹۷۷۷	۵۶۰۶	۱۱۲۶۸	۲۸۲۱۴	شهر
۲۵۴	۳۸۱	۴۹۸	۵۲۰	۱۶۵۴	آبادی
۲	۰	۰	۴	۶	خارج از کشور
۲۸	۱۹	۰	۱۴	۶۱	اظهار نشده

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

۱-۲-۸-۳- بررسی ویژگی های اجتماعی شامل توزیع و گروه

بندی اجتماعی

۱- جمعیت و پراکندگی

در سال ۱۳۸۵ جمعیت ناحیه ابهر برابر ۳۸۶۶۲۰ نفر بوده که از ۹۲۹۰۷ خانوار تشکیل شده بود. در این تعداد جمعیت ۱۹۱۳۷۱ نفر در نقاط شهری، ۱۹۵۲۴۹ نفر (۵۰.۵ درصد) در نقاط روستایی این ناحیه ساکن بوده اند. بعد خانوار ناحیه ابهر در نقاط شهری ۳.۹۱، در نقاط روستایی ۴.۴۳ و در کل ناحیه ۴.۱۶ نفر بوده است.

در همین سال، سهم جمعیت شهری شهرستان ابهر ۵۳.۲۷ درصد، سهم جمعیت شهری شهرستان خرمدره ۲۵.۲۹ درصد، و سهم جمعیت شهری شهرستان خدابنده ۲۱.۴۳ درصد به کل جمعیت شهری ناحیه ابهر بوده است. همچنین، سهم جمعیت روستایی شهرستان ابهر ۳۰.۳۷ درصد، سهم جمعیت روستایی شهرستان خرمدره ۶.۱۹ درصد، و سهم جمعیت روستایی شهرستان خدابنده ۶۳.۴۳ درصد از کل جمعیت روستایی ناحیه ابهر بوده است (جدول ۱-۲-۸-۳-۱).

جدول ۱-۲-۸-۳-۱. تعداد و بعد خانوار نامیه ابهر در سال ۱۳۸۵ و مقایسه آن با استان

حوزه	تعداد جمعیت		بعد خانوار
	تعداد خانوار	۱۳۸۵	
استان زنجان	کل	۹۶۴۶۰۱	۴۰۰۸
	نقاط شهری	۵۵۹۳۴۰	۳۰۹۱
	نقاط روستایی	۴۰۵۲۶۱	۴۰۳۵
شهرستان ابهر	کل	۱۶۱۲۵۷	۳۰۸۹
	نقاط شهری	۱۰۱۹۵۵	۳۰۸۱
	نقاط روستایی	۵۹۳۰۲	۴۰۰۵
شهرستان خرمدره	کل	۶۰۴۹۹	۳۰۹۴
	نقاط شهری	۴۸۳۹۸	۳۰۸۴
	نقاط روستایی	۱۲۱۰۱	۴۰۳۸
شهرستان خدابنده	کل	۱۶۴۸۶۴	۴۰۵۵
	نقاط شهری	۴۱۰۱۸	۴۰۲۹
	نقاط روستایی	۱۲۳۸۴۶	۴۰۶۵
ناحیه ابهر	کل	۳۸۶۶۲۰	۴۰۱۶
	نقاط شهری	۱۹۱۳۷۱	۳۰۹۱
	نقاط روستایی	۱۹۵۲۴۹	۴۰۴۳

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

جدول های ۱-۲-۸-۳-۲- الف، ب و ج، مشخصات جمعیتی نقاط روستایی ناحیه ابهر را به تفکیک شهرستان، بخش، دهستان در سال ۱۳۸۵، نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۸-۳-۲- الف. اطلاعات جمعیتی نقاط (روستایی) شهرستان ابهر در سال ۱۳۸۵

نام حوزه	تعداد خانوار	جمعیت کل	تعداد مرد	تعداد زن	تعداد باسواد
استان زنجان	۹۳۰۳۷	۴۰۵۲۶۱	۱۹۹۲۸۳	۲۰۵۹۷۸	
ناحیه ابهر	۴۳۹۲۳	۱۷۶۸۸۹	۸۷۰۱۵	۸۹۸۷۴	۱۲۵۳۱۹
شهرستان ابهر	۱۴۶۴۱	۵۸۹۶۳	۲۹۰۰۵	۲۹۹۵۸	۴۱۷۷۳
بخش سلطانیه	۵۶۳۳	۲۲۴۰۲	۱۰۹۲۶	۱۱۴۷۶	۱۵۶۶۵
دهستان سلطانیه	۲۲۵۹	۹۳۷۴	۴۷۲۱	۴۶۵۳	۶۶۵۱
دهستان سنبل آباد	۲۰۵۰	۸۰۶۹	۳۸۹۶	۴۱۷۳	۵۷۱۳
دهستان گوزلدره	۱۳۲۴	۴۹۵۹	۲۳۰۹	۲۶۵۰	۳۳۰۱
بخش مرکزی	۹۰۰۸	۳۶۵۶۱	۱۸۰۷۹	۱۸۴۸۲	۲۶۱۰۸
دهستان ابهررود	۱۳۰۰	۵۶۸۶	۲۸۳۳	۲۸۵۳	۴۰۰۷
دهستان درسجین	۶۱۱	۲۰۹۹	۱۰۲۲	۱۰۷۷	۱۱۷۱
دهستان دولت آباد	۹۳۷	۴۲۲۸	۱۹۷۱	۲۲۵۷	۲۷۷۳
دهستان صائین قلعه	۲۹۰۱	۱۲۰۰۵	۵۹۶۲	۶۰۴۳	۸۶۰۹
دهستان حومه	۳۲۵۹	۱۲۵۴۳	۶۲۹۱	۶۲۵۲	۹۵۴۸

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

جدول ۱-۲-۸-۳-۲-ب. اطلاعات جمعیتی نقاط روستایی شهرستان خرمدره در سال ۱۳۸۵

نام حوزه	تعداد خانوار	جمعیت کل	تعداد مرد	تعداد زن	تعداد باسواد
شهرستان خرمدره	۲۷۵۵	۱۱۹۷۲	۵۹۷۴	۵۹۹۸	۸۹۵۰
بخش مرکزی	۲۷۵۵	۱۱۹۷۲	۵۹۷۴	۵۹۹۸	۸۹۵۰
دهستان الوند	۱۸۸	۸۷۳	۴۲۳	۴۵۰	۶۲۵
دهستان خرمدره	۲۵۶۷	۱۱۰۹۹	۵۵۵۱	۵۵۴۸	۸۳۲۵

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

جدول ۱-۲-۸-۳-۲-ج. اطلاعات جمعیتی نقاط روستایی شهرستان فدابنده در سال ۱۳۸۵

نام حوزه	تعداد خانوار	جمعیت کل	تعداد مرد	تعداد زن	تعداد باسواد
شهرستان خدابنده	۲۶۶۰۶	۱۲۲۳۶۴	۵۹۴۶۲	۶۲۹۰۲	۸۱۷۳۲
بخش افشار	۲۷۷۳	۱۳۰۳۰	۶۲۱۵	۶۸۱۵	۸۲۸۷
دهستان شیوانات	۱۹۱۹	۸۹۶۳	۴۳۰۹	۴۶۵۴	۵۶۶۸
دهستان قشلاقات افشار	۸۵۴	۴۰۶۷	۱۹۰۶	۲۱۶۱	۲۶۱۹
بخش بزینه رود	۶۱۲۳	۲۸۷۳۱	۱۳۹۸۹	۱۴۷۴۲	۱۹۱۷۲
دهستان بزینه رود	۲۸۶۵	۱۲۶۶۴	۶۲۳۵	۶۴۲۹	۸۳۶۱
دهستان زرینه رود	۳۲۵۸	۱۶۰۶۷	۷۷۵۴	۸۳۱۳	۱۰۸۱۱
بخش سجاجسرود	۴۷۵۶	۲۱۷۶۷	۱۰۶۹۰	۱۱۰۷۷	۱۴۵۶۲
دهستان آقیلاغ	۱۲۲۶	۵۹۹۶	۲۸۸۲	۳۱۱۴	۳۸۱۷
دهستان سجاجسرود	۳۵۳۰	۱۵۷۷۱	۷۸۰۸	۷۹۶۳	۱۰۷۴۵
بخش مرکزی	۱۲۹۵۴	۵۸۸۳۶	۲۸۵۶۸	۳۰۲۶۸	۳۹۷۱۱
دهستان حومه	۴۰۷۳	۱۹۱۸۶	۹۳۳۶	۹۸۵۰	۱۳۰۰۹
دهستان خررود	۴۷۵۴	۲۲۰۷۰	۱۰۸۴۱	۱۱۲۲۹	۱۵۰۳۷
دهستان سهرورد	۱۴۷۲	۶۳۱۷	۳۰۲۰	۳۲۹۷	۴۰۵۰
دهستان کرسف	۲۶۵۵	۱۱۲۶۳	۵۳۷۱	۵۸۹۲	۷۶۱۵

منبع: نتایج سرشماری ۱۳۸۵

۱-۲-۹-۱- نیروی انسانی

۱- وضع فعالیت

براساس نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵ از کل ۳۲۸۰۴۶ نفر جمعیت ده ساله و بالاتر ناحیه ابهر، ۱۲۴۶۱۶ نفر را جمعیت فعال (۳۷.۹۸ درصد) تشکیل داده‌اند. در کل جمعیت فعال ناحیه ۹۰.۸۲ درصد شاغل و ۹.۰۹ درصد بیکار بوده‌اند. نسبت جمعیت شاغل و بیکار در سطح استان به ترتیب ۹۰.۶۳ درصد و ۹.۳۶ درصد بوده است (جدول ۱-۱-۹-۲-۱).

در ناحیه ابهر بیشترین فعالیت، مربوط به گروه سنی ۲۹-۲۵ ساله با ۱۷.۷۳ درصد و کمترین میزان مربوط به گروه سنی ۱۴-۱۰ ساله با ۱.۰۷ درصد بوده است (جدول ۲-۱-۹).

۲- شاخص نیروی انسانی

بر پایه نتایج سرشماری جمعیت نفوس سال ۱۳۸۵، نرخ فعالیت در سطح ناحیه ابهر و در نقاط شهری و روستایی به ترتیب ۳۷.۹۷ درصد، ۳۷.۱۴ درصد و ۳۸.۷۹ درصد بوده است. این نرخ‌ها در سطح استان زنجان به ترتیب ۴۰.۷۳ درصد ۳۹.۱۹ درصد و ۴۲.۸۸ درصد بوده است.

جدول ۱-۹-۲-۱. توزیع نسبی جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر بر مبنای وضع فعالیت در نامه ابهر - ۱۳۸۵

حوزه	کل جمعیت دهساله و بیشتر	تعداد جمعیت					
		کل	فعال	بیکار	محصّل	خانه‌دار	دارای سایر اظهار نشده
استان	کل	۸۲۰۰۳۶	۳۳۳۹۸۶	۳۰۲۷۰۶	۳۱۲۸۰	۱۸۷۷۴۵	۲۱۱۵۴۱
	شهری	۴۷۹۷۹۵	۱۸۸۰۷۰	۱۶۵۵۰۸	۲۲۵۶۲	۱۳۳۶۳۴	۱۱۵۸۳۸
	روستایی	۳۴۰۲۴۱	۱۴۵۹۱۶	۱۳۷۱۹۸	۸۷۱۸	۶۴۱۱۱	۹۵۷۰۳
شهرستان ابهر	کل	۱۳۸۲۵۴	۵۲۵۷۰	۴۷۷۹۳	۴۷۷۷	۲۹۸۲۹	۴۱۲۷۴
	شهری	۸۷۳۲۸	۳۲۱۴۳	۲۹۲۲۰	۲۹۲۳	۲۱۵۵۷	۲۴۱۶۲
	روستایی	۵۰۹۲۶	۲۰۴۲۷	۱۸۵۷۳	۱۸۵۴	۸۲۷۲	۱۷۱۱۲
شهرستان خرمدره	کل	۵۲۱۹۹	۱۹۷۵۸	۱۶۸۳۶	۲۹۲۲	۱۲۱۷۸	۱۴۴۱۸
	شهری	۴۱۶۴۷	۱۵۷۵۸	۱۳۵۱۵	۲۲۴۳	۹۹۲۵	۱۱۲۳۰
	روستایی	۱۰۵۵۲	۴۰۰۰	۳۳۲۱	۶۷۹	۲۲۵۳	۳۱۸۸
شهرستان خدابنده	کل	۱۳۷۵۹۳	۵۲۲۴۰	۴۸۶۰۸	۳۶۳۲	۳۲۱۲۳	۳۹۳۲۸
	شهری	۳۴۲۳۹	۱۲۷۲۵	۱۱۴۶۱	۱۲۶۴	۱۰۰۴۶	۸۵۳۱
	روستایی	۱۰۳۳۵۴	۳۹۵۱۵	۳۷۱۴۷	۲۳۶۸	۲۲۰۷۷	۳۰۷۹۷
ناحیه	کل	۳۲۸۰۴۶	۱۲۴۵۶۸	۱۱۳۲۳۷	۱۱۳۳۱	۷۴۱۳۰	۹۵۰۲۰
	شهری	۱۶۳۲۱۴	۶۰۶۲۶	۵۴۱۹۶	۶۴۳۰	۴۱۵۲۸	۴۳۹۲۳
	روستایی	۱۶۴۸۳۲	۶۳۹۴۲	۵۹۰۴۱	۴۹۰۱	۳۲۶۰۲	۵۱۰۹۷

منبع: نتایج تفصیلی سرشماری سال ۱۳۷۵

جدول ۱-۹-۲-۱. میزان فعالیت جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر بر مبنای سن به تفکیک شهرستان، نقاط شهری و روستایی

۱۳۸۵

حوزه	جمع	۱-۱۴ ساله	۱۵-۱۹ ساله	۲۰-۲۴ ساله	۲۵-۲۹ ساله	۳۰-۳۴ ساله	۳۵-۳۹ ساله
استان زنجان	کل	۳۳۳۹۸۶	۵۵۰۸	۳۰۷۵۲	۵۵۸۳۸	۵۸۶۳۱	۳۶۶۰۱
	شهری	۱۸۸۰۷۰	۶۳۴	۱۰۴۸۴	۳۱۲۴۴	۳۶۴۱۲	۲۴۶۲۶
	روستایی	۱۴۵۹۱۶	۴۸۷۴	۲۰۲۶۸	۲۴۵۹۴	۲۲۲۱۹	۱۱۹۷۵
شهرستان ابهر	کل	۵۲۵۷۰	۳۰۵	۳۶۸۳	۸۴۹۲	۹۱۳۲	۷۹۵۲
	شهری	۳۲۱۴۳	۷۱	۱۴۳۴	۵۰۰۸	۶۰۳۰	۵۳۷۶
	روستایی	۲۰۴۲۷	۲۳۴	۲۲۴۹	۳۴۸۴	۳۱۰۲	۲۵۷۶
شهرستان خرمدره	کل	۱۹۷۵۸	۷۹	۱۴۷۱	۳۵۴۸	۳۶۸۲	۳۰۴۹
	شهری	۱۵۷۵۸	۳۹	۱۰۰۳	۲۷۴۷	۳۰۴۷	۲۵۴۳
	روستایی	۴۰۰۰	۴۰	۴۶۸	۸۰۱	۶۳۵	۵۰۶
شهرستان خدابنده	کل	۵۲۲۴۰	۹۵۸	۶۶۳۸	۹۰۵۳	۹۲۸۱	۶۶۵۱
	شهری	۱۲۷۲۵	۸۲	۱۰۴۰	۲۰۵۲	۲۶۸۷	۲۲۲۹
	روستایی	۳۹۵۱۵	۸۷۶	۵۵۹۸	۷۰۰۱	۶۵۹۴	۴۴۲۲
ناحیه ابهر	کل	۱۲۴۵۶۸	۱۳۴۲	۱۱۷۹۲	۲۱۰۹۳	۲۲۰۹۵	۱۷۶۵۲
	شهری	۶۰۶۲۶	۱۹۲	۳۴۷۷	۹۸۰۷	۱۱۷۶۴	۱۰۱۴۸
	روستایی	۶۳۹۴۲	۱۱۵۰	۸۳۱۵	۱۱۲۸۶	۱۰۳۳۱	۷۵۰۴

جدول ۱-۲-۹-۱. ادامه

حوزه	۴۴-۴۰ ساله	۴۹-۴۵ ساله	۵۴-۵۰ ساله	۵۹-۵۵ ساله	۶۴-۶۰ ساله	۶۵ ساله و بیشتر	نامشخص
استان زنجان	کل	۲۷۶۶۳	۲۲۹۹۴	۱۵۶۵۵	۹۵۵۴	۷۷۹۸	۱۶۳۲۳
	شهری	۱۸۱۱۷	۱۴۰۰۵	۸۴۳۱	۴۵۶۹	۳۴۱۲	۵۹۰۵
	روستایی	۹۵۴۶	۸۹۸۹	۷۲۲۴	۴۹۸۵	۴۳۸۶	۱۰۴۱۸
شهرستان ابهر	کل	۴۸۰۳	۳۷۰۳	۲۴۲۵	۱۴۳۸	۱۲۶۴	۳۱۵۴
	شهری	۳۳۶۹	۲۴۶۲	۱۳۲۵	۷۱۳	۵۸۳	۱۳۴۲
	روستایی	۱۴۳۴	۱۲۴۱	۱۱۰۰	۷۲۵	۶۸۱	۱۸۱۲
شهرستان خرمدره	کل	۱۸۸۱	۱۴۵۰	۷۶۷	۴۳۲	۳۰۹	۷۳۳
	شهری	۱۵۹۱	۱۱۶۵	۵۹۴	۳۰۷	۲۲۰	۰۰
	روستایی	۲۹۰	۲۸۵	۱۷۳	۱۲۵	۸۹	۲۳۳
شهرستان خدابنده	کل	۳۹۵۷	۳۶۴۰	۲۳۲۶	۱۳۲۲	۱۲۲۰	۳۰۲۳
	شهری	۱۰۶۶	۸۲۴	۴۴۰	۲۷۳	۲۲۰	۴۴۱
	روستایی	۲۸۹۱	۲۸۱۶	۱۸۸۶	۱۰۴۹	۱۰۰۰	۲۵۸۲
ناحیه ابهر	کل	۱۰۴۶۱	۸۷۹۳	۵۵۱۸	۳۱۹۲	۲۷۹۳	۶۹۱۰
	شهری	۶۰۲۶	۴۴۵۱	۲۳۵۹	۱۲۹۳	۱۰۲۳	۲۲۸۳
	روستایی	۴۶۱۵	۴۳۴۲	۳۱۵۹	۱۸۹۹	۱۷۷۰	۴۶۲۷

منبع: نتایج تفصیلی سرشماری سال ۱۳۷۵

درصد و ۹۲.۳۳ درصد و در سطح استان زنجان و در نقاط شهری و روستایی به ترتیب ۹۰.۶۳،

۸۸.۰۰ و ۹۴.۰۲ درصد بوده است در مقابل، نرخ بیکاری در سطح ناحیه ابهر و در نقاط شهری و روستایی به

ترتیب ۹.۰۹ درصد، ۱۰.۶۰ درصد و ۷.۶۶ درصد بوده در حالی که این نرخها در سطح استان زنجان و در

نقاط شهری و روستایی استان به ترتیب ۹.۳۶ درصد، ۱۱.۹۹ درصد و ۵.۹۷ درصد می باشد.

ضریب تفکّل (یا بار تفکّل) در سطح ناحیه ابهر ۲.۴ نفر و در سطح استان ۲.۲ نفر بوده است. یعنی هر

فرد شاغل در ناحیه ابهر، بار معشیت ۲.۴ نفر دیگر را علاوه بر خود عهده دار بوده است (جدول ۱-۲-۹-۱-۳).

جدول ۱-۲-۹-۱-۳. شاخص نیروی انسانی ده ساله و بیشتر نامیه ابهر در سال ۱۳۸۵ و مقایسه آن با استان

حوزه	نرخ فعالیت (درصد)	نرخ اشتغال (درصد)	نرخ بیکاری (درصد)	بار تکفل	نرخ جمعیت دهساله و بیشتر (درصد)
استان زنجان	کل	۴۰.۷۳	۹۰.۶۳	۹.۳۶	۲.۲
	شهری	۳۹.۱۹	۸۸.۰۰	۱۱.۹۹	۲.۴
	روستایی	۴۲.۸۸	۹۴.۰۲	۵.۹۷	۱.۹
شهرستان ابهر	کل	۳۸.۰۲	۹۰.۹۱	۹.۰۸	۲.۴
	شهری	۳۶.۸۰	۹۰.۹۰	۹.۰۹	۲.۵
	روستایی	۴۰.۱۱	۹۰.۹۲	۹.۰۷	۲.۲
شهرستان خرمدره	کل	۳۷.۸۵	۸۵.۲۱	۱۴.۷۹	۲.۶
	شهری	۳۷.۸۳	۸۵.۷۶	۱۴.۲۳	۲.۶
	روستایی	۳۷.۹۰	۸۳.۰۲	۱۶.۹۷	۲.۶
شهرستان خداآینده	کل	۳۷.۹۶	۹۳.۰۴	۶.۹۵	۲.۴
	شهری	۳۷.۱۶	۹۰.۰۶	۹.۹۳	۲.۶
	روستایی	۳۸.۲۳	۹۴.۰۰	۵.۹۹	۲.۳
ناحیه ابهر	کل	۳۷.۹۷	۹۰.۹۰	۹.۰۹	۲.۴
	شهری	۳۷.۱۴	۸۹.۳۹	۱۰.۶۰	۲.۵
	روستایی	۳۸.۷۹	۹۲.۳۳	۷.۶۶	۲.۳

مأخذ: نتایج تفصیلی سرشماری سال ۱۳۷۵

۳- گروه‌های فعالیتی

۳-۱- گروه‌های عمده شغلی

در آبان ۱۳۸۵، از جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر، ۳۲.۸۶ درصد را کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری، ۱۹.۵۶ درصد را صنعتگران و کارکنان مشاغل مربوط و ۶.۴۶ درصد را متخصصان تشکیل می‌داده‌اند. این نسبت‌ها در نقاط شهری به ترتیب ۱۱.۵۶ درصد و ۲۰.۴۵ درصد و ۱۱.۷۹ درصد و در نقاط روستایی به ترتیب ۵۲.۴۲ درصد و ۱۸.۷۴ درصد و ۱.۵۷ درصد بوده است (جدول ۱-۲-۹-۱-۴).

جدول ۱-۲-۹-۱. توزیع نسبی جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر بر مبنای گروه‌های عمده شغلی به تفکیک نقاط شهری و (روستایی نامیه ابهر و شهرستانهای ابهر، فرمدره و فدا بنده)

گروه‌های عمده شغلی	شهرستان ابهر		شهرستان خرمدره		شهرستان خدا بنده		ناحیه ابهر	
	کل	شهری روستایی	کل	شهری روستایی	کل	شهری روستایی	کل	شهری روستایی
جمع	۴۷۷۹۳	۲۹۲۲۰	۱۸۵۷۳	۱۶۸۳۶	۱۳۵۱۵	۳۳۲۱	۴۸۶۰۸	۱۱۴۶۱
قانون‌گذاران و مقامات و عالی‌رتبه و مدیران	۹۴۰	۸۷۰	۷۰	۴۹۸	۴۸۱	۱۷	۵۹۵	۳۹۴
متخصصان	۳۴۶۳	۳۱۷۶	۲۸۷	۱۶۷۳	۱۶۳۶	۳۸	۲۱۸۰	۱۵۸۰
تکنسین‌ها و دستیاران	۱۸۹۸	۱۶۳۹	۲۵۹	۸۵۸	۸۱۱	۴۶	۱۱۰۹	۷۲۳
کارمندان امور اداری و دفتری	۱۶۱۰	۱۳۴۴	۲۶۶	۵۴۸	۴۹۸	۴۹	۷۹۸	۵۱۹
کارکنان خدماتی و فروشندگان فروشگاه‌ها و بازارها	۴۴۸۱	۳۷۶۱	۷۲۰	۱۵۹۰	۱۴۷۱	۱۲۰	۳۱۲۱	۱۹۷۴
کارکنان ماهر کشاورزی، جنگل‌داری و ماهیگیری	۱۴۵۲۵	۳۵۶۰	۱۰۹۶۵	۳۲۹۸	۱۳۰۳	۱۹۹۵	۱۹۳۹۲	۱۴۰۱
صنعتگران و کارکنان مشاغل مربوط	۸۲۹۲	۶۰۹۳	۲۱۹۸	۳۱۳۸	۲۸۵۵	۲۸۳	۱۰۷۲۱	۲۱۳۵
متصدیان (اپراتورها)، ماشین‌آلات دستگاه‌ها و مونتاژکارها و رانندگان وسایط نقلیه	۶۴۸۸	۴۸۷۵	۱۶۱۳	۲۱۳۰	۱۸۷۸	۲۵۲	۲۵۰۳	۹۱۲
کارگران ساده	۵۰۲۷	۳۰۴۳	۱۹۸۴	۳۲۶۵	۱۹۵۵	۴۱۰	۷۴۵۹	۱۳۱۱
سایر و اظهار نشده	۱۰۶۹	۸۵۹	۲۱۰	۷۳۸	۶۲۷	۱۱۱	۷۲۹	۵۱۲

منبع: طرح ناحیه ابهر بر اساس نتایج تفصیلی سرشماری سال ۱۳۸۵

۲-۳- گروه‌های عمده فعالیت

در آبان ۱۳۸۵، از شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر ناحیه، ۱۱۳۸۷۵ نفر در گروه‌های عمده کشاورزی، شکار و جنگل‌داری و ماهیگیری، ۳۳۶۱۶ نفر در گروه "عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری، موتور سیکلت و کالاهای شخصی و خانگی" و ۷۳۴۸۸ نفر در گروه عمده "صنعت (ساخت)" و ۱۴۷۱۷۱ نفر در سایر گروه‌های عمده فعالیت‌های اقتصادی به کار اشتغال داشته‌اند. این نفرات در نقاط شهری به ترتیب، ۱۳۶۱۷ نفر، ۲۸۵۷۲ نفر و ۴۰۳۳۰ نفر و ۱۰۷۹۶۵ نفر و در نقاط روستایی ۱۰۰۲۵۶ نفر، ۵۰۴۵ نفر و ۳۳۱۵۹ نفر و ۳۹۲۰۶ نفر بوده است. توزیع نسبی شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر بر حسب گروه‌های عمده فعالیت نشان

می‌دهد که در نقاط شهری، صنعت (ساخت) و در نقاط روستایی، گروه عمده کشاورزی و شکار و جنگل‌داری بیشترین تعداد افراد شاغل را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۱-۹-۲-۱-۵).

جدول ۱-۹-۲-۱-۵. شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر بر مبنای گروه‌های عمده فعالیت به تفکیک نقاط شهری و روستایی نامیه ابهر و شهرستان‌های ابهر و فرمدره و فدابنده

گروه‌های عمده فعالیت	شهرستان ابهر			شهرستان خرمدره			شهرستان خدابنده			ناحیه ابهر		
	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی
جمع	۳۰۲۷۰۶	۱۶۵۵۰۸	۱۳۷۱۹۸	۱۶۸۳۶	۱۳۵۱۵	۳۳۲۱	۴۸۶۰۸	۱۱۴۶۱	۳۷۱۴۷	۳۶۸۱۵۰	۱۹۰۴۸۴	۱۷۷۶۶۶
کشاورزی و شکار و جنگل‌داری	۸۹۰۸۳	۱۰۴۰۴	۷۸۶۷۹	۳۸۲۲	۱۶۶۹	۲۱۵۲	۲۰۹۷۰	۱۵۴۴	۱۹۴۲۵	۱۱۳۸۷۵	۱۳۶۱۷	۱۰۰۲۵۶
شیلات	۶۵	۴۹	۱۶	.	.	.	.	.	.	.	۴۹	۱۶
استخراج معادن	۲۸۳۱	۲۱۱۴	۷۱۷	۲۵۳	۲۳۸	۱۴	۲۲۰	۲۱	۱۹۹	۳۳۰۴	۲۳۷۳	۹۳۰
صنعت (ساخت)	۶۲۷۷۵	۳۶۱۵۶	۲۶۶۲۰	۳۱۵۳	۲۸۴۶	۳۰۷	۷۵۶۰	۱۳۲۸	۶۲۳۲	۷۳۴۸۸	۴۰۳۳۰	۳۳۱۵۹
تأمین برق، آب، گاز	۲۹۷۳	۲۶۲۹	۳۴۳	۲۴۲	۲۱۹	۲۳	۲۶۵	۱۶۹	۹۷	۳۴۸۰	۳۰۱۷	۴۶۳
ساخت‌مان	۳۶۶۵۳	۲۱۰۴۱	۱۵۶۱۳	۲۰۸۱	۱۷۹۱	۲۹۰	۸۴۳۴	۱۵۵۹	۶۸۷۵	۴۷۱۶۸	۲۴۳۹۱	۲۲۷۷۸
عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری موتورسیکلت و کالاهای شخصی و خانگی	۲۸۶۳۰	۲۵۰۲۲	۳۶۰۸	۱۶۹۶	۱۵۶۴	۱۳۳	۳۲۹۰	۱۹۸۶	۱۳۰۴	۳۳۶۱۶	۲۸۵۷۲	۵۰۴۵
هتل و رستوران	۲۴۰۱	۲۰۲۸	۳۷۳	۱۴۳	۱۳۳	۱۰	۴۴۱	۳۲۲	۱۲۰	۲۹۸۵	۲۴۸۳	۵۰۳
حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۱۸۷۵۴	۱۴۲۴۴	۴۵۱۰	۱۲۲۳	۱۰۷۲	۱۵۱	۱۸۲۹	۷۴۰	۱۰۸۹	۲۱۸۰۶	۱۶۰۵۶	۵۷۵۰
واسطه‌گری‌های مالی	۳۰۷۹	۲۹۷۴	۱۰۶	۱۳۸	۱۳۴	۴	۱۸۱	۱۵۵	۲۶	۳۳۹۸	۳۲۶۳	۱۳۶
مستغلات، اجاره و فعالیتهای کار و کسب	۳۳۰۸	۳۱۲۱	۱۸۷	۱۷۲	۱۶۶	۶	۲۰۲	۱۶۶	۳۶	۳۶۸۲	۳۴۵۳	۲۲۹
اداره امور عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی اجباری	۱۹۱۰۵	۱۷۴۱۱	۱۶۹۴	۱۱۹۲	۱۱۳۲	۶۰	۱۴۵۷	۱۱۸۳	۲۷۴	۲۱۷۵۴	۱۹۷۲۶	۲۰۲۸
آموزش	۱۸۴۲۴	۱۶۳۹۷	۲۰۲۷	۱۵۷۶	۱۵۳۸	۳۸	۲۰۴۷	۱۴۱۶	۶۳۲	۲۲۰۴۷	۱۹۳۵۱	۲۶۹۷
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۶۸۸۳	۵۸۸۸	۹۹۵	۴۱۳	۴۰۱	۱۲	۷۹۷	۴۴۱	۳۵۶	۸۰۹۳	۶۷۳۰	۱۳۶۳
سایر فعالیتهای خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی	۴۷۷۲	۳۹۷۶	۷۹۶	۳۵۴	۳۲۵	۲۹	۴۸۹	۲۲۸	۲۶۱	۵۶۱۵	۴۵۲۹	۱۰۸۶
فعالیتهای خانواده‌های دارای مستخدم	۱۶۹	۱۶۹	.	۱۴	۱۴	.	.	.	.	۱۸۳	۸	.
سازمانها و هیئت‌های برون‌مرزی	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
دفاتر و ادارت مرکزی فعالیتهای	۱۰	۱۰	.	.	.	.	.	.	.	۱۰	۱۰	.
نامشخص و اظهار نشده	۲۷۹۲	۱۸۷۶	۹۱۶	۳۶۳	۲۷۲	۹۱	۴۲۴	۲۰۴	۲۲۰	۳۵۷۹	۲۳۵۲	۱۲۲۷

منبع: طرح ناحیه ابهر بر اساس نتایج تفصیلی سرشماری سال ۱۳۷۵

۳-۳- بخش‌های فعالیت

بر پایه نتایج سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵ از ۳۶۸۱۵۰ نفر جمعیت شاغل ناحیه ابهر، ۳۰.۹۵ درصد در بخش کشاورزی، ۳۴.۶۱ درصد در بخش صنعت و ۳۴.۴۴ درصد در بخش خدمات فعالیت داشته‌اند.۱

در نقاط شهری میزان اشتغال افراد در بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات به ترتیب ۷.۱۷ درصد، ۳۶.۸۰ درصد و ۵۶.۰۳ درصد و در نقاط روستایی به ترتیب ۵۶.۴۴ درصد، ۳۲.۲۷ درصد و ۱۱.۲۹ درصد بوده است. این نسبت‌ها در کل استان زنجان به ترتیب ۲۹.۴۵ درصد، ۳۴.۷۶ درصد و ۳۵.۷۹ درصد و در نقاط شهری استان به ترتیب ۶.۳۱ درصد، ۳۷.۴۲ درصد و ۵۶.۲۷ درصد و در نقاط روستایی استان به ترتیب ۵۷.۳۶ درصد، ۳۱.۵۵ درصد و ۱۱.۰۹ درصد بوده است.

۳-۴- وضع شغلی:

در آبان ۱۳۸۵، از جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر این ناحیه، ۸۱.۷۷ درصد را کارفرمایان، کارکنان مستقل، مزد و حقوق‌بگیران بخش خصوصی و کارکنان فامیلی بدون مزد و ۱۵.۸۷ درصد را مزد و حقوق‌بگیران بخش عمومی تشکیل می‌داده‌اند و ۲.۳۵ درصد نیز وضع شغلی خود را اظهار نکرده‌اند. این

---

۱ بخش کشاورزی شامل گروه‌های عمده فعالیت "کشاورزی، شکار و جنگل‌داری و ماهیگیری". بخش صنعت شامل گروه‌های عمده فعالیت "استخراج معدن، صنعت (ساخت)، تأمین برق، گاز و آب و ساختمان". و بخش خدمات شامل گروه‌های عمده فعالیت، عمده‌فروشی و خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری، موتورسیکلت و کالاهای شخصی و خانگی، هتل و رستوران، حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات، واسطه‌گری‌های مالی، مستغلات، اجاره و فعالیتهای کار و کسب، اداره امور عمومی و دفاع و تأمین اجتماعی اجباری، آموزش، بهداشت و مددکاری اجتماعی، سایر فعالیتهای خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی، خانوارهای معمولی دارای مستخدم، سازمانها و هیئت‌های برون‌مرزی و دفاتر و ادارت مرکزی می‌باشد.

نسبت‌ها برای نقاط شهری به ترتیب، ۷۰.۳۴ درصد، ۲۷.۶۳ درصد و ۲.۰۲ درصد و برای نقاط روستایی ۹۲.۲۷ درصد و ۵.۰۷ درصد و ۲.۶۶ درصد بوده است (جدول ۱-۹-۲-۱-۶).

جدول ۱-۹-۲-۱-۶. جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیشتر بر ماسب وضع شغلی به تفکیک نقاط شهری و روستایی در نامیه ابهر و شهرستانهای ابهر، فرمدره و فدابنده

وضع شغلی	شهرستان ابهر			شهرستان خرمدره			شهرستان خداآبند			ناحیه ابهر		
	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی	کل	شهری	روستایی
جمع	۴۷۷۹۳	۲۹۲۲۰	۱۸۵۷۳	۱۶۸۳۶	۱۳۵۱۵	۳۳۲۱	۴۸۶۰۸	۱۱۴۶۱	۳۷۱۴۷	۱۱۳۲۳۷	۵۴۱۹۶	۵۹۰۴۱
کارفرما	۲۶۳۷	۲۰۵۹	۵۷۸	۹۴۸	۷۹۸	۱۵۰	۳۰۶۴	۶۶۱	۲۴۰۳	۶۶۴۹	۳۵۱۸	۳۱۳۱
کارکن مستقل	۲۱۱۳۰	۱۰۶۸۶	۱۰۴۴۴	۵۹۲۸	۳۹۵۷	۱۹۷۰	۲۵۶۱۴	۴۵۳۷	۲۱۰۷۶	۵۲۶۷۲	۱۹۱۸۰	۳۳۴۹۰
مزد و حقوق بگیر بخش خصوصی	۱۲۴۱۸	۸۴۸۶	۳۹۳۲	۴۶۹۳	۴۱۸۲	۵۱۱	۹۱۸۷	۱۹۶۶	۷۲۲۲	۲۶۲۹۸	۱۴۶۳۴	۱۱۶۶۵
کارکن فامیلی بدون مزد	۲۶۱۵	۳۵۱	۲۲۶۴	۴۱۳	۹۷	۳۱۵	۳۹۵۲	۳۴۱	۳۶۱۲	۶۹۸۰	۷۸۹	۶۱۹۱
مزد و حقوق بگیر بخش عمومی	۸۳۰۲	۷۲۳۵	۱۰۶۷	۴۳۴۴	۴۰۹۵	۲۴۸	۵۳۲۴	۳۶۴۵	۱۶۷۹	۱۷۹۷۰	۱۴۹۷۵	۲۹۹۴
اظهار نشده	۶۹۱	۴۰۳	۲۸۸	۵۱۱	۳۸۵	۱۲۶	۱۴۶۷	۳۱۱	۱۱۵۶	۲۶۶۹	۱۰۹۹	۱۵۷۰

منبع: طرح ناحیه ابهر بر اساس نتایج تفصیلی سرشماری سال ۱۳۷۵

۱-۲-۹-۲- بررسی وضعیت بخش های مختلف اقتصادی

همانگونه که در مبحث اشتغال بیان گردید، بر اساس نتایج سرشماری سال ۱۳۸۵، از ۳۶۸۱۵۰ نفر جمعیت شاغل ناحیه ابهر، ۳۰.۹۵ درصد در بخش کشاورزی، ۳۴.۶۱ درصد در بخش صنعت و ۳۴.۴۴ درصد در بخش خدمات فعالیت داشته اند. بدین ترتیب اشتغال غالب در ناحیه، اشتغال به صنعت است.

۱- بخش کشاورزی

۱-۱- کشتکاری و باغداری

۱-۱-۱- تشکیلات کشاورزی ناحیه ابهر

هر شهرستان بایستی دارای یک سازمان بنام "مدیریت کشاورزی"، هر شهر بایستی دارای یک سازمان بنام "امور کشاورزی شهر"، و هر دهستان بایستی دارای یک سازمان بنام "مرکز خدمات کشاورزی" باشد. مدیریت شهرستان بایستی "حکم واحد هماهنگ کننده و نظارتی و ستادی را دارا باشد. بطوریکه بازو های اجرایی آنرا مراکز خدمات کشاورزی تشکیل می دهند."

"مرکز خدمات کشاورزی یک واحد برنامه ریزی، حمایتی، نظارتی و هدایتی در بخش کشاورزی بمنظور توسعه فعالیتهای کشاورزی از طریق ارائه خدمات زیربنایی فنی، آموزشی و ترویجی، تشویقی به تولید کنندگان بخش کشاورزی، و تهیه و تجهیز و توزیع وسایل و لوازم و نهاد های کشاورزی برای ایجاد تسهیلات و دسترسی آسان به کشاورزان و سیاست عدم تمرکز ایجاد شده اند."

ناحیه ابهر، با ۲۰ دهستان و ۳۰.۹۵ درصد شاغل در بخش کشاورزی دارای ۱۰ مرکز خدمات کشاورزی می باشد.

شهرستان ابهر، با ۸ دهستان و ۲۹.۴۵ درصد شاغل در بخش کشاورزی، دارای ۴ "مرکز خدمات کشاورزی" است، که هر کدام "امور کشاورزی شهر" یکی از ۴ شهر این شهرستان را هم بعهدہ دارند، مشتمل بر:

۱- مرکز خدمات کشاورزی ابهر رود با حدود ۵۶ آبادی زیر پوشش، که امور کشاورزی شهر ابهر را نیز بعهدہ دارد. این مرکز فعلاً حذف شده است و وظایف آن به واحد زراعت و باغبانی مدیریت کشاورزی شهرستان واگذار شده است.

۲- مرکز خدمات کشاورزی هیدج (فتح) با ۱ آبادی زیر پوشش، که امور کشاورزی شهر هیدج را نیز بعهدہ دارد. پیش از این، ۱۹ روستا زیر پوشش این مرکز بوده است که ۱۸ روستای آن، پس از تبدیل بخش خرمدره به شهرستان، به خرمدره منتقل گردید و قرار است که یک مرکز خدمات برای آن ایجاد گردد.

۳- مرکز خدمات کشاورزی صائین با ۱۳ آبادی زیر پوشش، که امور کشاورزی شهر صائین قلعه را نیز بعهدہ دارد.

۴- مرکز خدمات کشاورزی سلطانیه (نهضت) با ۴۵ آبادی زیر پوشش، که امور کشاورزی شهر سلطانیه را نیز بعهدہ دارد.

شهرستان خرمدره، با ۲ دهستان و ۲۲.۷۰ درصد شاغل در بخش کشاورزی، دارای مرکز خدمات کشاورزی نمی باشد.

شهرستان خداپنده، با ۱۰ دهستان و ۴۳.۱۴ درصد شاغل در بخش کشاورزی، دارای ۶ مرکز خدمات کشاورزی در ۶ مرکز دهستان بنام های سجاس، زرین آباد، گرماب، آقبلاغ، محمودآباد، و باش قشلاق، می باشد.

۱-۱-۲- کل زمین زیر کشت

در سال زراعی ۸۲-۱۳۸۱ در ناحیه ابهر، رویمرفته ۲۹۲۳۱۲ هکتار زمین زیر کشت بوده است، که از این مقدار ۲۷۲۲۹۷ هکتار یا ۹۳.۱۵ درصد زمین زیر کشت نباتات زراعی (آبی و دیم) و ۲۰۰۱۵ یا ۶.۸۴ درصد هکتار زمین زیر کشت نباتات باغی قرار داشته است. جدول ۱-۲-۹-۲-۱ میزان زمین های زیر کشت را به تفکیک محصولات زراعی، باغی، آبی، دیم و آیش نشان می دهد.

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. وسعت اراضی مزروعی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان: سال ۱۳۸۱-۱۳۸۲ هکتار

حوزه	محصولات سالانه - زراعی			محصولات دائمی - باغی			کل زمین ها	
	آبی	دیم	آیش	کل	آبی	دیم	کل	زیر کشت
استان زنجان	۹۴۱۴۶	۴۳۸۳۳۹	۳۰۴۲۸۹	۸۳۶۷۷۴	۴۵۷۵۲	۷۸۰	۴۶۶۱۹	۵۷۹۰۱۷
شهرستان ابهر	۲۳۱۷۵	۴۶۰۶۶	۶۵۱۸۶	۱۳۴۴۲۷	۱۰۳۴۶	۴۵	۱۰۳۹۱	۷۹۶۳۲
شهرستان خرمدره	۵۰۲۴	۲۴۰۶	۶۶۱۷	۱۴۰۴۷	۳۷۳۷	۲۲	۳۷۵۹	۱۱۱۸۹
شهرستان خدابنده	۱۸۶۴۹	۱۷۶۹۷۷	۱۰۴۶۹۹	۳۰۰۳۳۵	۵۶۶۸	۱۹۷	۵۸۶۵	۲۰۱۴۹۱
ناحیه ابهر	۴۶۸۴۸	۲۲۵۴۴۹	۱۷۶۵۰۲	۴۴۸۷۹۹	۱۹۷۵۱	۲۶۴	۲۰۰۱۵	۲۹۲۳۱۲

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۸۱-۱۳۸۲

۱-۱-۳- زمین زیر کشت محصولات

محصولات کشاورزی در هر سه شهرستان تقریباً یکسان، و مشتمل بر غلات (شامل گندم و جو آبی و دیم)، حبوبات (شامل نخود، عدس، لوبیا)، سبزیجات (شامل سیب زمینی، پیاز)، زراعت های صنعتی (شامل آفتابگردان، ذرت دانه ای)، نباتات علوفه ای (شامل یونجه، ذرت علوفه ای)، انواع محصولات جالیزی، و همچنین محصولات باغی (شامل انگور، انواع دانه دار، انواع هسته دار) می باشد. جدول های ۱-۲-۹-۲-۱ و ۱-۲-۹-۲-۳ سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی و باغی ناحیه ابهر را به تفکیک شهرستان نشان می دهد. برحسب این جدول ها، بالا ترین سهم زیر کشت این ناحیه از آن گندم، با اندکی بیش از ۱۹۴ هزار هکتار است و جو با ۲۷ هزار هکتار، و انگور با اندکی بیش از ۱۱ هزار هکتار، رتبه های بعدی را دارا می باشند. مهمترین سبزیجات ناحیه، از لحاظ میزان کشت، سیب زمینی و پیاز با به ترتیب ۴۰۰۴ و ۱۰۰ هکتار زمین زیر کشت، و مهمترین محصولات باغی، بعد از انگور، سیب و گردو با به ترتیب ۱۵۳۹ و ۱۳۶۳ هکتار زمین زیر کشت می باشد.

جدول ۱-۲-۹-۲-۲. سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۲ هکتار

شرح	گندم		جو		پیاز		سیب زمینی	هکتار
	آبی	کل	دیم	کل	کل (آبی)	کل (آبی)		
استان زنجان	۱۶۰۵۷	۳۴۲۸۰۰	۵۱۳۴۰	۸۶۸۸	۲۲۰۲	۶۱۷۰		
شهرستان ابهر	۵۲۶۲	۳۸۹۰۹	۲۹۸۵	۲۰۵۰	۴۲	۲۲۰۸		
شهرستان خرمدره	۱۷۵۹	۱۶۰۲	۳۸۵	۳۱۰	۲	۱۷۰		
شهرستان خدابنده	۱۲۵۰	۱۴۵۶۹۷	۲۰۵۰۰	۱۲۹۲	۵۶	۱۶۲۶		
ناحیه ابهر	۸۲۷۱	۱۸۶۲۰۸	۲۳۸۷۰	۳۶۵۲	۱۰۰	۴۰۰۴		

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان سال ۱۳۸۲

جدول ۱-۲-۹-۳-۲. سطح زیر کشت محصولات عمده باغی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان - ۱۳۸۲ هکتار

شرح	سیب		انگور		گردو		هکتار
	نهال	کل	نهال	کل	بارور	کل	
استان زنجان	۹۱۹	۳۵۱۳	۷۲۹	۱۵۴۱۹	۱۵۹۹	۳۶۳۰	
شهرستان ابهر	۲۱۸	۳۶۵	۲۳۰	۶۷۷۵	۱۷۰	۴۲۵	
شهرستان خرمدره	۸۹	۲۴۷	۲۱۳	۲۲۵۲	۱۷۰	۲۲۲	
شهرستان خدابنده	۱۸۰	۴۴۰	۴۴	۱۹۷۰	۳۲۵	۷۱۶	
ناحیه ابهر	۴۸۷	۱۰۵۲	۴۸۷	۱۱۴۸۴	۶۶۵	۱۳۶۳	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان سال ۱۳۸۲

۱-۱-۴- میزان تولید

در سال زراعی ۱۳۸۱-۸۲ در ناحیه ابهر، از ۲۷۲۲۹۷ هکتار زمین زیر کشت محصولات زراعی، به میزان ۵۶۳۱۴۱ تن محصول تولید گردید. جدول ۱-۲-۹-۳-۲-۱ میزان تولید و عملکرد در هکتار را به تفکیک محصولات زراعی نمایش می دهد. همچنین در همین سال از ۱۳۲۶۰ هکتار زمین زیر کشت باغی به میزان ۱۱۲۹۸۶ تن انواع میوه و خشکبار تولید شده است.

جدول ۱-۲-۹-۴. سطح زیرکشت عملکرد و مقدار تولیدات زراعی نامیه ابهر در سال ۸۲

نام محصول	سطح (هکتار)		تولید (تن)		عملکرد (کیلوگرم)		
	آبی	دیم	آبی	دیم	آبی	دیم	
غلات	گندم	۱۸۶۲۰۸	۱۹۴۴۷۹	۳۳۰۳۰	۱۶۰۳۳۶	۱۲۶۶۱	۲۶۵۶
	جو	۲۳۸۷۰	۲۷۵۲۲	۱۲۰۰۳	۱۵۶۶۸	۱۱۴۸۷	۱۴۷۱
	شلتوک	-	-	-	-	-	-
	ذرت دانه‌ای	-	-	-	-	-	-
	جمع	۲۱۰۰۷۸	۲۲۲۰۰۱	۴۵۰۳۳	۱۷۶۰۰۴	۲۲۱۰۳۷	-
حبوبات	نخود	۵۷۱۷	۵۷۸۹	۶۰	۱۸۹۹	۱۰۸۹	۱۰۵۹
	لوبیا	-	۶۶۱۴	-	-	۶۶۰۲	-
	عدس	۷۶۸۳	۷۸۷۷	۷۷	۵۱۲۸	۱۱۷۶	۲۲۴۴
	سایر حبوبات	۱۱	۱۱	-	-	-	۴۲۲
	جمع	۱۳۴۱۱	۲۰۲۹۱	۱۷۵۸۴۶	۷۰۳۱	۲۴۸۷۷	-
محصولات صنعتی	پنبه	-	-	-	-	-	-
	چغندر قند	۲۸۵۶	۱۸۵۶	۸۱۴۵۹	-	۲۸۵۳۲	-
	کتان و کف	-	-	-	-	-	-
	دانه‌های روغنی (آفتابگردان)	۱۸۹	۱۸۹	۳۹۰	-	۶۹۳۸	-
	جمع	۳۰۴۵	۳۰۴۵	۸۱۸۴۹	-	۸۱۸۴۹	-
سبزیجات	سیب‌زمینی	۴۰۰۴	۴۰۰۴	۹۲۰۷۵	-	۶۴۰۱۱	-
	پیاز	۱۰۰	۱۰۰	۲۷۷۷	-	۸۴۱۵۲	-
	گوجه فرنگی	۶۶۵	۶۶۵	۲۱۷۱۰	-	۳۵۸۴۰۹	-
	سایر سبزیجات	-	-	-	-	-	-
	جمع	۴۷۶۹	۴۷۶۹	۱۱۶۵۸۹	-	۹۸۵۷۳	-
محصولات جالیزی	خربزه	-	-	-	-	-	-
	هندوانه	۵۲	۵۲	۲۸۵۰	-	۱۰۵۰۰۰	-
	خیار	۶۳	۶۳	۱۷۳۸	-	۸۸۴۰۳	-
	سایر محصولات جالیزی	۱۰	۱۰	۳۵۰	-	۳۵۰۰۰	-
	جمع	۱۲۵	۱۲۵	۴۹۳۸	-	۴۹۳۸	-
نباتات علوفه‌ای	یونجه	۱۷۸۰	۲۰۹۳۷	۹۱۱۱۱	۴۴۲۲	۱۳۸۳۸	۵۷۵۱
	سایر نباتات علوفه‌ای	۳۰۸	۳۰۸	۱۷۲۷۹	-	۱۰۰۹۵۰	-
	جمع	۱۷۸۰	۲۱۲۴۵	۱۰۸۳۹۰	۴۴۲۲	۱۱۰۸۱۱	-
سایر محصولات	۱۸۰	۸۲۱	۸۳۵	۸۷	۳۴۰	۴۸۵	
جمع	۲۳۵۴۴۹	۲۷۲۲۹۷	۳۷۵۴۵۱	۱۸۷۶۹۱	۵۶۳۱۴۱	-	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۵-الف. سطح زیرکشت عملکرد و مقدار تولیدات زراعی شهرستان ابهر در سال ۸۲

نام محصول	سطح (هکتار)		تولید (تن)		عملکرد (کیلوگرم)		
	آبی	جمع	آبی	جمع	آبی	دیم	
غلات	گندم	۳۸۹۰۹	۴۴۱۷۱	۱۸۸۳۸	۲۹۱۸۲	۴۸۰۲۰	۷۵۰
	جو	۲۹۸۵	۵۰۳۵	۶۴۰۴	۱۷۴۹	۱۱۵۳	۵۸۶
	شلتوک	-	-	-	-	-	-
	ذرت دانه‌ای	-	-	-	-	-	-
	جمع	۴۱۸۹۴	۴۹۲۰۶	۲۵۲۴۲	۳۰۹۳۱	۵۶۱۷۳	-
حبوبات	نخود	۱۲۳۴	۱۲۹۴	۵۷	۴۳۵	۴۹۲	۳۵۵
	لوبیا	۰	۵۰۵۵	۱۴۲۰۵	۰	۱۴۲۰۵	۰
	عدس	۲۱۳۸	۲۱۳۸	۰	۳۱۰۹	۳۱۰۹	۱۴۵۴
	سایر حبوبات	-	-	-	-	-	-
	جمع	۳۳۶۲	۸۴۸۷	۱۴۲۶۲	۳۵۴۳	۱۷۸۰۵	-
محصولات صنعتی	پنبه	-	-	-	-	-	-
	چغندر قند	-	-	-	-	-	-
	کتان و کف	-	-	-	-	-	-
	دانه‌های روغنی	۳۵	۳۵	۸۹	۸۹	۸۹	۲۵۵۶
	جمع	-	۳۵	۸۹	۸۹	۸۹	-
سبزیجات	سیب‌زمینی	۲۲۰۸	۲۲۰۸	۶۱۵۵۷	۰	۶۱۵۵۷	۰
	پیاز	۴۲	۴۲	۱۵۹۶	۰	۱۵۹۶	۰
	گوجه فرنگی	۶۰۰	۶۰۰	۱۹۶۱۶	۰	۱۹۶۱۶	۰
	سایر سبزیجات	-	-	-	-	-	-
	جمع	۲۸۵۰	۲۸۵۰	۸۲۷۶۹	-	۸۲۷۶۹	۰
محصولات جالیزی	خربزه	-	-	-	-	-	-
	هندوانه	۵۰	۵۰	۲۷۵۰	۰	۲۷۵۰	۵۵۰۰۰
	خیار	۴۸	۴۸	۱۳۶۳	۰	۱۳۶۳	۲۸۴۰۳
	سایر محصولات جالیزی	-	-	-	-	-	-
	جمع	۹۸	۹۸	۴۱۱۳	-	۴۱۱۳	-
نباتات علوفه‌ای	یونجه	۶۳۰	۸۲۶۷	۳۵۷۷۲	۱۵۶۸	۳۷۳۴۰	۲۴۸۹
	سایر نباتات علوفه‌ای	۹۸	۹۸	۳۴۳۰	۰	۳۴۳۰	۳۵۰۰۰
	جمع	۷۲۳۵	۸۳۶۵	۳۹۲۰۲	۱۵۶۸	۴۰۷۷۰	-
سایر محصولات		۱۸۰	۲۰۰	۳۰	۸۷	۱۱۷	۱۵۰۰
	جمع	۲۳۱۷۵	۴۶۰۶۶	۱۶۵۷۰۷	۳۶۱۳۰	۲۰۱۸۳۷	-

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۵. ب. سطح زیرکشت عملکرد و مقدار تولیدات زراعی شهرستان فرمدره در سال ۸۲

نام محصول	سطح (هکتار)		تولید (تن)		عملکرد (کیلوگرم)		
	آبی	جمع	آبی	جمع	آبی	جمع	
گندم	۱۷۵۹	۱۶۰۲	۹۸۱۷	۳۳۶۱	۵۵۸۱	۱۰۱۷	
جو	۳۱۰	۳۸۵	۱۶۴۳	۶۹۵	۵۳۰۱	۲۱۰	غلات
شلتوک	-	-	-	-	-	-	
ذرت دانه‌ای	-	-	-	-	-	-	
جمع	۲۰۶۹	۱۹۸۷	۱۱۴۶۰	۴۰۵۶	۱۳۱۷۰	-	
نخود	۰	۶۳	۲۴	۶۳	۰	۳۷۹	
لوبیا	۱۳۶۷	۰	۳۲۲۹	۱۳۶۷	۲۳۶۲	۰	
عدس	۴	۳۲۴	۱۳۹	۳۲۸	۷۸۸	۴۳۰	حبوبات
سایر حبوبات	۰	۱۱	۵	۱۱	۰	۴۲۲	
جمع	۱۳۷۱	۳۹۸	۳۲۳۲	۱۷۶۹	۳۴۰۰	-	
پنبه	-	-	-	-	-	-	
چغندر قند	-	-	-	-	-	-	محصولات
کتان و کنف	-	-	-	-	-	-	صنعتی
دانه‌های روغنی	۳۷	-	۹۸	۳۷	۲۶۴۸	۰	
جمع	۳۷	-	۹۸	۳۷	۹۸	-	
سیب‌زمینی	۱۷۰	۰	۳۲۹۶	۱۷۰	۱۹۳۹۰	۰	
پیاز	۲	۰	۵۲	۲	۲۶۰۰۰	۰	
گوچه فرنگی	۶۵	۰	۲۰۹۴	۶۵	۳۲۲۱۵	۰	سبزیجات
سایر سبزیجات	-	-	-	-	-	-	
جمع	۲۳۷	-	۵۴۴۲	۲۳۷	۵۴۴۲	-	
خربزه	-	-	-	-	-	-	
هندوانه	-	-	-	-	-	-	محصولات
خیار	۱۵	۰	۳۷۵	۱۵	۲۵۰۰۰	۰	جالیزی
سایر	-	-	-	-	-	-	محصولات
جالیزی	۱۵	-	۳۷۵	۱۵	-	-	جالیزی
جمع	۱۵	-	۳۷۵	۱۵	۳۷۵	-	
یونجه	۱۰۸۰	۲۱	۴۶۴۲	۱۱۰۱	۴۲۹۸	۷۴۸	نباتات
سایر نباتات علوفه‌ای	۲۱۰	-	۱۳۸۴۹	۲۱۰	۶۵۹۵۰	-	علوفه‌ای
جمع	۱۲۹۰	۲۱	۱۸۴۹۱	۱۳۱۱	۱۶۵۰۶	-	
سایر محصولات	۵	۰	۱۵۸	۵	۳۱۵۰۰	-	
جمع	۵۰۲۴	۲۴۰۶	۳۹۲۵۶	۷۴۳۰	۴۱۱۴۹	-	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۵. ج. سطح زیرکشت عملکرد و مقدار تولیدات زراعی شهرستان فدابنده در سال ۸۲

نام محصول	سطح (هکتار)		تولید (تن)		عملکرد (کیلوگرم)		
	آبی	جمع	آبی	جمع	آبی	جمع	
گندم	۱۷۵۹	۱۶۰۲	۹۸۱۷	۳۳۶۱	۵۵۸۱	۱۰۱۷	
جو	۳۱۰	۳۸۵	۱۶۴۳	۶۹۵	۵۳۰۱	۲۱۰	غلات
شلتوک	-	-	-	-	-	-	
ذرت دانه‌ای	-	-	-	-	-	-	
جمع	۲۰۶۹	۱۹۸۷	۱۱۴۶۰	۴۰۵۶	۱۳۱۷۰	-	
نخود	۰	۶۳	۲۴	۶۳	۰	۳۷۹	
لوبیا	۱۳۶۷	۰	۳۲۲۹	۱۳۶۷	۲۳۶۲	۰	
عدس	۴	۳۲۴	۱۳۹	۳۲۸	۷۸۸	۴۳۰	حبوبات
سایر حبوبات	۰	۱۱	۵	۱۱	۰	۴۲۲	
جمع	۱۳۷۱	۳۹۸	۳۲۳۲	۱۷۶۹	۳۴۰۰	-	
پنبه	-	-	-	-	-	-	
چغندر قند	-	-	-	-	-	-	محصولات
کتان و کنف	-	-	-	-	-	-	صنعتی
دانه‌های روغنی	۳۷	-	۹۸	۳۷	۲۶۴۸	۰	
جمع	۳۷	-	۹۸	۳۷	۹۸	-	
سیب‌زمینی	۱۷۰	۰	۳۲۹۶	۱۷۰	۱۹۳۹۰	۰	
پیاز	۲	۰	۵۲	۲	۲۶۰۰۰	۰	
گوجه فرنگی	۶۵	۰	۲۰۹۴	۶۵	۳۲۲۱۵	۰	سبزیجات
سایر سبزیجات	-	-	-	-	-	-	
جمع	۲۳۷	-	۵۴۴۲	۲۳۷	۵۴۴۲	-	
خربزه	-	-	-	-	-	-	
هندوانه	-	-	-	-	-	-	محصولات
خیار	۱۵	۰	۳۷۵	۱۵	۲۵۰۰۰	۰	جالیزی
سایر محصولات جالیزی	-	-	-	-	-	-	
جمع	۱۵	-	۳۷۵	۱۵	۳۷۵	-	
یونجه	۱۰۸۰	۲۱	۴۶۴۲	۱۱۰۱	۴۲۹۸	۷۴۸	نیاتات
سایر نیاتات علوفه‌ای	۲۱۰	-	۱۳۸۴۹	۲۱۰	۶۵۹۵۰	-	علوفه‌ای
جمع	۱۲۹۰	۲۱	۱۸۴۹۱	۱۳۱۱	۱۶۵۰۶	-	
سایر محصولات	۵	۰	۱۵۸	۵	۳۱۵۰۰	-	
جمع	۵۰۲۴	۲۴۰۶	۳۹۲۵۶	۷۴۳۰	۴۱۱۴۹	-	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۶. سطح زیر کشت تولید و عملکرد تولیدات باغی نامیه ابهر در سال ۸۲

نام محصول	سطح کشت باغات با احتساب درختان پراکنده		میزان تولید (تن)		میزان عملکرد (کیلوگرم)
	(هکتار)				
	نهال	بارور			
میوه‌های دانه‌دار	سیب	۴۸۷	۱۰۵۲	۱۶۱۴۵	۴۴۲۰۰
	گلابی	۱۵	۷۷	۷۶۷	۲۹۶۰۰
	به	۲۱	۲۲	۱۰۰	۱۳۳۰۰
میوه‌های هسته‌دار	آلبالو	۹	۷۰	۳۹۱	۱۷۰۰۰
	گیلاس	۱۸	۸۲	۵۲۵	۱۹۴۰۰
	گوجه	۱۴	۸۶	۵۹۸	۲۰۳۰۰
	آلو	۱۷	۵۸	۲۹۵	۱۵۵۵۰
	هلو	۳۵	۱۶۸	۱۳۲۲	۲۳۲۰۰
	شفتالو	۱	۱۴	۹۹	۱۳۰۰۰
	زردآلو	۶۷	۳۹۳	۴۵۸۱	۳۴۲۰۰
	قیسی	-	۴	۴۱	۲۰۴۰۰
	شلیل	۱۱۵	۲۸	۱۹۱	۱۴۵۰۰
	آلو قطره طلا	۳	۴۳	۶۲۴	۳۲۷۰۰
میوه دانه‌دار	انگور	۴۸۷	۱۰۹۹۷	۱۱۱۴۰۵	۳۳۲۰۰
	انواع نوت درختی	۲	۱	۴	۴۰۰۰
	نوت فرنگی	-	-	-	-
میوه‌های خشک	پسته	-	۶	۶	۱۰۰۰
	بادام	۱۵۳	۴۴۱	۸۴۱	۹۱۰۰
	گردو	۶۹۸	۶۶۵	۳۱۵۵	۱۴۰۰۰
	فندق	-	-	-	-
سایر میوه‌های سردسیری	سنجد	۳	۱۱۵	۱۷۱	۵۰۰۰
	زازالک	-	-	-	-
	زرشک	-	-	-	-
میوه‌های نیمه گرمسیری	زغال اخته	۱۰	۸	۲۶	۳۲۰۰
	زیتون	-	-	-	-
	پرتغال	-	-	-	-
	انار	-	-	-	-
	انجیر	-	-	-	-
	خرمالو	-	-	-	-
	توتستان	۱	-	-	-
	ازگیل ژاپنی	-	-	-	-
زعفران	-	۱	۰۰۰۴	۴	
درختان غیرمثمر	۸۶۸	۲۷۱۷	۱۱۲۹۳	-	
جمع کل	۲۹۵۲	۱۷۰۶۳	۱۵۲۵۸۱	-	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۷-الف. سطح زیر کشت تولید و عملکرد تولیدات باغی شهرستان ابهر در سال ۸۲

نام محصول	سطح کشت باغات با احتساب درختان پراکنده						میزان تولید (تن)	میزان عملکرد (کیلوگرم)
	نهال			بارور				
	آبی	دیمی	(هکتار)	آبی	دیمی	(هکتار)		
دانه‌دار میوه‌های سیب گلابی به	۲۱۸	-	۳۶۵	-	۶۴۹۷	-	۱۷۸۰۰	
	۱۱	-	۳۶	-	۳۶۴	-	۱۰۱۰۰	
	۱	-	۶	-	۲۳	-	۳۸۰۰	
میوه‌های هسته‌دار	۴	-	۳۱	-	۱۲۴	-	۴۰۰۰	
	۸	-	۲۴	-	۱۵۳	-	۶۴۰۰	
	-	-	۱۶	-	۱۰۹	-	۶۸۰۰	
	۵	-	۲۵	-	۱۱۳	-	۴۵۵۰	
	۳۰	-	۹۵	-	۷۷۹	-	۸۲۰۰	
	۱	-	۱۱	-	۸۲	-	۷۵۰۰	
	۹	-	۷۵	-	۷۶۵	-	۱۰۲۰۰	
	-	-	۳	-	۳۱	-	۱۰۴۰۰	
	۹	-	۲۲	-	۱۴۳	-	۶۵۰۰	
	-	-	۲۲	-	۲۳۱	-	۱۰۵۰۰	
میوه دانه‌دار	۲۳۰	-	۶۷۶۰	۱۵	۷۵۷۱۲	۲۲	۱۱۲۰۰	
	-	-	۱	-	۴	-	۴۰۰۰	
	-	-	-	-	-	-	-	
میوه‌های خشک	-	-	-	-	-	-	-	
	۴۷	-	۸۳	۳۰	۲۰۷	۲۴	۲۵۰۰	
	۲۵۵	-	۱۷۰	-	۷۶۵	-	۴۵۰۰	
	۱	-	۲۸	-	۵۶	-	۲۰۰۰	
سایر میوه‌های سردسیری	-	-	-	-	-	-	-	
	-	-	-	-	-	-	-	
	۱۰	-	۸	-	۲۶	-	۳۲۰۰	
میوه‌های نیمه گرمسیری	-	-	-	-	-	-	-	
	-	-	-	-	-	-	-	
	-	-	-	-	-	-	-	
	-	-	-	-	-	-	-	
	-	-	-	-	-	-	-	
	۱	-	-	-	-	-	-	
	-	-	-	-	-	-	-	
ازگیل ژاپنی	-	-	-	-	-	-	-	
زعفران	-	-	-	-	-	-	-	
درختان غیرمثمر	۵۳۳	-	۱۱۹۲	-	۱۱۲۹۳	-	-	
جمع کل	۱۳۷۳	-	۸۹۷۳	۴۵	۹۷۴۷۸	۴۶	-	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۲-۷. ب. سطح زیر کشت تولید و عملکرد تولیدات باغی شهرستان فرمدره در سال ۸۲

نام محصول	سطح کشت باغات با احتساب درختان						میزان تولید (تن)	میزان عملکرد (کیلوگرم)
	پراکنده (هکتار)		بارور		نهال			
	آبی	دیمی	آبی	دیمی	آبی	دیمی		
میوه‌های دانه‌دار	سیب	۸۹	-	۲۴۷	-	۲۵۲۰	۱۰۲۰۰	
	گلابی	۲	-	۲۱	-	۲۶۳	۱۲۵۰۰	
	به	-	-	۶	-	۲۷	۴۵۰۰	
میوه‌های هسته‌دار	آلبالو	۳	-	۲۴	-	۱۹۲	۸۰۰۰	
	گیلاس	۷	-	۲۴	-	۱۶۸	۷۰۰۰	
	گوجه	۱۲	-	۴۶	-	۳۴۵	۷۵۰۰	
	آلو	۱	-	۱۶	-	۸۰	۵۰۰۰	
	هلو	۲	-	۳۴	-	۲۸۹	۸۵۰۰	
	شفتالو	-	-	۳	-	۱۷	۵۵۰۰	
	زردآلو	۱۱	-	۶۷	-	۸۰۴	۱۲۰۰۰	
	قیسی	-	-	۱	-	۱۰	۱۰۰۰۰	
	شلیل	۱	-	۶	-	۴۸	۸۰۰۰	
	آلو قطره طلا	۲۱۳	-	۱۵	-	۱۸۳	۱۲۲۰۰	
میوه دانه‌دار	انگور	-	-	۲۲۵۲	-	۲۰۲۶۸	۹۰۰۰	
	انواع توت درختی	-	-	-	-	-	-	
	توت فرنگی	-	-	-	-	-	-	
میوه‌های خشک	پسته	۴۶	-	-	-	-	-	
	بادام	۵۲	-	۶۸	۲۲	۱۷۰	۲۵۰۰	
	گردو	-	-	۱۷۰	-	۷۶۵	۴۵۰۰	
	فندق	-	-	-	-	-	-	
سنجد	-	-	۲۸	-	۵۶	۲۰۰۰		
سایر میوه‌های سردسیری	زازالک	-	-	-	-	-	-	
	زرشک	-	-	-	-	-	-	
	زغال اخته	-	-	-	-	-	-	
میوه‌های نیمه گرمسیری	زیتون	-	-	-	-	-	-	
	پرغال	-	-	-	-	-	-	
	انار	-	-	-	-	-	-	
	انجیر	-	-	-	-	-	-	
	خرمالو	-	-	-	-	-	-	
	توتستان	-	-	-	-	-	-	
	ازگیل ژاپنی	-	-	-	-	-	-	
زعفران	-	-	-	-	-	-		
درختان غیرمثمر	۱۵۵	-	۱۱۵	-	-	-		
جمع کل	۵۹۴	-	۳۱۴۳	-	۲۶۲۰۵	-		

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۲-۷. ج. سطح زیر کشت تولید و عملکرد تولیدات باغی فداینده در سال ۸۲

میزان عملکرد (کیلوگرم)	سطح کشت باغات با احتساب درختان پراکنده (هکتار)						نام محصول		
	میزان تولید (تن)		بارور		نهال				
	آبی	دیمی	آبی	دیمی	آبی	دیمی			
-	۱۶۲۰۰	-	۷۱۲۸	-	۴۴۰	-	۱۸۰	سیب	میوه‌های دانه‌دار
-	۷۰۰۰	-	۱۴۰	-	۲۰	-	۲	گلابی	
-	۵۰۰۰	-	۵۰	-	۱۰	-	۲۰	به	
-	۵۰۰۰	-	۷۵	-	۱۵	-	۲	آلبالو	میوه‌های هسته‌دار
-	۶۰۰۰	-	۲۰۴	-	۳۴	-	۳	گیلاس	
-	۶۰۰۰	-	۱۴۴	-	۲۴	-	۲	گوجه	
-	۶۰۰۰	-	۱۰۲	-	۱۷	-	۱۱	آلو	
-	۶۵۰۰	-	۲۵۴	-	۳۹	-	۳	هلو	
-	-	-	-	-	-	-	-	شفتالو	
-	۱۲۰۰۰	-	۳۰۱۲	-	۲۵۱	-	۴۷	زردآلو	
-	-	-	-	-	-	-	-	قیسی	
-	-	-	-	-	-	-	۱/۵	شلیل	
-	۱۰۰۰۰	-	۲۱۰	-	۲۱	-	۳	آلو قطره طلا	
۲۵۰۰	۸۰۰۰	۱۶۳	۱۵۲۴۰	۶۵	۱۹۰۵	۴	۴۰	انگور	میوه دانه‌دار
-	-	-	-	-	-	-	۲	انواع درختی توت	
-	-	-	-	-	-	-	-	توت فرنگی	
-	۱۰۰۰	-	۶	-	۶	-	-	پسته	میوه‌های خشک
۸۰۰	۲۵۰۰	۷۸	۳۵۰	۹۸	۱۴۰	۳۰	۶۰	بادام	
-	۵۰۰۰	-	۱۶۲۵	-	۳۲۵	-	۳۹۱	گردو	
-	-	-	-	-	-	-	-	فندق	
-	۱۰۰۰	-	۵۹	-	۵۹	-	۲	سنجد	
-	-	-	-	-	-	-	-	زازالک	سایر میوه‌های سرد سبزی
-	-	-	-	-	-	-	-	زرشک	
-	-	-	-	-	-	-	-	زغال اخته	
-	-	-	-	-	-	-	-	زیتون	میوه‌های نیمه گر مسیری
-	-	-	-	-	-	-	-	پرغال	
-	-	-	-	-	-	-	-	انار	
-	-	-	-	-	-	-	-	انجیر	
-	-	-	-	-	-	-	-	خرمالو	
-	-	-	-	-	-	-	-	توتستان	
-	-	-	-	-	-	-	-	ازگیل ژاپنی	
-	۴	-	۰/۰۰۴	-	۱	-	۱/۵	زعفران	
-	-	-	-	-	۱۴۱۰	-	۱۸۰	درختان غیرمثمر	
		۲۴۱	۲۸۵۹۹	۱۶۳	۴۷۱۷	۳۴	۹۵۱	جمع کل	

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

۱-۱-۵- ماشین آلات

در سال ۱۳۸۲ تعداد ۷۵۸ دستگاه ماشین آلات کشاورزی در ناحیه ابهر وجود داشته، که سهم شهرستان ابهر ۳۰۷ دستگاه، شهرستان خدابنده ۲۲۶ دستگاه و شهرستان خرمدره ۱۱۵ دستگاه بوده است. جدول ۱-۲-۹-۲-۸ توزیع ماشین آلات کشاورزی را به تفکیک نوع و شهرستان نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۹-۲-۸. توزیع انواع ماشین آلات و ادوات کشاورزی در ناحیه ابهر به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۸۲

کل استان	ناحیه ابهر	خرمدره	خدابنده	ابهر	شهرستان	نام ادوات
-	.	.	.	.	.	تراکتور جاندیر
۲۸۴	۲۲۷	۱۱	۱۵۶	۶۰	.	تراکتور فرگوسون
-	.	.	.	.	.	تراکتور رومانی
۶	۵	.	۲	۳	.	تراکتور باغی
۱۲	۱۱	.	۱۰	۱	.	کمباین
۱۸۴	۱۴۲	۱۹	۶۳	۶۰	.	انواع گاوآهن
-	.	.	.	.	.	دیسک
۲۴	۲۳	۱	۱۷	۵	.	انواع بذریاش
۹	۳	.	۳	.	.	دروگر
۱۸۵	۱۶۵	۴۷	۳۷	۸۱	.	انواع سمپاش
۲۶	۲۲	۵	۷	۱۰	.	تریلی ۲ و ۴ چرخ
۱۵	۱۲	۲	۳	۷	.	خرمنکوب
۱۵	۹	۱	۴	۴	.	کودپاش
۷	۳	.	۱	۲	.	صاف کن زمین
۵۴	۳۵	۱۰	۱۰	۱۵	.	مرزکش
۶۳	۳۲	۷	۱۰	۱۵	.	نهرکن - فارو
-	.	.	.	.	.	دروگر پشت تراکتوری
۱۴	۱۱	۲	۳	۶	.	تیغه جلوی تراکتور
۵	.	.	.	.	.	تیلر
۸	۸	.	.	۸	.	ریک - بیلر - مور
-	.	.	.	.	.	چاپر
۵۲	۵۰	۱۰	۱۰	۳۰	.	انواع موتور پمپ
	۷۵۸	۱۱۵	۳۳۶	۳۰۷		

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

۱-۱-۶- صنایع روستایی

۱) تا پایان سال ۱۳۸۲ تعداد ۱۱۱ مورد جواز تأسیس برای صنایع روستایی در ناحیه ابهر صادر شده که از این تعداد ۲۲ کارگاه در حال بهره برداری بوده اند. جدول ۱-۲-۹-۲-۹ وضعیت موجود این کارگاههای صنایع روستایی را به تفکیک نوع و توزیع آن در شهرستان های ناحیه نمایش می دهد.

جدول ۱-۲-۹-۲-۹. وضعیت موجود کارگاههای صنایع روستایی ناحیه ابهر تا پایان سال ۱۳۸۲

نوع صنعت	صنایع سلولزی		صنایع کانی غیرفلزی		صنایع فلزی		صنایع نساجی		صنایع غذایی		جمع کل
	جواز	در حال	جواز	در حال	جواز	در حال	جواز	در حال	جواز	در حال	
وضعیت کارکرد شهرستان	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	تأسیس بهره	برداري
ابهر	۱۰	۱	۱۷	۳	۱۰	-	۵	-	۳۱	۷	۷۳
خدابنده	۱	-	۱۱	۴	-	-	۳	۱	۹	۴	۲۴
خرمدره	۳	۱	۱	-	۱	۱	۱	-	۸	-	۱۴
ناحیه ابهر	۱۴	۲	۲۹	۷	۱۱	۱	۹	۱	۴۸	۱۱	۱۱۱
کل استان	۴۷	۷	۸۶	۲۳	۲۷	۴	۱۶	۱	۱۲۵	۳۲	۳۰۱

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

۱-۲-۲- دامداری

۱-۲-۱- چارپایان

۱) جمعیت دامی

استان زنجان در سال ۱۳۸۲ دارای ۱۰۸۴۲۴۰ راس گوسفند و بره، تعداد ۱۷۵۱۵۰ راس بز و بزغاله و ۱۵۴۵۴۰ راس گاو و گوساله بومی و ۳۱۰۰۰ راس گاو، گوساله اصیل و ۴۷۰۰۰ سایر دامها بوده است که مجموعاً ۲۳۶۱۲۶۲ واحد دامی می باشد که در مقایسه با واحد دامی کل کشور ۱.۸ درصد واحد دامی را در استان داریم.

جدول ۱-۲-۹-۲-۱۰. تعداد انواع دامهای استان زنجان به تفکیک شهرستان: ۱۳۸۲

شهرستان	گوسفند و بره	بز و بزغاله	گاو و گوساله بومی	گاو و گوساله دو رگ	گاو و گوساله اصیل	جمع
استان زنجان	۱۰۸۴۲۴۰	۱۷۵۱۵۰	۱۵۴۵۴۰	۳۱۰۰۰	۱۷۰۰۰	۲۳۶۱۲۶۲
ضریب	۱	۰/۸	۳/۵	۶	۱۰	-
درصد	۴۵.۹۲	۷.۴۱	۶.۵۴	۱.۳۱	۰.۷۱	۱۰۰
واحد دامی	۵۳۶۵۰۰	۱۲۸۴۸۰	۲۷۱۹۵۰	۳۶۱۲۰	۵۷۷۰۰	۱۱۲۶۴۷۵

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲

جمعیت دامی ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۲ از ۶۳۷۴۴۰ رأس دام گوناگون تشکیل می‌گردد که برابر

۱۱۲۶۴۷۵ واحد دامی است. بیشترین نوع چارپایان در این ناحیه گوسفند و بره بوده است که ۷۳.۹۸ درصد

جمعیت دامی را تشکیل می‌داد. ۱۱.۹۳ درصد جمعیت دامی از بز و بزغاله، ۱۴.۰۷ درصد از انواع گاو و

گوساله، تشکیل شده بود (جدول ۱-۲-۹-۲-۱۱).

جدول ۱-۲-۹-۲-۱۱. تعداد انواع دامهای نامیه ابهر به تفکیک شهرستان: ۱۳۸۲ (ظرفیت: رأس)

شهرستان	گوسفند و بره	بز و بزغاله	گاو و گوساله بومی	گاو و گوساله دو رگ	گاو و گوساله اصیل	جمع
ابهر	۱۷۱۳۰۰	۲۱۳۰۰	۲۹۶۰۰	۴۰۰۰	۳۳۰۰	۲۲۹۴۰۰
خدابنده	۲۸۱۹۰۰	۵۲۵۰۰	۳۷۵۰۰	۳۹۵۰	۱۵۰۰	۳۷۷۳۵۰
خرمدره	۱۸۴۰۰	۳۳۰۰	۴۸۴۰	۹۵۰	۴۱۰۰	۳۰۵۹۰
ناحیه ابهر	۴۷۱۶۰۰	۷۶۱۰۰	۷۱۹۴۰	۸۹۰۰	۸۹۰۰	۶۳۷۴۴۰
ضریب	۱	۰/۸	۳/۵	۶	۱۰	-
درصد	۷۳.۹۸	۱۱.۹۳	۱۱.۳۰	۱.۳۹	۱.۳۹	۱۰۰
واحد دامی	۵۳۶۵۰۰	۱۲۸۴۸۰	۲۷۱۹۵۰	۳۶۱۲۰	۵۷۷۰۰	۱۱۲۶۴۷۵

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲

۲) دامداری های صنعتی

در سال ۱۳۸۲ در ناحیه ابهر و خرمدره رویهمرفته ۷۱ واحد دامداری صنعتی با ظرفیت ۱۸۲۵۵

رأس دام وجود داشته است که ازین تعداد، ۱۸ واحد با ظرفیت ۶۷۶۰ رأس به گوسفند و بره، و ۵۳ واحد با

ظرفیت ۱۱۴۹۵ رأس به گاو و گوساله مربوط می‌گردد (جدول ۱-۲-۹-۲-۱۲).

جدول ۱-۲-۹-۲-۱۲. تعداد و ظرفیت دامداری های صنعتی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان: ۱۳۸۲ (ظرفیت: رأس)

حوزه	گوسفند و بره				گاو و گوساله			
	گوسفند داشتی		بره		گاو شیری		پروراندی گوساله	
	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت
ابهر	۲	۸۴۰	۶	۲۲۰۰	۱۸	۲۴۴۰	۱۵	۳۲۵۰
خرمدره	-	-	-	-	۲	۳۵۵۰	۳	۵۵۰
خدابنده	۳	۱۳۷۰	۷	۲۳۵۰	۵	۴۰۵	۱۰	۱۵۰۰
جمع	۵	۲۲۱۰	۱۳	۴۵۵۰	۲۵	۶۱۹۵	۲۸	۵۳۰۰

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲

۱-۲-۲- پرندگان

پرندگان صنعتی

در سال ۱۳۸۲ در ناحیه ابهر رویهمرفته ۴۹ واحد مرغداری صنعتی با ظرفیت ۱۹۶۸۰۰۰ قطعه مرغ موجود بوده است که در آن ۹۲۹۶۰۰۰ قطعه مرغ گوشتی، ۴۳۹۷۰۰۰ قطعه مرغ تخمگذار و ۵۹۸۷۰۰۰ قطعه مرغ مادر گوشتی نگهداری می شده است. (جدول ۱-۲-۹-۲-۱۳).

جدول ۱-۲-۹-۲-۱۳. تعداد مرغداری های استان زنجان ۱۳۸۲

ظرفیت: هزار قطعه

شهرستان	مرغ گوشتی		مرغ تخمگذار		مرغ مادر گوشتی		جمع
	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	
ابهر	۲۱	۷۷۶	۴	۲۴۵	۱۱	۵۰۴۴	۱۵۲۵۴
خدابنده	۴	۴۶	۲	۱۸۷	-	-	۶۴۷
خرمدره	۴	۱۰۷۶	۲	۱۷۶	۱	۹۴۳	۳۷۷۹
جمع	۲۹	۹۲۹۶	۸	۴۳۹۷	۱۲	۵۹۸۷	۱۹۶۸

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲

۱-۲-۳- آبزیان و شیلات

در سال ۱۳۸۲ در ناحیه ابهر میزان ۲۰۲۰۳۲ تن ماهی از ۲۶ استخر فعال استان تولید می گردد که از این میان ۱۹ استخر با تولید ۱۲۹۰۳۶ تن به پرورش ماهیان سردآبی و ۷ استخر با تولید ۷۲۰۹۶ تن به پرورش ماهیان گرم آبی مشغولند.

جدول ۱-۲-۹-۱۴. تعداد استخرهای فعال در استان زنجان: ۱۳۸۲ (تولید بر حسب تن)

نام شهرستان	مشخصات استخر یا مزرعه	ایهر	خدابنده	خرمدره	ناحیه ابهر	کل استان
پرورش ماهیان سردآبی در مزارع و در قفس	تولید ۱۷.۸۵	۲	۱	۴	۶	۸۱.۵
پرورش ماهی سردآبی در سدهای خاکی و استخرهای ذخیره آب کشاورزی	تولید ۳.۵	۰	۰	۱	۹	۴۲.۸۵۹۱
پرورش ماهیان سردآبی در استخرهای بتنی ذخیره آب کشاورزی	تولید ۸.۸۰۱	۰	۰	۴	۱۴	۲۰.۵۹۹
پرورش ماهیان سردآبی در استخرهای دو منظوره	تولید ۴۲.۸۷۲۹	۴	۰	۱۰	۲۹	۹۷.۷۲۶۹
پرورش ماهیان سردآبی در مظهر قنات	تولید ۰	۰	۰	۰	۵	۱۱.۵۸
پرورش ماهیات سردآبی در شالیزار	تولید ۰	۰	۰	۰	۳	۷
پرورش ماهیان گرمآبی (کپور) در مزارع	تولید ۰	۲	۰	۲	۱۰	۴۶.۷۱۷
پرورش ماهیان گرمآبی در استخرهای ذخیره آب کشاورزی (خاکی)	تولید ۰.۱۷۵	۰	۰	۱	۸	۸.۲۳
پرورش توأم کپور ماهیان و برنج	تولید ۰	۰	۰	۰	۴	۱.۳۸۶
پرورش ماهیان گرمآبی در منابع آبی نیمه طبیعی و طبیعی	تولید ۱.۲	۲	۱	۴	۱۹	۳۳۳.۷
جمع کل	تولید ۷۴.۳۹۸۹	۱۰	۲	۲۶	۱۰۷	۶۵۱.۲۹۸

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲

۱-۲-۴- میزان تولید

در ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۲ رویهمرفته ۲۱۴۰۴ تن گوشت قرمز و ۱۳۴۰۰۰ تن شیر از چارپایان، ۱۸۰۰۰ تن گوشت سفید، ۷۴۶۵۵ تن تخم مرغ و ۶۲۴ تن عسل از زنبورداری بدست آمده است (جدول ۱-۲-۹-۲).

جدول ۱-۲-۹-۱۵. تولیدات دامی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان: ۱۳۸۲ (تن)

شهرستان	گوشت قرمز	گوشت سفید	شیر	تخم مرغ	عسل
ابهر	۳۴۰۰	۴۶۵۷.۴	۲۰۲۲۰	۳۶۷۵	۱۳۴
خدابنده	۵۰۰۰	۲۹۰	۳۲۴۰۰	۲۸۰.۵	۷۷
خرمدره	۷۹۰	۶۴۵.۶	۱۱۹۵۰	۲۶۴۰	۳۲
جمع	۲۱۴۰۴	۱۸۰۰۰	۱۳۴۰۰۰	۷۴۶۵.۵	۶۲۴

مأخذ: سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان در سال ۱۳۸۲

۲- بخش صنعت و معدن

بخش صنعت از دو زیر بخش صنعت و معدن تشکیل می شود.

۲-۱- صنعت

۲-۱-۱- کارگاه‌های اقتصادی برپایه سرشماری: ۱۳۸۱

۱) تعداد

بر پایه سرشماری کارگاه‌های شهرستان ابهر و خرمدره و خدابنده، در سال ۱۳۸۱، تعداد ۱۴۱۲۷ کارگاه در ناحیه وجود داشته است. از این میان تعداد ۷۳۳۳، ۵۱/۹۰ درصد کارگاه‌ها مربوط به فعالیت با کد چ، بوده است. این نسبت در شهرستان ابهر ۴۸.۷۲ درصد، و در شهرستان خدابنده ۳۳/۴۲ درصد و در شهرستان خرمدره ۱۸/۵۲ درصد بوده است. مقام بعدی مربوط به فعالیت با کد ت است که تعداد ۱۹۲۲ واحد، ۱۳/۶۰ درصد کارگاه‌ها را بخود اختصاص می‌دهد. این نسبت در شهرستان ابهر ۵۱/۴۰ درصد و در شهرستان خدابنده ۳۰/۰۷ درصد و در شهرستان خرمدره ۱۸/۵۲ بوده است (فعالیت با کد ت).

در مجموع، ۶۵/۰۲ درصد از این کارگاه‌ها دارای ۱ نفر شاغل (یا کمتر) بوده‌اند. این نسبت برای شهرستان ابهر ۴۹/۷۱ درصد و برای شهرستان خدابنده ۶۵/۷۴ درصد و برای شهرستان خرمدره ۳۴/۱۷ درصد بوده است.

کارگاه‌های دارای کمتر از ۱۰ نفر شاغل ۹۴/۹۸ درصد کارگاه‌های ناحیه را تشکیل می‌دهد. همین نسبت برای کارگاه‌های دارای ۳۰ تا ۴۹ نفر شاغل ۰/۹۵ درصد، برای کارگاه‌های دارای ۵۰ تا ۹۹ نفر ۰/۳۱ درصد و برای کارگاه‌های دارای ۱۰۰ نفر یا بیشتر، ۰/۶۹ درصد بوده است. در شهرستان خدابنده یک کارگاه با بیش از ۱۰۰ نفر شاغل وجود دارد. تعداد کارگاهها در سال ۱۳۸۱ بر حسب نوع فعالیت و تعداد شاغلان در ناحیه ابهر، شهرستان خدابنده و شهرستان خرمدره و شهرستان ابهر، در جدول‌های ۱۳۶ الف تا ج، نمایش داده شده است.

مشخصات پایه ای و چارچوبی کارگاه های کشور طبقه بندی فعالیت ها به شرح زیر است :

الف - کشاورزی و شکار و جنگلداری	ب - ماهیگیری
پ - استخراج معدن	ت - صنعت (ساخت)
ث - تامین برق و گاز و آب	ج - ساختمان
چ - عمده فروشی و خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت و کالاهای شخصی و خانگی	ح - هتل و رستوران
خ - حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	د - واسطه گری های مالی
ذ - مستغلات ، اجاره و فعالیت های کار و کسب	ر - اداره امور عمومی و دفاع و تامین اجتماعی
ز - آموزش	ژ - بهداشت و مددکاری اجتماعی
س - سایر فعالیت های خدمات عمومی و اجتماعی و	ش - خانوارهای معمولی دارای مستخدم
ض - دفاتر و ادارات مرکزی	ص - سازمان ها و هیات های برون مرزی

تعداد کارگاه ها در سال ۱۳۶۱ برحسب نوع فعالیت و تعداد شاغلان در ناحیه ابهر، شهرستان خدابنده و شهرستان ابهر (شامل خرمدره)، در جدول های ۱-۲-۹-۲-۱۶ الف تا ج، نمایش داده شده است.

جدول ۱-۲-۹-۲-۱۶. الف. تعداد کارگاه های نامیه ابهر برحسب فعالیت و تعداد شاغلان: ۱۳۸۱

کد فعالیت	جمع	۱ نفر	۲ نفر	۳ نفر	۴ نفر	۵ نفر	۶-۹ نفر	۱۰-۱۹ نفر
کل	۱۴۱۲۷	۹۱۸۶	۲۱۵۳	۷۱۲	۷۰۸	۲۰۶	۴۵۳	۶۴۹
الف	۱۵۱	۵۱	۴۴	۱۶	۱۰	۴	۹	۱۰
ب	۷	۰	۰	۴	۲	۰	۱	۰
پ	۱۵	۰	۱	۱	۰	۰	۵	۵
ت	۱۹۲۲	۸۷۹	۴۴۲	۳۱۸	۱۲۵	۴۶	۳۱	۲۷
ث	۵۳	۱۷	۱	۴	۴	۴	۱۲	۸
ج	۱۶۱	۹۹	۳۳	۱۲	۵	۳	۲	۲
چ	۷۳۳۳	۶۱۴۷	۹۶۹	۱۵۱	۳۶	۱۰	۱۳	۵
ح	۲۴۴	۱۴۹	۵۳	۹	۱۲	۸	۹	۳
خ	۴۲۰	۳۱۰	۳۷	۲۲	۱۰	۱۲	۱۴	۱۰
د	۲۸	۴	۴	۵	۳	۲	۸	۲
ذ	۴۲۰	۲۷۳	۱۱۳	۲۱	۵	۳	۲	۱
ر	۲۶۰	۴۰	۱۳	۲۴	۱۶	۲۳	۳۹	۲۲
ز	۱۰۰۶	۱۲۳	۸۷	۵۱	۴۶	۷۴	۲۶۵	۲۸۸
ژ	۳۸۵	۱۲۸	۱۴۵	۴۳	۱۰	۹	۱۸	۲۱
س	۱۶۶۳	۹۶۵	۲۱۰	۲۹	۲۱	۷	۱۶	۷
ض	۶	۱	۱	۲	۰	۱	۰	۰
ص	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های شهرستان های استان زنجان-۱۳۸۱

ادامه جدول ۱-۲-۹-۲-۱۶. الف

کد فعالیت	۲-۲۹ نفر	۳۰-۴۹ نفر	۵۰-۹۹ نفر	۱۰۰-۴۹۹ نفر	۵۰۰-۹۹۹ نفر	۱۰۰۰ نفر و بیشتر	اظهار نشده
کل	۱۱۹	۱۳۵	۴۵	۴۵	۲	۳	۴۷
الف	۴	۱	۰	۲	۰	۰	۰
ب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پ	۲	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ت	۱۴	۹	۸	۲۲	۱	۱	۰
ث	۱	۴	۰	۰	۰	۰	۰
ج	۱	۲	۲	۰	۰	۰	۰
چ	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ح	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
خ	۲	۲	۱	۰	۰	۰	۰
د	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ذ	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۰
ر	۱۱	۱۱	۹	۵	۰	۰	۴۷
ز	۷۲	۴۶	۳	۱	۰	۰	۰
ژ	۸	۱	۱	۱	۰	۰	۰
س	۲	۰	۱	۰	۰	۰	۰
ض	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ص	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های شهرستان های استان زنجان-۱۳۸۱

جدول ۱-۲-۹-۲-۱۶. ب. تعداد کارگاه های شهرستان فدابنده بر مبنای فعالیت و تعداد شاغلان: ۱۳۸۱

کد فعالیت	جمع	۱ نفر	۲ نفر	۳ نفر	۴ نفر	۵ نفر	۶-۹ نفر	۱۰-۱۹ نفر
کل	۴۸۷۰	۶۰۳۹	۱۰۱۵	۲۲۷	۳۰۵	۹۱	۲۹۹	۱۹۵
الف	۳۰	۷	۱۱	۶	۲	۲	۰	۱
ب	۲	۰	۲	۰	۰	۰	۰	۰
پ	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ت	۵۷۸	۲۵۸	۱۳۲	۱۰۱	۶۱	۱۳	۵	۲
ث	۱۹	۶	۰	۱	۰	۱	۷	۳
ج	۳۶	۱۷	۸	۴	۰	۱	۲	۱
چ	۲۴۵۱	۲۰۷۸	۱۱۸	۳۴	۱۴	۳	۲	۲
ح	۵۶	۳۷	۹	۳	۳	۲	۱	۱
خ	۱۹۴	۱۷۸	۱۱	۲	۱	۰	۰	۱
د	۳۰	۵	۲	۶	۵	۴	۶	۰
ذ	۸۵	۵۵	۲۲	۶	۱	۱	۰	۰
ر	۱۱۳	۱۹	۷	۱۰	۱۱	۹	۱۶	۱۰
ز	۵۱۲	۶۹	۴۵	۳۵	۵۷	۴۸	۱۴۱	۸۴
ژ	۱۶۹	۵۹	۶۳	۱۷	۶	۵	۸	۸
س	۵۹۳	۲۶۸	۵۹	۲	۷	۲	۵	۲
ض	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ص	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های استان زنجان-۱۳۸۱

ادامه جدول ۱-۲-۹-۲-۱. ب

کد فعالیت	۲۹-۲۰ نفر	۴۹-۳۰ نفر	۹۹-۵۰ نفر	۴۹۹-۱۰۰ نفر	۹۹۹-۵۰۰ نفر	۱۰۰۰ نفر و بیشتر	اظهار نشده
کل	۳۳	۳۲	۱۲	۱	.	.	۲۰
الف	۱	.	.	.	.	.	.
ب	.	.	.	.	.	.	.
پ	.	.	.	.	.	.	.
ت	.	۴	۲	.	.	.	.
ث	.	۱	.	.	.	.	.
ج	۱	۱	.	.	.	.	.
چ	۲	.	.	.	.	.	.
ح	.	.	.	.	.	.	.
خ	.	۱	.	.	.	.	.
د	.	.	.	.	.	.	.
ذ	.	.	.	.	.	.	.
ر	۲	۴	۴	۱	.	.	۲۰
ز	۲۴	۹	.	.	.	.	.
ژ	۲	.	۱	.	.	.	.
س	۱	.	.	.	.	.	.
ض	.	.	.	.	.	.	.
ص	.	.	.	.	.	.	.

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های استان زنجان-۱۳۸۱

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. ج. تعداد کارگاه های شهرستان ابهر برمبب فعالیت و تعداد شاغلان: ۱۳۸۱

کد فعالیت	جمع	۱ نفر	۲ نفر	۳ نفر	۴ نفر	۵ نفر	۶-۹ نفر	۱۰-۱۹ نفر
کل	۶۸۴۹	۴۵۶۷	۹۹۴	۳۷۵	۱۳۲	۱۰۳	۲۱۰	۲۶۸
الف	۷۵	۲۳	۱۸	۶	۸	.	۷	۹
ب	۳	۲	.	.	۱	.	.	.
پ	۹	.	.	۱	.	.	۳	۲
ت	۹۸۸	۴۵۵	۲۱۱	۱۶۷	۴۴	۲۷	۲۲	۱۸
ث	۲۸	۸	۱	۳	۲	۳	۵	۴
ج	۹۰	۶۲	۱۵	۷	۲	۲	.	.
چ	۳۵۷۳	۳۰۲۱	۴۳۱	۸۸	۱۵	۴	۱۰	۲
ح	۱۲۴	۷۷	۲۷	۳	۵	۴	۶	۱۰۹
خ	۱۸۰	۱۱۱	۲۰	۱۶	۶	۸	۱۰	۶
د	۷۶	۱۴	۱۰	۹	۱۲	۱۱	۱۲	۷
ذ	۲۲۴	۱۵۳	۵۵	۹	۴	۱	۱	۱
ر	۱۰۳	۱۷	۴	۹	۵	۱۲	۱۷	۷
ز	۳۸۹	۴۶	۳۳	۱۴	۱۷	۲۶	۱۰۰	۹۰
ژ	۱۷۷	۶۱	۶۵	۲۳	۳	۳	۷	۸
س	۸۰۷	۵۱۷	۱۰۴	۱۸	۸	۲	۱۰	۵
ض	۳	.	.	۲	.	۱	.	.
ص	.	.	.	.	.	.	.	.

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های استان زنجان-۱۳۸۱

ادامه جدول ۱-۲-۹-۲-۱۶. ج

کد فعالیت	۲۹-۲۰ نفر	۴۹-۳۰ نفر	۹۹-۵۰ نفر	۴۹۹-۱۰۰ نفر	۹۹۹-۵۰۰ نفر	۱۰۰۰ نفر و بیشتر	اظهار نشده
کل	۶۶	۴۰	۱۳	۲۶	۱	۰	۱۷
الف	۲	۱	۰	۱	۰	۰	۰
ب	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ت	۱۴	۵	۴	۲۰	۱	۰	۰
ث	۰	۲	۰	۰	۰	۰	۰
ج	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰
چ	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ح	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
خ	۱	۱	۱	۰	۰	۰	۰
د	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ذ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ر	۴	۴	۴	۳	۰	۰	۱۷
ز	۳۵	۲۴	۳	۱	۰	۰	۰
ژ	۶	۰	۰	۱	۰	۰	۰
س	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ض	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
ص	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های استان زنجان-۱۳۸۱

جدول ۱-۲-۹-۲-۱۶. د. تعداد کارگاه های شهرستان فرمدره برماسب فعالیت و تعداد شاغلان: ۱۳۸۱

کد فعالیت	جمع	۱ نفر	۲ نفر	۳ نفر	۴ نفر	۵ نفر	۶-۹ نفر	۱۰-۱۹ نفر
کل	۶۰۰۷	۳۱۳۹	۹۷۱	۲۸۲	۱۴۴	۱۴۳	۳۷۳	۳۶۵
الف	۴۶	۲۱	۱۵	۴	۰	۲	۲	۰
ب	۲	۲	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پ	۵	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۳
ت	۳۵۶	۱۶۶	۹۹	۵۰	۲۰	۶	۴	۷
ث	۶	۳	۰	۰	۰	۰	۰	۱
ج	۳۵	۲۰	۱۰	۱	۲	۰	۰	۱
چ	۱۳۰۹	۱۰۴۸	۲۲۰	۲۹	۷	۳	۱	۱
ح	۶۴	۳۵	۱۷	۳	۴	۲	۲	۱
خ	۴۲۰	۳۱۰	۳۷	۲۲	۱۰	۱۲	۱۴	۱۰
د	۲۸	۴	۴	۵	۳	۲	۸	۲
ذ	۴۲۰	۲۷۳	۱۱۳	۲۱	۵	۳	۲	۱
ر	۲۶۰	۴۰	۱۳	۲۴	۱۶	۲۳	۳۹	۲۲
ز	۱۰۰۶	۱۲۳	۸۷	۵۱	۴۶	۷۴	۲۶۵	۲۸۸
ژ	۳۸۵	۱۲۸	۱۴۵	۴۳	۱۰	۹	۱۸	۲۱
س	۱۶۶۳	۹۶۵	۲۱۰	۲۹	۲۱	۷	۱۶	۷
ض	۲	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰
ص	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های استان زنجان-۱۳۸۱

کد فعالیت	۲۹-۲۰ نفر	۴۹-۳۰ نفر	۹۹-۵۰ نفر	۴۹۹-۱۰۰ نفر	۹۹۹-۵۰۰ نفر	۱۰۰۰ نفر و بیشتر	اظهار نشده
کل	۹۷	۶۲	۲۷	۱۰	.	۱	۴۷
الف	۱	.	.	۱	.	.	.
ب	.	.	.	.	.	.	.
پ	.	.	.	.	.	.	.
ت	.	.	۲	۲	.	.	.
ث	۱	۱	.	.	.	.	.
ج	.	.	۱۰	.	.	.	.
چ	.	.	.	.	.	.	.
ح	.	.	.	.	.	.	.
خ	۲	۲	۱	.	.	.	.
د	.	۱	.	.	.	.	.
ذ	.	.	.	.	.	۱	.
ر	۱۱	۱۱	۹	۵	.	.	۴۷
ز	۷۲	۴۶	۳	۱	.	.	.
ژ	۸	۱	۱	۱	.	.	.
س	۲	.	۱	.	.	.	.
ض	.	.	.	.	.	.	.
ص	.	.	.	.	.	.	.

منبع: مرکز آمار ایران-سرشماری کارگاه های استان زنجان-۱۳۸۱

۲-۱-۲- کارگاه های صنعتی

در سال ۱۳۸۲ در ناحیه ابهر تعداد ۱۵۵ واحد تولیدی در ۱۰ رشته اصلی صنعتی وجود داشته است. در این سال بیشترین تعداد واحدهای صنعتی در رشته کلی صنایع نساجی و چرم با ۴۱ واحد با ۲۶.۴۵ درصد کل واحدهای ناحیه و با اشتغالزایی ۴۶۴۶ نفر یا ۴۴.۴۸ درصد از اشتغال صنعتی کل ناحیه، کمترین تعداد واحدهای صنعتی مربوط به ابزارهای پزشکی با ۱ واحد و ۴۴ نفر شاغل می باشد. مقام های دوم و سوم به ترتیب مربوط به صنایع شیمیائی با ۲۷ واحد با ۱۷.۴۱ درصد از کل صنایع و ۹۰۰ نفر شاغل با ۸.۶۱ درصد از کل شاغلین صنعتی و صنایع غذایی با ۲۲ واحد یا ۱۴.۱۹ درصد از کل واحدهای صنعتی و ۲۶۱۱ نفر شاغل یا ۲۵.۳۸ درصد از کل شاغلین بوده است.

تولید و اشتغال صنعتی در ناحیه دارای رشد فزاینده ای در دهه های اخیر بوده است. در دوره ۱۳۵۳-۵۷ تنها ۵ واحد تولیدی با اشتغالزایی ۱۲۶۷ نفر در ناحیه وجود داشته است. در دوره ۶۲-۱۳۵۸ به دلایل گوناگون، از جبهه جنگ تحمیلی، هیچ گونه واحد تولیدی جدید بوجود نیامد، در دوره ۶۷-۱۳۶۳ تعداد ۵

واحد تولیدی با اشتغال‌زایی ۲۵۴ نفر، در دوره ۱۳۶۸-۷۲ تعداد ۱۲ واحد صنعتی با اشتغال‌زایی ۸۹۸ نفر و در دوره ۱۳۷۳-۷۶ تعداد ۵۸ واحد صنعتی جدید با اشتغال‌زایی ۴۱۳۹ نفر و در دوره ۱۳۷۷-۸۲ تعداد ۸۲ واحد با اشتغال‌زایی ۳۸۸۴ نفر در ناحیه به وجود آمد.

در ناحیه ابهر، توزیع متعادلی از واحدهای صنعتی وجود ندارد. شهرستان خدابنده تا قبل از سال ۱۳۷۳ فاقد تولید و اشتغال صنعتی بوده است. در دوره ۱۳۷۳-۷۶ تنها ۲ واحد صنایع کانی غیرفلزی با ۵۶ نفر شاغل ۱ واحد صنایع غذایی با ۳ نفر و ۱ واحد صنایع پزشکی با ۴۴ نفر شاغل و در دوره بعدی ۳ واحد تولیدی افزوده شد. در حال حاضر ۱۱ واحد صنعتی یا ۷۰۹ درصد از کل واحدهای صنعتی ناحیه با ۱۵۸ نفر شاغل یا ۱/۵۱ درصد از شاغلین صنعتی ناحیه در این شهرستان قرار دارند.

جدول ۱-۲-۹-۲-۱ تا جدول ۲۰-۲-۹-۲-۱ توزیع تعداد و ظرفیت اشتغال‌زایی واحدهای صنعتی ناحیه ابهر را به تفکیک رشته تولیدی و دوره زمانی و ناحیه و شهرستان‌ها نمایش می‌دهد.

از ۱۵۵ واحد صنعتی موجود در سال ۱۳۸۲، ۳۴٫۸۳ درصد دارای بیش از ۵۰ نفر شاغل و ۶۵٫۱۶ نفر کمتر از ۵۰ نفر شاغل بوده‌اند. بیشترین واحدها شامل ۳۷ واحد صنعتی با ۲۳٫۸۷ درصد کل واحدها دارای ۲۰ تا ۴۹ نفر کارکن بوده‌اند. جدول طبقه‌بندی تعداد کارکنان واحدهای صنعتی سال ۱۳۸۲ را در کل ناحیه نمایش می‌دهد.

لازم به ذکر است با توجه به دستورالعمل جدید جهت صدور پروانه بهره‌برداری تمام پروانه‌های صادر شده و طرح‌های توسعه مرتبط جمع شده و یک پروانه جایگزین صادر می‌گردد به همین دلیل برخی از اعداد که مربوط به سالهای گذشته می‌باشد تغییر کرده‌اند که اعداد موجود در جداول اصلاح می‌شوند.

جدول ۱-۲-۹-۱۷. توزیع تعداد و ظرفیت اشتغالزایی واحدهای صنعتی فعال شهرستان ابهر و فرمدره به تفکیک رشته

رشته تولیدی	تعداد اشتغال واحد	۱۳۵۳-۵۷	۱۳۵۸-۶۲	۱۳۶۳-۶۷	۱۳۶۸-۷۲	۱۳۷۳-۷۶	۱۳۷۷-۸۲	کلید سنوات
صنایع غذایی	۴	۱۲۶۴	—	۱	۶	۲	۳۹	۸
ساخت منسوجات	—	—	—	۱	۲۲۴	۳	۴۴۹	۱۸
صنایع چوب	—	—	—	—	—	—	—	—
صنایع کاغذ	—	—	—	—	—	—	—	—
صنایع شیمیایی	—	—	—	—	—	—	—	—
صنایع کانی غیر فلزی	—	—	۲	۹	۳	۲۳۹	۶	۲۳۵
صنایع تولید فلزات اساسی	—	—	—	—	—	—	—	—
صنایع فلزی سبک	—	—	۱	۱۵	۲	۱۴۳	۲	—
صنایع برق و الکترونیک	—	—	—	—	—	—	—	—
ساخت ماشین آلات و تجهیزات	۱	۳	—	—	—	—	—	—
ابزارهای پزشکی و اپتیک	—	—	—	—	—	—	—	—
جمع	۵	۱۲۶۷	—	۵	۲۵۴	۱۲	۸۹۸	۴۷

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۱۸. توزیع تعداد و ظرفیت اشتغالزایی واحدهای صنعتی فعال شهرستان فدابنده به تفکیک رشته تولیدی و صدور پروانه بهره‌برداری

رشته تولیدی	تعداد واحد	۱۳۷۳-۱۳۷۶	۱۳۷۷-۱۳۸۲	کلید سنوات
صنایع غذایی	۱	۳	۲	۳۰
صنایع نساجی و چرم	—	—	—	—
صنایع چوب	—	—	—	—
صنایع کاغذ	—	—	—	—
صنایع شیمیایی	—	—	—	—
صنایع کانی غیر فلزی	۲	۹	۲	۳۵
صنایع تولید فلزات اساسی	—	—	—	—
صنایع فلزی سبک	—	—	—	—
صنایع برق و الکترونیک	—	—	—	—
صنایع ماشین‌سازی	—	—	—	—
ابزارهای پزشکی	۱	۴۴	۱	—
جمع	۴	۵۶	۷	۱۰۰

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. توزیع تعداد و ظرفیت اشتغالزایی وامدهای صنعتی فعال نامیه ابهر به تفکیک رشته و سال صدور

پروانه بهره‌برداری

سنوات	۱۳۵۳-۵۷	۱۳۵۸-۶۲	۱۳۶۳-۶۷	۱۳۶۸-۷۲	۱۳۷۳-۷۶	۱۳۷۷-۸۲	کلیه سنوات
رشته تولیدی	تعداد اشتغال	تعداد اشتغال	تعداد اشتغال	تعداد اشتغال	تعداد اشتغال	تعداد اشتغال	تعداد اشتغال
	واحد (نفر)	واحد (نفر)	واحد (نفر)	واحد (نفر)	واحد (نفر)	واحد (نفر)	واحد (نفر)
صنایع غذایی	۱۲۶۴	—	۱	۶	۲	۳۹	۲۴۹
ساخت منسوجات	—	—	۱	۲۲۴	۳	۴۴۹	۲۵۵
صنایع چوب	—	—	—	—	—	—	—
صنایع کاغذ	—	—	—	—	—	—	—
صنایع شیمیایی	—	—	—	—	—	—	—
صنایع کانی	—	—	۲	۹	۳	۲۳۹	۲۳۵
غیرفلزی	—	—	—	—	—	—	—
صنایع تولید فلزات اساسی	—	—	—	—	—	—	—
صنایع فلزی سبک	—	—	۱	۱۵	۲	۱۴۳	۱۴۳
صنایع برق و الکترونیک	—	—	—	—	—	—	—
ساخت ماشین آلات و تجهیزات	۳	—	—	—	—	—	—
ابزارهای پزشکی و اپتیکی	—	—	—	—	—	—	—
جمع	۱۲۶۷	—	۵	۲۵۴	۱۲	۸۹۸	۵۱

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. توزیع تعداد و ظرفیت اشتغالزایی وامدهای صنعتی فعال نامیه ابهر به تفکیک رشته و سال صدور

پروانه بهره‌برداری

رشته تولیدی	طبقه‌بندی تعداد کارکنان						کل طبقات
	۱-۴	۵-۹	۱۰-۱۹	۲۰-۴۹	۵۰-۹۹	۱۰۰-۴۹۹	
صنایع غذایی	۵	۱۰	۱	۶	۲	۷	۳۱
صنایع نساجی و چرم	—	۲	۳	۸	۱۱	۱۷	۴۱
صنایع چوب	—	—	۲	—	—	—	۲
صنایع کاغذ	۳	۳	—	۲	—	—	۸
صنایع شیمیایی	۲	۴	۳	۱۱	۴	۳	۲۷
صنایع کانی غیرفلزی	۵	۵	۴	۳	—	۲	۲۰
صنایع تولید فلزات اساسی	—	—	—	۱	—	۱	۲
صنایع فلزی سبک	—	—	۳	۲	۲	—	۷
صنایع برق و الکترونیک	—	—	—	—	—	—	—
صنایع ماشین‌سازی	۲	۳	۴	۳	۳	—	۱۵
ابزارهای پزشکی	—	—	—	—	—	—	۱
جمع کل صنایع	۱۶	۲۷	۲۰	۳۷	۲۲	۳۰	۱۵۵

مأخذ: سازمان صنایع و معادن استان زنجان

۲-۱-۳- واحد های مهم صنعتی

برپایه داده‌های سازمان صنایع و معادن استان زنجان، در سال ۱۳۸۲ تعداد ۳۸ واحد صنعتی مهم با ظرفیت اشتغالزایی ۸۳۳۲ نفر در ناحیه ابهر وجود داشته است. در شهرستان خدابنده ۱ واحد مهم صنعتی وجود دارد. در شهرستان خرمدره تنها ۲ واحد مهم و در شهرستان ابهر ۳۵ واحد مهم صنعتی گزارش شده است.

در سال ۱۳۷۲ در شهرستان ابهر (شامل خرمدره) ۲۰ واحد بزرگ صنعتی با ۵۱۸۲ کارکن و ارزش تولیدات ۱۰۸۳۸۸ میلیون ریال و ارزش افزوده ۴۳۰۲۸ میلیون ریال با سرمایه‌گذاری ۱۴۰۸۷ میلیون ریال و بهره‌وری کار (یعنی نسبت ارزش افزوده به تعداد شاغلان) ۸۳۰۲ هزار ریال گزارش شده است. در سال ۱۳۷۴ از ۱۶ واحد بزرگ صنعتی (با بیش از ۱۵۰ نفر کارکن) در استان ۹ واحد در ناحیه ابهر قرار داشته‌اند. براساس آخرین داده‌های رسمی در استان در سال ۱۳۸۲ ناحیه ابهر دارای ۱۹ واحد بزرگ صنعتی (بیش از ۱۵۰ نفر کارکن) با مجموع ظرفیت اشتغالزایی ۷۳۶۸ نفر و با سرمایه‌گذاران ۲,۲۲۸,۱۹۴/۷۸۴ میلیون ریال بوده است (جدول های ۱-۲-۹-۲-۱ و ۱-۲-۹-۲-۱-۲).

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. مشخصات واحدهای مهم صنعتی فعال نامیه ابهر در سال ۱۳۸۲ را نشان می‌دهد. (ظرفیتهای بالای ۵۰۰۰ میلیون ریال سرمایه ثابت)

ردیف	نام واحد تولیدی	نام محصول	سرمایه ثابت هزار ریال	ظرفیت اشتغالزایی	نوع صنایع	محل استقرار
۱	حامیران	غذای کودک	۱۴۸۹۶	۱۲۰	غذایی	ابهر
۲	سببستان	کنسانتره و آب میوه	۱۴۱۹۲	۶۷	غذایی	خرمدره
۳	کیمیگران اریان	اسانس میوه	۱۰۰۰۰	۲۰	غذایی	ابهر
۴	تک ریس	نخ پنبه	۱۴۷۴۰	۱۰۵	نساجی	ابهر
۵	گلریس	رنگرزی و تولید پارچه	۸۸۵۳	۹۹	نساجی	ابهر
۶	فرش سپند	فرش ماشینی و نخ بی سی اف	۶۸۲۳۵	۴۱۰	نساجی	سلطانیه
۷	ابهر نقش	رنگرزی و چاپ و تکمیل پارچه	۵۱۹۲	۵۴	نساجی	ابهر
۸	تافتریس	نخ فرش ماشینی	۱۷۹۹۵	۱۱۰	نساجی	ابهر
۹	ابهرریس	منسوخ بی بافت و آماده‌سازی الیاف	۳۳۴۹۸	۹۸	نساجی	ابهر
۱۰	ریسندگی ابهر	خمسه نخ فرش ماشینی و موکت	۱۳۶۲۸	۸۶	نساجی	سلطانیه
۱۱	ابهر بافت	انواع پارچه	۲۳۰۱۷	۲۱۰	نساجی	ابهر
۱۲	نساجی رازی	رنگرزی الیاف و نخ فرش ماشینی	۲۲۹۶۴/۶۲	۲۷۱	نساجی	ابهر
۱۳	تولیدی و صنعتی نخ BCF	نخ پنبه پلی ۶۴۹۰۰	۶۴۹۰۰	۲۷۵	نساجی	ابهر

طرح جامع توسعه و عمران نامیه ابهر (تیر ۸۸) ۱-۲-۹-۲-۱-۲۷ ۲۵ مهندسین مشاور آرمانشهر

ردیف	نام واحد تولیدی	نام محصول	سرمایه ثابت هزار ریال	ظرفیت اشتغال زایی	نوع صنایع	محل استقرار
	فرتاب	استروپلی پروپیلن				
۱۴	مادباخت	رنگرزی و چاپ و تکمیل	۳۱۲۳۷	۲۹۸	نساجی	ابهر
۱۵	پرحین	پارچه چین و نخ پنبه پلی استر	۳۷۳۵۵	۲۵۸	نساجی	سلطانیه
۱۶	نخیران	نخ های بالک	۲۳۱۹۷	۳۵۵	نساجی	ابهر
۱۷	صائین بافت	حلاجی و تولید پارچه	۵۰۳۴۹	۳۲۶	نساجی	ابهر
۱۸	پارس نخ	تولید و رنگرزی نخ	۱۲۶۴۳	۲۲۴	نساجی	ابهر
۱۹	پارس دکور	انواع پارچه	۱۰۶۹۰۵	۲۵۲	نساجی	ابهر
۲۰	پرریس	نخ پنبه پلی استر	۸۲۳۹۶/۵	۲۳۹	نساجی	سلطانیه
۲۱	سلیس	مایع ظرفشوئی	۷۰۰۰	۳۱	شیمیایی	ابهر
۲۲	خاک رنگبر	خاک رنگبر	۲۷۰۰۰	۸۰	شیمیایی	ابهر
۲۳	پایا کود سازان	سولفات آهن	۱۰۰۳۱/۱	۲۰	شیمیایی	ابهر
۲۴	گرانول و لائی ظفر	مسترچ پلی پروپیلن	۵۰۰۰	۴۰	شیمیایی	ابهر
۲۵	لونافام ابهر	رنگ مسترچ	۲۰۰۰۰	۴۱	شیمیایی	ابهر
۲۶	ساینا	انواع محصولات شیمیائی	۸۱۱۵۶/۵	۲۲۶	شیمیایی	ابهر
۲۷	صنایع پلاستیک ابهر	قطعات و فیلم پلاستیکی	۱۸۷۹۸۵	۳۶۴	محصولات از لاستیک و ابهر پلاستیک	
۲۸	ابهر پلاست	نخ و طناب و تسمه پلاستیکی	۲۸۵۶۷	۷۴	محصولات از لاستیک و ابهر پلاستیک	
۲۹	کریستال ایران	ظروف شیشه‌ای	۶۷۷۲	۱۵۷	کانی غیر فلزی	سلطانیه
۳۰	صنایع گیتی	ورقهای آزیست	۷۳۴۵	۳۳	کانی غیر فلزی	ابهر
۳۱	ذوب فلزات ابهر	ریخته گری چدن	۱۸۰۰۰	۲۶۰	کانی غیر فلزی	ابهر
۳۲	علیرضا اودر	شمش سرب	۱۶۳۵	۹	کانی غیر فلزی	خداونده
۳۳	الکتروود نورین میکا	الکتروود جوشکاری	۷۵۰۰	۷۸	فلزی	ابهر
۳۴	سیم و کابل ابهر	انواع کابل و گرانول	۴۳۰۰۰۰	۵۰۰	برق	ابهر
۳۵	چکاد صنعت	گلگیر خودرو	۸۴۵۶	۲۱	نقلیه موتوری	ابهر
۳۶	آلومینیوم خودرو	ایران قطعات خودرو	۲۸۰۰۰۰	۳۰۰	نقلیه موتوری	ابهر
۳۷	نوسازان محرکه	قوای مونتاژ موتورسیکلت	۶۲۱۹	۵۰	حمل و نقل	ابهر
۳۸	صنعتی مینو (*)	انواع محصولات مینو	۴۷۱۳	۲۲۴۳	غذائی	خرمدره

* اطلاعات مربوط به سرمایه ثابت و میزان اشتغال مجموع اطلاعات مندرج در چند پروانه

بهره‌برداری در زمینه تولید انواع محصولات می‌باشد.

جدول ۱۴۲- جدول ۱-۲-۹-۲۲. صنایع بزرگ نامیه ابهر

ردیف	نام واحد تولیدی	سرمایه ثابت (هزار ریال)	ظرفیت اشتغالزایی
۱	صنعتی مینو	۵۷۷۰۰۰	۱۲۶۴
۲	فرش سپند	۶۳۷۱۳۰۵	۴۲۵
۳	نساجی راوی ابهر	۳۱۶۰۶۰۰۰	۲۰۳
۴	مادباغت	۳۱۲۳۶۶۳۰	۲۹۸
۵	شرکت نخیران	۲۳۱۹۷۲۲۲	۳۵۵
۶	صائین بافت	۵۰۳۴۸۵۰۰	۳۲۶
۷	پارس نخ	۵۸۸۷۰۰۰	۱۹۵
۸	کریستال ایران	۶۷۷۲۰۰۰	۱۵۷
۹	چینی نور	۶۹۹۵۵۰	۲۰۰
۱۰	ذوب آهن ابهر	۹۳۱۱۵۰۰	۶۲۰
۱۱	ابهر بافت	۲۳۰۱۷	۲۱۰
۱۲	تولیدی و صنعتی فرتاب	۶۴۹۰۰	۲۷۵
۱۳	پرچین	۳۴۳۵۵	۲۵۸
۱۴	پارس نخ	۱۰۶۹۰۵	۲۵۲
۱۵	پرریس	۸۲۳۹۶/۵	۲۳۹
۱۶	ساینا	۸۱۱۵۶/۵	۲۲۶
۱۷	صنایع پلاستیک ابهر	۱۸۷۹۸۵	۳۶۴
۱۸	سیم و کابل ابهر	۴۳۰۰۰۰	۵۰۰
۱۹	آلومینیوم ایران خودرو	۲۸۰۰۰۰	۳۰۰

۲-۱-۴- موافقت های اصولی

در سال ۱۳۸۲ موافقت های اصولی صادر شده برای ناحیه ابهر ۵۱۱ فقره بوده که بیشترین آن با ۱۰۳ فقره در زمینه صنایع نساجی و چرم و کمترین آن با ۴ فقره در زمینه ابزار پزشکی و اپتیکی بوده است. در صورت تحقق موافقت های اصولی صادره در ناحیه ابهر ۶۳۷۷۱۴۸/۷۵ میلیون ریال سرمایه گذاری، و برای ۲۳۴۱۸ نفر ایجاد اشتغال خواهد شد.

۲-۱-۵- شهرکهای صنعتی

در ناحیه ابهر ۸ شهرک صنعتی مصوب، بنام‌های شهرک صنعتی خرمدره، ابهر هیدج، ابهر شماره ۲، خداپنده، ابهر ۵۰۰ هکتاری، سلطانیه، صائین قلعه، از ناب ابهر وجود دارد.

شهرک صنعتی ابهر هیدج: در سه‌راهی هیدج قرار دارد و از سال ۱۳۷۶ شروع به احداث شده است. مساحت کل اراضی این شهرک ۵۱/۵۱ هکتار، مساحت اراضی صنعتی آن ۳۵/۱ هکتار و مساحت اراضی واگذار شده آن ۱۰/۷ هکتار می‌باشد. این شهرک دارای ۱۲۷ قطعه قابل واگذاری است که تعداد ۲۸ قطعه آن واگذار شده است.

شهرک صنعتی شماره ۲ ابهر: بعد از مجتمع صنعتی نورین قرار دارد و از سال ۱۳۸۰ شروع به احداث شده است. مساحت کل اراضی این شهرک ۳۱/۲۲ هکتار، مساحت اراضی صنعتی آن ۲۱ هکتار و مساحت اراضی واگذار شده آن ۵/۱۳ هکتار می‌باشد. تعداد ۱۱ قطعه از قطعات قابل واگذاری آن واگذار شده است.

شهرک صنعتی خداپنده: نرسیده به منطقه خداپنده قرار دارد و از سال ۱۳۷۸ شروع به احداث شده است. مساحت کل اراضی این شهرک ۵۰ هکتار، مساحت اراضی صنعتی آن ۲۷/۳۴ هکتار و مساحت اراضی واگذار شده آن ۱۱/۴۶ هکتار می‌باشد. تعداد ۲۲ قطعه از قطعات قابل واگذاری آن واگذار شده است.

شهرک صنعتی خرمدره: در منطقه خرمدره قرار دارد و از سال ۱۳۷۸ شروع به احداث شده است. مساحت کل اراضی این شهرک ۵۰ هکتار، مساحت اراضی صنعتی آن ۳۳/۹۹ هکتار و مساحت اراضی واگذار شده آن ۲۷/۴۶ هکتار می‌باشد. تعداد ۲۴ قطعه از قطعات قابل واگذاری آن واگذار شده است.

جدول ۱-۲-۹-۲۳- گزارش عملکرد شهرکهای صنعتی ناحیه ابهر را نشان می‌دهد.

جدول ۱-۲-۹-۲۳. گزارش عملکرد شهرکهای صنعتی نامیه ابهر

ردیف	نام شهرک	فاز عملیاتی (هکتار)	زمین صنعتی	تعداد قرارداد	زمین واگذار شده (هکتار)
۱	خرمدره	۵۰	۳۳/۹۹	۲۴	۲۷/۴۶
۲	ابهر هیدج	۵۱/۵۱	۳۵/۱	۲۸	۱۰/۷
۳	ابهر ۲	۳۱/۲۲	۲۱	۱۱	۵/۱۳
۴	خدابنده	۵۰	۲۷/۳۴	۲۲	۱۱/۴۶
۵	ابهر ۵۰۰ هکتاری	۵۰۰	در دست طراحی	-	-
۶	سلطانیه	۲۲۰	در دست تملک	-	-
۷	صائین قلعه	۱۶۰	در دست تملک	-	-
۸	ازناب ابهر	۱۰۰۰	در دست تملک	-	-

مأخذ: شرکت شهرکهای صنعتی استان زنجان

جدول ۱-۲-۹-۲۴. گزارش مشفصات کامل وامدها و محصولات وامدهای صنعتی نامیه ابهر

مشخصات					
گروه	نام واحد	نام محصول	سرمایه ثابت	اشتغال	ظرفیت (تن)
آشامیدنی‌ها	کشت و بوجاری و بسته پاک کردن و بسته‌بندی حبوبات (شهرک ابهر هیدج)	بندی ابهررود	۱۱۷۵	۷	۳۰۰۰
	صنایع آرد جم خوشه‌زر	آرد گندم نوع والسی (شهرک ۱۲ هیدج ابهر)	۱۲	۳۵	۹۱۲۵۰
	غلامعلی حمیده‌خو	بسته‌بندی خشکبار، بسته بندی ۷۰۰ ادویه‌جات(شهرک خرمدره)	۷۰۰	۲۵	۴۰۰
	تعاونی شیر	شیر پاستوریزه شیر پاستوریزه و خامه پاستوریزه (شهرک خرمدره)	۴۴۰۰	۷۵	۳۰۰۰ لیتر
	محمد واعظی و بهرامی	احمد پاک کردن و بسته‌بندی حبوبات، غلات پوست کنده و درجه‌بندی و بسته‌بندی ادویه‌جات(شهرک ابهر هیدج)	۱۱۰۰	۲۰	۰
	آرین گلوکز	گلوکز(شهرک خرمدره)	۵۴۴۰	۳۲	۱۲۰۰۰
	شرکت پودر معجزه هیدج	تخم‌مرغ پودر کامل تخم‌مرغ (شهرک ابهر هیدج)	۱۱۰۰۰	۴۹	۵۰۰
	مہستان نوگستر	آب معدنی(شهرک ابهر هیدج)	۱۸۰۰۰	۴۵	۳۵۰۰۰۰۰ لیتر
	محمدتقی، حجت و بهرامی	جلال سرت بوجاری دانه و اندام گیاهان دارویی بدون بسته‌بندی، غلات پوست کنده، بسته‌بندی خشکبار، پاک کردن و بسته‌بندی حبوبات (شهرک ابهر هیدج)	۸۰۰	۱۰	۱۴۰۰
	تولیدی صنعتی هیدج بافت نخ‌کش(شهرک ابهر هیدج)	ابهر	۱۲۴۰۸	۲۵	۳۰۰
ساخت منسوجات	کوکما	پارچه فاستونی(شهرک خرمدره)	۸۲۳۵	۲۴	۱۰۰۰ هزار مترمربع
	داووروستایی مقدم	پارچه پلی استر پنبه (شهرک خرمدره)	۲۰۰۰	۱۴	۱۶۰۰ هزار مترمربع
	کوکما	پارچه فاستونی(شهرک خرمدره)	۲۷۳۰۳	۳۰	۲۰۰۰۰۰۰

مشخصات						
گروه	نام واحد	نام محصول	سرمایه ثابت	اشتغال	ظرفیت (تن)	پیشرفت (%)
چوب و محصولات چوبی بجز میل	تعاونی نورین بیناد	انواع تخته چندلایه(شهرک ابهر ۱۲۳۳ هیدج)	۱۷	۳۰۰۰ مترمربع	۰	۰
	مهدی رحیمی آزاد	مقوا از ضایعات کاغذ و مقوا، شانه ۹۵۱ تخم مرغ و میوه جات مقوایی (شهرک خرمدره)	۷	۳۰۰۰ مترمربع	۰	۰
ساخت کاغذ و محصولات کاغذی	محمدرضا فراستی رضاعلی دریه	و مایع ظرفشویی، انواع صابون و گلیسرین، شامپو دست و صورت و مایع دستشویی، انواع شامپو (شهرک ابهر هیدج)	۴۰	۱۰۰۰	۲۰	۲۰۰۰
	پایا پلاست خرمدره	قطعات پلاستیکی تزریقی، کیسه ۱۰۰۰ نایلون(شهرک خرمدره)	۱۵	۵۰	۴۷	۴۰۰
سایین خودرو	حمید درخشانی	قطعات لاستیکی خودرو، قطعات پلاستیکی خودرو(شهرک خرمدره)	۱۲۰	۵۰۰۰۰	۳۸	قطعه
	از محصولات لاستیک و پلاستیک	قطعات پلاستیکی تزریقی، قطعات پلاستیکی بادی(شهرک خرمدره)	۴۰	۳۸۰	۵۶	۳۷۰
سایر محصولات کانی غیر فلزی	حسین واعظی و کامران قطعات	قطعات (فایبر گلاس)، قطعات پلاستیکی خودرو(شهرک ابهر هیدج)	۳۵	۵۰	۰	۳۰۰
	شرکت تعاونی نورین بیناد	گرانول پلی اتیلن، لوله و اتصالات ۳۵۰۰ پلی اتیلن(شهرک ابهر هیدج)	۹	۲۰۰۰	۰	۳۰۰۰
سایر محصولات کانی غیر فلزی	رجبعلی کلی	سنگبری (سنگهای گرانیتی) ۳۵۰۰ (شهرک خرمدره)	۱۰	۳۰۰۰	۳۰	مترمربع
	حسین رامین	شیشه خم(شهرک ابهر هیدج)	۳	۱۰۰۰	۰	۱۰۰۰
سایر محصولات کانی غیر فلزی	حسن جعفری	بلوک دیواری، تیرچه زیگزاگی، بلوک سقفی(شهرک ابهر هیدج)	۶	۱۰۰۰۰۰	۰	عدد ۲۵۰۰۰ متر
	فولاد بنا هیدج	تیرچه پیش فشرده سیمانی(شهرک ابهر هیدج)	۴۹	۳۶۰ هزار متر	۱۸	عدد ۱۰۰۰۰
محصولات فلزی فابریکی	جلیل صدری	میز تحریر فلزی، کابینت فلزی، ۵۶۸ جالباسی فلزی، جعبه فلزی، فایل فلزی(شهرک خرمدره)	۱۱	۵۰۰	۱۰	عدد ۸۰۰ مترمربع
	غزال خرم	انواع اسکلت های فلزی و سوله(شهرک خرمدره)	۲۰	۱۱۰۰	۸۱	عدد ۳۹۰۰ متر مربع
فرآوری رنگین فتح	فرآوری رنگین فتح	آسمیژه های تراشکاری، فورجینگ انواع فلزات، ریخته گری آلومینیوم تحت فشار	۳۹	۸۰	۰	عدد ۱۱۰۰ متر مربع
	فرآوری رنگین فتح	ریخته گری آلومینیوم تحت فشار	۳۹	۸۰	۰	عدد ۱۱۰۰ متر مربع

مشخصات						
گروه	نام واحد	نام محصول	سرمایه ثابت	اشتغال	ظرفیت (تن)	پیشرفت (%)
		(دایکاست) (شهرک خرمدره)			۱۵۰	
	شرکت پیشرو هیدج	صنعت فرم‌دهی اتصالات فولادی (شهرک ۴۰۰۰ ابهر هیدج)	۴۵	۵۵۰	۳۰	
سایر تجهیزات حمل و نقل	شهاب چرخ	انواع دوچرخه (شهرک ابهر هیدج) ۱۱۸۵	۹۰	۱۰۰۰۰۰	۹۵	دستگاه
	غزال خرم	انواع دوچرخه، بدنه و قطعات ۱۱۸۰ بدنه موتور سیکلت (شهرک خرمدره)	۲۰	۱۰۰۰۰	۵۰	دستگاه
	تولیدی و صنعتی چرخ	شهاب انواع قطعات و متعلقات دوچرخه ۵۰۰۰ (شهرک ابهر هیدج)	۸۰	۱۲۰۰۰۰	۰	عدد
چوب و محصولات چوبی بجز مبل	شرکت نورین (تولیدی صنایع چوب ابهر)	بنیاد انواع تخته چندلایه (شهرک ابهر ۹۸۹ ساخت هیدج)	۱۷	۱۹۰۰	۱۰۰	مترمکعب
ساخت کاغذ و محصولات کاغذی	شرکت تعاونی شکیبای ابهر	کارتون بسته‌بندی (واحد‌های تبدیل ۲۷۷۴ ورق به کارتن) (شهرک ابهر هیدج)	۵	۵۶۰	۱۰۰	
	تعاونی معدنی آذین	سنگبری (سنگهای گرانیتی) ۷۵۰۰ (شهرک خرمدره)	۱۲	۵۰۰۰	۱۰۰	مترمربع
سایر محصولات کانی غیر فلزی	شرکت سنگبری گرانیت خرم	شفق سنگبری (سنگهای گرانیتی) ۷۰۰۰ (شهرک خرمدره)	۲۰	۶۰۰۰	۱۰۰	مترمربع
	مرمر موزائیک هیدج	بلوک دیواری، لوله بتنی فاضلاب، کفیوش سیمانی - موزائیک (شهرک ابهر هیدج)	۸	۸۰۰۰۰	۱۰۰	عدد
				۴۰۰۰۰		عدد
				۷۷۵۰۰		مترمربع
ساخت ماشین آلات و تجهیزات	شهاب صنعت هیدج	دستگاه خرمن‌کوب، ماشین آلات ۵۵۰ کشاورزی برای آماده سازی خاک، سیب زمینی کار، انواع تریلر کشاورزی (شهرک ابهر هیدج)	۱۲	۱۳۰	۱۰۰	دستگاه
				۱۶۱		دستگاه
				۳۰		دستگاه
				۴۷		دستگاه
سایر تجهیزات حمل و نقل	شرکت نوسازان محرکه	قوای مونتاژ کامل موتور سیکلت ۶۲۱۹ (شهرک خرمدره)	۵۰	۱۸۷۰۰	۱۰۰	دستگاه
	سایین خودرو	ساخت و مونتاژ کامل موتور ۳۱۸۹ سیکلت (شهرک خرمدره)	۲۵	۲۲۵۰۰	۱۰۰	دستگاه

۲-۱-۶- تعداد و توزیع کارگاه ها در نقاط روستایی ناحیه ابهر

در سال ۱۳۷۵ در کل نقاط روستایی ناحیه ابهر تعداد ۴۲۸۴ کارگاه گزارش شده است. در این سال، به ازاء هر ۴۹.۳۶ نفر روستایی، یک کارگاه وجود داشت. در سال ۱۳۸۱، بر حسب آمار، تعداد کارگاه ها به ۴۸۵۸ مورد، با نسبت ۱۳.۳۹ درصد، افزایش یافته است. (جدول ۱-۲-۹-۲-۲۵). در این سال، به ازاء هر ۴۳.۶۵ نفر روستایی، یک کارگاه وجود داشت.

جدول ۱-۲-۹-۲-۲۵. تعداد و توزیع کارگاه ها در نقاط روستایی ناحیه ابهر به تفکیک سال های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۱

ردیف	موقعیت	تعداد		نسبت توزیع		نسبت توزیع نرخ رشد	
		جمعیت نفر	تعداد کارگاه	جمعیت نفر	تعداد کارگاه	جمعیت (نفر)	کارگاه %
۱	شهرستان ابهر	۶۷۷۱۹	۱۷۹۶	۳۷.۷	۱۷۹۹	۳۶.۸۲	۰.۱۶
۲	شهرستان خرمدره	۱۲۵۸۷	۲۷۰	۴۶.۶۱	۳۴۰	۳۵.۹۴	۲۵.۹۲
۳	شهرستان خدابنده	۱۳۱۱۶۱	۲۲۱۸	۵۹.۱۳	۲۷۱۹	۴۹.۱۳	۲۲.۵۸
	ناحیه ابهر	۲۱۱۴۶۷	۴۲۸۴	۴۹.۳۶	۲۱۲۰۶۰	۴۳.۶۵	۱۳.۳۹

منبع: آمار کارگاه های استان زنجان-۱۳۸۱

۲-۲- بخش معدن

۲-۲-۱- معدن های موجود و ذخایر معدنی به تفکیک نوع

تا پایان سال ۱۳۸۲ تعداد ۴۷ معدن فعال و غیر فعال و حداقل ۱۵۰ اندیس معدنی در ناحیه شناسایی شده است. از این تعداد ۳۹ معدن فعال و ۸ معدن غیر فعال بوده که در مقایسه با کل استان (۱۰۱ معدن فعال) معدن های ناحیه ۴۶/۵ درصد سهم معدن های فعال استان را دارا می باشند. سهم شهرستان های ابهر، خرمدره و خدابنده از شمار معادن ناحیه بترتیب ۶۵/۹ درصد، ۱۷ درصد و ۱۷ درصد بوده است. در همان سال، میزان ذخایر معدن های ناحیه ابهر بیش از ۵۵۱۹۱۴۰۱ تن برآورد گردیده که ۱۳/۴۸ درصد آن مربوط به معدن های فعال و ۱/۷ درصد آن مربوط به معدن های غیر فعال بوده است. ذخایر معدن های ناحیه ابهر نزدیک به ۱۵/۲ درصد ذخایر معدن های استان زنجان را تشکیل می دادند (جدول ۱-۲-۹-۲-۲۶).

جدول ۱-۲-۹-۲۶. تعداد و میزان ذخایر معدنی نامیه ابهر در سال ۱۳۸۲

حوزه	تعداد معادن			میزان ذخایر - تن	
	فعال	غیر فعال	جمع	فعال	جمع
استان زنجان	۱۰۱	۲۰	۱۲۱	۳۴۰۲۵۳۰۰۰	۳۶۱۲۵۳۰۰۰
شهرستان ابهر	۲۹	۲	۳۱	۲۸۷۵۶۹۰۱	۲۹۳۸۰۹۰۱
شهرستان خرمدره	۷	۱	۸	۸۷۶۰۰۰۰	۹۱۰۰۰۰۰
شهرستان خدابنده	۳	۸	۵	۱۱۲۰۰۰۰۰	۱۶۷۱۰۵۰۰
ناحیه ابهر	۳۹	۸	۴۷	۴۸۷۱۶۹۰۱	۵۵۱۹۱۴۰۱

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

از میان معدن های فعال ناحیه ابهر، گرانیت با ۱۱ فقره رتبه اول و معدنهای سیلیس و خاک صنعتی،

به ترتیب با ۹ و ۴ فقره در مکان های بعدی قرار گرفته اند. مجموعه معدن های سنگهای تزئینی روی هم

رفته از ۲۹ معدن تشکیل می شده اند. کمترین شمار معدن به سرب و روی، نمک و آهک، هر کدام ۲ فقره

تعلق داشته است (جدول ۱-۲-۹-۲۷).

جدول ۱-۲-۹-۲۷. تعداد معدن های فعال موجود در نامیه ابهر به تفکیک نوع در سال ۱۳۸۲

شهرستان	آهک	سیلیس	سنگ لاشه	سنگ های تزئینی			آهن	خاک صنعتی	نمک	سرب و روی
				گرانیت	تراورتن	مرمریت				
ابهر	۰	۹	۲	۱۱	۱	۰	۲	۴	-	-
خرمدره	-	-	-	۷	-	-	-	-	-	-
خدابنده	۰	-	-	-	-	۱	-	-	۲	۱
جمع ناحیه	۰	۹	۲	۱۸	۱	۱	۲	۴	۲	۱

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

به طور کلی بیشترین سهم ذخایر معدنی ناحیه به ترتیب متعلق به مواد معدنی زیر می باشد:

۱- سیلیس ۱۵۹۷۴۳۲۱ تن

۲- گرانیت ۳۷۵۱۶۹۰۱ تن

۳- خاک صنعتی ۳۰۶۸۰۰۰ تن

از مجموع ۵۵۱۹۱۴۰۱ تن ذخایر احتمالی معدن های ناحیه ابهر در سال ۱۳۸۲، عمده ترین سهم به

ترتیب مربوط به مواد معدنی زیر بوده است:

۱- معدن نمک قویی گرماب خدابنده ۱۵۹۷۴۳۲۱ تن

۲- معدن سنگ لاشه خراسانلو ابهر ۳۷۵۱۶۹۰ تن

۳- معدن لاشه آهکی ارجین ابهر ۳۰۶۸۰۰۰ تن

۴- مهرین آباد خدابنده ۱۰۰۰۰۰۰ تن

۲-۲-۲- برآورد مقدار و ارزش تولید معدنی ناحیه

۲-۲-۲-۱- مقدار تولید معدنی

در سال ۱۳۸۲، ۳۶۹۱۸۰۳ تن انواع مواد معدنی از ۴۰ معدن فعال ناحیه ابهر استخراج شده که در صنایع مختلف استان و کشور مورد استفاده قرار گرفته که در مقایسه با میزان استخراج کل استان زنجان (۱۱۴۱۱۲۸ تن) حدود ۳۲/۳۵ درصد را به خود اختصاص داده است.

میزان تولید معدنی شهرستان ابهر با ۹۱/۳۷ درصد نسبت به سایر شهرستانهای ناحیه در رده اول بوده و شهرستان خرمدره با ۸/۵۹ درصد در رده بعدی قرار دارد. (جدول ۱-۲-۹-۲-۱).

۲-۲-۲-۲- ارزش تولید معدنی

با توجه به بالا بودن میزان استخراج تولیدات معدنی ارزشمند از جمله گرانتیت، سیلیس و خاک های صنعتی، ارزش تولید معدنی ناحیه ابهر ۲۴۰۱۱ میلیون ریال در سال ۱۳۸۲ بوده است (جدول ۱۴۹).

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. میزان استخراج و ارزش تولید نامیه ابهر به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۸۲

حوزه	میزان استخراج - تن	ارزش تولید - هزار ریال	میزان تولید مواد معدنی فرآوری شده
استان زنجان	۱۱۴۱۱۲۸	۱۵۹۰۱۸/۸۳	۱۱۵۲۳۳
شهرستان ابهر	۳۳۷۳۲۹	۱۷۶۷۰	—
شهرستان خرمدره	۳۱۷۰۰	۶۳۴۰	۲۹۶۵۵۰
شهرستان خدابنده	۱۵۴	۶۹	—
ناحیه ابهر	۳۶۹۱۸۳	۲۴۰۱۰	

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

۲-۲-۳- اشتغال در بخش معدن

در سال ۱۳۸۲ نیروی شاغل در بخش معدن ناحیه ابهر تعداد ۳۳۱ نفر بوده اند که در مقایسه با استان (۸۵۴ نفر) برابر ۳۸/۷۵ درصد است. از کل کارکنان شاغل در معدن های ناحیه ابهر، بیشترین سهم به شهرستان ابهر با ۲۶۳ نفر یا ۷۹/۴۵ درصد تعلق داشته است. شهرستان های خدابنده با ۵ نفر شاغل و ۱/۵۱ درصد و خرمدره با ۶۳ نفر و ۱۹/۰۳ درصد در مکان های بعدی قرار داشته اند.

۲-۲-۴- موافقت اصولی، گواهینامه اکتشاف و شرکت های تعاونی در بخش

معدن ناحیه ابهر

در سال ۱۳۸۲ از طرف سازمان صنایع و معادن استان زنجان تعداد ۳ فقره گواهینامه اکتشاف صادر شده که در مقایسه با کل استان زنجان (۱۳ فقره) ۲۳ درصد را به خود اختصاص داده است.

جدول ۱-۲-۹-۲۰۹- نیروی شاغل نامیه ابهر در بخش معدن سال ۱۳۸۲

حوزه	نیروی اشتغال
استان زنجان	۸۵۴
شهرستان ابهر	۲۶۳
شهرستان خرمدره	۶۳
شهرستان خدابنده	۵
ناحیه ابهر	۳۳۱

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

تعداد موافقت های اصولی صادر شده در بخش معدن ناحیه ابهر ۲۹ فقره می باشد که نسبت به ۷۵

فقره موافقت اصولی صادر شده در استان ۲۳ درصد را شامل می گردد.

در همان سال تعداد ۱۲ فقره شرکت تعاونی در سطح ناحیه ابهر به فعالیت معدنی اشتغال داشته اند

که بیشترین تعداد شرکت تعاونی با ۶ فقره، برابر با ۵۰ درصد، در شهرستان ابهر فعال بوده اند. (جدول ۱-۲-۲-۹-۲۰۹).

جدول ۱-۲-۹-۲۰۹- تعداد موافقت اصولی، گواهینامه اکتشاف صادر شده و شرکت های تعاونی نامیه ابهر به تفکیک شهرستان در سال ۱۳۸۲

حوزه	موافقت اصولی صادر شده	تعداد گواهینامه اکتشاف صادر شده	تعداد شرکت های تعاونی
استان زنجان	۷۵	۱۳	۲۰
شهرستان ابهر	۱۶	۳	۸
شهرستان خرمدره	۳	۰	۴
شهرستان خدابنده	۱۰	۰	۲
ناحیه ابهر	۲۹	۳	۱۴

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

۲-۵- سرمایه گذاری انجام شده در بخش معدن در ناحیه ابهر

از مجموع ۱۱۰۸۸۵۹۶۴۰۰۰ ریال سرمایه گذاری انجام ده در بخش معدن در سال ۱۳۸۲ در استان

زنجان، ۱۶۷۹۴۵۶۸۰۰۰ ریال سرمایه گذاری در ناحیه صورت گرفته است که ۱۵ درصد از سرمایه گذاری

کل استان را شامل می شود. بیشترین سرمایه گذاری در ناحیه در شهرستان ابهر به میزان ۱۰۳۵۹۲۸۲۰۰۰ ریال انجام گرفته است که برابر ۶۱/۷ درصد کل سرمایه گذاری ناحیه در بخش معدن بوده است. در مکان های بعدی به ترتیب شهرستان های خدابنده و خرمدره با ۲۲۳۵۴۷۶۰۰۰ و ۴۱۹۹۸۱۰۰۰۰ ریال، و با سهم ۳/۳۸ درصد قرار گرفته اند (جدول ۱-۲-۹-۲-۱ و ۱-۲-۹-۲-۳ الف، ب، ج).

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. سرمایه گذاری های انجام شده در بخش معدن در نامیه ابهر به تفکیک شهرستان سال ۱۳۸۲

حوزه	سرمایه گذاری انجام شده		جمع
	خصوصی (هزار ریال)	تسهیلات بانکی	
استان زنجان	۱۱۰۸۸۵۹۶۴	۳۰۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰۰
شهرستان ابهر	۱۰۳۵۹۲۸۲	—	—
شهرستان خرمدره	۴۱۹۹۸۱۰	—	—
شهرستان خدابنده	۲۲۳۵۴۷۶	—	—
ناحیه ابهر	۱۶۷۹۴۵۶۸	—	—

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. الف. فهرست معادن شهرستان خرمدره به تفکیک نوع و میزان ذخایر در سال ۱۳۸۲

نام معدن	نوع ماده معدنی	نیروی شاغل	میزان ذخیره - تن		نحوه مدیریت
			قطعی	احتمالی	
خلیفه لو	گرانیت	۱۴	۶۲۷۵۰۰۰	—	تعاونی
الوند ۲	گرانیت	۸	۷۰۰۰۰	—	خصوصی
پالاس ۲	گرانیت	۱۲	۱۶۵۰۰۰	—	تعاونی
پالاس ۱	گرانیت	۱۱	۳۰۰۰۰	—	خصوصی
الوند	گرانیت	۹	۱۱۲۰۰۰	—	خصوصی
الوند ۳	گرانیت	—	۲۰۰۰۰	—	خصوصی
خلیفه لو ۲	گرانیت	۷	۵۰۰۰۰	—	خصوصی

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

جدول ۱-۲-۹-۲-۱. ب. فهرست معادن شهرستان ابهر به تفکیک نوع و میزان ذخایر در سال ۱۳۸۲

نام معدن	نوع ماده معدنی	نیروی شاغل	میزان ذخیره - تن		نحوه مدیریت
			قطعی	احتمالی	
سرخه دیزج	آهن	۵	۲۷۰۰۰۰	—	تعاونی
ارجین	لاشه آهنکی و آهن	—	۱۱۲۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	تعاونی
کوه زین	لاشه	—	۱۰۰۰۰۰	—	خصوصی
خراسانو	لاشه	۵	—	۳۰۰۰۰۰۰	خصوصی
چشین A	سیلیس	—	۱۰۰۰۰۰	—	خصوصی
چالچوق	سیلیس	۱۴	۷۰۰۰۰۰	—	خصوصی
شیورین	سیلیس	۱۱	۶۶۵۰۰۰	—	تعاونی
نزلچه شاهبلاغی	سیلیس	۷	۴۶۸۹۳۲۱	—	تعاونی
قانلی چپقلو	سیلیس	—	۲۰۰۰۰۰۰	—	تعاونی

طرح جامع توسعه و عمران نامیه ابهر (تیر ۸۸) ۱-۲-۹-۲-۱ - ۳۸ ج ۲ مهندسین مشاور آرمانشهر

نام معدن	نوع ماده معدنی	نیروی شاغل نفر	میزان ذخیره - تن		نحوه مدیریت
			قطعی	احتمالی	
ازناب	سیلیس	-	۷۵۰۰۰۰	-	خصوصی
خلیفه لو	سیلیس	-	۳۰۰۰۰۰	-	خصوصی
گلنکرز	سیلیس	۷	۵۴۷۰۰۰۰	-	خصوصی
شکرچشمه	سیلیس	۵	۴۰۰۰۰۰	-	خصوصی
ویر	خاک صنعتی	۴	۱۲۰۰۰۰	-	خصوصی
مرشون	خاک صنعتی	۱۷	۲۲۵۰۰۰۰	-	خصوصی
خراسانلو	خاک صنعتی	۵	۲۴۸۰۰۰	-	خصوصی
دره سچین	تراورتن و لاشه	۲	۲۷۲۰۰۴	-	خصوصی
خراسانلو ۱	گرانیت	۱۲	۱۲۶۶۳۳۸	-	خصوصی
خراسانلو ۲	گرانیت	۳۳	۱۴۸۶۸۲۰	-	تعاونی
گوا در ۱	گرانیت	۲۲	۲۲۸۳۰۰۰	-	خصوصی
خراسانلو ۳	گرانیت	۸	۴۰۰۰۰۰	-	خصوصی
امیر	گرانیت	۸	۹۱۵۱۰	-	خصوصی
گل سنگ	گرانیت	۷	۱۵۵۰۰	-	خصوصی
گوا در ۲	گرانیت	۱۱	۲۷۸۵۰۸	-	خصوصی
گوا در ۳	گرانیت	۵	۱۰۵۰۰۰	-	خصوصی
گوا در ۴	گرانیت	۱۲	۹۵۰۰۰	-	خصوصی
کوه زین	گرانیت	۴	۱۰۰۰۰۰	-	خصوصی
خراسانلو ۴	گرانیت	۶	۱۰۰۰۰۰	-	خصوصی
خراسانلو	کائولن	۶	۴۵۰۰۰۰	-	خصوصی

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

جدول ۱-۲-۹-۳۳. چ. فهرست معادن شهرستان خدابنده به تفکیک نوع و میزان ذخایر در سال ۱۳۸۲

نام معدن	نوع ماده معدنی	نیروی شاغل نفر	میزان ذخیره - تن		نحوه مدیریت
			قطعی	احتمالی	
قویی گرماب	نمک	-	-	۱۰۰۰۰۰۰۰	خصوصی
گمیش تپه	سرب و روی	-	۲۰۰۰۰۰	-	خصوصی
مهرین آباد	لاشه آهکی	-	-	-	خصوصی
سعید محمد	نمک آبی	۵	-	۱۰۰۰۰۰۰	خصوصی

منبع: سیمای اقتصادی - اجتماعی شهرستان های ابهر، خرمدره، و خدابنده در سال ۱۳۸۲

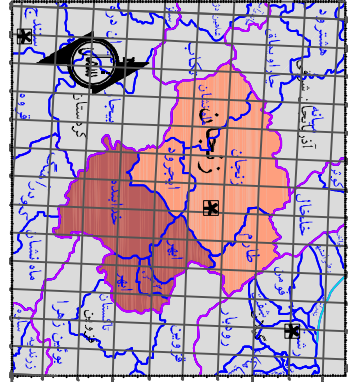
نقشه ۱-۲-۹-۱ چگونگی پراکندگی و موقعیت جغرافیایی معادن را در ناحیه ابهر نمایش می دهد.

طرح جامع توسعه و عمران بخش خرمدره، شهر خدابنده

راختصا:

□	مرکز استان
□	مرکز شهرستان
□	شهر
□	مرکز دهستان
□	روستا
□	شهرستان
□	بخش خرمدره
□	بخش خدابنده
□	بخش خرمید
□	بخش خرمین
□	بخش خرماب
□	بخش خرمشهر

■	محدوده ناحیه شهر
■	آبگرم ولایت آهکي
■	سنگ سبک
■	آهن
■	سرب و رودي
■	سنگهاي لايه
■	گرانيت
■	تراورتن و لايه
■	سنگ آبي
■	کانون
■	سنگ سميني
■	سنگ

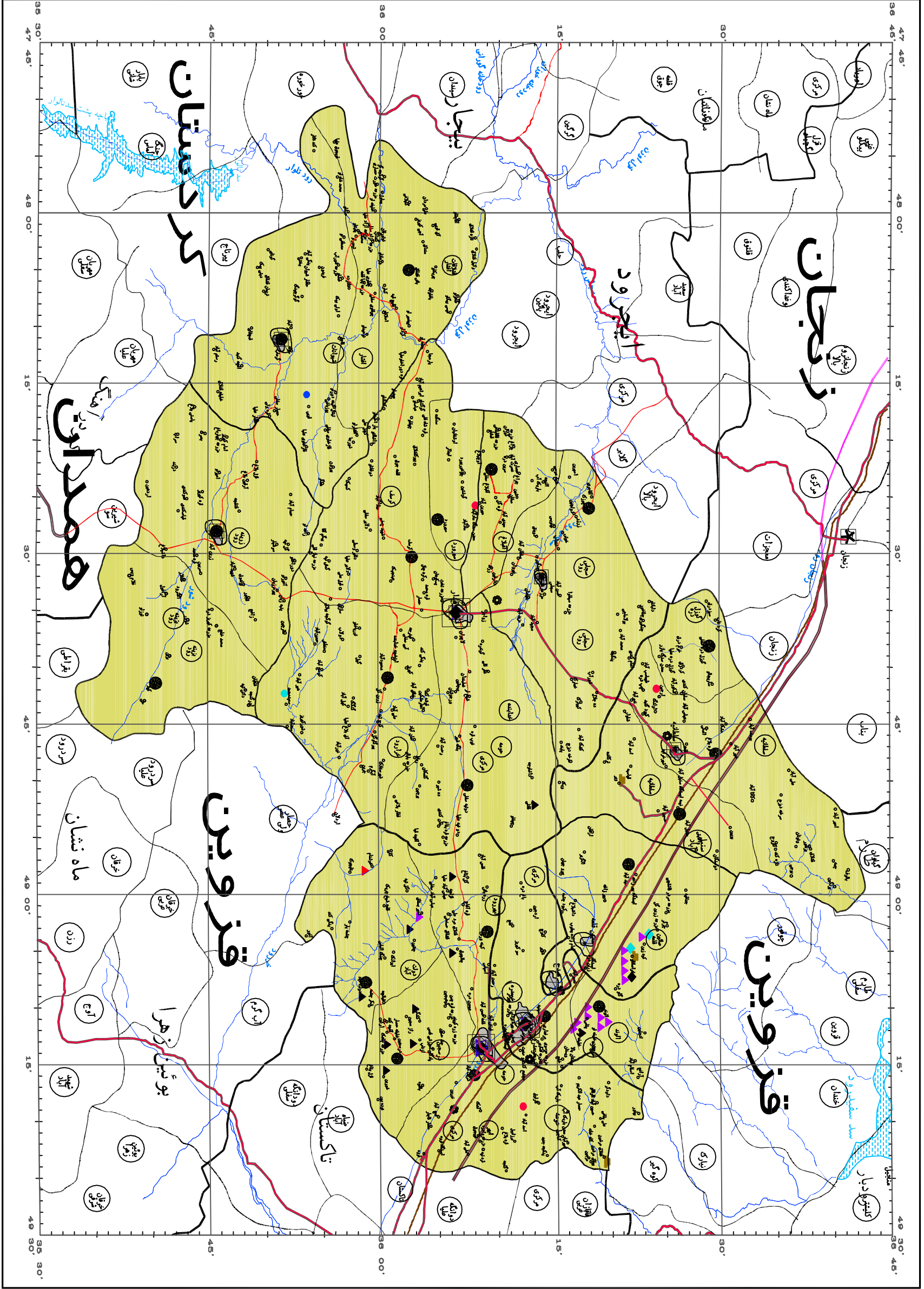

سختاب

سازمان سنجش و پيرمايزی استان زيان

شماره پلاک:	081
شماره خط:	
خط:	
شماره پستی:	
مکان:	
نام پلاک:	
نام منطقه:	
تاریخ تهیه:	

پراکنش مکانی

۱-۲-۹-۳- بررسی استعدادها، امکانات بالقوه و قطب های جاذب

اقتصادی

برای آشنایی با استعدادها، امکانات بالقوه و قطب های جاذب اقتصادی به جلد سوم، سر فصل

۲-۳-۳ مراجعه شود.

فصل ۱۰

بررسی ساختار سیاسی و اداری ناحیه

۱-۲-۱

ناحیه ابهر از سه شهرستان ۷ بخش و ۲۰ دهستان، تشکیل شده است. از آنجا که در تقسیمات کشوری و سازمان اداری-سیاسی کشور سطحی به نام سطح "ناحیه" وجود ندارد، لذا این ناحیه نیز، همچون ۸۵ ناحیه دیگر کشور در طرح کالبد ملی ایران، فاقد ساختار اداری و سیاسی خاص برای کل ناحیه می باشد. ساختار سیاسی و اداری ناحیه، از ساختارهای عمومی کشور پیروی می کند؛ بدین معنی که هر شهرستان دارای ساختار اداری مستقل است، که بخشی از ساختار سیاسی-اداری استان است و زیر نظر مستقیم مرکز استان کار می کند، و هیچ گونه ارتباط ساختاری رسمی و یا بومی بین شهرستان ها دیده نمی شود. اما به هر حال، در باره ساختار سیاسی-اداری ناحیه ابهر، از لحاظ موقعیت، حدود و مساحت، در سرفصل ۱-۱-۲-۱، مبحث ۱؛ و از لحاظ تقسیمات کشوری در سرفصل ۱-۱-۲-۱، مبحث ۲؛ و از لحاظ سازمان های مؤثر در ساختار اداری-سیاسی، در سرفصل ۲-۲-۳، مبحث ۱- یکپارچگی کلان سیاسی-سازمانی، و در بند های ۱-۱-۱ یکپارچگی در منطقه، و ۱-۲-۱ یکپارچگی در ناحیه، بررسی های لازم انجام پذیرفته است.

فصل ۱۱

برنامه های ملی عمرانی و یا منطقه ای

۱۱-۲-۱

در زمینه رشد و توسعه و برنامه های بخشی-

منطقه ای)

در طرح جامع ناحیه ابهر، به طرح های فرادست ملی و استانی چندی استناد شده است، که هر کدام در جای خود توضیح داده شده اند. در زیر نام این طرح ها فهرست می شود.

طرح های ملی

طرح کالبدی ملی ایران؛

طرح آمایش سرزمین جمهوری اسلامی؛

طرح جامع آب کشور؛

برنامه سوم اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی؛

طرح های استانی

مطالعه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان زنجان - مرحله دوم - اسفند ۱۳۷۶؛

راهبردهای بلند مدت توسعه استان زنجان - از سری مطالعات برنامه استان ۱۴۰۰ - ۱۳۷۶؛

طرح گسترش واحدهای بهداشتی شبکه بهداشت و درمان شهرستان های استان - ۱۳۷۶؛

برنامه پنج ساله گسترش راه های استان، با عنوان "راه های همسنگ، جداول راه های حوزه

استحفاظی اداره کل راه و ترابری شهرستان" برای شهرستان های ابهر، خرمدره و خدابنده.

مطالعه توسعه صنعتی استان زنجان - مرحله اول - زمستان ۱۳۷۷؛

طرح های ناحیه ای

جدول ۱-۲-۱۱-۱. پیشرفت فیزیکی پروژه های عمرانی پیش بینی شده در نامیه ابهر (شهرستان فداینه، بخش سبازرود) تا سال ۱۳۸۳

ردیف	نام پروژه	ملاحظات
۱	کاشت چمن زمین فوتبال سجاس	در حال اجرا
۲	تکمیل خوابگاه و سلف سرویس سجاس	در حال اجرا
۳	آزادسازی حریم مسجد تاریخی سجاس	اعتبار در نظر گرفته شده به حساب شهرداری منظور نگردیده
۴	احداث پایگاه اورژانس دهجلال	خاتمه یافته
۵	احداث خانه بهداشت سجاس	در حال اجرا
۶	تکمیل مرکز بهداشتی و درمانی سجاس	در حال اجرا
۷	تکمیل اداره آموزش و پرورش منطقه سبازرود	خاتمه یافته
۸	توسعه سالن اجتماعات الزهرا سجاس	اقدامی صورت نگرفته
۹	اجرای طرح هادی روستای بولماچی	اقدامی صورت نگرفته
۱۰	بهسازی و آسفالت محور زرنند به آقبلاغ	در حال اجرا
۱۱	اصلاح شبکه آب آشامیدنی شهر سجاس	خاتمه یافته
۱۲	بهسازی معابر شهر سجاس	۱۵۲ میلیون ریال تخصیص یافته است
۱۳	بهسازی و آسفالت مسیر بایند	اقدامی صورت نگرفته
۱۴	احداث سد خاکی بولماچی	اقدامی صورت نگرفته
۱۵	اجرای فاز اول طرح هادی روستای چوزوک	خاتمه یافته
۱۶	اجرای فاز اول طرح هادی روستای خنداب	در حال اجرا
۱۷	مرکز بهداشتی و درمانی روستای چوزوک	نه اعتبار تخصیص یافته و نه اقدامی صورت گرفته
۱۸	آب آشامیدنی مجتمع آلچمن	در حال اجرا
۱۹	آب آشامیدنی روستای کشک آباد	اقدامی صورت نگرفته
۲۰	آب آشامیدنی روستای بایند	اقدامی صورت نگرفته
۲۱	احداث مدرسه راهنمایی ۳ کلاسه روستای خمارک	اقدامی صورت نگرفته
۲۲	احداث خانه بهداشت روستای زرزر	نه اعتبار تخصیص یافته و نه اقدامی صورت گرفته
۲۳	احداث خانه بهداشت روستای آغاجری	نه اعتبار تخصیص یافته و نه اقدامی صورت گرفته
۲۴	احداث خانه بهداشت آلنجه	نه اعتبار تخصیص یافته و نه اقدامی صورت گرفته
۲۵	احداث خانه بهداشت روستای سربندره	نه اعتبار تخصیص یافته و نه اقدامی صورت گرفته
۲۶	احداث زمین ورزشی روباز در مرکز دهستان اقدامی صورت نگرفته آقبلاغ	
۲۷	احداث دبیرستان ۶ کلاسه کار و دانش سجاس	اقدامی صورت نگرفته
۲۸	احداث خانه معلم شهر سجاس	اقدامی صورت نگرفته
۲۹	احداث ۴ باب خانه محرومان در روستاها	خاتمه یافته
۳۰	احداث راه بین مزارع سجاس به بولماچی	فقط نقشه برداری شده است
۳۱	بهسازی و شن ریزی مسیر ارقین به نهران	در حال اجرا
۳۲	تأمین آشامیدنی مجتمع آقبلاغ سفلی	چاه در روستای چنگور در حال احداث می باشد
۳۳	راه اندازی سیستم بی تی اس شهر سجاس	تکمیل شده

ردیف	نام پروژه	ملاحظات
۳۴	راهاندازی دفاتر مخابراتی در ۶ روستا	تکمیل شده
۳۵	راهاندازی مراکز مخابراتی در ۶ روستا	

منبع:بخشداری بخش سجا سرود شهرستان خدابنده

مدول ۱-۲-۱۱-۲. پیشرفت فیزیکی پروژه های عمرانی پیش بینی شده در نامیه ابهر (شهرستان خدابنده، بخش بزینه رود) تا سال ۱۳۸۳

ردیف	دستگاه اجرایی	عنوان پروژه
۱	جهاد کشاورزی استان زنجان	مطالعه بند انحرافی زرین رود
۲	شرکت آب و فاضلاب استان زنجان	اصلاح شبکه آب آشامیدنی شهر زرین رود
۳	شرکت آب و فاضلاب روستایی استان زنجان	تأمین آب لوله کشی روستایی قشقجه
۴	شرکت آب و فاضلاب استان زنجان	تأمین و تجهیز آب آشامیدنی روستای غلام ویس
۵	شرکت آب و فاضلاب استان زنجان	تأمین و تهیه آب لوله کشی روستای داشبلاغ
۶	شرکت آب و فاضلاب استان زنجان	آب آشامیدنی روستای توزلو
۷	شهرداری زرین رود	بهسازی معابر شهر زرین رود
۸	سازمان نوسازی و تجهیز مدارس استان زنجان	مطالبات دبیرستان شبانه روزی (غذاخوری)
۹	سازمان نوسازی و تجهیز مدارس استان زنجان	تکمیل خوابگاه و سلف سرویس زرین رود
۱۰	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان	تهیه طرح هادی روستای حسام آباد
۱۱	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان زنجان	آسفالت معابر و هدایت فاضلاب روستای قشقجه
۱۲	دانشگاه علوم پزشکی استان زنجان	احداث خانه بهداشت ارقین بلاغ
۱۳	سازمان نوسازی و تجهیز مدارس استان زنجان	مطالبات مدرسه راهنمایی ۶ کلاسه زرین رود
۱۴	شرکت سهامی سازمان آب استان زنجان	احداث بند انحرافی و کانال استرود
۱۵	اداره کل نوسازی و تجهیز مدارس استان زنجان	احداث مدرسه ۳ کلاسه امیرلو
۱۶	اداره کل تربیت بدنی استان زنجان	تکمیل زمین چمن فوتبال زرین رود

منبع:بخشداری بخش بزینه رود شهرستان خدابنده

مدول ۱-۲-۱۱-۳. جمع بندی نتایج حاصله از بازدید پروژه های عمرانی آذر ماه سال ۱۳۸۳ شهرستان ابهر

۱	استانداری زنجان	تکمیل مجتمع فرهنگی و هنری ابهر
۲	سازمان میراث فرهنگی استان زنجان	آزادسازی حریم اطراف گنبد سلطانیه
۳	سازمان میراث فرهنگی استان زنجان	ساماندهی معبد تاریخی داش کسن
۴	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی زنجان	تعمیرات اساسی بیمارستان شهرستان ابهر
۵	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی زنجان	مطالبات مرکز بهداشتی درمانی روستای ویر
۶	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی زنجان	مطالبات مرکز بهداشتی درمانی روستای گوزلدره
۷	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی زنجان	عملیات بهداشت محیط روستایی شهرستان ابهر
۸	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی زنجان	تکمیل مرکز بهداشتی درمانی روستای عمیدآباد
۹	دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی زنجان	احداث مرکز بهداشتی درمانی شنات ابهر
۱۰	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان	تکمیل مدرسه راهنمایی ۹ کلاسه ابوسعید ابوالخیر
۱۱	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان	تکمیل دبیرستان ۱۲ کلاسه ابهر (کار و دانش) با مطالبات
۱۲	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان	تکمیل سالن ورزشی وحدت
۱۳	اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان	تعمیرات سرویس های بهداشتی مدارس ابتدایی شهرستان

ابهـر

مطالبات دبستان ۳ کلاسه ترکانده (مطالبات)	۱۴ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
احداث مدارس راهنمایی ۶ کلاسه سلطانیه	۱۵ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل نمازخانه مدرسه امیر کبیر ابهر	۱۶ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل ساختمان اداری آموزش و پرورش ابهر	۱۷ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل سلف سرویس شریف آباد	۱۸ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل دبیرستان ۸ کلاسه دکتر علیزاده	۱۹ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل نمازخانه مدرسه نرجس ابهر	۲۰ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
احداث دبیرستان کار و دانش پسرانه هیدج	۲۱ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
احداث مدرسه راهنمایی ۹ کلاسه ابهر	۲۲ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل دبیرستان ۸ کلاسه سلطانیه (کار و دانش) با مطالبات	۲۳ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل نمازخانه مدرسه فرهنگیان ابهر	۲۴ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل نمازخانه مدرسه الهیاری ابهر	۲۵ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
احداث یک باب دبستان ۲ کلاسه قلعه	۲۶ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
حصار کشی مدارس ابتدایی شهرستان ابهر	۲۷ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل آزمایشگاه شهر سلطانیه	۲۸ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
توسعه خوابگاه شبانه روزی صائین قلعه (دیوار و محوطه)	۲۹ اداره کل نوسازی و توسعه و تجهیز مدارس استان
تکمیل سالن ورزشی صائین قلعه	۳۰ اداره کل تربیت بدنی استان زنجان
تکمیل سالن ورزشی بانوان ابهر	۳۱ اداره کل تربیت بدنی استان زنجان
تکمیل و تجهیز سالن ورزشی هیدج	۳۲ اداره کل تربیت بدنی استان زنجان
تکمیل و مطالبات زمین چمن فوتبال سلطانیه	۳۳ اداره کل تربیت بدنی استان زنجان
تکمیل کانون پرورش فکری سلطانیه	۳۴ سازمان مسکن و شهرسازی استان زنجان
تکمیل ۲ واحد خانه سازمانی ابهر	۳۵ سازمان مسکن و شهرسازی استان زنجان
اجرای طرح هادی روسای خیر آباد	۳۶ بنیاد انقلاب اسلامی استان زنجان
اجرای طرح هادی روستای پیرزاغه	۳۷ بنیاد انقلاب اسلامی استان زنجان
کمک به بهسازی روستای ویر	۳۸ بنیاد انقلاب اسلامی استان زنجان
کمک به بهسازی روستای نورین	۳۹ بنیاد انقلاب اسلامی استان زنجان
تعمیر و تجهیز دامپزشکی شهرستان ابهر	۴۰ اداره کل دامپزشکی استان زنجان
تبدیل دیمزارهای کم بازده در شهرستان ابهر	۴۱ اداره کل منابع طبیعی استان زنجان
بهسازی و آسفالت راه روستای شکورآباد به سلطانیه	۴۲ اداره کل راه و ترابری استان زنجان
بهسازی و آسفالت راه روستایی توده بین	۴۳ اداره کل راه و ترابری استان زنجان
بهسازی و آسفالت راه روستایی آفچه کند	۴۴ اداره کل راه و ترابری استان زنجان
بهسازی و آسفالت راه روستایی اسپاس	۴۵ اداره کل راه و ترابری استان زنجان
تکمیل پل تقاطع شناط ابهر با خطوط راه آهن	۴۶ اداره کل راه و ترابری استان زنجان
روکش آسفالت راه ارتباطی سلطانیه - قره بلاغ	۴۷ اداره کل راه و ترابری استان زنجان
بهسازی و آسفالت راه روستایی طهماسب آباد	۴۸ اداره کل راه و ترابری استان زنجان
مطالعه و احداث سد خاکی توده بین	۴۹ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان
پروژه آموزش و ترویج	۵۰ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان
کنترل سیل و رسوب در شهرستان ابهر	۵۱ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان

توسعه باغات در اراضی مستعد و ارتقاء کیفیت محصولات صادرات باغی شهرستان ابهر پخش سیلاب یکپارچه‌سازی و تجهیز اراضی سنتی شهرستان ابهر احداث و بهسازی کانالهای آبیاری شهرستان ابهر احداث کانالهای آبیاری شهرستان ابهر مشارکت احداث جاده بین مزارع شهرستان ابهر ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر ابهر تکمیل مخزن ۵۰۰۰ مترمکعبی شریف‌آباد ابهر اصلاح شبکه آب آشامیدنی ابهر ایجاد شهرک صنعتی هیدج ایجاد شهرک صنعتی شماره ۲ ابهر آب آشامیدنی روستاهای دوستگان، والایش و جداییه تأمین و لوله‌کشی آب آشامیدنی روستای ویر تأمین و لوله‌کشی آب آشامیدنی روستای قره‌آغاج تأمین و لوله‌کشی آب آشامیدنی روستای میمون‌دره تأمین و لوله‌کشی آب آشامیدنی روستای قروه آب آشامیدنی روستای دولت‌آباد بهسازی معابر شهر ابهر بهسازی معابر شهر سلطانیه بهسازی معابر شهر هیدج بهسازی معابر شهر صائین‌قلعه	۵۲ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان ۵۳ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان ۵۴ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان ۵۵ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان ۵۶ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان ۵۷ سازمان جهاد کشاورزی استان زنجان ۵۸ شرکت آب و فاضلاب استان زنجان ۵۹ شرکت آب و فاضلاب استان زنجان ۶۰ شرکت آب و فاضلاب استان زنجان ۶۱ شرکت شهرکهای صنعتی زنجان ۶۲ شرکت سهامی شهرکهای صنعتی استان زنجان ۶۳ شرکت آب و فاضلاب روستایی استان زنجان ۶۴ شرکت آب و فاضلاب روستایی استان زنجان ۶۵ شرکت آب و فاضلاب روستایی استان زنجان ۶۶ شرکت آب و فاضلاب روستایی استان زنجان ۶۷ شرکت آب و فاضلاب روستایی استان زنجان ۶۸ شرکت آب و فاضلاب روستایی استان زنجان ۶۹ شهرداری ابهر ۷۰ شهرداری سلطانیه ۷۱ شهرداری هیدج ۷۲ شهرداری صائین‌قلعه
--	--

منبع: سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان زنجان